

กลวิธีการเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น”

ปริญญานิพนธ์
ของ
ชาสินี สำราญอินทร์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2557

กลวิธีการเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น”

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลวิธีการเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น”

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2557

ชาสินี สำราญอินทร์. (2557). กลวิธีการเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น” ปรินิพนธ์ ศศ.ม.

(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ,

อาจารย์ ดร.ชัญญา ลีศัตร์พ่าย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างข่าวและกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น” โดยศึกษาจากการเทปบันทึกรายการ “เจาะข่าวตื้น” ทางเว็บไซต์ www.spokedark.tv เป็นเวลา 3 ปี พ.ศ. 2553 - 2555 มีจำนวนทั้งหมด 82 ตอน

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างข่าวในรายการ “เจาะข่าวตื้น” พบว่า มีรูปแบบของการรายงานข่าว 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการรายงานข่าว แบบการเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว รูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว รูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop) และรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์ โดยที่แต่ละรูปแบบมีโครงสร้างสำคัญ คือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา ส่วนสรุป

ในด้านกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสี พบว่ามีทั้งหมด 11 กลวิธี เรียงลำดับที่ปรากฏจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน การใช้ความเปรียบ การใช้คำเรียกบุคคล การใช้การเล่นทางภาษา การยกตัวอย่าง การสร้างคำ การยกคำกล่าวของบุคคล การใช้คำที่มีความหมายนัยประหวั่น การเสียดสีโดยใช้คำไม่เจาะจงเป้าหมาย การแสวงเสียดสีผู้อื่น และการใช้คำสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ

STRATEGIES SATIRIC IN PROGRAMME “CHOKHAOTUEN”

AN ABSTRACT

BY

CHASINEE SAMRANIN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Art Degree in Thai
At Srinakharinwirot University
May 2014

Chasinee Sumranin. (2014). STRATEGIES SATIRIC IN PROGRAMME “CHOKHAOTUEN”.

Thesis, Master of Arts. (Thai). Bangkok. Graduate School, Srinakharinwirot University

Supervisory Committee : Asst.Prof. Pimpaporn Boonprasert, Ph.D.

Chanya Leesattrupai, Ph.D

This study aims to analyze the structure and use of satirical language in program “CHOKHAOTUEN” (Penetrating Shallow News)” by watching and analyzing recorded videos of the program obtained online from <http://www.spokedark.tv/>. A total of 82 episodes from 2010-2012 (three years) were analyzed.

Results of the study revealed that the program presented news in four formats: One single news report per episode; multiple news reports per episode; news report examinations, or scoops; and presentation of a news report with interviews. Each format had the same important structure, consisting of an introduction, content, and summary.

Concerning the use of satirical language, a total of 11 techniques were found (listed from most frequently to least): sarcastic using verbal irony, comparisons, using referring expressions, using speech play, examples, derivations, quotations, double meanings and implications, non-targeted implications or taunts, false pretense or pretending to scold, and sexual innuendos.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
กลวิธีการเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น”
ของ

ชาสินี สำราญอินทร์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 25.....

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศานติ ภัคดีคำ)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชญญา ลีศักดิ์รุฬฟาย)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชญญา ลีศักดิ์รุฬฟาย)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ชัญญา ลีศัตรูพ่าย กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้สละเวลาอันมีค่า เพื่อให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจแก้ไขปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเมตตา และเอาใจใส่เสมอมา จนทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ชลธิชา บำรุงรักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศานติ ภักดีคำ กรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์จนทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ และคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ที่สนับสนุนให้โอกาสทางการศึกษา ตลอดจนเป็นกำลังใจในการทำปริญญาานิพนธ์จนสำเร็จ

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบคุณคุณคุณหนึ่งฤทัย ขวนะลิขิกร ผู้จุดประกายให้ผู้วิจัยได้สนใจ “รายการเจาะข่าวตื่น” ขอขอบคุณน้ำใจจากเพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาภาษาไทยทุกคน ที่คอยช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้กัน และกันเสมอมาตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ชาลินี สำราญอินทร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	13
วิธีดำเนินการวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าว.....	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าว.....	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายและความเป็นมาของรายการข่าว.....	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะและประเภทของรายการข่าว.....	22
ลักษณะของรายการเล่าข่าว.....	26
แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง.....	28
แนวคิดลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนเรื่อง.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าวและการเล่าเรื่อง.....	38
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสียดสี.....	41
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ “ความหมายของการเสียดสี.....	41
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ “กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสี.....	42
แนวคิดเรื่องถ้อยคำนัยผกผัน.....	45
แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์.....	50
แนวคิดเรื่องการเล่นทางภาษา.....	52
แนวคิดเรื่องการสร้างคำ.....	55
แนวคิดเรื่องการใช้ความหมายนัยประหวัດ.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
แนวคิดเรื่องการยกค่ากล่าวของบุคคล.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสียดสี.....	59
3 วิเคราะห์โครงสร้างข่าวในรายการเจาะข่าวตื่น.....	62
ลักษณะของรายการ.....	62
ที่มาของรายการ.....	62
ประเด็นเนื้อหาที่น่าสนใจ.....	64
ลักษณะของการเล่าข่าวในรายการ.....	70
การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าว.....	70
การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว.....	70
การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว.....	71
การเล่าข่าวในรูปแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop).....	74
การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์.....	76
วิเคราะห์โครงสร้างข่าว.....	81
วิเคราะห์โครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว.....	81
การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว.....	81
การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว.....	92
วิเคราะห์โครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop).....	105
วิเคราะห์โครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว และบทสัมภาษณ์.....	112
4 วิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื่น”.....	120
การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน.....	120
การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในลักษณะต่างๆ	121

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตามรูปขัดแย้งกับถ้อยคำใกล้เคียงกัน.....	121
การใช้ถ้อยคำแบบไม่สมเหตุสมผล.....	123
การใช้ถ้อยคำแบบกล่าวเกินจริง.....	125
การใช้ถ้อยคำแบบระดับภาษาไม่เหมาะสมกับสถานการณ์.....	128
การใช้ถ้อยคำนัยแฝงในรูปวัจนกรรมประเภทต่าง ๆ.....	129
การใช้ถ้อยคำนัยแฝงในรูปวัจนกรรมการถาม.....	130
การใช้ถ้อยคำนัยแฝงในรูปวัจนกรรมการแนะนำ.....	133
การใช้ถ้อยคำนัยแฝงในรูปวัจนกรรมการชม.....	136
การใช้ถ้อยคำนัยแฝงในรูปวัจนกรรมการขอบคุณ.....	139
การใช้ความเปรียบ.....	142
ความเปรียบที่เกินจริง.....	142
ความเปรียบที่ให้เห็นภาพ.....	144
การใช้อุปลักษณ์.....	146
การใช้คำเรียกบุคคล.....	148
การใช้สมญานาม.....	148
การใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ.....	151
การดัดแปลงชื่อ.....	152
การแปลชื่อเป็นอีกภาษาหนึ่ง.....	153
การใช้การเล่นทางภาษา.....	154
การเล่นเสียง.....	154
การเล่นคำ.....	156
การยกตัวอย่าง.....	159
การสร้างคำ.....	161
การสร้างคำโดยการประสม.....	161

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
การสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบ.....	162
การยกคำกล่าวของบุคคล.....	164
การใช้คำที่มีความหมายนัยประหวัด.....	166
การเสียดสีโดยใช้คำไม่เจาะจงเป้าหมาย.....	167
การแสวงเสียดสีผู้อื่น.....	168
การใช้คำสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ.....	169
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	174
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	174
อภิปรายผล.....	178
ข้อเสนอแนะ.....	181
บรรณานุกรม.....	183
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	189

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายละเอียดข้อมูลเทศบาลที่รายการ “เจาะข้าวตั้น”.....	8
2 โครงสร้างข้าวที่ลักษณะ 1 ข้าว.....	13
3 โครงสร้างข้าวที่ลักษณะหลายข้าว.....	15
4 ประเภทและจำนวนของข้าวที่นำเสนอในรายการเจาะข้าวตั้น.....	66
5 การเล่าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข้าว.....	70
6 การเล่าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข้าว.....	72
7 การเล่าข้าวในรูปแบบบทวิเคราะห์ข้าว หรือ สก๊อปข้าว (Scoop).....	74
8 การเล่าข้าวในรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์.....	77
9 การเล่าข้าวในรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์.....	78
10 ค่าความถี่ของลักษณะของการเล่าข้าวที่ปรากฏในรายการเจาะข้าวตั้น.....	80
11 ความถี่ของส่วนนำแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข้าวที่มีรูปแบบการนำเสนอ แบบการรายงานข่าว การเล่าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข้าว.....	84
12 ความถี่ของส่วนเนื้อหาแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข้าวที่มีรูปแบบการนำเสนอ แบบการรายงานข่าว การเล่าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข้าว.....	87
13 ความถี่ของส่วนสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข้าวที่มีรูปแบบการนำเสนอ แบบการรายงานข่าว การเล่าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข้าว.....	91
14 ลักษณะโครงสร้างข้าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข้าว.....	92
15 ความถี่ของส่วนนำรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข้าวที่มีรูปแบบการนำเสนอ แบบการรายงานข่าว การเล่าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข้าว.....	96
16 ความถี่ของส่วนเนื้อหารูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข้าวที่มีรูปแบบการนำเสนอ แบบการรายงานข่าว การเล่าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข้าว.....	99
17 ความถี่ของส่วนสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข้าวที่มีรูปแบบการนำเสนอ แบบการรายงานข่าว การเล่าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข้าว.....	104
18 แสดงลักษณะโครงสร้างข้าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข้าว.....	105

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
19	ความถี่ของส่วนนำรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop).....	107
20	ความถี่ของส่วนเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop).....	110
21	ความถี่ของส่วนสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop).....	111
22	ลักษณะโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop).....	112
23	ความถี่ของส่วนนำรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์.....	114
24	ความถี่ของส่วนเนื้อหาในรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์.....	117
25	ความถี่ของส่วนสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์.....	118
26	ลักษณะโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์.....	119
27	ความถี่ของกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีใน “รายการเจาะข่าวตื่น” แบ่งตามเนื้อหาข่าว.....	171
28	ความถี่ของกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื่น” ในภาพรวม.....	172

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 พิธีกรดำเนินรายการ ญัฐพงศ์ เทียนดี (ชาย) และ วิญญู วงศ์สุรวัฒน์ (ขวา).....	2
2 นายวิญญู วงศ์สุรวัฒน์ หรือ จอห์น พิธีกรหลัก.....	63
3 นายญัฐพงศ์ เทียนดี หรือ แอ้ม พิธีกรเสริม.....	63

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมปัจจุบันเป็นยุคที่ข้อมูลข่าวสารในด้านต่าง ๆ แพร่หลายถึงกันอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การแสวงหาความรู้กลายเป็นกิจวัตรประจำวัน เพื่อให้มีข้อมูลก้าวหน้าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การติดตามข่าวสาร ในปัจจุบัน ข้อมูลต่าง ๆ อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นเครื่องมือส่งสาร ประกอบกับการแข่งขันกันรายงานข่าวของสื่อมวลชน ส่งผลให้รูปแบบการนำเสนอข่าวมีการเปลี่ยนแปลง ดังที่กมลเทพ จิตเฉลิมชัยพันธุ์ (2550: 18) กล่าวว่า รายการข่าวแบบเดิม ผู้รายงานข่าวจะรายงานข่าวตามที่กำหนดไว้หรือได้รับมอบหมายจากบรรณาธิการข่าว โดยผ่านกระบวนการกลั่นกรองคัดเลือกข่าวตามหลักการผู้รักษาสงครามการสื่อสารหรือนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper) เนื้อหาของข่าวส่วนใหญ่เน้นข่าวหนัก เช่น ข่าวเกี่ยวกับรัฐบาล การเมือง หรือเศรษฐกิจ บางครั้งเนื้อหาข่าวยากแก่การรับรู้และการทำความเข้าใจของผู้ชม รวมถึงท่าทางที่แข็งขึงของผู้รายงานข่าว บริบทเหล่านี้ แม้จะทำให้ข่าวมีความน่าเชื่อถือ แต่ด้วยรูปแบบที่เป็นทางการ และภาษาข่าวที่เข้าใจยาก อาจทำให้ผู้รับสารรู้สึกข่าวเป็นเรื่องที่ไกลตัว รายการข่าวในอดีตจึงไม่ค่อยได้รับความนิยมหรือความสนใจเท่าที่ควร

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการรายงานข่าวครั้งสำคัญปรากฏในปี พ.ศ. 2528 เมื่อ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล และสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ได้ปรับปรุงการนำเสนอข่าว โดยนำวิธีการรายงานข่าวจากต่างประเทศมาใช้ให้มีลักษณะรูปแบบการสนทนากับผู้ชมมากกว่าการอ่านข่าวธรรมดา โดยมุ่งวิเคราะห์วิพากษ์รัฐบาลรวมทั้งพูดคุยถึงกระแสโลกต่าง ๆ (นันทกา สุธรรมประเสริฐ. 2549: 39) ปรากฏการณ์ดังกล่าวนับได้ว่าเป็นการพัฒนาจากรายการข่าวที่นำเสนอเนื้อหาหนัก ๆ เน้นด้านเศรษฐกิจและการเมือง มาสู่รายการข่าวแบบ News Talk หรือรายการเล่าข่าว

รายการเล่าข่าว (News Talk) เป็นรายการข่าวที่มีรูปแบบในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างไม่เป็นทางการ (Soft News) กล่าวคือ มีผู้ดำเนินรายการในลักษณะพิธีกรข่าว นำข่าวที่มีความน่าสนใจหรือข่าวที่กำลังเป็นประเด็นที่ผู้คนให้ความสนใจ มานำเสนอในลักษณะของการเล่าเรื่องสอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็นของพิธีกร หรือสนทนาตั้งประเด็นโต้ตอบกันระหว่างพิธีกร นำเสนอข่าวในแง่มุมที่หลากหลาย มีการผสมผสานกันระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นหรือเป็นการวิเคราะห์ข่าว ผลจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการข่าวดังนั้นได้รับการ

ตอบรับจากผู้ชมเป็นอย่างดี รูปแบบของการรายงานข่าวในลักษณะดังกล่าวจึงเพิ่มขึ้นตามลำดับ เช่น รายการเรื่องเล่าเช้านี้ รายการผู้หญิงถึงผู้หญิง รายการข่าวข้น คนข่าว เป็นต้น (สุกัญญา สมไพบูลย์; และปอรัชฌ์ ยอดเนร. 2550: 32)

นอกจากรูปแบบการรายงานข่าวจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแล้ว ช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารไปยังผู้ชมก็ขยายตัวมากขึ้น กล่าวคือ จากเดิมที่มีการเผยแพร่ในทางสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ แต่หลังจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ทำให้เกิดการรวมโทรทัศน์กับอินเทอร์เน็ต กลายเป็นช่องทางการเผยแพร่ช่องทางใหม่ เรียกว่า “โทรทัศน์ออนไลน์” ที่นำเสนอรายการต่าง ๆ เหมือนที่ผู้ชมได้ชมจากวิทยุโทรทัศน์ แต่นำมาเผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ตโดยตรง ประโยชน์ของเทคโนโลยีดังกล่าวทำให้ผู้ชมสามารถชมรายการย้อนหลังได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังสามารถดาวน์โหลด (download) รายการเก็บไว้ได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีผู้ชื่นชอบใช้งานเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีเวลาชมรายการโทรทัศน์ในขณะที่ออกอากาศสด การชมรายการที่ตนสนใจหรือรายการข่าวเพื่อติดตามสถานการณ์บ้านเมืองย้อนหลังจึงเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยม

จากการศึกษาการข่าวที่เผยแพร่ทางโทรทัศน์ออนไลน์จาก www.sarakadee.com ข้อมูลรายงานว่ามีการข่าวรายการหนึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในโทรทัศน์ออนไลน์ คือ “รายการเจาะข่าวข้น”

ภาพประกอบ 1 พิธีกรดำเนินรายการ ฐฐพงศ์ เทียนดี (ซ้าย) และ วิญญู วงศ์สุรวัฒน์ (ขวา)

รายการเจาะข่าวต้น เป็นรายการเล่าข่าวที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ของเว็บไซต์ของ SpokeDark.tv ของบริษัทเฮลิแพด ดำเนินรายการโดยนาย วิญญู วงศ์สุรวัฒน์ (จอห์น) และ นายณัฐพงศ์ เทียนดี (แอม) เป็นรายการที่ได้รับความนิยมอย่างยิ่งดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้คลิก (click) เข้าชมรายการที่มียอดรวมมากกว่า 14 ล้านครั้ง มีผู้กด “ถูกใจ” หน้าเฟซบุ๊ก (Facebook) สโปคดาร์คทีวี (SpokeDark tv) ถึง 106,236 คน (สถิติ ณ วันที่ 2 มีนาคม 2554) ทั้งนี้ ยังไม่นับรวมถึงการแบ่งปันหรือ แชร์ลิงก์ (Sharelink) ของรายการและนำมาเป็นหัวข้อสนทนาในชีวิตประจำวันจนสร้างปรากฏการณ์ใหม่ของรายการข่าวทางอินเทอร์เน็ต โดยรายการนำเสนอข่าวแบบ “เจาะข่าว” กล่าวคือ นำเรื่องที่กำลังเป็นประเด็นสำคัญทางสังคมและการเมืองไทยมาเสนอด้วยการวิเคราะห์เหตุการณ์ รวมไปถึงการวิพากษ์วิจารณ์สังคมและการเมือง จากความนิยมดังกล่าว ทำให้รายการเจาะข่าวต้น ได้รับความนิยมและเนื้อหาของรายการมักถูกนำไปเป็นประเด็นวิพากษ์วิจารณ์ จากผู้ชมและสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นการนำเอาประเด็นทางสังคมและการเมืองมานำเสนออย่างทันเหตุการณ์ ดังความว่า

ทั้งนี้ คงต้องยกเครดิตให้กับรายการเด่นอย่าง “เจาะข่าวต้น” ที่หนุ่มจอห์นหยิบยกเอา ประเด็นข่าวร้อนทางสังคมและการเมือง มาวิพากษ์เสียดสีด้วยวิธีการเล่าอันแสนยอดเยี่ยมเป็นเอกลักษณ์ สอดรับกับสถานการณ์บ้านเมืองในช่วงที่ผ่านมา ทำให้ในปีนี้ iHere TV เติบโตแบบก้าวกระโดดจากจุดเริ่มต้นในปีแรก ๆ ที่มียอดเข้าชมเพียง 2-3 พันคลิกเท่านั้น (kapook. 2555: ออนไลน์)

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ทำให้รายการมีความน่าสนใจและได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วไม่ได้มีเพียงแค่การนำเสนอประเด็น “ร้อน” ทางสังคมและการเมืองมารายงานเท่านั้น แต่ด้วยลีลาของรายการข่าวที่เป็นไปในเชิงการวิพากษ์เสียดสีนับเป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างความชื่นชอบและชวนให้ติดตาม ตั้งแต่ชื่อรายการ “เจาะข่าวต้น” ที่มีลักษณะของการเสียดสีข่าวที่ถูกนำเสนอในรายการ กล่าวคือ มีการตั้งชื่อรายการว่า “เจาะข่าวต้น” การใช้ภาษาที่มีความหมายขัดแย้งกัน คือ “เจาะ” น่าจะทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกว่าเป็นการนำเอาเหตุการณ์มาเสนอให้เห็นถึงภูมิหลังของปัญหาและเป็นการรายงานในเชิงลึก แต่เมื่อมาใช้คู่กับคำว่า “ข่าวต้น” ซึ่งมีนัยถึงเรื่องทั่วไป เรื่องธรรมดาสามัญที่พบเห็น รับรู้รอบตัว ทั้งที่เมื่อพิจารณาจากข่าวที่รายการหยิบยกขึ้นมาวิเคราะห์ล้วนแล้วแต่เป็นข่าวหนักคือ ข่าวสังคม การเมือง มีประเด็นที่เป็นภูมิหลังที่ซับซ้อนและมีความเชื่อมโยงกับบุคคลหรือเหตุการณ์อื่นมาก การใช้ภาษาจึงเป็นการว่ากระทบทกระเทียบเหน็บแนมรูปแบบ

ของการรายงานข่าว ทำให้เรื่องที่ถูกจริงจังกลายเป็นเรื่องขบขัน ถูกลดความสำคัญลงและเป็นเรื่องน่าหัวเราะเยาะ

นอกจากนี้การเล่าข่าวยังสัมพันธ์กับชื่อรายการที่มีลักษณะของการเสียดสี การเล่าข่าวด้วยลีลาการเล่าอันเป็นเอกลักษณ์ของพิธีกร ด้วยการใช้ภาษาแบบการเสียดสีในการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ อย่างน่าสนใจและเป็นจุดเด่นที่ทำให้รายการได้รับความนิยม ดังคำว่า

ภายใต้การเสียดสีเจ็บ ๆ คัน ๆ สร้างเสียงหัวเราะจนผลออกของเด็กหนุ่มวัย ๒๕ ปีคนนี้ ทำให้หลายคนถูกคิดถึงปัญหาต่าง ๆ มากกว่าแค่อ่านข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์แล้วผ่านไป นั้นย่อมไม่ได้มาจากความคึกคะนองเพียงอย่างเดียว แต่เพราะการสั่งสมความรู้ ติดตามข่าวสาร และผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์มาอย่างดี เป็นผลให้ในที่สุดรายการของเขาได้รับความนิยม ล้นหลามแม้จะเผยแพร่เฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ตก็ตาม

(sarakadee. 2555: ออนไลน์)

การใช้ภาษาเล่าข่าวในลักษณะของการเสียดสี ยังสร้างปรากฏการณ์ทางภาษาจากการที่ผู้ดำเนินรายการสร้างคำใหม่มาใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งนอกจากจะทำให้การเล่าเรื่องมีสีสันยังชวนให้น่าสนใจเป็นที่น่าจดจำจนผู้ชมรายการชื่นชอบและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ในลักษณะ “ฮิตกระจายเหมือนไฟลามทุ่ง” ดังบทวิจารณ์ที่กล่าวว่า

จอห์น วิญญู ผู้เป็นพิธีกรหลักสามารถนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ในสังคมได้อย่างล้อเลียน เสียดสี ประชดประชัน รายการนี้จึงมีแฟนคลับติดตามรับชมเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นตอนก๊ฟฟ้าสี ความอึ้งตึงนั่งของโอ - เน็ต การเก็บภาษี การกระจายรายได้ ข่าวจวเกี่ยวกับจีที - 200 และพฤติกรรมไร้สาระของตระกูลนักการเมือง วิญญูนำเสนอประเด็นเหล่านี้อย่างเสียดเย้ย อารมณ์ขัน เจ็บ ๆ กวน ๆ คมคายและทะลึ่งเล็กน้อยพองามการหยิบประเด็นของเขาในตอน “เจาะวันก๊ฟฟ้าสีเหลืองแดง” ทั้งกระชับและน่าขัน แต่ก็เต็มไปด้วยข้อคิดให้เก็บไปขบ เขาเป็นคนบัญญัติคำว่า “คนเสื้อแดง” ไว้เรียกกลุ่มคนที่สนใจแต่ความสะดวกสบายของตัวเอง และคำ ๆ นี้ฮิตกระจาย เหมือนไฟลามทุ่ง

(matichon. 2555: ออนไลน์)

แม้แต่การตั้งชื่อตอนหรือข่าวที่นำมา “เจาะ” ล้วนมีนัยของการเสียดสีภาษาพูดด้วยน้ำเสียงเหน็บแนม เช่น โอนัด โอ๊กอด เจาะก๊ฟฟ้าสีเหลืองแดง ประชาธิปไตยแมวเหมียว รวยแล้วไม่โกงร้อก เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นความคิดเห็นจาก เว็บไซต์ที่มีชื่อเสียงอย่าง กระปุก สารคดีหรือมติชนก็ตามล้วนแสดงความเห็นไปในทางเดียวกันว่ารายการมีลักษณะเด่น คือ การล้อเลียนและการเสียดสี แสดงให้เห็นว่ารายการ เจาะข่าวต้น มีลีลาการนำเสนอข่าวด้วยกลวิธีทางภาษาแบบเสียดสีที่น่าสนใจ มีความโดดเด่นไปจากรายการเล่าข่าวทั่วไป ชวนให้ติดตามและวิเคราะห์ เพราะการใช้ภาษาแบบเสียดสีจะแตกต่างจากภาษามาตรฐานที่ใช้กันทั่วไป ดังที่ Gerald (1971: 16) กล่าวว่า “ลักษณะเด่นของการใช้ภาษาในเรื่องเสียดสีคือการสร้างความไม่เหมาะสม (Inappropriateness) ให้ปรากฏในภาษา กลวิธีสำคัญที่พบในภาษาแบบเสียดสี ได้แก่ การกล่าวเกินจริง การกล่าวน้อยกว่าจริง การเล่นคำ และการแฝงนัยที่ใช้อย่างเด่นชัด และหลากหลาย กลวิธีเหล่านี้ใช้เสียดสีด้วยวิธีการตามหลักความไม่เหมาะสม” (Inappropriateness) ดังนั้นนอกจากการใช้ภาษาแบบเสียดสีจะแสดงให้เห็นถึงศิลปะการใช้ภาษาแล้ว ยังเป็นการแสดงทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ ได้อีกด้วย

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่า กลวิธีทางภาษาในรายการเจาะข่าวต้น ปรากฏลักษณะของการใช้ภาษาแบบเสียดสีหลายลักษณะ ยกตัวอย่างเช่น ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “มีคนถามเข้ามาเยอะนะครับ ว่าประเทศไทยเสียแชมป์จริงหรือเปล่า ก็ต้องถามก่อนนะครับว่าแชมป์อะไร ถ้าเป็นแชมป์ฟุตบอลเนี่ย ก็ยังไม่ได้แชมป์ครับ นี่เห็นมั๊ย สเปนยิงเราไปเจ็ดลูก พอเรายิงกลับได้หนึ่งลูก เจ็ดต่อหนึ่งเนี่ยนะ คนไทยดีใจอย่างกับได้แชมป์เลย ความภาคภูมิใจของความเป็นชาติไทย เราไม่ได้โทษทีมชาติไทยครับ เพราะจริง ๆ แล้วที่เราแพ้เนี่ย เพราะว่าสนามมันไม่ดีครับ สนามมันเก่า แถมนะครับ ใส่นาม หนึ่งพันสามร้อยล้าน เนี่ยครับที่ใช้ไม่ได้ ก็ไม่ต้องไปจัดหอคอนเสิร์ตอะไรเนี่ย รัฐบาลเองกำลังหาที่เก็บข้าวอยู่ ไหม้ย เหมาะสมมาก ๆ เลยนะครับ ลานกว้าง มีหลังคา อยู่กลางทุ่งนาอีกต่างหาก โอโห เกิดมาเพื่อเป็นโครงการรับจำนำข้าวชัด ๆ เลยนะครับ”

(ตอน เจาะ GAT PAT กับสุธารัตน์. 23 พ.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรเริ่มต้นเรื่องด้วยการกล่าวถึงนักกีฬาทีมชาติไทยแข่งขันฟุตบอลแพ้ทีมชาติสเปน แล้วกล่าวต่อถึงสาเหตุที่นักกีฬาแข่งขันแพ้ นั้นเป็นเพราะว่า สนามกีฬาที่ใช้แข่งขันมันไม่ดี เพื่อจะนำไปสู่เรื่องของสนามฟุตบอลบางกอก อาร์นา หอนงจอก เพื่อต้องการเสียดสีนายสุชุมพันธ์ บริพัตร ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร กรณีที่จัดสร้างสนามฟุตบอลไม่เสร็จทันกำหนดที่ใช้ในการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ซึ่งแชมป์ครั้งที่ 7 ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ อีกทั้งพิธีกรยังได้เสียดสีการ

ทำงานของรัฐบาลที่ล้มเหลว เพราะรัฐบาลรับจ้มนำข้าวจากเกษตรกรแต่ไม่สามารถส่งออกขายได้ทันเวลา ทำให้ข้าวมีปริมาณมากเกินกว่าสถานที่เก็บรักษาและยังส่งผลให้รัฐบาลขาดทุนเพราะข้าวที่มีอยู่เกิดความเสียหาย ไม่สามารถส่งออกขายไปยังต่างประเทศได้ จะเห็นได้ว่า พิธีกรไม่ได้กล่าวคำหนิออกมาโดยตรง แต่ได้ใช้ภาษาที่ไม่ตรงกับเจตนาของพิธีกร กล่าวคือ พิธีกรกล่าวว่า “เหมาะสมมาก ๆ เลยนะครับ ลานกว้าง มีหลังคา อยู่กลางทุ่งนาอีกต่างหาก โอ้โฮ เกิดมาเพื่อเป็นโครงการรับจ้มนำข้าวชัด ๆ เลยนะครับ” ถ้อยคำดังกล่าวมีลักษณะของการแนะนำให้ใช้สนามฟุตบอลเป็นที่เก็บข้าว แต่เมื่อพิจารณาพบว่าเป็นการแนะนำถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ซึ่งจะขัดแย้งกับวัตถุประสงค์หลักที่ทางกรุงเทพมหานครจัดสร้างสนามขึ้นเพื่อใช้เป็นสนามแข่งขันกีฬาฟุตบอล จึงสามารถตีความได้ว่า สิ่งที่พิธีกรพูดไม่ได้ต้องการแนะนำ แต่ต้องการเสียดสีมากกว่า

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “ตอนนี้หนึ่งกลุ่มบุคคลที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งเลยก็คือ กลุ่มคนเสื้อแดง นั่นเองครับ กำลังตกอยู่ในประเด็นที่ยากลำบากมาก ๆ เลย สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของเขาเนี่ยะครับ ถูกปิดไปพักใหญ่เลยเนี่ยะครับ เซ็นทรัลเวิลด์ สยามพารากอน สยามดิสคัฟเวอรี เกษรพลาซ่า ขาดการเดินห้างเนี่ยชีวิตแทบจะล่มสลายกันเลยทีเดียว”

(ตอน อย่าเครียดรั้นะ. 9 เม.ย. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงช่วงเหตุการณ์ที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ชุมนุมประท้วงทางการเมืองที่บริเวณแยกราชประสงค์ พิธีกรได้สร้างคำขึ้นมาใหม่ คือคำว่า “กลุ่มคนเสื้อแดง” ซึ่งเป็นคำที่ไม่มีอยู่ก่อน เพื่อใช้เรียกกลุ่มคนที่มีฐานะร่ำรวย มีเจตนาต้องการเสียดสีกลุ่มคนที่ไม่สนใจสถานการณ์บ้านเมืองที่กำลังเกิดการชุมนุมทางการเมือง แต่กลับไปสนใจเรื่องของตนเองที่เป็นห่วงว่า จะไม่ได้รับความสะดวกในการจับจ่ายซื้อของในห้างสรรพสินค้าบริเวณดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 3

แหม่ม : ช่วงนี้คนเสื้อแดง เขาไม่เอาขนมอะไร

จอห์น : ขนมอะไร

แหม่ม : คุกกี้ ยี่ห้อ อริสมันต์

(ตอน เจาะดิ่งป่าแอร์. 7 ธันวาคม 2555)

จากตัวอย่าง ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าว มีการใช้คำที่มีเสียงเหมือนกัน แต่มีความหมายต่างกัน โดยเล่นเสียงคำว่า คุกกี้ – คุก สื่อความหมายถึง คุก ที่หมายถึง สถานกักกันนักโทษ ผู้กระทำความผิดในเรือนจำ และยังเล่นเสียงคำว่า “กี้” (มาจากคุกกี้) กับ “กี้” ที่เป็นชื่อเล่น ของ

นายอริสมันต์ พงษ์เรืองรอง เพื่อต้องการเสียดสีนายอริสมันต์ พงษ์เรืองรอง ซึ่งเป็นหนึ่งในแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่กำลังถูกทางตำรวจติดตามตัวมาดำเนินคดี

จากตัวอย่างที่ยกมาบางส่วนแสดงให้เห็นว่า รายการเจาะข่าวต้นมีกลวิธีการเล่าข่าวที่น่าสนใจ เจตนาของพิธีกรที่แฝงน้ำเสียงเสียดสีไว้ในการวิเคราะห์ข่าวเสมอ ๆ นับเป็นลักษณะเด่นและเป็นเสน่ห์ของรายการ การเสียดสีทำให้การเล่าเรื่องในรายการมีความบันเทิง การใช้ทางภาษาของพิธีกรช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ชมให้ติดตาม นอกจากนี้เมื่อพิจารณางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาในรายการข่าวยังมีค่อนข้างน้อย เช่น การศึกษา “ลักษณะภาษาไทยที่ใช้ผ่านสื่อมวลชนโทรทัศน์” ของ วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ (2537) การศึกษาเรื่องปริศนาการรายงานข่าวของรายการระเบียงข่าวทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ของ เขมลักษณ์ อินลอบ (2547) “การวิเคราะห์ปริศนารายการโทรทัศน์ หัวมมือจ้อข่าว” ของ ปัญญพร ลีลาชีวิต (2549) เป็นต้น ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ศึกษารายการข่าวจากสื่อประเภทวิทยุโทรทัศน์เท่านั้น ยังไม่มีผู้ศึกษารายการข่าวจากสื่อประเภทโทรทัศน์ออนไลน์ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อการเสียดสีในรายการเจาะข่าวต้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงกลวิธีการใช้ภาษาต่าง ๆ ที่ใช้ในการเล่าข่าวแบบเสียดสี นอกจากนี้ผู้วิจัยจะศึกษาโครงสร้างข่าวเพื่อให้เห็นถึงโครงสร้างข่าวที่ปรากฏในลักษณะของการเล่าเรื่อง ซึ่งจะเป็นลักษณะเฉพาะตัวของรูปแบบรายการเล่าข่าว (News Talk) เพื่อจะเป็นแนวทางและประโยชน์ให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษางานด้านสื่อสารมวลชนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างข่าวในรายการ “เจาะข่าวต้น”
2. เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวต้น”

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้เข้าใจโครงสร้างของข่าวและกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวต้น” ซึ่งจะช่วยทำให้เห็นถึงลักษณะของรายการข่าวในอินเทอร์เน็ตในบริบทร่วมสมัย

ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาจากการเทปบันทึกรายการ “เจาะข่าวตื่น” ทางเว็บไซต์ www.spokedark.tv เป็นเวลา 3 ปี โดยเริ่มเผยแพร่ครั้งแรก ในวันอังคารที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2553 จนถึง วันศุกร์ที่ 28 ธันวาคม พ.ศ.2555 มีจำนวนทั้งหมด 82 ตอน ระยะเวลาในแต่ละตอนประมาณ 6 - 35 นาที ดังตาราง 1

ตาราง 1 รายละเอียดข้อมูลเทปบันทึกรายการ “เจาะข่าวตื่น”

ลำดับ	ชื่อตอน	วันที่เผยแพร่	เวลา / นาที
1.	จอห์น วิญญู 01	อ. 12 ม.ค. 53	6:21
2.	เจาะข่าวจรรยาจกับจอห์น วิญญู	พ. 3 ก.พ. 53	9:46
3.	เจาะข่าวตื่นกับจอห์น วิญญู จีที	ศ. 5 ก.พ. 53	5:25
4.	ไอเน็ต โอ๊กอด	ศ. 5 มี.ค.53	9:47
5.	เจาะกีฬาสีเหลืองแดง	ศ. 19 มี.ค.53	7:35
6.	อย่าเครียดกันนะ	ศ. 9 เม.ษ. 53	6:22
7.	คนไม่ใส่เสื้อ	พฤ. 29 เม.ษ.53	9:30
8.	เจาะเซ็นเซอร์	พ. 12 พ.ค. 53	8:25
9.	เจาะข่าวตื่น พอญญาญายส์	พฤ. 17 มิ.ย. 53	9:53
10.	เจาะผู้กำกับ	พฤ. 1 ก.ค. 53	9:58
11.	ยายมีเลี้ยงหอย	ศ. 16 ก.ค. 53	7:02
12.	เจาะสมาร์ทการ์ด	ส. 30 ก.ค. 53	8:44
13.	นิทานสาม G	อ. 10 ส.ค. 53	9:45
14.	อาชีพในฝัน	จ. 30 ส.ค. 53	12:45
15.	เจาะข่าวตื่น เจาะไอเน็ต 2	ศ. 17 ก.ย. 53	10:30
16.	ลูกใครฮัฟฟวี่ ?	ศ. 24 ก.ย. 53	8:55
17.	ชาโตว์เดอปรองดอง	พ. 13 ต.ค. 53	7:53
18.	เจาะหมีหูลุด	พฤ. 21 ต.ค. 53	9:00

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อตอน	วันที่เผยแพร่	เวลา / นาที
19.	น่านองเต็มตลิ่ง	ส. 5 พ.ย. 53	8:38
20.	ทุจจิต ชิมิฮาร์ฟ	พฤ. 17 พ.ย. 53	12:36
21.	Winter Festival	ศ. 9 ธ.ค. 53	10:53
22.	เจาะหีบมะฮ้างฟรุ้	อ. 27 ธ.ค. 53	12:56
23.	เจาะเกาะข้าวตั้น	ศ. 7 ม.ค. 54	11:41
24.	เจาะอับดุล	ส. 22 ม.ค. 54	10:42
25.	ตะหมูเข้าปากหมา	ส. 5 ก.พ. 54	12:30
26.	จะทรมานกันไปถึงไหน	พฤ. 17 ก.พ. 54	10:05
27.	เจาะกระบอกไม้ไผ่	พ. 2 มี.ค. 54	12:17
28.	อยากรู้เรื่องน้ำมันปาล์ม ถามละมุด	ศ. 18 มี.ค. 54	13:17
29.	เจาะยาง (จุกนะ)	ศ. 8 เม.ย. 54	13:00
30.	เจาะดอกทอง จอดับ (ห้ามผวน)	อ. 26 เม.ย. 54	8:50
31.	เจาะนอมินีโคลนนิ่ง แคนด์แคด	พฤ. 19 พ.ค. 54	8:27
32.	เจาะหูดตุ้ดระบมจมน้ำตา	ศ. 3 มิ.ย. 54	12:32
33.	เจาะหู (คัน)	พฤ. 16 มิ.ย. 54	11:03
34.	เจาะรัฐบาลปู่ว (รักน้องต๊ะ..นะ!)	พฤ. 14 ก.ค. 54	11:08
35.	เจาะคูหาหมาหอน	พฤ. 30 มิ.ย. 54	13:02
36.	โห ลวกเพียบ	ศ. 5 ส.ค. 54	9:13
37.	เจาะจ้องฟาดหน้า	อ. 23 ส.ค. 54	16:47
38.	เจาะข้ากลิ้ง ลิงกับหมา	อ. 30 ส.ค. 54	9:23
39.	เจาะกะลา ขาใหญ่	อา. 16 ก.ย. 54	19:59
40.	เจาะคันหอย	พฤ. 22 ก.ย. 54	11:17

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อตอน	วันที่เผยแพร่	เวลา / นาที
41.	เจาะนิติราษฎร์	ศ. 7 ต.ค. 54	18:11
42.	คลายเครียดน้ำท่วม	ส. 15 ต.ค. 54	13:10
43.	เจาะเพ่ง	จ. 21 พ.ย. 54	13:37
44.	เจาะอาปัติ	ส. 26 พ.ย. 54	13:39
45.	เจาะคำลี้	พ. 8 ธ.ค. 54	11:42
46.	ธนูปักข่าว	พ. 21 ธ.ค. 54	16:19
47.	สินโลกดารา 54	พ. 29 ธ.ค. 54	16:27
48.	ปรองดองกันใช้หนี้	ศ. 13 ม.ค. 55	17:45
49.	เจาะไฟในรู	ศ. 27 ม.ค. 55	19:05
50.	เจาะข่าวแพงแก้งร้อน	ศ. 10 ก.พ. 55	10:00
51.	บ๊วยเจ้าใจ	ศ. 24 ก.พ. 55	24:17
52.	เจาะบอลไทย	พ. 7 มี.ค. 55	19:12
53.	ห้วนมปลอม(แพงมาก)	ศ. 24 มี.ค. 55	11:14
54.	เจาะไฟใต้	พ. 4 เม.ย. 55	13:45
55.	เจาะรถไฟไทย	ศ. 20 เม.ย. 55	15:44
56.	เจาะผีเสื้อแพง	ศ. 11 พ.ค. 55	19:36
57.	เจาะสนามอารมณ์	ศ. 25 พ.ค. 55	15:45
58.	ประชาธิปไตยแมวมเหมียว	ศ. 8 มิ.ย. 55	18:11
59.	ตำรวจไทยจอดับ	ศ. 15 มิ.ย. 55	15:50
60.	ยูโร's Got Talent (18+)	ศ. 22 มิ.ย. 55	22:08
61.	สออดแนมมนาชา	ศ. 29 มิ.ย. 55	20:13
62.	เจาะบ่อนยี่ปต์	ศ. 6 ก.ค. 55	17:21

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อตอน	วันที่เผยแพร่	เวลา / นาที
63.	เจาะศาลฮิกส์	ศ. 13 ก.ค. 55	13:32
64.	เจาะเพื่อนแม่วงก์	พฤ. 19 ก.ค. 55	17:29
65.	เจาะจำนำข้าว	ศ. 27 ก.ค. 55	15:49
66.	โอบป่าหนึ่ทหาร	ศ. 3 ส.ค. 55	20:25
67.	เจาะคลิปหลุด(เย็บ)	ศ. 10 ส.ค. 55	19:36
68.	ไว้(ท์) ลายกระสุนซ่อม	พฤ. 13 ก.ย. 55	19:01
69.	หนังกาก(ตัดต่อซัดๆ)	ศ. 21 ก.ย. 55	23:45
70.	เจาะเกาะอาโออิ	ส. 29 ก.ย. 55	23:56
71.	รวยแล้วไม่โก้งร็อก	ศ. 5 ต.ค. 55	18:30
72.	เจาะ 14 ตุลา	ศ. 12 ต.ค. 55	30:12
73.	เจาะละครสามG	ศ. 19 ต.ค. 55	19:35
74.	เจาะตัก – แมนมาก	พฤ. 1 พ.ย. 55	24:50
75.	เจาะโอบาม่า confirm	พฤ. 8 พ.ย. 55	20:58
76.	คูหาสวรรค์กับสุหฤท	ศ. 16 พ.ย. 55	22:34
77.	เจาะ GAT PAT กับสุदारตัน	ศ. 23 พ.ย. 55	25:41
78.	เจาะ HI5 เนื้อสด	ศ. 30 พ.ย. 55	19:51
79.	เจาะตังป่าแอร์	ศ. 7 ธ.ค. 55	23:17
80.	แมวมาร์คใครคุกก่อน	ศ. 14 ธ.ค. 55	25:04
81.	I T U ฆ่าตัดตอน Internet กับ Woody	ศ. 21 ธ.ค. 55	33:47
82.	เจาะสิทธิมนุษยย์เกรียน	ศ. 28 ธ.ค. 55	35:23

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสี หมายถึง การใช้ภาษาแบบกล่าวกระทบกระทั่งเย็บ เปรียบเปรย หรือในลักษณะประชดประชัน พฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง โดยไม่วิเคราะห์วิจารณ์หรือกล่าวตำหนิโดยตรง แต่พูดวิจารณ์เชิงแดกดัน เพื่อแสดงความหมายนัยประหวัดมากกว่านัยตรง

ประชด หมายถึง ตำหนิหรือว่าโดยกล่าวอ้อมด้วยความไม่พอใจ

เสียดสี หมายถึง อาการที่ว่ากระทบกระทั่งเย็บเหน็บแนม

กระทบกระทั่งเย็บ หมายถึง เปรียบเปรยหรือกระทบถึง

แดกดัน หมายถึง กล่าวกระทบกระทั่งหรือประชดเพราะความไม่พอใจ

ประชดประชัน หมายถึง พูดกระทบเชิงแดกดัน

ล้อเลียน หมายถึง พูดจา ยั่วเย้า เพื่อให้เกิดความขบขัน

การเล่าข่าว หมายถึง การรายงานข่าวด้วยวิธีการเล่าเรื่อง ทำให้ข่าวมีลักษณะของบันเทิงคดีชวนให้ติดตามด้วยภาษาที่เร้าอารมณ์

โครงสร้างข่าว หมายถึง ส่วนประกอบของข่าวที่ปรากฏในรายการ อันประกอบไปด้วย ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาครั้งนี้ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาจะใช้เฉพาะข้อมูลที่เป็นวัจนภาษาที่ปรากฏจากการเล่าข่าวในรายการเจาะข่าวตื่น โดยจะไม่วิเคราะห์ในช่วงที่สัมภาษณ์ประชาชนนอกสถานที่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์กลวิธีการเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื่น” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนเตรียมและรวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล

ดังนี้

1.1.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าว

1.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ “ความหมายของการเสียดสี”

1.1.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสี”

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลคลิปวิดีโอ (Clip vdo) ของรายการเจาะข่าวตื่น จาก www.spokedark.tv จำนวน 82 ตอน ตามรายละเอียดที่กำหนดในขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1.3 ผู้วิจัยถอดข้อมูลคลิปวิดีโอ (Clip vdo) ของรายการเจาะข่าวตื่น ถ่ายเป็นภาษาไทยโดยคงการเขียนและสะกดคำตามเสียงพูด และตรวจสอบความถูกต้อง

2. ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามขอบเขตที่กำหนด ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลในด้านโครงสร้างข่าว

2.1.1 นำข้อมูลที่ได้จากการถอดข้อมูลคลิปวิดีโอ (Clip vdo) มาแบ่งโครงสร้างของรายการ ดังตาราง 2

ตาราง 2 โครงสร้างข่าวที่ลักษณะ 1 ข่าว

เจาะข่าวตื่น 62 เจาะบ่อนอียิปต์	โครงสร้างรายการ
“คุณผู้ชมที่รักครับ	ทักทาย
ก่อนที่เราจะไปเที่ยวคุณอียิปต์กัน เราควรจะต้องรู้สภาพดินฟ้าอากาศ เพราะเราเป็นสุภาพชน	เกริ่นนำเข้าสู่รายการ
เอาละครับ วันนี้เราพาทัวร์เรื่องข่าว ในประเทศไวก่อนครับ เพราะอย่างที่จั่วหัวกันเอาไว้ วันนี้เราเจาะข่าวตื่นขอพาออกนอกประเทศไป เจาะข่าวตื่นตอนทองแดงไอศยุบต์ มันเกิดอะไรขึ้นอยู่ที่อียิปต์นะเนี่ย ก่อนอื่นครับ เรามาทำความรู้จักกับประเทศอียิปต์กันก่อนนะครับ แบบคร่าว ๆ ก่อนแล้วกันนะครับ	ส่วนนำข่าวที่ 1
- ประเทศอียิปต์เป็นประเทศขนาดใหญ่ครับ อยู่ทางตอนเหนือสุดของทวีปแอฟริกาครับ มีประชากรอยู่ราว 80 ล้านคน ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และผู้ที่สนับสนุนการปกครองที่ผ่านมาของอียิปต์อย่างโจ่งครึ่มครับ ก็คือสหรัฐอเมริกาครับ อียิปต์ได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาเป็นอันดับที่สี่ครับ... - และข่าวเจาะข่าวตื่นคงได้ยินได้ฟังเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประเทศอียิปต์กันมาพอสมควรแล้ว ตั้งแต่ต้นปีที่แล้วครับ นั่นก็คือ ประชาชนชาวอียิปต์นำโดยคนหนุ่มคนสาว นักเสรีนิยม นักคิดนักเขียนและชาวนีต บล็อกเกอร์ต่าง ๆ รวมกับประชาชนทั่วไปครับ ร่วมกันขับไล่ประธานาธิบดีฮอสนี มุบารัคครับ ซึ่งครองอำนาจมายาวนานมาก นานจริงครับ ที่ผ่านมา รวม 30 ปี ...	เนื้อหาข่าวที่ 1

ตาราง 2 (ต่อ)

เจาะข่าวดิน 62 เจาะบ่อนอียิปต์	โครงสร้างรายการ
- นินห์แหละครับ มันน่าตกใจไหมครับ เดือนเดียวจอมเผด็จการ 30 ปีลาออกครับ ถ้าจอมเผด็จการไม่ได้หน้าบางมาก ๆ ต้องบอกไว้ก่อนเลยว่ามันขัดกับคอนเซ็ปต์ของจอมเผด็จการมาก ๆ เลยครับ มันต้องมีอะไรในกอไผ่แน่เลยครับ.... - มันแปลกมัยล่ะครับ มันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคล้าย ๆ กันและไล่เลี่ยกัน ว่ากันว่าจุดเริ่มต้นที่ลุกฮือขึ้นมาขับไล่ฮอสนี มาจากผู้ต้องหาเสียชีวิตขณะคุมขังครับ หรือพูดง่าย ๆ ครับ ก็คือ โดนตำรวจตีตายนั้นแหละครับ แต่ปัญหามันคงช่องสุ่มมานาน ทั้งปัญหาความยากจน พลเมืองอียิปต์ราว 80 ล้านคน มีคนจนกว่าครึ่งนะครับ... - ทั้งนี้ทั้งนั้นครับ มันเป็นแบบนี้ก็ไม่แปลกหรอกครับ เพราะพวกเขามีภาพนักสู้ทั้งหลายนี้ก็มาแบบต่างคน ต่างมาต่างคนต่างไปครับ ไม่ได้มีการจัดตั้งบริหาร หรือหมู่พวกที่แข็งแรงครับเพราะว่าก็ไม่ได้มีใครที่มีจุดประสงค์ที่จะเล่นการเมืองอยู่แล้ว ก็ออกมาเรียกร้องเสรีภาพอะ พอได้เสรีภาพก็กลับไปไม่ได้ติดต่อครับเสรีนิยมบางคนครับที่ตัดสินใจ เข้าสู่อำนาจเมืองครับ ก็เข้ามาแบบต่างคนต่างเข้าต่างคนต่างสมัครรับเลือกตั้ง มวลชนชาวเสรีนิยมก็เลยกระจัดกระจายครับ	เนื้อหาข่าวที่ 1
สุดท้ายนะครับ นายมุฮัมหมัด มอซี ประธานาธิบดีจากการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบสามสิบปีของชาวอียิปต์นะครับ ผู้ขึ้นสู่ตำแหน่งจากผลพวงของการลุกขึ้นเรียกร้องแห่งเสรีภาพและประชาธิปไตยของประชาชน สถาบันตนเข้ารับตำแหน่งต่อหน้าศาลรัฐธรรมนูญ”	ส่วนสรุปข่าวที่ 1
(พิธีกรต้นระบอบอียิปต์)	ปิดรายการ

ตาราง 3 โครงสร้างข่าวที่ลักษณะหลายข่าว

เจาะข่าวต้น 12 เจาะสมาร์ทการ์ด	โครงสร้างรายการ
“โอ้...คิดถึงชาว Iher จังเลยนะครับ	ทักทาย
วันศุกร์ที่เป็นวันศุกร์แห่งชาติด้วยนะครับว่าจะไปเที่ยวสักลิตเติลบิต	เกริ่นนำเข้าสู่รายการ
ถ้าเกิดว่าคุณไปเที่ยวผับกันปกติเนี่ยนะครับ แล้วเกิดก็ต้องมีการตรวจบัตรกันใช่ไหม โดยที่คุณพี่ที่หน้าตาบักบินกันเลยทีเดียว หยิบไฟฉายขึ้นมาส่องบัตรแล้วก็มองหน้ากันอีกทีหนึ่งว่าใช่หรือป่าว แต่ลองคิดดูครับว่ามันจะเทขนาดไหนถ้าคุณยืนใบนี้ เทปะละ บัตรนี้เนี่ยบัตรใหญ่ นะครับ อย่าคิดว่าเป็นโดนดหรือว่าสำเนาทะเบียนบ้านนะ เพราะว่าบัตรนี้ก็คือบัตรเหลืองนั่นเอง ที่เอาไว้ให้แทนสมาร์ทการ์ดนั่นเองครับ บัตรที่แสดงว่าคุณนี่เป็นคนไทยครับ ในเรื่องของบัตรประชาชนแบบสมาร์ทการ์ดที่หมดไปจากประเทศไทยครับ แล้วก็ไม่รู้ว่ามีอีกนะครับ ก็ถือเป็นเรื่องราวที่เศร้ามากๆเลยนะครับ เพราะการที่เราไม่มีสมาร์ทการ์ดเนี่ยไม่สามารถระบุได้ครับว่าเราเป็นคนที่ฉลาด แต่แน่นอนครับ	ส่วนนำข่าวที่ 1
ท่านกรมอธิบดีท่านกรมการปกครอง พอนักข่าวไปถามถึงเรื่องนี้ ท่านก็บอกว่า เนื่องจากคณะกรรมการกฤษฎีกา วินิจฉัยว่าบัตรสมาร์ทการ์ดที่ ICT มอบให้กับกรมการปกครองจำนวน 600,000 ใบ ขัดกฎกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 22 แต่อย่างไรก็ดีครับ เรื่องปัญหาบัตรสมาร์ทการ์ดเป็นเรื่องที่เกินอำนาจที่ท่านอธิบดีจะมีความเห็นได้ครับ...	เนื้อหาข่าวที่ 1
อย่ายึดบัตรสมาร์ทการ์ดผมเลยนะครับ เพราะไม่มีบัตรสมาร์ทการ์ดมันทำให้ผมรู้สึกไม่มีความมั่นคงทางปัญญา	ส่วนสรุปข่าวที่ 1
เรื่องต่อมาครับ เรื่องโฆษณาขอโทษประเทศไทย โฆษณาที่ไม่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการเซ็นเซอร์ร่วมของช่องต่าง ๆ	ส่วนนำข่าวที่ 2

ตาราง 3 (ต่อ)

เจาะข่าวต้น 12 เจาะสมาร์ทการ์ด	โครงสร้างรายการ
คอยดูกันต่อไปครับ ว่าคนเหล่านี้ของไม่เคยไป ไคโยตี้ไม่รู้จัก รักเดียวใจเดียว ขยัน ประหยัด มัธยัสถ์ ซื่อสัตย์ อดทน รักธรรมชาติ และไม่รังเกียจคนจนทุก คนเลยนะครับ เหมือนนักการเมืองชายไทยเลยนะครับ	ส่วนสรุปข่าวที่ 3
เจาะข่าวต้นคงต้องของลาไปก่อนวันนี้นะครับ สวัสดีครับ	ปิดรายการ

จากตัวอย่างทั้งสองจะพบว่า โครงสร้างของรายการมีลักษณะ คือ เมื่อเปิดรายการมาจะมีกรกล่าวทักทายผู้ชม แล้วตามด้วยการเกริ่นนำเข้าสู่รายการ ซึ่งเป็นคำพูดที่ต่อเนื่องจากคำทักทาย จากนั้นจึงเข้าสู่โครงสร้างข่าวส่วนนำ เนื้อหา ส่วนสรุป ในบางตอนของรายการ อาจมีประเด็นเนื้อหาของข่าวที่มากกว่าหนึ่งเรื่อง ผู้วิจัยจะพิจารณาว่าเป็นอีกหนึ่งโครงสร้างของข่าว และในตอนท้ายของรายการจะเป็นการปิดรายการ ซึ่งในหลายตอนที่พบว่า พิธีกรไม่ได้กล่าวคำอำลาใด ๆ แต่เป็นการแสดงภาพที่พิธีกรเดิน หรือ ทำท่าทางบางอย่างมากกว่า

2.1.2 ในขั้นตอนต่อมา เมื่อได้โครงสร้างของรายการแล้ว ผู้วิจัยแบ่งโครงสร้างข่าวออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป ตามแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ (2531) ที่กล่าวว่า “รายการข่าวรูปแบบใด ก็มักจะมีโครงสร้างที่ตายตัว คือ มีตอนแรก ตอนกลาง และตอนปิดท้าย” สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณญา มิ่งเมือง (2535) ที่ศึกษาการเล่าข่าวทางวิทยุพบว่าโครงสร้างของข่าวประกอบด้วย การเริ่มเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการจบเรื่อง แต่ละส่วนมิได้แยกออกจากกันชัดเจน หากมีการผสมกลมกลืนกันอยู่ในแต่ละข่าว

2.1.2.1 วิเคราะห์ส่วนนำ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจำแนกโครงสร้างส่วนนำข่าว ที่มีกลวิธีการเปิดเรื่องเหมือนกัน จัดให้อยู่ในหมวดเดียวกัน แล้วจึงวิเคราะห์ไปในแต่ละกลวิธี

2.1.2.2 วิเคราะห์ส่วนเนื้อหา แบ่งวิเคราะห์ตามประเภทของข่าว แล้วจึงวิเคราะห์

2.1.2.3 วิเคราะห์ส่วนสรุป โดยจำแนกโครงสร้างของส่วนสรุปข่าว ที่มีกลวิธีการปิดเรื่องเหมือนกัน จัดให้อยู่ในหมวดเดียวกัน แล้วจึงวิเคราะห์ไปในแต่ละกลวิธี

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลในด้านกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสี

2.2.1 ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปมาจำแนกภาษาที่มีลักษณะเสียดสี กล่าวคือ เป็นภาษาแบบกล่าวกระทบกระเทียบ กล่าวคือ ภาษากระทบกระเทียบ หมายถึง เปรียบเปรยหรือว่ากระทบถึง ประชด หมายถึง ตำหนิหรือว่าโดยกล่าวอ้อมด้วยความไม่พอใจ เสียดสีหมายถึง อาการที่ว่ากระทบกระเทียบเหน็บแนม แดกดัน หมายถึง กล่าวกระทบกระแทกหรือประชดเพราะความไม่พอใจ ประชดประชัน หมายถึง พุดกระทบเชิงแดกดัน ล้อเลียน หมายถึง พุดจา ยั่วเย้า เพื่อให้เกิดความขบขัน เปรียบเปรย หรือในลักษณะประชดประชัน พฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง โดยไม่วิเคราะห์วิจารณ์หรือกล่าวตำหนิโดยตรง แต่พุดวิจารณ์เชิงแดกดันเพื่อแสดงความหมายนัยประหวัดมากกว่านัยตรง

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการจำแนกภาษาเสียดสีมาวิเคราะห์เพื่อหากลวิธีการใช้ภาษาเสียดสี โดยนำแนวคิดเรื่องถ้อยคำนัยแฝงนัย แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์ แนวคิดเรื่องการเล่นทางภาษา แนวคิดเรื่องการสร้างคำ แนวคิดเรื่องการใช้ความหมายนัยประหวัด แนวคิดเรื่องการยกคำกล่าวของบุคคลมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์

2.2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีมาหาค่าความถี่และร้อยละที่ปรากฏแล้วนำเสนอในรูปของตาราง เพื่อวิเคราะห์กลวิธีที่นิยมใช้

3. ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล

3.1 เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

3.2 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าว

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าว

1.1.1 ความหมายและความเป็นมาของรายการข่าว

1.1.2 ลักษณะและประเภทของรายการข่าว

1.1.3 ลักษณะของรายการเล่าข่าว (News Talk)

1.1.4 แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง

1.1.5 แนวคิดที่เกี่ยวกับลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่อง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าว

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดกลวิธีการเสียดสี

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ “ความหมายของการเสียดสี”

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ “กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสี”

2.2.1 แนวคิดเรื่องถ้อยคำนัยแฝง

2.2.2 แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์

2.2.3 แนวคิดเรื่องการเล่นทางภาษา

2.2.4 แนวคิดเรื่องการสร้างคำ

2.2.5 แนวคิดเรื่องการใช้ความหมายนัยประหัต

2.2.6 แนวคิดเรื่องการยกคำกล่าวของบุคคล

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสียดสี

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าว

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าว

1.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องความหมายและความเป็นมาของรายการข่าว

เนื่องจากข้อมูลที่น่าสนใจในการวิเคราะห์ข้อมูลมีลักษณะเป็นรายการข่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าวเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในรายการข่าวมากขึ้น จากการศึกษาพบว่า ได้มีผู้ศึกษาและได้กล่าวถึงรายการข่าวไว้ ดังนี้

ดวงทิพย์ วรพันธ์ (2529: 1) ได้กล่าวถึง รายการข่าวโทรทัศน์ว่า หมายถึง ข่าวสารที่เกิดขึ้นใหม่ และมีผลกระทบต่อสาธารณชน ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์สามารถสื่อสารรายงานข่าว ถ่ายภาพและภาพยนตร์ บันทึกภาพได้ เพื่อจัดทำรายการข่าวในประเทศและข่าวต่างประเทศ

กิตติ สิงหปัด (2552: 25) ได้ให้ความหมายของ รายการข่าววิทยุโทรทัศน์ ว่า หมายถึง รายการที่จัดและผลิตขึ้นโดยใช้รูปแบบของการประกาศ อ่านคำบรรยาย และการรายงานเหตุการณ์ที่หลากหลายกันไป ก่อนนำเสนอข่าวจะมีการแสวงหา รวบรวมจัดและเก็บข้อมูลของเหตุการณ์ในข่าวแต่ละข่าวได้อย่างสมบูรณ์และถูกต้อง จากนั้นจะนำมาเรียบเรียงเป็นเรื่องราว มีเนื้อหาสาระและรายละเอียดของเหตุการณ์ในข่าวนั้นให้เกิดความกระชับชัดเจน และได้ใจความภายในระยะเวลาการนำเสนอที่เหมาะสม เพื่อเป็นการดึงดูดและเรียกร้องความสนใจจากผู้ชมให้ชมรายงานข่าวนั้น ๆ

ศุภรัตน์ ฐิติกุลเจริญ (2542: 30) ได้ให้ความหมายของ รายการข่าว คือ รายการที่ผลิตขึ้นเพื่อออกอากาศผ่านสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ โดยผู้ผลิตมีหน้าที่ รวบรวม จัดหาภาพ, เสียง และข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์แล้วนำเสนอให้ผู้ฟังผู้ชม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวในสังคมในเรื่องราวต่าง ๆ เช่น การเมือง, เศรษฐกิจ, สังคม, กีฬา, วัฒนธรรม ฯลฯ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางภายใน และภายนอกประเทศ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รายการข่าว คือ รายการที่ผลิตขึ้นเพื่อนำเสนอข่าวเหตุการณ์ต่าง ๆ แก่ผู้ชม ให้ทราบความเคลื่อนไหวของเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคม

การรายงานข่าวมีหลายลักษณะและมีพัฒนาการตามลำดับ ดังที่ สมสุข หินวิมาน (2551: 86) ได้กล่าวถึงพัฒนาการความเป็นมาของรายการข่าวไว้ดังนี้

รายการข่าวเป็นรายการที่มีประวัติความเป็นมายาวนานถือเป็นรายการหนึ่งในประเภทแรก ๆ ที่ออกอากาศทางวิทยุ หลังจากที่มีการพัฒนาการใช้สัญญาณวิทยุเพื่อการสื่อสารทางการทหาร มาเป็นการใช้วิทยุเพื่อการสื่อสารมวลชนในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมนี อังกฤษ ฯลฯ โดยสถานีวิทยุ BBC กระจายเสียงเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1922 ได้ผลิตและออกอากาศรายการข่าว เช่นเดียวกับอีกหลายประเทศที่ได้พัฒนา การส่งกระจายเสียงและมีการก่อตั้งบริษัทกระจายเสียงวิทยุ ซึ่งผลิตรายการรูปแบบต่าง ๆ นำเสนอผู้ฟัง รวมทั้งรายการข่าวด้วย

ในปี ค.ศ.1936 ได้มีโทรทัศน์ขึ้นครั้งแรก โดย BBC เริ่มถ่ายทอดสัญญาณออกอากาศเป็นประจำสม่ำเสมอ การพัฒนาเทคโนโลยี และรูปแบบรายการโทรทัศน์ทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายทอดสดเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง และสังคม รวมทั้งการแข่งขัน กีฬา และการแสดงดนตรี ก่อนจะดัดแปลงภาพในอีก 3 ปีต่อมาเนื่องจากภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่างปี 1939-1945 หลังสงครามโลกสิ้นสุดลง วงการโทรทัศน์ได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว เริ่มมีรายการรูปแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้น รวมทั้งรายการข่าว รายการข่าวโทรทัศน์ออกอากาศครั้งแรกในปี ค.ศ.1948 โดยสหรัฐอเมริกาทางสถานี NBC และ CBS ขณะที่อังกฤษรายการข่าวโทรทัศน์ออกอากาศโดย BBC ทั้งนี้ รายการข่าวโทรทัศน์ในช่วงแรกเป็นแบบ newsreel คือการนำภาพเหตุการณ์ที่บันทึกไว้มาบรรยาย ประกอบบทข่าว หรือให้ผู้บรรยายยืนอยู่ที่เกิดเหตุ มีลักษณะคล้ายภาพยนตร์สารคดี แต่รายการข่าวแบบ newsreel มีจุดประสงค์เพื่อแจ้งข่าวสารสำคัญต่าง ๆ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม หรือเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาทั้งเทคโนโลยี และบุคลากรในวงการโทรทัศน์ สถานีต่าง ๆ ได้พัฒนารูปแบบรายการข่าวเพื่อให้รายงานเหตุการณ์ได้กระชับฉับไวมากขึ้น จึงได้นำวิธีการรายงานข่าว วิทยุ (news bulletin) ซึ่งเป็นการสรุปข่าว รายงานเหตุการณ์สำคัญไม่กี่เหตุการณ์ ภายในเวลา 1-5 นาทีโดยเพิ่มภาพประกอบให้สอดคล้องกับข้อความที่รายงาน รวมทั้งใช้ภาพในการอธิบายเรื่องราวที่เกิดขึ้น รายการข่าว news bulletin ทางโทรทัศน์สามารถรายงานข่าวได้อย่างรวดเร็ว และหลากหลายกว่าแบบ newsreel

รายการข่าวได้พัฒนารูปแบบมาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปัจจุบันเป็นรายการที่ออกอากาศอยู่ทุกสถานีทั้งวิทยุและโทรทัศน์ สำหรับประเทศไทยรายการข่าวได้เผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ทุกช่อง ไม่ว่าจะเป็น สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. โทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 โทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ทีวีไทย และ สทท.11 โดยผลิตและ

ออกอากาศรายการข่าวของสถานี สถานีวิทยุต่าง ๆ ก็มีรายการข่าวออกอากาศแทบทุกสถานี โดยเฉพาะรายการข่าววิทยุแห่งประเทศไทยภาคเช้า (7.00 - 7.30) และข่าวภาคค่ำ (19.00 - 19.30) ซึ่งผลิตโดยกรมประชาสัมพันธ์ ถือเป็นรายการข่าวหลักโดยออกอากาศทั่วประเทศ นอกจากนี้จะเป็นรายการที่ออกอากาศในทุกสถานี ทั้งวิทยุและโทรทัศน์ รายการข่าวยังเป็นรายการที่ออกอากาศทุกวัน ไม่มีวันหยุด และออกอากาศวันละหลายเวลา เพื่อให้คนทั่วไปติดตามความเป็นไปของสังคม รวมทั้งสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและในต่างประเทศ

จากความเป็นมาของรายการข่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่ารายการข่าวมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน จนกระทั่งมีการพัฒนาต่อเนื่องมาเป็นลำดับตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เริ่มมีความทันสมัยขึ้น ทำให้รายการข่าวในปัจจุบันมีความรวดเร็วในการนำเสนอข่าว

1.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องประเภทและลักษณะของรายการข่าว

รายการข่าวได้พัฒนารูปแบบ และวิธีการนำเสนออย่างต่อเนื่อง จากในอดีตที่มีแต่รายการ News Programme เป็นรายการข่าวอ่าน จนกระทั่งในปัจจุบันรายการข่าวมีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย และมีจำนวนรายการที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมรายการ และเพื่อแก้ปัญหาความ น่าเบื่อของรายการข่าว เพราะเนื้อหาของข่าวแต่ละสถานีอาจมีความเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่ละสถานีจึงคิดค้นรูปแบบการรายงานข่าวและนำเสนอรายการข่าวรูปแบบต่าง ๆ ให้มีรูปแบบที่หลากหลาย การแบ่งประเภทหรือลักษณะของรายการข่าว สามารถจำแนกได้หลายลักษณะ ดังนี้

อรนุช เลิศจรรยารักษ์ (2529: 9) ได้แบ่งประเภทรายการข่าวออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1.รายการเบื้องหลังข่าว (News Background) เป็นรายการที่เสนอข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากข่าว ให้รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เป็นข่าว โดยที่ผู้รายงานไม่สอดแทรกข้อคิดเห็นของตนลงไปในรายการ ให้ผู้ชมเกิดความคิดขึ้นเองโดยอาศัยข้อเท็จจริงที่รายการนำเสนอ มีลักษณะเช่นเดียวรายการเจาะข่าว (News-In-Depth Program) คือ เป็นการนำเอาปัญหาสำคัญของเหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นข่าวมาอธิบายแจกแจงรายละเอียดข้อเท็จจริงที่แอบแฝงให้กระจ่าง

2.รายการวิจารณ์ข่าว (News Commentary Programs) เป็นการนำเสนอภูมิหลังของข่าวสารเหตุการณ์ และเสนอข้อคิดเห็นเพื่อช่วยให้ผู้ชมสามารถตีความหมายในส่วนของข่าวได้อย่างถูกต้อง รวมถึงผู้วิจารณ์ข่าวจะต้องพยายามโน้มน้าวให้ผู้ชมเกิดความคล้อยตามผู้วิจารณ์ด้วย

3. รายการวิเคราะห์ (News Analysis) เป็นรายการซึ่งบรรยายละเอียดถึงภูมิหลังของเหตุการณ์ที่เป็นข่าว พร้อมกับอธิบายแสดงถึงเรื่องอันซับซ้อน สาเหตุซึ่งทำให้ปัญหาขยายตัว โดยแจกแจงอย่างละเอียดถี่ถ้วน แสดงข้อคิดเห็นของตนเองหรืออาจจะมีการอ้างถึงผู้เชี่ยวชาญ และทำนายเหตุการณ์หรือพิจารณาความเป็นไปได้ว่าเหตุการณ์นั้นจะคลี่คลายหรือผันแปรไป

4. รายการเสนอบันทึกเรื่องราวหรือสารคดีเชิงข่าว (Documentary News) เป็นรายการที่เสนอบันทึกเรื่องราวรายละเอียดเหตุการณ์สำคัญ เหตุการณ์ที่เป็นข่าว ปัญหาทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง รายการนี้ให้การศึกษาและเรื่องราวข้อเท็จจริงแก่ผู้ชม ในขณะเดียวกันก็มุ่งให้ความบันเทิงแก่ผู้ชมด้วยเช่นกัน

ในด้านรูปแบบของการนำเสนอข่าวส่วนใหญ่ใช้ภาษาที่เป็นทางการ มีลักษณะของการรายงาน ไม่ใช่ลักษณะของการพูดคุยสนทนา รวมถึงมีโครงสร้างที่ชัดเจนและแน่นอนเป็นแบบแผน ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2531: 136) ได้กล่าวถึงการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ไว้ว่า รูปแบบของการนำเสนอข่าวโทรทัศน์นั้น มีลักษณะที่ค่อนข้างแน่นอนตายตัวมาก และค่อนข้างเป็นสากลเหมือนกันเกือบจะทั่วโลก ข่าวโทรทัศน์ที่นำเสนอชุดหนึ่ง ๆ บรรดาข่าวแต่ละชิ้นย่อย ๆ จะมีความหมายต่อโครงสร้างข่าวชุด (whole) ทำให้เราเห็นความสำคัญของการจัดลำดับที่ของข่าวแน่นอน ลักษณะข่าวตอนแรก ตอนกลาง และตอนปิดท้าย จะต้องเป็นข่าวประเภทไหน จะถูกกำหนดไว้อย่างแน่นอน แต่ละข่าวมีความหมายเฉพาะตัว (connotative Meaning) และช่วงระยะเวลาสั้นยาวของแต่ละข่าวจะถูกตั้งโปรแกรมเอาไว้แน่นอนโดยทั่วไป โครงสร้างของรูปแบบการนำเสนอข่าวจะเปิดฉากกระตุ้นความสนใจด้วยการบอกหัวข้อข่าว จากนั้นก็จะเรียงลำดับหลากหลายสลับกันไปตอนท้าย ๆ จะนำข้อมูลที่ชวนให้ติดตาม เช่น พยากรณ์อากาศ กีฬา และปิดฉากจากลาด้วยเรื่องเบา ๆ เป็นต้น รูปแบบที่เห็นได้ชัดเจนอีกประการหนึ่งของรายการข่าว คือภาษาของข่าว จะต้องมีลักษณะเป็นทางการ ไม่ว่าผู้อ่านข่าวจะมีลักษณะเป็นกันเองอย่างไรย่อมต้องคงความสุภาพไว้แน่นอนว่าภาษาที่เป็นทางการเกี่ยวข้องกับเรื่องของความน่าเชื่อถือ ความมีสาระความเป็นจริงเป็นจริงของข่าว สไตล์ของภาษาข่าวก็ต้องเป็นลักษณะสั่งการ (directive) ไม่ใช่การเสวนา (dialogue) เพราะฉะนั้นเครื่องหมายปิดท้ายประโยคของข่าวจะต้องเป็นฟูลสตอปไม่ใช่เครื่องหมายคำถาม รวมทั้งน้ำเสียงที่อ่านข่าวก็ต้องมีรหัสที่แน่นอน เสียงที่แผ่วเบาไร้อำนาจ หรือเสียงเหมือนแมวจะนำไปอ่านข่าวไม่ได้เลย องค์ประกอบย่อย ๆ เหล่านี้จะต้องประกอบตัวกันขึ้นเป็นโครงสร้างเพื่อให้ส่วนรวมทั้งหมดมองดูเป็น “ข่าว”

จากข้อความข้างต้นที่กล่าวถึงประเภทของรายการข่าว แสดงให้เห็นว่า รายการข่าวสามารถแบ่งได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวิธีการนำเสนอที่แตกต่างกันออกไป ในด้านรูปแบบการนำเสนอ นั้น ไม่ว่าจะเป็นรายการข่าวรูปแบบใด ก็มักจะมีโครงสร้างที่ตายตัว คือ มีตอนแรก ตอนกลาง และ ตอนปิดท้าย ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2531) กล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้นในการศึกษาโครงสร้างข่าวในรายการเจาะข่าวตื่นนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของกาญจนา แก้วเทพ (2531) เป็นเกณฑ์ในการแบ่งโครงสร้างข่าวในรายการเจาะข่าวตื่น ออกเป็น 3 ส่วน เช่นเดียวกัน คือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป

นอกจากประเภทของรายการข่าวที่กล่าวมาแล้ว การสร้างเอกลักษณ์ให้รายการข่าวสามารถกระทำได้หลายวิธี ดังที่ สมสุข หินวิมาน (2551: 139) ได้อธิบายถึงลักษณะของรายการข่าวที่เป็นเอกลักษณ์คือ

1.การนำเสนอข้อเท็จจริง (Factualness) แม้ว่าในปัจจุบันรายการข่าวจะพัฒนารูปแบบการนำเสนอให้หลากหลาย รายการข่าวบางรายการเน้นนำเสนอเนื้อหาเข้มข้น หรือข่าวหนัก ขณะที่บางรายการอาจมีความบันเทิงแฝงอยู่ด้วย เช่น รายการ “เล่าข่าว” แต่สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์หรือจุดรวมของรายการข่าวทุกรูปแบบคือ เนื้อหาที่นำเสนอต้องเป็นข้อเท็จจริง (Fact) เพราะรายการข่าวเป็นรายการประเภท non-fiction ซึ่งนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง ไม่ใช่เรื่องที่แต่งขึ้น หรือสร้างขึ้นจากจินตนาการ

2.ให้ข้อมูล (Information) หน้าที่ประการหนึ่งของสื่อมวลชนตามแนวคิดของ ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (สมสุข หินวิมาน, 2551: 139) คือการสังเกตการณ์สภาพแวดล้อม เพื่อติดตามและรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มารายงานให้คนในสังคมทราบ สื่อวิทยุและโทรทัศน์ทำหน้าที่ให้ข้อมูลผ่านรายการประเภทข่าว ซึ่งจะแจ้ง (To inform) ให้ประชาชนรับทราบข่าวสาร และเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะที่อาจจะส่งผลกระทบ หรือมีความสำคัญต่อชีวิตของประชาชน เช่น ความเคลื่อนไหวทางการเมือง เหตุการณ์ภัยพิบัติ หรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ เป็นต้น หน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารถือเป็นเอกลักษณ์ประการหนึ่งที่ทำให้รายการข่าว แตกต่างจากรายการประเภทอื่น ๆ

3.เป็นรายการสด (Live) ทันต่อเหตุการณ์ (Timeliness) วิทยุและโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีปัจจัยเรื่องเวลาเป็นตัวกำหนด ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การแพร่กระจายเนื้อหา และการบริโภคสาร (สมสุข หินวิมาน, 2551: 6) หากมองในแง่การผลิต ผู้ผลิตรายการ ต้องผลิตรายการภายใต้เวลาที่จำกัด

โดยเฉพาะรายการข่าวเป็นรายการที่ต้องผลิตอย่างเร่งรีบ เพื่อนำเสนอให้ทันต่อเหตุการณ์ เพราะคุณค่าข่าว (News value) ข้อที่สำคัญที่สุด คือ ความสดใหม่ และทันต่อเหตุการณ์ (Timeliness) ดังนั้น รายการข่าวส่วนใหญ่จึงออกอากาศสด (Live) เพื่อรายงานเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นไปสู่ผู้ฟัง ผู้ชมได้อย่างรวดเร็ว หลังจากเกิดเหตุไม่กี่นาที นอกเหนือจากการออกอากาศสดจากห้องส่ง บางครั้งรายการข่าวจะมีการรายงานสดจากที่เกิดเหตุโดยผู้สื่อข่าวด้วย

รายการข่าวบางรายการที่ไม่เป็นรายการสด เช่น รายการวิเคราะห์ข่าว รายการนิตยสารข่าว ฯลฯ แม้รายการข่าวเหล่านี้จะใช้การบันทึกเทปรายการ และนำมาออกอากาศในภายหลัง แต่จะออกอากาศในวันเดียวกัน หรือวันรุ่งขึ้นทันที เพื่อให้เรื่องที่รายงานยังคงมีความสดใหม่และทันต่อเหตุการณ์ อันเป็นเอกลักษณ์สำคัญของรายการข่าว

วัฒนา อนุวัฒน์นนทเขตต์ (2541: 15 - 18) กล่าวถึงลักษณะโครงสร้างและลักษณะการนำเสนอที่สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ลักษณะโครงสร้างรายการข่าว รายการข่าวทางวิทยุโทรทัศน์ 1 รายการ มีข่าวขึ้นสั้น ๆ อยู่เป็นจำนวนมาก แต่ขึ้นข่าวเหล่านั้นจะถูกจัดอยู่เป็นหมวดหมู่อย่างมีระเบียบเป็นช่วง (Segment) ในรายการอย่างเหมาะสม ประกอบด้วย ข่าวภายในประเทศ ข่าวต่างประเทศ รายงานสภาพดินฟ้าอากาศ สิ่งแวดล้อมและข่าวกีฬา

2. รูปแบบของการรายงาน การประกาศและรายงานข่าวในวิทยุโทรทัศน์ปัจจุบันส่วนมากมักอยู่ในความหมายสรุปที่ว่า “อะไรเกิดขึ้นบ้างในโลก...วันนี้” ซึ่งมีทั้งการเป็นประกาศ การอ่านคำบรรยาย และการรายงานเหตุการณ์ที่เป็นข่าวล้วน ๆ (Straight news) หรืออาจจะผสมผสานกับการเล่าถึงอดีตที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในข่าว และการทำนายเหตุการณ์ที่น่าจะเกิดขึ้นเกี่ยวกับข่าวในอนาคตอีกด้วย ซึ่งการนำเสนอรายการแบบหลังนี้เรียกว่าการวิจารณ์ข่าว (News commentary)

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการประกาศ การอ่านคำบรรยาย และรายงานเหตุการณ์ หรือการวิจารณ์ข่าวจะต้องอาศัยบุคลากรข่าวเป็นผู้ประกาศ อ่านคำบรรยาย รายงานเหตุการณ์ และวิจารณ์ข่าวนั้น ดังนั้นรายการประเภทข่าวจะเป็นที่นิยมชมชอบและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดหรือไม่ นั้น มักขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้ประกาศ ผู้รายงานข่าว ตลอดจนความสามารถของคณะบุคลากรข่าวทั้งหมด ในการที่จะกระตุ้นเตือนให้ผู้ชมข่าวนั้นเกิดมีความรู้สึกว่าเขาเหล่านั้นเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องลักษณะและประเภทของรายการข่าว แสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของรายการข่าวที่มีความแตกต่างจากรายการอื่น ๆ ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเนื้อหาที่นำเสนอต้องเป็นข้อเท็จจริง การนำเสนอข่าวต้องมีความรวดเร็ว เป็นเรื่องที่ผู้คนในสังคมกำลังให้ความสนใจ ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงลักษณะธรรมชาติของรายการข่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำไปอภิปรายผลเพื่อให้เห็นความสอดคล้องหรือความแตกต่างกับรายการเจาะข่าวตื่นที่มีลักษณะเป็นรายการเล่าข่าว

1.1.3 ลักษณะของรายการเล่าข่าว (News Talk)

รายการข่าวประเภทเล่าข่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรายการข่าวโทรทัศน์ที่เคยใช้ผู้ประกาศข่าว และผู้ประกาศข่าวจะต้องรักษาระยะห่างของตนเองกับผู้ชมโดยไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของข่าว ไม่วิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลในข่าว มุ่งเสนอข่าวแบบตรงไปตรงมาเพราะจะต้องให้ความสำคัญกับความน่าเชื่อถือของข่าว การเปลี่ยนแปลงรูปแบบข่าวโทรทัศน์นั้นเริ่มต้นที่โทรทัศน์ท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกา ปี 1971 หน่วยงาน FCC ประกาศใช้กฎข้อบังคับว่าด้วยการเข้าถึงชั่วโมงไพรม์ไทม์ (Prime-time Access Rule หรือ PTAR) โดยมีจุดประสงค์สองอย่างด้วยกันคือ หนึ่ง ปกป้องสถานีแม่ข่ายเวลาออกอากาศในช่วงเวลาไพรม์ไทม์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้ชมมากที่สุด เนื่องจากในสมัยนั้นสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นเป็นสถานีลูกสังกัดอยู่ในสถานีแม่เครือข่ายใดเครือข่ายหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องใช้ข่าวและสารคดีจากสถานีแม่ตลอดเวลา และสอง เพื่อกระตุ้นสถานีท้องถิ่นให้ผลิตรายการของตนเองให้มากขึ้น

รายการแบบ News Talk ในสหรัฐอเมริกานั้นมีลักษณะเป็นการหยิบยกประเด็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ที่เป็นประเด็นร้อนมาพูดคุยถกเถียงกันเพื่อขยายประเด็น โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องจริงชีวิตจริงของผู้คน (Human Drama/ Human Interest) ซึ่งรวมถึงชีวิตของคนธรรมดาจนถึงคนดัง (Celebrity) ยิ่งเป็นเรื่องที่สามารถสร้างอารมณ์เข้าถึงให้กับคนดูได้ยิ่งเป็นที่นิยม นอกจากนี้รายการรูปแบบนี้จะมีการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาออกความคิดเห็นมาสัมภาษณ์ บางรายการมีการให้โทรศัพท์หรืออีเมลเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นแบบสด ๆ

อรุณญา มิ่งเมือง (2535) ได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของรายการเล่าข่าวในประเทศไทยว่า รูปแบบของรายการเล่าข่าวได้ออกอากาศในลักษณะของการจัดรายการวิทยุ โดยเริ่มต้นจากการจัดรายการข่าวทางวิทยุครั้งแรกที่สถานีวิทยุ ท.อ. พุ่มมหาเมฆ ในปี พ.ศ.2498 สง่า อารัมภีร ได้นำข่าวจาก

หนังสือพิมพ์เสียงอ่างทองมาเสนอทางวิทยุในเวลาเช้าโดยตั้งชื่อรายการว่า “ข่าวสี่มุมบ้าน” เนื้อหาเป็นข่าวอาชญากรรมและข่าวอุบัติเหตุ ในตอนสายเสนอรายการ “ข่าวสี่มุมเมือง” เนื้อหาเป็นข่าวในวงราชการโดย สง่า อารัมภีร ได้นำข่าวมาเขียนถ้อยคำหยอกล้อต่าง ๆ เพิ่มเติมเข้าไป นอกจากนั้นก็ทำเสียงหยอกล้อตามที่เขียนไว้ ผู้ฟังทั่วไปเรียกรายการประเภทนี้ว่า “ข่าวชาวบ้าน” ซึ่งเป็นการเรียกตามเนื้อหาและวิธีการนำเสนอ กล่าวคือเป็นข่าวที่เสนอเรื่องราวที่ชาวบ้านเป็นผู้ก่อขึ้นมา เช่น การทะเลาะวิวาทของชาวบ้านหรือสามีภรรยา เรื่องขี้สว การหลอกลวงต้มตุ๋น ที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวัน นอกจากนั้นแล้วยังเป็นข่าวที่ชาวบ้านได้รับผลกระทบหรือเกี่ยวข้อง เช่น เรื่องการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอาชญากรรมซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวชาวบ้าน ซึ่งรายการเล่าข่าวหรือข่าวชาวบ้านนี้เป็นที่นิยมอย่างมากในสมัยนั้น

กมลเทพ จิตเฉลิมชัยพันธุ์ (2550: 18-20) ได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของ News Talk หรือรายการเล่าข่าวในสื่อโทรทัศน์ว่า มีการเริ่มต้นในช่วงปี พ.ศ.2528 โดย ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล ได้เข้ามาปรับปรุงรูปแบบการเสนอข่าวของช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ลักษณะการรายงานข่าวที่ปรับปรุงใหม่ได้นำเอารูปแบบการสนทนากับผู้ชมมากกว่าการอ่านข่าวธรรมดา รูปแบบการนำเสนอในสมัยนั้นส่วนใหญ่มุ่งวิเคราะห์ วิพากษ์รัฐบาล โดยเสนอแง่มุมที่หลากหลาย ทำให้ข่าวหนัก เช่น ข่าวการเมือง สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ต่อมารูปแบบการเล่าข่าวได้ถูกนำมาใช้อย่างต่อเนื่อง กระทั่งปัจจุบันรูปแบบการเล่าข่าวเป็นที่นิยมอย่างมาก จะเห็นได้จากการที่สถานีโทรทัศน์ทุกช่องปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอข่าวมาเป็นแบบเล่าข่าวกันมากขึ้น เหตุการณ์นี้จึงเป็นเหมือนจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่ปรากฏการณ์รายการเล่าข่าวดังปรากฏในสื่อโทรทัศน์ไทย หลังการปรับเปลี่ยนรูปแบบการรายงานข่าวดังกล่าว ข่าวยังมีสาระเช่นเดิมแต่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอให้มีความน่าสนใจและสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น มีการแสดงความคิดเห็น การตีความหรืออธิบาย ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ตอบคำถาม ตั้งข้อสังเกต และมีข้อเสนอแนะ แต่ยังคงรักษาข้อเท็จจริงและเนื้อหาสาระของข่าวไว้ครบถ้วน

รายการข่าวในปัจจุบันจึงมีลักษณะของการเล่าข่าวซึ่งแฝงไว้ด้วยความบันเทิง เป็นประเด็นข่าวที่ผู้ชมสนใจ ทำให้คนสนใจติดตามรับชมรายการข่าวที่มีรูปแบบการเล่าข่าวมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สุภาพร แก้วโพธิ์ ที่กล่าวถึงการบริโภคข่าวสารของคนไทยว่า (2548: 79) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารผ่านการพูดคุยบอกเล่า ตอบสนองความต้องการอยากรู้ข่าวสารในเชิงนี้ ในแง่อุปนิสัยพื้นฐานของคนไทย คนไทยไม่ค่อยชอบพูดเรื่องอะไรหนัก ๆ กลวิธีนำเสนอแบบคุยข่าวก็ช่วย

ลดความจริงจังของเนื้อหาข่าวได้ และสังคมไทยก็ไม่ใช่สังคมแห่งการอ่าน ดังนั้นเมื่อมีคนเอาหนังสือพิมพ์มาอ่านให้ฟังก็ดูจะสอดคล้องกับอุปนิสัยนี้

จากลักษณะของรายการเล่าข่าว (News Talk) ที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า รายการเล่าข่าวมีรูปแบบการนำเสนอข่าวสารข้อมูลด้วยรูปแบบที่ไม่เป็นทางการหรือ Soft News ซึ่งมีลักษณะที่ให้ทั้งสาระและความบันเทิงแก่ผู้ชม โดยนำเสนอทั้งเนื้อหาข่าวของข่าว ความเป็นมาของข่าว และวิเคราะห์ข่าวในรายการเดียวกัน มีพิธีกรเป็นผู้ทำหน้าที่รายงานข่าวเสมือนคุยกับผู้ชม มีลักษณะของการเล่าเรื่องมาใช้เพื่อความบันเทิง สร้างความสนุกสนาน และง่ายต่อการติดตามข้อมูลข่าวสาร

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของรายการเล่าข่าว ช่วยให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจในลักษณะของรายการเล่าข่าวที่แตกต่างไปจากรายการข่าวประเภทอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการอภิปรายผล ที่จะชี้ให้เห็นว่า รายการเจาะข่าวต้น มีลักษณะของรายการเล่าข่าว (News Talk) ที่น่าสนใจ เชิญชวนผู้ชมให้ติดตามรายการ

1.1.4 แนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง

ฟิส (Fiske. 1982: 80) กล่าวว่า การเล่าเรื่องเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์เป็นนักเล่าเรื่อง การตัดสินใจและการสื่อสารของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ “เหตุผลที่ดี” (Good Reason) แตกต่างกันไปตามสถานการณ์รูปแบบการสื่อสาร และเหตุผลที่ดีมาจากภูมิหลังของบุคคล วัฒนธรรม ลักษณะนิสัย และอิทธิพลของภาษา ความมีเหตุผลของเรื่องราวที่เล่า ความมีเหตุผลของเรื่องราวที่เล่าขึ้นอยู่กับธรรมชาติของผู้เล่าเรื่องที่จะตระหนักถึงความน่าจะเป็นขององค์ประกอบที่ทำให้เรื่องราวประติดประต่อกัน รวมทั้งการเลือกสรรเรื่องราวเพื่อสร้างความเพลิดเพลิน การสื่อสารของคนเราจึงเป็นการเล่าเรื่องหรือการบรรยายทั้งสิ้น โดยผู้เล่าเรื่องทำหน้าที่เป็นผู้ประพันธ์หรือร่วมประพันธ์เรื่องราวที่นำมาเล่านั้น ผู้เล่าเรื่องจะเป็นผู้สร้างสรรค์เรื่องราวขึ้นใหม่จากเรื่องที่มีอยู่เดิมมากกว่าจะอ่านไปตามบท อันเป็นการย้ำว่ามนุษย์เรามีส่วนร่วมเต็มที่ในการสร้างข่าวสาร

ในการรายงานข่าวของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นการรายงานข่าวผ่านทางสื่อใด ๆ นับเป็นการนำเสนอ “สาร” ที่มนุษย์สื่อถึงกันในการบอกเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงความเคลื่อนไหวในสังคม ซึ่งการนำสารผ่านกระบวนการสื่อสารมวลชนนั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้ หากปราศจาก “การเล่า” ที่เป็นขั้นตอนสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการรายงานข่าวเป็นอย่างมาก ซึ่ง “การเล่าเรื่อง” นั้น มนุษย์จะให้การเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือการสื่อสารในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว และสามารถใช้ได้

ทั้งในภาษาพูดที่ใช้น้ำเสียงเป็นเครื่องปรุงแต่งเรื่องราว ภาษาเขียน อาทิ ขวบนหน้าหนังสือพิมพ์ นวนิยายการเล่าเรื่องข้ามชั้น การเล่านิทาน แม้แต่การรายงานข่าว ล้วนแต่ใช้การเล่าเรื่องเป็นเครื่องมือ ทั้งนี้

การเล่าเรื่องถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการนำเสนอเรื่องราวให้น่าสนใจสอดคล้องกับ
เคซลอฟฟ์ (Kozloff. 1994: 69) กล่าวว่า

“...รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่ในอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นรายการประเภท Sitcom รายการประเภท Action การ์ตูน ละคร เรื่องสั้นจบในตอน ล้วนแต่เป็นรูปแบบการบรรยายทั้งสิ้น แม้แต่รายการประเภทที่ไม่ใช่บันเทิง แต่มีวัตถุประสงค์ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการอธิบาย ให้ความรู้ หรือการอภิปราย ต่างก็มีแนวโน้มที่จะใช้การเล่าเรื่องเป็นวิธีการนำเสนอทั้งสิ้น...”

ผู้สื่อข่าวได้นำเอาวิธีการเล่าเรื่องในลักษณะเดียวกันกับการเล่านิทาน นวนิยายมาใช้ในการรายงานข่าวทางสื่อมวลชน ดังที่ อรัญญา มิ่งเมือง (2535) ศึกษาวิธีการเสนอข่าวกล่าวว่า ข่าวมีลักษณะเหมือนนิทาน นวนิยาย คือเป็นการเล่าหรือบรรยายเหตุการณ์ ข่าวมีลักษณะผสมผสานกันระหว่างการรายงานเหตุการณ์กับการเล่าเรื่อง เพราะการรายงานเหตุการณ์เป็นการบอกเล่าความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ส่วนการเล่าเรื่องมักมีความรู้สึกส่วนตัวเกี่ยวข้องอยู่ด้วย และเมื่อพิจารณาการเสนอข่าวพบว่า ข่าวมีทั้งการบอกเล่าความจริงและการเล่าเรื่องผสมปนเปกันอยู่ในลักษณะที่นำเอาเรื่องที่เกิดขึ้นจริงมาเล่าตามความเข้าใจและความรู้สึกของผู้เล่าเอง โดยผ่านการจัดระบบข่าวสาร ให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพเพื่อสื่อสารไปยังผู้อื่น การเล่าเรื่องนี้ทำให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นลดความเป็นจริงเป็นจลลงและเป็นที่สนใจของคนมากขึ้น และทำให้ผู้รับสารเข้าใจเรื่องราวได้ดีขึ้น

ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับ แลนเจอร์ (Langer 1998: 39) ได้อธิบายว่า ข่าวมีลักษณะผสมผสานกันระหว่างการรายงานเหตุการณ์กับการเล่าเรื่อง เพราะการรายงานเหตุการณ์เป็นการบอกเล่าความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ส่วนการเล่าเรื่องมักมีการโน้มน้าวใจ มีความรู้สึกส่วนตัวเกี่ยวข้องอยู่ด้วย และมีจุดมุ่งหมายเพื่อความบันเทิง เมื่อพิจารณาการเสนอข่าวพบว่า ข่าวมีทั้งการบอกเล่าความจริง และการเล่าเรื่องผสมปนเปกันอยู่ในลักษณะที่นำเอาเรื่องที่เกิดขึ้นจริงมาเล่าตามความเข้าใจและความรู้สึกของผู้เล่าเอง เพื่อสื่อสารไปยังผู้อื่น การเล่าเรื่องนี้ทำให้กระตุ้นและตอบสนองอารมณ์ของผู้รับได้ดีกว่าการเขียนเป็นรายงานข่าวตามรูปแบบเก่า ๆ คือ ในรูปแบบการรายงานตามข้อเท็จจริง เพราะการเล่าเรื่องหรือ การบรรยายทำให้เนื้อหาข่าวน่าสนใจยิ่งขึ้น

การเล่าเรื่องไม่ได้มีความสำคัญเพียงสร้างความน่าสนใจให้เรื่องราวที่น่าเสนอ การเล่าเรื่องยังทำหน้าที่ตอบสนองต่อประเด็นพิจารณา (Agenda) ของคนในสังคม กระแสของสังคมบริบถนิยมมีความเข้มข้นขึ้นในทิศทางเดียวกับพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสาร เห็นได้ชัดถึงกระแสของการนำเอา “วิธีการเล่าเรื่องแบบจินตคติ” มาใช้ในการนำเสนอข่าวซึ่งมีการแข่งขันกันมาก ด้วยเหตุที่ข่าวยังมีลักษณะของ “ข้อเท็จจริง” อยู่โดยอิงอยู่กับพยานหลักฐานประเภทบุคคลวัตถุ ทำให้ผู้รับสารยังไม่ค่อยได้หันมาพิจารณาการนำเสนอข่าวด้วยการวิเคราะห์ ว่าการนำเสนอ นั้น ๆ คือวิธีการเดียวกับที่นาฏกรรมหรือจินตคตินำเสนอ มีการสร้างลักษณะตัวละคร นำอารมณ์ผู้รับสารให้ติดตาม และลงเอยสู่ข้อสรุปบางประการ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่อง โดยใช้แนวคิดการเล่าเรื่องทางวรรณกรรม ซึ่งพบว่ามิได้ศึกษาและอธิบายไว้ดังนี้

ธัญญา สังขพันธานนท์ (2538 : 97-98) อธิบายโครงสร้างของโครงเรื่องว่าประกอบด้วย

1. ตอนเริ่มเรื่อง ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุด เป็นส่วนที่จะสร้างความสนใจแก่ผู้อ่านให้อยากติดตามเรื่องต่อไป การเริ่มเรื่องอาจเริ่มด้วยการแนะนำตัวละคร สถานที่ หรือเหตุการณ์สำคัญ หรือบางครั้งอาจเริ่มต้นด้วยความขัดแย้ง หรือสถานการณ์ที่เป็นปัญหา การปูเรื่องให้ดำเนินต่อไป การเริ่มเรื่องอาจมีลักษณะดังนี้ คือ เริ่มเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามปฏิทิน และเริ่มเรื่องโดยย้อนเหตุการณ์กลับปม

2. ตอนดำเนินเรื่อง เป็นขั้นตอนดำเนินสืบต่อจากตอนเริ่มเรื่อง ซึ่งมักจะมีรายละเอียดที่สำคัญคือ ผู้แต่งจะค่อย ๆ ลำดับเหตุการณ์ให้มีปมปัญหาและความขัดแย้งของเรื่องเพิ่ม

3. จุดวิกฤติของเรื่อง ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์หรือความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น เมื่อความขัดแย้งได้พัฒนาจนถึงจุดสูงสุดหรือทางตัน และเป็นเหตุให้เกิดผลบางอย่างซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

4. จุดคลี่คลายของเรื่อง เป็นตอนที่สืบต่อจุดวิกฤติ กล่าวคือเมื่อเรื่องได้ผ่านจุดวิกฤติไปแล้ว ผู้แต่งจะค่อย ๆ คลายปมเงื่อนต่าง ๆ ที่เคยสร้างปริศนาเอาไว้

5. ตอนจบเรื่อง ส่วนมากเรื่องมักจะจบลงเมื่อปัญหาต่าง ๆ ได้คลี่คลายไปแล้ว เรื่องสั้นบางเรื่องอาจจบลงด้วยความสุข หรือไม่ก็ทิ้งความแปลกประหลาดใจให้แก่ผู้อ่าน หรือทิ้งปมปัญหาให้ผู้อ่านคิดต่อเอง

นอกจากนี้สายทิพย์ นุกุณกิจ (2534: 142-149) กล่าวถึงกลวิธีด้านโครงเรื่อง สรุปได้ดังนี้

1. กลวิธีเกี่ยวกับการเปิดเรื่อง การเปิดเรื่องคือจุดเริ่มต้นของเรื่อง ซึ่งถือกันว่าเป็นตอนที่สำคัญมากตอนหนึ่ง เพราะถ้าผู้แต่งเริ่มเรื่องไม่น่าสนใจ หรือไม่ก่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นแล้ว ผู้อ่านก็จะไม่สนใจติดตามเรื่องราวในตอนต่อไป โดยทั่วไปผู้แต่งจะใช้วิธีเปิดเรื่องเพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้อ่าน ดังนี้

1.1 เปิดเรื่องด้วยการบรรยาย จะบรรยายตัวละคร ฉาก หรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

1.2 เปิดเรื่องด้วยการพรรณนา จะเป็นการพรรณนาตัวละคร พรรณนาฉาก หรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ การเปิดเรื่องแบบนี้จะต่างจากวิธีการบรรยายตรงที่วิธีนี้มุ่งให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกนึกคิดหรือจินตนาการคล้อยตามผู้แต่งด้วย

1.3 เปิดเรื่องด้วยนาฏการหรือการกระทำของตัวละคร ซึ่งก่อให้เกิดความสนใจใคร่รู้แก่ผู้อ่าน

1.4 เปิดเรื่องด้วยบทสนทนาของตัวละครที่มีคำซึ่งกระทบใจผู้อ่าน

1.5 เปิดเรื่องด้วยการใช้สุภาษิต คำพังเพย บทกวี บทเพลง หรือข้อความที่คมคาย ชวนคิด ชวนให้สนใจ และน่าติดตาม

2. กลวิธีการเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง ที่นิยมใช้กันอยู่มีหลายวิธี ได้แก่ เรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องตามการเดินของเข็มนาฬิกาหรือตามปฏิทิน คือ เริ่มเรื่องที่เหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นก่อน แล้วตามด้วยเหตุการณ์ที่เกิดถัด ๆ ไปตามลำดับจนจบ

2.1 เรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องแบบเล่าย้อนหลัง คือ เริ่มเรื่องด้วยเหตุการณ์สำคัญ ซึ่งเป็นจุดจบของเรื่องก่อน แล้วจึงย้อนกลับไปเล่ารายละเอียดของเหตุการณ์ในอดีต โดยวิธีเล่าย้อนไปเรื่อย ๆ จนกว่าเหตุการณ์ในอดีตจะบรรจบกับเหตุการณ์ตอนต้นเรื่อง

2.2 เรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องแบบย้อนกลับไปกลับมา คือ เริ่มเรื่องขึ้นที่ตอนใดของเรื่องก็ได้ แล้วเล่าสลับกันไปมาระหว่างอดีตกับปัจจุบัน

2.3 เรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องโดยใช้วิธีเล่าเหตุการณ์ต่างสถานที่สลับกันไปมาแต่ให้มีเรื่องราวต่อเนื่องกันโดยตลอด

3. กลวิธีสร้างความสนใจใคร่รู้เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปในเรื่อง ได้แก่ วิธีการที่เราให้ผู้อ่านถามว่า “แล้วอะไรจะเกิดขึ้นต่อไป” และมีผลทำให้ผู้อ่านต้องติดตามอ่านเรื่องต่อไปจนจบ วิธีการที่จะทำให้ความสนใจใคร่รู้ มีหลายวิธีดังนี้

3.1 การบอกใบ้ให้ผู้อ่านทราบถึงเหตุการณ์สำคัญที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างคร่าว ๆ

3.2 การซ่อนเรื่องราวที่ผู้อ่านต้องการทราบไว้ก่อน

3.3 การจบบทแต่ละบทโดยยั่วเย้าให้ผู้อ่านอยากรู้อยากเห็นต่อไป

4. กลวิธีการใช้เหตุบังเอิญหรือเหตุการณ์เหลือเชื่อ (Co-incidence) คือ เหตุการณ์ที่ไม่สมจริงหรือเป็นไปได้ยาก ผู้แต่งบางคนเมื่อวางโครงเรื่องและสร้างปมปัญหาให้กับเรื่องแล้วไม่สามารถหาทางออก หรือวิธีการอันแยบคายมาแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ ก็จำเป็นต้องใช้เหตุบังเอิญหรือเหตุการณ์เหลือเชื่อมาช่วยคลี่คลายสถานการณ์

5. กลวิธีการสร้างเหนือวิสัย (Fantasy) เรื่องเหนือวิสัย คือเรื่องที่เกิดขึ้นความเป็นจริงของลักษณะชีวิตจริง เป็นเรื่องที่ผู้แต่งอาศัยจินตนาการผสมกับประสบการณ์ในชีวิตสร้างเป็นเรื่องของสิ่งที่ไม่อาจเป็นจริงในชีวิตขึ้นมา คล้ายกับเป็นการขอให้ผู้อ่านเชื่อเกินออกไปจากความเป็นจริง

6. กลวิธีการจบเรื่อง การจบเรื่องนับเป็นตอนที่สำคัญมากที่สุด เพราะเป็นตอนที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกประทับใจ หรือผิดหวังในการติดตามอ่านเรื่องได้ทั้งสองประการ

6.1 การจบเรื่องแบบสุขนานุกรม คือ การจบเรื่องแบบให้ตัวละครเอกสามารถแก้ปัญหาของตัวเองได้ หรือมีความสุขในชีวิต

6.2 การจบเรื่องแบบโศกนาฏกรรม คือจบแบบผิดหวัง

6.3 การจบเรื่องแบบหักมุม คือ การจบเรื่องแบบผิดความคาดหมายของผู้อ่าน

6.4 การจบเรื่องแบบทิ้งท้ายหรือทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านขบคิด

ในด้านการเปิดเรื่องและการปิดเรื่องมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

การเปิดเรื่องเป็นส่วนสำคัญของการสร้างโครงเรื่อง เป็นจุดเริ่มต้นของเรื่อง ซึ่งถือว่าเป็นตอนสำคัญที่จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามเรื่องราวต่อไป ในเรื่องการเปิดเรื่องนี้ ประทีป เหมือนนิล (2519: 15-23) ได้กล่าวถึงการเปิดเรื่องและปิดเรื่องในวรรณกรรมไทยประเภทบันเทิงคดี โดยทั่วไปว่ามีหลายวิธี ดังนี้

1. การเปิดเรื่องโดยการบรรยาย การเปิดเรื่องแบบนี้มักเป็นการเริ่มต้นเล่าเรื่องอย่างเรียบง่าย ๆ แล้วค่อย ๆ ทวีความเข้มข้นของเรื่องขึ้นเป็นลำดับ อาจเป็นการบรรยายฉาก บรรยายตัวละคร หรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

2. เปิดเรื่องโดยการพรรณนาฉาก พรรณนาตัวละคร หรือพรรณนาเหตุการณ์ อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ คล้ายวิธีการบรรยายเพียงแต่เน้นที่จะสร้างภาพเพื่อปูพื้นอารมณ์ให้ผู้อ่านเคลิบเคลิ้มตามเป็นพิเศษ

3. เปิดเรื่องโดยใช้ науการ หรือการกระทำของตัวละครที่ก่อให้เกิดความสนใจโดยเร็ว การเปิดเรื่องวิธีนี้สามารถทำให้อ่านกระหายที่จะติดตามเรื่องราวต่อไปได้มากเป็นพิเศษ

4. เปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนา การเปิดเรื่องแบบนี้สามารถเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านได้วิธีหนึ่ง ถ้าถ้อยคำที่นำมาเริ่มต้นนั้นเร้าใจหรือกระทบใจผู้อ่านทันที แต่ก็ต้องพยายามเชื่อมโยงบทสนทนานั้นให้เกี่ยวกับเรื่องต่อไปอย่างแนบเนียน

5. เปิดเรื่องโดยใช้สุภาษิต บทกวี บทเพลง หรือข้อความที่คมคาย ชวนคิด ชวนให้ฉงนสนเท่ห์ น่าติดตาม

การปิดเรื่อง คือจุดจบของเรื่องซึ่งนับได้ว่าเป็นส่วนสำคัญมาก เพราะเป็นตอนที่ประเมนผลให้รู้ว่าผู้อ่านมีความประทับใจต่อวรรณกรรมเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด

โดยทั่วไปมีวิธีการปิดเรื่องที่นิยมกันอยู่หลายวิธีดังนี้

1. ปิดเรื่องแบบหักมุม หรือพลิกความคาดหมายของผู้อ่าน คือการปิดเรื่องที่ทำให้อ่านเกิดความแปลกประหลาดใจ

2. ปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม คือการจบเรื่องด้วยความตาย ความผิดหวัง ความสูญเสีย หรือความล้มเหลวในชีวิต

3. ปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรม คือการจบเรื่องด้วยความสุข หรือความสำเร็จของตัวละคร

4. ปิดเรื่องแบบสมจริงในชีวิต หรือให้แนวคิดอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้อ่าน คือการจบเรื่องแบบทิ้งปัญหาไว้ให้อ่านคิดหาคำตอบเอาเอง เพราะในชีวิตจริงมีปัญหาหลายอย่างที่ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือหาคำตอบให้แก่ปัญหานั้นได้

นอกจากแนวคิดดังกล่าวในด้านวรรณกรรมแล้ว ยังพบว่ามิ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การเล่าข่าวทางวิทยุ” ของ อรัญญา มิ่งเมือง (2535) ที่ศึกษาโครงสร้างข่าวในข่าววิทยุ พบว่า โครงสร้าง

การ “เล่าข่าว” ประกอบด้วย การเริ่มเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการจบเรื่อง แต่ละส่วนมิได้แยกออกจากกันชัดเจน หากมีการผสมกลมกลืนกันอยู่ในแต่ละข่าว ซึ่งในการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นถึงรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏในแต่ละส่วน ดังนี้

1. การเริ่มเรื่อง

1.1 เริ่มด้วยตัวบุคคล บุคคลที่นำมาเริ่มต้นข่าวนี้ มักเป็นบุคคลที่สำคัญของประเทศ หรือมีตำแหน่งสำคัญในวงราชการและการเมือง เป็นการเน้นให้เห็นบทบาทของบุคคลนั้น ๆ

1.2 เริ่มด้วยแหล่งข่าว เป็นการอ้างถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นแหล่งข่าวให้กับรายการ

1.3 เริ่มด้วยประเด็นปัญหา เป็นการหยิบยกเอาปัญหาของคนทั่วไปมากล่าวเพื่อโยงไปสู่เนื้อหา

1.4 เริ่มด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ เป็นการบอกให้ผู้ฟังทราบถึงความเป็นมาของเหตุการณ์

1.5 เริ่มที่เหตุการณ์ข่าวโดยตรง เป็นการเริ่มต้นข่าวโดยไม่มีการกล่าวนำใด ๆ

1.6 เริ่มด้วยบรรยากาศของเหตุการณ์ เป็นการบรรยายให้เห็นสภาพบรรยากาศของเหตุการณ์ที่จะเชื่อมโยงไปยังเนื้อข่าว

1.7 เริ่มด้วยความรู้สึกต่อเหตุการณ์ข่าว การเริ่มต้นแบบนี้ใช้กับข่าวที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้ฟัง

1.8 เริ่มด้วยการเชิญชวน การเริ่มต้นลักษณะนี้พบว่าใช้ในข่าวบริการ

1.9 เริ่มด้วยปฏัจา โดยหยิบยกเอาเหตุการณ์หรือประเด็นมาตั้งเป็นคำถาม เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง

2. การดำเนินเรื่อง มีวิธีการดำเนินเรื่องโดยการจัดลำดับเหตุการณ์ไปตามขั้นตอน ซึ่งทำให้เข้าใจง่าย ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์อย่างกระฉ่งชัด

3. การจบเรื่อง

3.1 จบด้วยการแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่มีต่อข่าว

3.2 จบตามเนื้อข่าว

3.3 จบด้วยการกล่าวถึงแหล่งข่าว

3.4 จบด้วยการเชิญชวน

3.5 จบด้วยการสร้างอารมณ์ขัน

3.6 จบด้วยการให้ข้อคิดเตือนใจ

จากการศึกษาแนวคิดเรื่องการเล่าเรื่อง จะเห็นได้ว่า การเล่าเรื่องนับเป็นการแสดงความสามารถอย่างหนึ่งของผู้เล่าเรื่องหรือพิธีกร ที่ต้องใช้ศิลปะในการเล่า เพื่อจูงใจให้ผู้รับสารเกิดความเพลิดเพลินไปกับเรื่องราวนั้น ๆ ผู้เล่าเรื่องหรือพิธีกรจึงต้องเลือกคัดสรรกลวิธีการเล่าเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นกลวิธีการเปิดเรื่อง และกลวิธีการปิดเรื่องให้เหมาะสม ซึ่งจะทำให้เห็นว่าพิธีกรมีกลวิธีการเล่าเรื่องที่มีลักษณะเฉพาะตัวในการนำเสนอข่าวผ่านโครงสร้างข่าว ส่งผลให้การนำเสนอข่าวนั้นมีความน่าสนใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดของ ธัญญา สังขพัฒน์ (2538) ประทีป เหมือนนิล (2519) และงานวิจัยของ อรัญญา มิ่งเมือง (2535) มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างข่าวที่ปรากฏในรายการ “เจาะข่าวตื่น” โดยได้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์เรื่องโครงสร้างข่าวทั้งหมดดังนี้

1. ส่วนนำการเปิดเรื่อง จำแนกเป็น

- 1.1 การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา
- 1.2 การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์
- 1.3 การเปิดเรื่องด้วยคำถาม
- 1.4 การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น
- 1.5 การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล
- 1.6 การเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ข่าว
- 1.7 การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง
- 1.8 การเปิดเรื่องด้วยความรู้สึกต่อเหตุการณ์ข่าว
- 1.9 การเปิดเรื่องด้วยแหล่งข่าว
- 1.10 การเปิดเรื่องด้วยชนบทของนิทาน

2. เนื้อหา จำแนกเป็น

- 2.1 เนื้อหาแบบให้ภูมิหลังของเหตุการณ์
- 2.2 เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น
- 2.3 เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง

3. ส่วนสรุปการปิดเรื่อง จำแนกเป็น

- 3.1 การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น
- 3.2 การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ

3.3 การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ

3.4 การปิดเรื่องแบบสรุปความ

3.5 การปิดเรื่องแบบเชิญชวนให้ติดตามรายการตอนต่อไป

3.6 การปิดเรื่องแบบตามเนื้อข่าว

3.7 การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็นให้ผู้ชมคิดต่อ

1.1.5 แนวคิดที่เกี่ยวกับลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยยังได้กำหนดเกณฑ์หรือหลักในการคัดเลือกข้อความที่แสดงโครงสร้างข่าว โดยใช้แนวคิดด้านลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่อง เป็นแนวคิดสำคัญซึ่งมีผู้เสนอไว้ ดังนี้

ชลธิชา บำรุงรักษ์ (2539) ได้กล่าวถึง การใช้ลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่อง (Topic marker) และการเปลี่ยนหัวเรื่อง (Topic-shift marker) ในงานเขียนประเภทร้อยแก้วภาษาไทย ดังนี้

หัวเรื่อง (Topic) คือ ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ และในแต่ละหัวเรื่องอาจมีการกล่าวถึงเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องเดิม และเป็นรายละเอียดปลีกย่อยของหัวเรื่องใหญ่ เรียกว่า หัวเรื่องย่อย (Sub-topic) และอาจมีรายละเอียดเกี่ยวกับหัวเรื่องย่อยแยกออกไปอีก เรียกว่า หัวเรื่องแยกย่อย (Sub-subtopic) ซึ่งรูปภาษาที่แสดงให้ทราบถึงหัวเรื่องและหัวเรื่องย่อย มีดังนี้

1. การแสดงหัวเรื่อง (Topic marker) และหัวเรื่องย่อย (Sub-topic marker) มีดังนี้

1.1 การใช้นามวลี ซึ่งปรากฏในรูป सामान्यนาม หรือ วิสามานยนาม

1.2 การใช้ประโยค อาจอยู่ในรูปประโยคบอกเล่าที่มีหัวเรื่องย่อย เช่น “ทีนี้ในเรื่องของการเลิกสัญญาเนี่ยจะ ... จะสรุปเป็น ... เป็นประเด็นใหญ่ ๆ 3 ประเด็นนะฮะ...” หรืออยู่ในรูปประโยคคำถาม เช่น “คำเรียกขาน คือ อะไรคะ...”

1.3 การใช้วลีแสดงวัน-เวลา เป็นเครื่องหมายแสดงหัวเรื่องหรือหัวเรื่องย่อย เช่น “เมื่อคราวที่แล้ว เราพูดถึงเรื่อง Ellipsis...”

1.4 การกล่าวถึงหัวเรื่องหรือหัวเรื่องย่อยโดยไม่มีลักษณะภาษาใด ๆ เป็นเครื่องหมายแสดง เช่น “คนที่เข้าราชการการเมืองเนี่ยบอกว่ามีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย”

2. ลักษณะภาษาที่แสดงการเปลี่ยนหัวเรื่อง (Topic-shift marker) หรือหัวเรื่องย่อย (Sub-topic shift marker) มีดังนี้

2.1 การใช้รูปภาพแสดงการตัดตอนหรือแยกส่วน เช่น อีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนเรื่องสำหรับพูดถึง เป็นต้น

2.2 การใช้รูปภาพแสดงการเรียงลำดับจัดประเภท เช่น ประเภทแรกประเภทที่สอง
 ที่นี้ ต่อไป เป็นต้น

2.3 การใช้ส่วนคันคำพูด (Pre-fabricated filler) เป็นเครื่องหมายแสดงการเปลี่ยนหัวเรื่องหรือหัวเรื่องย่อย เช่น เอ้อ เฮ้ย เป็นต้น

2.4 การเปลี่ยนหัวเรื่องโดยไม่มีเครื่องหมายแสดงการเปลี่ยนหัวเรื่องใด ๆ

อภิญา คำยา (2541) ศึกษาเรื่อง “ภาษาที่ใช้ในการประชุมรัฐสภาไทย: การวิเคราะห์ข้อความ” พบลักษณะการแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่องในข้อความการประชุมรัฐสภาไทย ดังนี้

1. ลักษณะภาษาที่ใช้แสดงหัวเรื่อง และหัวเรื่องย่อย มี 2 ชนิด คือ

1.1 วลี ได้แก่ การใช้นามวลี และบุพบทวลี

1.2 ประโยค ได้แก่ รูปประโยคบอกเล่าและรูปประโยคคำถาม

2. ลักษณะภาษาที่ใช้แสดงการเปลี่ยนหัวเรื่องหรือหัวเรื่องย่อย อาจปรากฏเป็นรูปภาพหรือไม่ก็ได้ รูปภาพที่แสดงมีดังนี้

2.1 คำเชื่อมที่แสดงการตัดตอนหรือแยกส่วน เช่น นอกจากนั้น เป็นต้น

2.2 คำบอกลำดับ เช่น ประการแรก ประการที่สอง เป็นต้น

2.3 คำเรียกขาน เช่น ท่านประธานครับ เป็นต้น

2.4 รูปประโยค เช่น กระผมใคร่ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธาน เป็นต้น

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาษาแสดงหัวเรื่องใช้เมื่อผู้พูดต้องการแจ้งให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดต้องการพูดเรื่องอะไร และลักษณะภาษาแสดงหัวเรื่องอาจเป็นวลีหรือประโยคก็ได้ ส่วนภาษาแสดงการเปลี่ยนหัวเรื่อง ผู้พูดจะใช้เมื่อต้องการเปลี่ยนหัวเรื่องเดิมเป็นหัวเรื่องใหม่ซึ่งทำให้การสื่อสารดำเนินต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดของ ชลธิชา บำรุงรักษ์ เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกโครงสร้างข่าวที่มีการเปลี่ยนเรื่องใหม่หรือเปลี่ยนประเด็นในการเล่าข่าว เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์โครงสร้างข่าวในบทที่ 3 ต่อไป

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าวและการเล่าเรื่อง

อรัญญา มิ่งเมือง (2535) ศึกษาเรื่อง “การเล่าข่าวทางวิทยุ” ได้ศึกษาวิธีการเล่าข่าว และความหมายที่ปรากฏออกมาจากการ “เล่าข่าว” ทางวิทยุของผู้จัดรายการที่เป็นกรณีศึกษา 6 คน คือ ปรีชา ทรัพย์โสภ, ดุ้ย ณ บางน้อย, นายหนนวย, วุฒิ เวญจันทร์, วัชรระ มานะชัย, และศรีรุ่ง รุ่งพิเศษ พบว่า วิธีการ “เล่าข่าว” ของผู้จัดรายการที่เป็นกรณีศึกษาประกอบไปด้วยการบรรยาย การสร้างมุกตลก การสร้างภาพพจน์ การแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น โดยเฉพาะ วัชรระ มานะชัย และศรีรุ่ง รุ่งพิเศษ นำข่าวมาเล่าในรูปคล้ายการแสดงซึ่งแตกต่างจากคนอื่นอย่างชัดเจน สิ่งที่น่าสนใจคือ ผู้จัดรายการมีการสร้างสรรค์อันเกิดจากจินตนาการ (Improvisation) ที่นอกเหนือไปจากข้อเท็จจริงหรือบทข่าวที่จัดเตรียมไว้เสมอ ทำให้การ “เล่าข่าว” มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น ทั้งนี้ความสามารถพิเศษเฉพาะตัวของแต่ละคนเกิดจากประสบการณ์ที่สั่งสมมาเป็นเวลานาน และการ “เล่าข่าว” ในลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นการนำเอาการเล่าตามแบบมุขปาฐะมาใช้ในการเสนอข่าวทางวิทยุ ส่วนความหมายโดยอรรถ และความหมายโดยนัยที่ปรากฏออกมาจากการ “เล่าข่าว” ได้แสดงให้เห็นถึงแนวความคิด จุดมุ่งหมาย ความเชื่อ และทัศนคติหลาย ๆ ประการของผู้จัดรายการที่คล้ายคลึง และแตกต่างกันไป

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2537) ศึกษาเรื่อง “ลักษณะภาษาไทยที่ใช้ผ่านสื่อมวลชนโทรทัศน์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของภาษาที่สื่อมวลชนโทรทัศน์ใช้ผ่านสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 และช่อง 9 โดยเก็บข้อมูลจากเทปอัดรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ มีความยาว 100 ชั่วโมง ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น

ข้อความของภาษาในรายการข่าวพบว่า มีโครงสร้างทางความหมายที่ชัดเจนแน่นอน เนื้อหาหลักของข่าว คือ ใคร อะไร เมื่อใด ที่ไหน อย่างไร เหตุใด ผู้รายงานข่าวใช้เนื้อหาหลัก 6 ประการนี้ เขียนเป็นข่าว เล่าเป็นเรื่อง ประโยคที่ใช้ในการรายงานข่าว พบว่า ประโยคที่ใช้ในการรายงานข่าวมีการเตรียมไว้ก่อนใช้ และมีรูปแบบของภาษาเขียนอย่างชัดเจน เป็นประโยคยาวเต็ม

คำศัพท์และการใช้คำในรายการข่าวพบว่า คำศัพท์ที่ใช้ในรายการส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นทางการ และบางคำเป็นศัพท์เทคนิค ด้านการใช้คำ พบว่า ลักษณะเด่นของการใช้คำและวลี คือ การเรียบเรียงเรื่องให้สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน โดยการใช้คำเชื่อมและคำขยาย ในด้านของภาษาในรายการข่าวพบว่า ลักษณะทั่วไปของภาษาในการรายงานข่าวเป็น ภาษาของการรายงาน เป็นการ

เล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไปแล้วหรือกำลังเกิดขึ้นอยู่ การใช้ภาษาในการรายงานข่าวจึงเป็นภาษาที่ผ่านการเตรียมไว้แล้ว

สุภาภรณ์ รวีเลิศธรรม (2544) ศึกษาพัฒนาการการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ตั้งแต่ปี 2529 – 2542 เพื่อให้ทราบความเป็นมาของข่าวช่อง 3 และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการนำเสนอรายการข่าวประจำสถานี ผลการศึกษาพบว่า ตั้งแต่ปี 2529 – 2540 ไม่มีพัฒนาการในการนำเสนอรายการข่าว เนื่องจากกระเปียบของนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของทางสถานีที่มีแนวโน้มในเชิงธุรกิจ จึงให้ความสนใจกับรายการประเภทบันเทิงที่ทำรายได้ให้สถานีมากกว่ารายการข่าว และเหตุจากการปรับเปลี่ยนผู้บริหารฝ่ายข่าวบ่อยครั้งจึงไม่สามารถสร้างสรรค์รายการข่าวได้อย่างต่อเนื่อง ต่อมาในปี พ.ศ. 2541- 2542 จึงเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงรายการข่าว โดยนำเสนอข่าวด้วยการผสมผสานความบันเทิงและเสนอเนื้อหาข่าวในลักษณะของข่าวกึ่งบันเทิง เหตุเพราะช่อง 3 ต้องการวิธีการแข่งขันการนำเสนอที่มีจุดขายแตกต่างจากสถานีอื่น เนื่องจากช่อง 3 ต้องการทำการรายการข่าวให้เป็นธุรกิจที่ทำรายได้ให้สถานี มีการให้ความสนใจคู่แข่งและกลุ่มผู้ชม เพื่อพยายามปรับปรุงรายการข่าวให้ถูกใจผู้ชม นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยทางด้านการเมืองทำให้ช่อง 3 หลีกเลี่ยงที่จะเน้นการนำเสนอข่าวทางการเมือง โดยหันไปสนใจข่าวประเภทอื่น ๆ มากขึ้น

เชมลักษณ์ อินลอบ (2547) ได้ศึกษาเรื่องบริบทการรายงานข่าวของรายการระเปียงข่าวทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. โดยศึกษาบริบท องค์ประกอบเนื้อหา และการใช้ภาษาใช้ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเทปวีดิทัศน์รายการระเปียงข่าวขณะออกอากาศ จำนวน 8 ครั้ง ระยะเวลาครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง ผลการศึกษาพบว่า การรายงานข่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข่าวสารและความบันเทิง กลุ่มผู้ชม คือ ผู้นิยมข่าวเบา ใช้วิธีเล่าข่าว การรายงานข่าวมีลักษณะเป็นบริบทเรื่องเล่าสลับกับบริบทการสนทนา ลำดับวัจนกรรมมีรูปแบบตายตัว น้ำเสียงหรือท่วงทำนองการรายงานข่าวมีชีวิตชีวา ไม่เคร่งเครียดมากนัก

ในด้านบริบทการรายงานข่าวมีทั้งสิ้น 13 ช่วง แต่ละช่วงมีองค์ประกอบเรียงลำดับตายตัว 6 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ การสนทนาเรื่องทั่วไป (Social talk) การเปิดประเด็นข่าว การรายงานเนื้อหาข่าว การปิดประเด็นข่าวและการปิดช่วงรายการ ด้านเนื้อหา มีลักษณะเป็นข่าวเบาที่มีคุณค่าทางด้านพันต่อเหตุการณ์มากที่สุด รองลงมาคือคุณค่าด้านผลกระทบต่อประชาชน ส่วนทางด้านภาษาเป็น

ภาษาระดับไม่เป็นทางการ มีการใช้คำเรียกขานแบบไม่เป็นทางการ คำย่อและอักษรย่อ คำซ้ำ คำอุทานและคำแสดงความรู้สึก คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ คำแสลง คำลงท้าย การออกเสียงแบบภาษาสนทนา ใช้ส่วนขยายเพื่อให้เกิดภาพ และคำที่ไม่ระบุชัดเจน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังศึกษาการเชื่อมโยงระหว่างประโยคพบว่า มีการใช้คำเชื่อมบอกเวลา คำเชื่อมบอกเหตุ คำเชื่อมบอกจุดมุ่งหมาย เป็นต้น ส่วนลักษณะการเรียบเรียงข้อความมี 3 ลักษณะ ได้แก่ การเรียบเรียงตามหลักการเรียบเรียงข่าว เป็นลักษณะที่พบมากที่สุด เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับรายการข่าวแบบเดิม พบว่า รายการระบือข่าวนั้นเหมือนกับรายการข่าวแบบเดิมเฉพาะด้านรูปแบบการนำเสนอแบบนิตยสารและแง่มุมการนำเสนอข่าวด้านบวกเท่านั้น ส่วนปริบท เนื้อหา และการใช้ภาษาหลายส่วนแตกต่างไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด ได้ลดความเป็นทางการลงอย่างสัมพันธ์กันทั้งหมด ทำให้ปริบทการรายงานข่าวมีรูปแบบไม่เป็นทางการ การใช้ภาษาเห็นได้ว่าจะสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายการ ที่ต้องการให้ข่าวสารควบคู่ไปกับความบันเทิง ดังนั้นจึงลดความเป็นทางการลง เพื่อให้บรรยากาศในการดำเนินรายการไม่เคร่งเครียดมากนัก

ปัญญพร ลีลาชีวิต (2549) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ปริบทรายการโทรทัศน์ หัวหมอกจ้อข่าว” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาโครงสร้าง ผลัด และกลวิธีทางภาษาในปริบทการสนทนารายการโทรทัศน์ “หัวหมอกจ้อข่าว” โดยเก็บข้อมูลจากสำเนาแถบวีดิทัศน์การสนทนาระหว่างผู้ดำเนินรายการในรายการโทรทัศน์ “หัวหมอกจ้อข่าว” ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2547 จำนวน 262 ครั้ง รวมเป็นระยะเวลาประมาณ 650 นาที ผลการศึกษาเรื่องโครงสร้างและผลัด ของปริบทการสนทนาในรายการโทรทัศน์ “หัวหมอกจ้อข่าว” พบว่าสามารถแบ่งองค์ประกอบของโครงสร้างออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนนำ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ตายตัว และองค์ประกอบที่ปรากฏไม่ตายตัว 2. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ปรากฏตายตัว ได้แก่ การเล่าประเด็นข่าวที่นำมาจากหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และการเข้าโฆษณา 3. ส่วนท้าย องค์ประกอบที่ปรากฏตายตัว และองค์ประกอบที่ปรากฏไม่ตายตัว ส่วนเรื่องผลัดการสนทนาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นผลัดการสนทนาที่มีการวางแผน ซึ่งได้กำหนดหน้าที่หลักของผู้ดำเนินรายการแต่ละคนให้ดำเนินผลัดในองค์ประกอบของโครงสร้างแต่ละส่วน

ในด้านกลวิธีทางภาษา พบว่ามีการเลือกใช้กลวิธีทางภาษา เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของปริบท ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ จุดประสงค์ในเชิงการสื่อสารและจุดประสงค์ในเชิงพาณิชย์

การเลือกใช้กลวิธีทางภาษาเรียงตามลำดับการปรากฏจากมากไปหาน้อยมี 11 กลวิธีดังนี้ 1. การใช้ภาษาไม่เป็นทางการ 2. การขยายความ 3. การสมมติ 4. การอ้างอิง 5. การหักมุม 6. การใช้ถ้อยคำโน้มน้าวหรือเชิญชวนโดยตรงไปตรงมา 7. การใช้คำเลียนเสียง 8. การใช้คำขยายกริยาเกินจริง 9. การเล่นคำ 10. การบริภาษ 11. การหยอกเย้า

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายการข่าว พบว่า ในแต่ละรายการข่าวมีลักษณะการนำเสนอข่าวที่แตกต่างกันออกไปตามรูปแบบของรายการ

งานวิจัยที่ศึกษาถึงเรื่องการใช้ภาษาและกลวิธีทางภาษาในรายการข่าวยังมีไม่มากนัก อีกทั้งรายการเจาะข่าวตื่น เป็นรายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ออนไลน์ ซึ่งมีความแตกต่างจากสื่อทางโทรทัศน์ เพราะสื่อในอินเทอร์เน็ตจะสามารถแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์รวมถึงการใช้ภาษาที่รุนแรงได้อย่างอิสระ ผิดไปจากสื่อในโทรทัศน์ที่ถูกควบคุมเนื้อหาและการนำเสนอรายการจากคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์หรือ กบว.

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การเสียดสี”

2.1 ความหมายของการเสียดสี (Satire)

การเสียดสีตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Satire” มาจากคำว่า “Satura” ซึ่งเป็นภาษาละติน ที่แปลว่า ถาดผลไม้รวมสำหรับบวงสรวงเทพเจ้า ต่อมาจึงสะกดเป็น “Satira” ในขณะนี้ปัจจุบันศัพท์คำนี้มีความหมายกว้างขึ้นดังต่อไปนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556: 1265) ให้ความหมายของคำว่า “เสียดสี” หมายถึง อาการที่ว่ากระทบกระเทียบเหน็บแนม จากความหมายดังกล่าว เห็นได้ว่าการเสียดสี หมายถึง การตำหนิอย่างไม่ตรงไปตรงมา ซึ่งสอดคล้องกับความหมายทางวรรณกรรมของราชบัณฑิตยสถาน (2545: 381) ที่อธิบายว่า การเสียดสีที่มาจากคำว่า “Satire” หมายถึง “ศิลปะการเขียนที่ใช้กลวิธีทำเรื่องสำคัญให้กลายเป็นเรื่องขบขันเพื่อเสียดสี ล้อเลียนความเขลาหรือความไม่ถูกต้องของมนุษย์และสังคม” เมื่อเปรียบเทียบความหมายทั้งสองของการเสียดสี ทำให้เข้าใจความหมายทั้งสองในแง่ที่ว่า การเสียดสีมีวัตถุประสงค์เพื่อตำหนิหรือวิพากษ์วิจารณ์ การกระทบกระเทียบแทนการตำหนิอย่างตรงไปตรงมา

เมื่อพิจารณาความหมายการเสียดสีในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีผู้ศึกษาและให้ความหมายไว้ดังนี้

สุนทรี สังข์ยุทธ์ (2533: 13) การเสียดสี หมายถึง การวิพากษ์วิจารณ์ พฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ด้วยกลวิธีทางวาทศิลป์หรือการสร้างอารมณ์ขัน เพื่อให้เห็นว่าสิ่งเหล่านั้นยังมีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่อง ผิดพลาดอันน่าจะปรับปรุงแก้ไข

มารศรี สอทิพย์ (2542: 4) การเสียดสี หมายถึง ศิลปะการเขียนที่ใช้กลวิธีทำเรื่องสำคัญให้กลายเป็นเรื่องที่ขบขันเพื่อเสียดสี ล้อเลียนความเขลาหรือความไม่ถูกต้องของมนุษย์และสังคม

ศิริพร สุภาพงษ์ (2547: 10) การเสียดสี หมายถึง การที่ผู้แต่งมีจุดประสงค์เพื่อจะนำเสนอเรื่องราวที่เป็นข้อบกพร่องหรือสิ่งที่ต้องแก้ไขในสังคม โดยใช้ภาษาในการเสียดสี การว่าเปรียบเปรย การประชดประชัน แดกดัน การล้อเลียน การแฉ่งนัย ผ่านศิลปะการนำเสนอ

นันทนัย ประสานนาม (2548: 5) การเสียดสี หมายถึง การโจมตีความบกพร่องหรือความผิดพลาดของมนุษย์และสังคมผ่านการสร้างอารมณ์ขันแบบเย้ยหยัน อารมณ์ขันที่เกิดขึ้นจะไปทิ่มแทงเป้าของการเสียดสีให้เกิดความเจ็บปวดอันจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขในที่สุด

จากคำจำกัดความดังกล่าว สามารถสังเคราะห์ความหมายของคำว่า “การเสียดสี” ได้ว่า หมายถึง การใช้ภาษาแบบกล่าวกระทบ กระเทียบ เปรียบเปรย หรือในลักษณะประชดประชัน พฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง โดยไม่วิเคราะห์วิจารณ์หรือกล่าวตำหนิโดยตรง แต่พูดวิจารณ์เชิงแดกดันเพื่อแสดงคามหมายนัยประหวัดมากกว่านัยตรง

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ “กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสี”

เจอร์ลด์ (Gerald 1971: 16 อ้างถึงใน นันทนัย 2548: 48) ได้แสดงให้เห็นว่าภาษาในการเสียดสีจะแตกต่างจากภาษามาตรฐานที่ใช้กันทั่วไป โดยมีลักษณะเด่นของการใช้ภาษาคือ “การสร้างความไม่เหมาะสม” (Inappropriateness) ให้ปรากฏในภาษา ภาษาที่ไม่เหมาะสมหรือภาษาที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน มักมีการใช้ภาษาที่หลากหลาย กลวิธีที่โดดเด่นได้แก่ การกล่าวเกินจริง การกล่าวน้อยกว่าจริง การเล่นคำ ปฏิทรรศน์ และการแฉ่งนัยที่ใช้อย่างเด่นชัดทั้งในระดับถ้อยคำและระดับโครงสร้าง

ไฮเฮท (Highet 1962: 18-20) ได้กล่าวถึงลักษณะของภาษาในการเสียดสีว่างาน Satire นั้นส่วนใหญ่จะใช้คำพูดที่รุนแรง คำพูดที่ไม่สุภาพ คำพูดที่ไร้สาระ คำพูดที่ติดตลก และการใช้ภาษาที่ไม่ใช่ภาษาเขียน Highet ยังได้กล่าวถึงการเสียดสี ดังนี้

“เรื่องของการเสียดสีมีมากมาย แต่คำศัพท์และใจความของรูปแบบนั้นยากที่จะไม่เข้าใจได้ ถึงแม้ว่าบางครั้งจะใช้ในวรรณกรรมชนิดอื่น แต่จะดีและมีประสิทธิภาพมากในการเสียดสี งานเขียนเสียดสีส่วนมากจะมีคำที่แรง ๆ มีคำไร้สาระและคำตลกอยู่ มีคำที่ตรงข้ามกับการเขียนแบบวรรณกรรม การเสียดสีที่ดีทั้งหมดจะมีความเด่นหลากหลายด้าน รากศัพท์ภาษาคำว่า “satira” แปลว่า การรวมการผสม และนักเสียดสีที่เก่งจะรู้ทั้งการใช้หรือไม่ใช้ที่กล่าวมา ในโครงเรื่อง ในการบรรยาย ในน้ำหนักเสียง ในคำศัพท์ ในโครงสร้างประโยค และรูปแบบของวลี นักเสียดสีมักจะสร้างผลงานที่ไม่คาดคิด เพื่อให้ผู้ฟังและผู้อ่านของเขาคาดคะเนและตะลึงได้

ด้วยเหตุที่นักเสียดสีส่วนมากได้อ่านหนังสือเสียดสีของตัวเองก่อนที่ถูกต้องพิมพ์ พวกเขามีแนวโน้มที่จะชื่นชมงานเสียดสีที่ได้รับการยอมรับแล้ว ดังนั้นนักเขียนคนใดก็ตามที่ใช้ การเสียดสี การเย้ยหยัน เรื่องตรงกันข้าม ล้อเลียน ภาษาพูด การไม่ชอบบจวบ ความทันสมัย ลามก ความรุนแรง ความสดใส การพูดเกินจริง บ่อย ๆ ก็จะเป็นนักเขียนเสียดสีได้ ถ้าเขาใช้สิ่งที่กล่าวมานี้แค่บางส่วนของงานของเขา ก็อาจจะเป็นการเหน็บแนมเฉย ๆ แต่ถ้าเขาใช้ไปทั่วทั้งงานเขียนของเขา งานเขียนของเขาเป็นงานเขียนเสียดสีแน่นอน การเสียดสีที่ดีทั้งหมดจะมีวิธีการ หรือ ทักษะ 2 อย่างที่จำเป็น คือ อย่างแรกคือการอธิบายสถานการณ์ที่เจ็บปวดหรือไร้สาระ หรือบุคคลหรือกลุ่มคนที่โง่หรือชั่วร้ายเท่าที่จะทำได้ นักเขียนเสียดสีเชื่อว่าคนส่วนใหญ่มีความซื่อ ตายด้าน บางทีไม่มีความรู้สึก โดยเป็นเอง และโง่ และยอมรับด้วยตัวเอง เขาหวังว่าจะทำให้คนเหล่านี้ได้เห็นความจริง อย่างน้อยที่สุด ส่วนของความจริงที่คนเหล่านี้ได้ปฏิเสธเป็นประจำ

อย่างที่สอง เมื่อนักเสียดสีใช้ภาษาที่เด็ดเดี่ยวชัดเจนเพื่ออธิบายข้อเท็จจริงหรือบุคคลที่น่ารังเกียจ เขาตั้งใจที่จะทำมากกว่าการแค่บอกกล่าว เขาตั้งใจที่จะทำให้ผู้อ่านตกใจ โดยการบังคับให้พวกเขามองสิ่งที่พลาดหรือหลบหลีกไป ตอนแรกเขาทำให้ตระหนักถึงความเป็นจริง และจากนั้นก็นำพาพวกเขาไปยังความรู้สึกที่พวกเขาไม่ชอบ นักเสียดสีส่วนมาก เพิ่มความรู้สึกเหล่านี้โดยระมัดระวังตัวเลือกของภาษา พวกเขาไม่เพียงแต่ใช้คำที่อธิบายได้อย่างละเอียด แต่ยังใช้คำที่ฉลาดเพื่อ ทำให้สะดุ้งและตกใจแก่ผู้อ่านทั่วไป รวมถึงภาษาแสลงที่หยาบและกระด้างนี้เป็นส่วนของคำศัพท์ส่วนใหญ่ของนักเสียดสี”

นอกจากนี้ ไฮเฮท (Highet 1962: 18-20) ยังได้กล่าวถึงกลวิธีที่ใช้ในการเสียดสีสรุปได้ ดังนี้

1. การประชด (Irony)
2. โวหารปฏิกาคพจน์ (Paradox)
3. โวหารปฏินัย (Antithesis)
4. ภาษาปาก (colloquialism)
5. การหักมุม (Anticlimax)
6. เรื่องซึ่งกำลังเป็นที่สนใจ (Topicality)
7. เรื่องหยาบโลน (Obscenity)
8. ความรุนแรง (Violence)
9. การขยายความให้เกินจริง (Exaggeration)

พอลลาร์ด (Pollard 1970: 55-56 อ้างถึงในวรพร 2526: 58) กล่าวถึงการใช้ภาษาในการเสียดสีว่ามีการใช้ภาษาที่น่าสนใจ เช่น

1. การเล่นคำ
2. การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำในรูปประโยคเดิมให้มีความหมายใหม่น่าขบขัน
3. การใช้บทสนทนาโต้ตอบกัน แล้วให้หยุดพูดกลางคัน พูดไม่จบ พูดไม่ตรงประเด็น
4. การใช้โวหารเปรียบเทียบ

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นสรุปได้ว่า ภาษาในการเสียดสีส่วนใหญ่จะเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน รวมถึงภาษาในการเสียดสียังนิยมสร้างความหมายแฝงให้ผู้ฟังต้องตีความด้วย ดังนั้นหากศึกษาการใช้ภาษาเสียดสีในการรายงานข่าวซึ่งเป็นข้อเท็จจริงจึงต้องมุ่งไปที่การเลือกสรรถ้อยคำของพิธีกรเพื่อถ่ายทอดหรือสื่อความไปยังผู้รับสาร ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิดเรื่องถ้อยคำนัย ผกผัน แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์ แนวคิดเรื่องการเล่นทางภาษา แนวคิดเรื่องการสร้างคำ แนวคิดเรื่องการใช้ความหมายนัยประหวัด การยกคำกล่าวของบุคคล ซึ่งแนวคิดเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งในการวิเคราะห์ด้านกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสี เนื่องจากจะทำให้สามารถเข้าใจบริบทในการใช้ภาษา หรือกลวิธีนั้น ๆ ได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในบทที่ 4 ต่อไป

2.2.1 แนวคิดเรื่องถ้อยคำนัยผกผัน (Verbal irony)

Verbal Irony เป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับนักภาษาศาสตร์และนักจิตวิทยาอย่างกว้างขวางและได้ให้นิยามไว้แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

กอบกุล อิงคุทานนท์ (2539: 50) ใช้ภาษาไทยว่า “ยั่วล้อ” แทนคำว่า “Irony” และให้นิยามว่าหมายถึง “ภาพพจน์หรือรูปแบบของคำพูดซึ่งมีนัย ทักษะคติที่ตรงข้ามหรือขัดกันกับคำที่แสดงมา”

มารศรี สอทิพย์ (2542: 12) ใช้ภาษาไทยว่า “การแฝงนัย” แทนคำว่า “Irony” และให้นิยามว่าหมายถึง “การแสดงความคิด ความรู้สึก อารมณ์หรือทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ตรงกันข้ามกับถ้อยคำหรือข้อความที่ปรากฏ”

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2549: 66) ใช้ภาษาไทยว่า “ถ้อยคำนัยผกผัน” แทนคำว่า “Irony” และได้ให้นิยามของถ้อยคำนัยผกผัน ว่าเป็น

1. ถ้อยคำที่สื่อความหมายตรงข้ามกับความหมายตามรูปของถ้อยคำนั้นๆ เช่น พูดว่า “ดีจริง” แต่สื่อความหมายตรงกันข้าม
2. ถ้อยคำต่าง ๆ ที่ผู้พูดจงใจละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ (sincerity condition) ของวัจนกรรมนั้น ๆ ด้วย เช่น การถามโดยไม่ต้องการคำตอบแต่ใช้เพื่อประชดประชันหรือการกล่าวขอบคุณเมื่อคู่สนทนาทำสิ่งที่ไม่ดีแก่ตน เป็นต้น

ในส่วนของวิธีการของการสื่อความถ้อยคำนัยผกผัน พานโพธิ์ทอง (Panpothong, 1996) ได้ศึกษาเรื่อง “A Pragmatic Study of Verbal irony in Thai” พบว่าผู้พูดสื่อถ้อยคำนัยผกผันในภาษาไทยให้ผู้ฟังรับทราบด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่

1. การให้ถ้อยคำที่แสดงความขัดแย้งกับถ้อยคำที่อยู่ใกล้กัน (Contradictory adjacent expression) เช่น

“คุณไม่ได้กลัวเค้าหรอก แต่คุณไม่กล้าเผชิญหน้า”

2. ถ้อยคำแสดงความไม่สมเหตุสมผล (Irrational expression) หมายถึง การพูดถ้อยคำที่ขัดแย้งกับความรู้สึกนึกคิดโดยทั่วไปของมนุษย์ เช่น

“รวยขนาดนี้ ระวังเงินมันจะ**ทับ**แตกายนะ”

3. ถ้อยคำที่แสดงความเกินจริง (Overly expression) หมายถึง การกล่าวคำพูดที่มีความหมายเกินจริง เช่น

“คุณเป็นพี่เลี้ยงให้ผมมา 20 กว่าปี บุญคุณของคุณมันท่วมหัวท่วมหูจนผมจะล้มลุกตาย”

4. การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม (inappropriate language) เมื่อพิจารณาร่วมกับสถานภาพของคู่สนทนา เช่น

“เรื่องอะไรนิดหน่อยก็ต้องกราบพุดด้วย”

5. การใช้ทำนองเสียงสูงพิเศษ (special intonation) หมายถึง การใช้ทำนองเสียงที่ไม่เหมาะกับบริบทสถานการณ์ เช่น

“เธอเป็นคนดี”

นอกจากนี้ถ้อยคำนัยแฝงยังเกี่ยวข้องกับแนวคิดที่สำคัญสองเรื่องคือ หลักการความร่วมมือในการสนทนาของ ไกรซ์ (Grice.1975) และวัจนกรรมของ ออสติน (Austin.1962) , เซอร์ล (Searle. 1969) ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป ดังนี้

ถ้อยคำนัยแฝงเป็นประเด็นหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์ใจศึกษาว่า เหตุใดผู้พูดจึงเลือกใช้การสื่อสารที่มีความขัดแย้งกันระหว่างรูปภาษากับความหมายที่แท้จริงของผู้พูดที่ต้องการสื่อสาร ไกรซ์ (Grice.1975) ได้เสนอแนวคิดที่ว่าการที่ผู้พูดตั้งใจจะปฏิบัติตามหลักการร่วมมือในการสนทนาและผู้พูดละเมิดหลักแบบมีนัย โดยใช้ประโยชน์จากหลักคุณภาพ ทั้งนี้เพราะผู้พูดตั้งใจสื่อบางสิ่งบางอย่างมากกว่าที่กล่าวออกมาเป็นถ้อยคำนั้นคือผู้พูดเจตนาให้ผู้ฟังค้นหาความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยในการสนทนา

ไกรซ์ ได้อธิบายถึงหลักการความร่วมมือว่า ในการสนทนาแต่ละครั้ง ผู้สนทนาต้องร่วมมือกันเพื่อให้การสนทนาดำเนินไปอย่างราบรื่น ดังนั้นผู้ร่วมสนทนาจึงต้องอาศัยหลักการความร่วมมือซึ่งมี 4 ข้อ ดังนี้ (สุจิตลักษณ์ ตีพิมพ์. 2549: 39-40)

1. หลักคุณภาพ (The Maxim of Quality) อย่าพูดในสิ่งที่รู้ว่าไม่จริงและอย่าพูดในสิ่งมีหลักฐานไม่พอเพียง

2. หลักปริมาณ (The Maxim of Quantity) ให้สาระเท่าที่จำเป็นพอเหมาะวัตถุประสงค์ของการสนทนานั้น ๆ และอย่าให้สาระมากเกินไปจนความจำเป็นในการสนทนานั้น ๆ

3. หลักตรงประเด็น (The Maxim of Relevance) พูดเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา
นั้น ๆ

4. หลักวิธีพูด (The Maxim of Manner) หลีกเลี่ยงถ้อยคำสำนวนที่คลุมเครือและ
หลีกเลี่ยงความกำกวม

หากผู้ร่วมสนทนาไม่ทำตามหลักการความร่วมมือก็จะทำให้เกิดการละเมิดหลักการความ
ร่วมมือ นอกจากนี้ ไกรซ์ กล่าวว่า สิ่งที่ผู้พูดต้องการสื่อไม่ใช่สิ่งที่ผู้พูดกล่าวหรือหมายความว่าตามรูป
เท่านั้นแต่ คือ สิ่งที่ผู้พูดแนะนำด้วย โดยไกรซ์ ได้แบ่งการแนะนำความหมายเป็น 2 แบบได้แก่

1. แบบที่ผู้ฟังทราบความหมายที่แนะนำจากการใช้คำบางคำ
2. แบบที่ผู้ฟังทราบความหมายที่แนะนำโดยต้องอนุมานจากบริบทการสนทนา

ในเรื่องของถ้อยคำนัยแฝงถือเป็นการแนะนำความหมายโดยต้องอนุมานจากบริบทการ
สนทนา ซึ่งไกรซ์ (Grice.1975: 53) กล่าวว่า ถ้อยคำนัยแฝงเป็นการละเมิดหลักการความร่วมมือใน
หลักคุณภาพ (The Maxim of Quality) ตัวอย่างเช่น “X, with whom has been on close terms
until now, has betrayed a secret of A's to a business rival. A and his audience both know
this. A say X is a fine friend”

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า ผู้พูดคือ A และผู้ฟังคนอื่น ๆ เข้าใจตรงกันว่า A ไม่ได้เชื่อและคิด
อย่างที่พูดจริง ๆ A ละเมิดหลักการความร่วมมือในหลักคุณภาพ คือ A พูดว่า “X is a fine friend” แต่
ไม่ได้คิดเช่นนั้นจริง ๆ A ต้องการสื่อความหมายตรงกันข้ามหรือแนะนำความหมายบางอย่างจากการพูด
ประโยคนี้ซึ่งก็คือ ต้องการพูดประชด X นั่นเอง เพราะ X ไม่ได้เป็นเพื่อนที่ดีจริง เนื่องจากนำความลับ
ของ A ไปเปิดเผย

เรื่องของถ้อยคำนัยแฝง นอกจากจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของหลักการความร่วมมือแล้ว
จากคำนิยามถ้อยคำนัยแฝงดังกล่าวข้างต้นยังแสดงให้เห็นว่า ถ้อยคำนัยแฝงยังเกี่ยวข้องกับ
แนวคิดเรื่องวัจนกรรมของ ออสติน (Austin.1962) และ เซอร์ล (Searle. 1969) โดย ออสติน
(Austin.1962) กล่าวว่า การสื่อสารของมนุษย์ไม่ว่าด้วยรูปแบบวัจนภาษาหรืออวัจนภาษา มนุษย์ล้วน
มีความตั้งใจในการแสดงวัตถุประสงค์ เจตนา และความต้องการของตนออกมาพร้อมกับถ้อยคำ
เหล่านั้นด้วย และถ้อยคำที่สื่อออกมาแต่ละครั้งผู้พูดจะแสดงกฎการเกิดการกระทำ 3 ข้อ ดังนี้

1. การกล่าวถ้อย (Locutionary Acts) เป็นถ้อยคำที่ผู้พูดต้องการสื่อความหมายตรงตามรูปภาษา เช่น เมื่อผู้พูดกล่าวว่า “อาหารเสร็จแล้ว” นั่นคือผู้พูดต้องการสื่อความหมายว่าผู้พูดได้ประกอบอาหารเสร็จแล้ว ถ้อยคำในข้อนี้เป็นเพียงการให้ข้อมูล และบอกข้อเท็จจริงว่าผู้พูดได้ประกอบอาหารเสร็จแล้วเท่านั้น

2. การแสดงเจตนา (Illocutionary Acts) เป็นการแสดงเจตนาของถ้อยคำที่กล่าวออกมาขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้พูด และผู้ฟังสามารถเข้าใจความหมายได้จากบริบทต่าง ๆ เช่น ประโยคว่า “อาหารเสร็จแล้ว” ผู้พูดไม่ได้เพียงให้ข้อมูลว่า ตนทำอาหารเสร็จแล้วเท่านั้น แต่ยังมีเจตนาเชิญชวนให้ผู้ฟังรับประทานอาหารด้วย ถ้อยคำที่แสดงเจตนาที่แท้จริงของผู้พูดนี้เรียกว่า การแสดงเจตนา (Illocutionary Act)

3. วจนผล (Perlocutionary Acts) เป็นการแสดงผลของถ้อยคำที่กล่าวออกมาโดยผู้พูด คาดหวังว่าผู้ฟังจะเข้าใจเจตนาของผู้พูด และกระทำบางอย่างตามเจตนา นั้น เช่น เมื่อผู้พูดกล่าวประโยคว่า “อาหารเสร็จแล้ว” ผู้พูดคาดหวังว่าผู้ฟังจะร่วมรับประทานอาหารกับผู้พูด หากผู้ฟังกระทำตามนั้นแสดงว่าถ้อยคำที่ใช้มีพลังวจนผล (Perlocutionary Force)

ต่อมา เซอร์ล (Searle, 1969) ได้พัฒนาแนวคิดกฎการเกิดการกระทำที่ออสตินเสนอไว้ โดยเสนอเงื่อนไขเพื่อกำกับวัจนกรรมขึ้น เนื่องจากเงื่อนไขแต่ละข้อที่ประกอบเข้าด้วยกันทำให้เกิดวัจนกรรมประเภทต่าง ๆ เรียกว่า เงื่อนไขวัจนกรรม (Speech Act Condition) ในการจำแนกประเภทวัจนกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วยเงื่อนไข 4 ข้อ ดังนี้

1. เงื่อนไขเนื้อความ (Propositional Content Condition) กล่าวถึง รายละเอียดเกี่ยวกับถ้อยคำที่ใช้เพื่อสื่อเจตนา

2. เงื่อนไขปัจจัยพื้นฐาน (Preparatory Condition) กล่าวถึง ความคิดและความเชื่อของผู้พูดและผู้ฟังที่มีร่วมกัน ก่อนที่ผู้พูดจะสื่อเจตนา

3. เงื่อนไขความจริงใจ (Sincerity Condition) กล่าวถึง ความต้องการที่แท้จริงของผู้พูดในการสื่อเจตนา

4. เงื่อนไขสาระสำคัญ (Essential Condition) กล่าวถึง จุดประสงค์ในการสื่อเจตนาของผู้พูด

ถ้อยคำนัยผกผันเป็นผลจากการละเมิดเงื่อนไขวัจนกรรมคือ เงื่อนไขความจริงใจ คือรูปภาษาเป็นวัจนกรรมหนึ่งแต่เจตนาเป็นอีกวัจนกรรมหนึ่ง และส่วนที่เป็นเจตนาของวัจนกรรมสามารถนำไปใช้เป็นถ้อยคำนัยผกผันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น คล้ายเดือนบอกลางสิ่งบางอย่างกับแฟน โดยขอให้แฟนเก็บเรื่องนี้เป็นความลับ แต่ปรากฏแฟนนำเรื่องนี้ไปเล่าให้พ่อแม่และน้องสาวของตนฟัง คล้ายเดือนจึงพูดกับแฟนหนุ่มว่า

“พี่เจนาจะเอาเรื่องของเดือนไปลงหนังสือพิมพ์เสียด้วยนะคะ”

พานโพธิ์ทอง (Panpothong. 1995: 26)

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า รูปภาษาของประโยคนี้เป็นวัจนกรรมการขอร้อง คือผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังแสดงการกระทำบางอย่าง ในที่นี้คือ เอาเรื่องไปลงหนังสือพิมพ์ แต่ผู้พูดละเมิดเงื่อนไขวัจนกรรมคือ เงื่อนไขความจริงใจ เนื่องจากแฟนเอาความลับของตนไปเปิดเผย ดังนั้นแฟนจึงเข้าใจประโยคนี้ทันทีว่าเป็นการประชดประชัน เพราะรู้ว่าคล้ายเดือนไม่ได้ต้องการให้เอาเรื่องดังกล่าวไปลงหนังสือพิมพ์จริง ๆ

นอกจากนี้นักวิจัยปฏิบัติศาสตร์ได้เสนอหน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันในการสื่อสารต่าง ๆ ได้แก่ มายเยอร์ส (Myers. 1976. อ้างถึงใน Panpothong. 1995: 93) เสนอว่า หน้าที่ของถ้อยคำนัยผกผันในการสื่อสารทั่ว ๆ ไป ในชีวิตประจำวันมี 3 ประการ คือ เพื่อประชดประชัน เพื่อสร้างความขบขันและเพื่อสร้างความกำกวม โดย มายเยอร์ส เชื่อว่า การเลือกใช้ถ้อยคำนัยผกผันเพื่อตำหนิหรือวิจารณ์จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบได้ ในกรณีที่ผู้ฟังจับได้ว่าเป็นการตำหนิและไม่พอใจ

ในภาษาไทย พานโพธิ์ทอง (Panpothong. 1995) พบว่า หน้าที่ของการใช้ถ้อยคำนัยผกผันจากมุมมองของผู้พูดภาษาไทยมี 3 ประเภทหลัก คือ เพื่อประชดประชันหรือโจมตีให้ผู้ฟังเจ็บปวด สร้างความขบขัน และลดความตึงเครียด โดยหน้าที่ที่สำคัญที่สุดคือ ใช้เพื่อประชดประชันหรือโจมตีให้ผู้ฟังรู้สึกเจ็บปวด นอกจากนี้ศิริพร รักดีผาสุก (2547: 102) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ความกำกวมของถ้อยคำนัยผกผันช่วยซ่อนสารในการวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างแนบเนียนลึกซึ้ง ดังนั้นจึงช่วยให้สื่อมวลชนหลบเลี่ยงที่จะไม่ต้องรับผิดชอบต่อการวิจารณ์การเมืองได้

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดเรื่องถ้อยคำนัยผกผันของณัฐพร พานโพธิ์ทอง (Verbal irony) และแนวคิดเรื่องหลักความร่วมมือในการสนทนาของ ไกรซ์ (Grice.1975) และวัจนกรรม

ของ ออสติน (Austin. 1962) , เซอร์ล (Searle. 1969) มาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ การตีความเจตนาของถ้อยคำนัยผกผันที่ปรากฏในรายการเจาะข่าวต้น เนื่องจากผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถ้อยคำนัยผกผันจะเป็นกลวิธีที่สำคัญในการใช้ภาษาเสียดสี เพราะถ้อยคำนัยผกผันเป็นการสื่อความที่ตรงข้ามกับสิ่งที่ผู้พูดกล่าว เป็นการกล่าวในทางตรงข้าม ซึ่งตรงกับลักษณะการพูดเสียดสีที่มีลักษณะเป็นการใช้ภาษากล่าวกระทบกระเทียบ โดยไม่วิเคราะห์วิจารณ์หรือกล่าวตำหนิโดยตรง

2.2.2 แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์ (Metaphor)

อุปลักษณ์มีความสำคัญที่แตกต่างกันไปตามมุมมองของผู้ศึกษา ในด้านวรรณกรรม อุปลักษณ์ มีความสำคัญในเรื่องใช้เป็นเครื่องมือทางวรรณศิลป์ในการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกของผู้แต่ง เป็นการใช้ภาษาให้เกิดภาพ เป็นการทำให้ภาษามีความแปลกแตกต่างไปจากภาษาปกติ ดังนั้น ในด้านวรรณกรรมอุปลักษณ์จึงถือเป็นกลวิธีสำคัญในการสร้างภาพพจน์

หากพิจารณาจากมุมมองในด้านภาษาศาสตร์ นักภาษาศาสตร์จะมุ่งศึกษาอุปลักษณ์ในชีวิตประจำวัน และเชื่อว่าอุปลักษณ์มีบทบาทต่อการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก เพราะในชีวิตประจำวันเราจะใช้อุปลักษณ์เป็นจำนวนมากโดยที่เราไม่ทันรู้ตัวอยู่เสมอ นอกจากนี้อุปลักษณ์ยังสามารถสะท้อนความหมายแฝงที่แสดงความรู้สึกและทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อบางสิ่งได้

อุปลักษณ์ (Metaphor) หมายถึง ถ้อยคำแสดงการเปรียบเทียบของสองสิ่ง สิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ อีกสิ่งหนึ่งเป็นแบบเปรียบเทียบ และทั้งสองต้องเป็นสมาชิกจากต่างกลุ่ม ตัวอย่างเช่น สมศรีเป็นครูของฉัน ไม่ใช่อุปลักษณ์เพราะว่า สมศรี เป็น คน และ ครู ก็เป็น คน จึงเป็นสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ในขณะที่ เธอเป็นหมอกยามเช้าของฉัน เป็นอุปลักษณ์ ประกอบด้วย

เธอ	เป็น	สิ่งที่ถูกเปรียบ
หมอกยามเช้า	เป็น	แบบเปรียบเทียบ

ทั้งสองเป็นสมาชิกจากต่างกลุ่มกัน ผู้ใช้อุปลักษณ์นี้ไม่ได้สื่อความตามรูปแต่ต้องการสื่อว่า เธอ ที่กล่าวถึงคุณสมบัติบางประการเหมือนหมอกยามเช้า ความหมายของอุปลักษณ์จึงอาจจะเป็น “เธอนำมาซึ่งความเย็นสดชื่นเหมือนหมอกยามเช้า” หรือ “เธอผ่านมาและจากไปอย่างรวดเร็วเหมือนหมอกยามเช้าที่พอสายก็จางไป” เป็นต้น (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. 2549: 72)

ในการเปรียบเทียบสิ่งสองสิ่ง แม้ว่าจะต้องเป็นสมาชิกที่อยู่คนละกลุ่มกัน แต่ต้องมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่เชื่อมต่อกัน แล้วจึงดึงลักษณะเด่นดังกล่าวมาเปรียบเทียบกัน โดยดึงลักษณะเด่นของตัวเปรียบเทียบ (source domain) มาเปรียบเทียบกับตัวถูกเปรียบเทียบ (target domain) เพื่อให้สิ่งที่เป็นามธรรมมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น เราจึงเข้าใจความหมายของอุปลักษณ์ได้ง่ายขึ้น

นอกจากมุมมองข้างต้นแล้ว มุมมองหนึ่งที่ศึกษาอุปลักษณ์ในฐานะกลวิธีในการสื่อสาร คือ มุมมองด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยมีแนวคิดสำคัญคือ อุปลักษณ์เป็นการเน้นความที่ต้องอาศัยบริบทในการตีความ เนื่องจากอุปลักษณ์ไม่ได้สื่อความหมายตามรูป ผู้ฟังจึงต้องอาศัยการตีความหลายขั้นตอนจึงจะเข้าใจความที่สอดคล้องกับบริบท ซึ่งก็คือ ความหมายที่เปรียบเทียบ นอกจากนี้ Searle (1976) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับอุปลักษณ์ว่า อุปลักษณ์เป็นความหมายของผู้พูดในการกล่าวถ้อยคำแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่กับผู้พูดและบริบทเป็นสำคัญ ประเด็นที่นักวัจนปฏิบัติศาสตร์สนใจเกี่ยวกับอุปลักษณ์คือ ผู้พูดและผู้ฟังสื่อความหมายไม่ตรงตามรูปนั้นอย่างไร และเหตุใดจึงเลือกถ้อยคำชนิดนี้แทนที่จะกล่าวโดยตรงซึ่งน่าจะเข้าใจได้ง่ายกว่า

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2542) ได้ศึกษา “หน้าที่ของอุปลักษณ์ในภาษาไทย” ที่ศึกษาจากมุมมองผู้พูดเอง พบว่า ผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้ถ้อยคำที่เป็นอุปลักษณ์ในการสื่อสารเพราะเห็นว่าอุปลักษณ์ช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร 7 ประการ ดังนี้

1. อุปลักษณ์สื่อความได้ชัดเจนกว่าเพราะทำให้ผู้ฟังเห็นภาพ
2. อุปลักษณ์สื่อความได้โดยใช้คำน้อยกว่า
3. อุปลักษณ์ฟังดูรุนแรงและจริงจังน้อยกว่าการกล่าวตรง ๆ
4. อุปลักษณ์สามารถสื่อความได้ทันทีเพราะเป็นถ้อยคำที่นิยมใช้
5. อุปลักษณ์เน้นมากกว่าการกล่าวตรง ๆ ให้รู้สึกว่าเป็นเช่นนั้นจริง ๆ
6. อุปลักษณ์สร้างความขบขัน สนุกสนาน
7. อุปลักษณ์ช่วยให้กำกวม

ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การเลือกใช้อุปลักษณ์ในกรณีส่วนใหญ่ของผู้พูดภาษาไทยเป็นเพราะผู้พูดเชื่อว่า อุปลักษณ์ทำหน้าที่ในการสื่อสารได้ดีกว่าถ้อยคำที่หมายความว่าตามรูป เพราะว่าอุปลักษณ์ทำให้ผู้ฟังเห็นภาพที่ต้องการสื่อได้ชัดเจนและสื่อถึงสิ่งที่เป็นามธรรม เช่น อารมณ์ความรู้สึกได้ดี สิ่งที่น่าสนใจ คือ การที่ผู้พูดเลือกใช้อุปลักษณ์เพื่อการตำหนิหรือวิจารณ์ตามที่ผู้พูดระบุ

ไว้ เพราะอุปลักษณ์ช่วยให้เกิดความกำกวมจนผู้ฟังไม่แน่ใจว่าเป็นการตำหนิหรือไม่ การเลือกใช้
อุปลักษณ์เพื่อวิพากษ์วิจารณ์จะมีข้อได้เปรียบกว่าการกล่าวตรง ๆ เพราะหากเมื่อผู้ฟังไม่พอใจ ผู้พูดก็
จะมีวิธีเลี่ยงความรับผิดชอบโดยอ้างว่าไม่ได้หมายความว่าในทางที่ไม่ดี

จากผลการวิจัยของ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อุปลักษณ์จะเป็น
กลวิธีการใช้ภาษาที่สำคัญในการเสียดสี เพราะว่าในการพูดเสียดสีนั้น ผู้พูดต้องการว่ากล่าวกระทบ
กระเทียบ แทนการต่อว่าตรง ๆ เพื่อโจมตีเป้าของการเสียดสี ในกรณีที่ผู้พูดพูดเสียดสีนั้นอาจทำให้ผู้ถูก
เสียดสีเกิดความไม่พอใจ แต่เมื่อใช้กลวิธี อุปลักษณ์จะทำให้ผู้ฟังเกิดความกำกวม ไม่สามารถตีความ
ของผู้พูดได้อย่างชัดเจน ทำให้ดูว่าการพูดวิพากษ์วิจารณ์นี้ลดความรุนแรง และยังเป็นการเลี่ยงต่อการ
ถูกฟ้องร้องได้อีกด้วย

ดังนั้นในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง เป็นเกณฑ์ในการนิยาม
ความหมายของอุปลักษณ์ (Metaphor) ว่าหมายถึง ถ้อยคำแสดงการเปรียบเทียบของสองสิ่ง สิ่งหนึ่ง
เป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ อีกสิ่งหนึ่งเป็นแบบเปรียบเทียบ และทั้งสองต้องเป็นสมาชิกจากต่างกลุ่ม รวมถึงนำ
แนวคิดนี้มาเป็นการรอบในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในบทที่ 4 ต่อไป

2.2.3 แนวคิดเรื่องการเล่นทางภาษา (Speech play)

จากการศึกษาเรื่องการเล่นทางภาษา พบว่ามีผู้ศึกษาดังต่อไปนี้

นworรณ พันธุเมธา (2531: 55) กล่าวถึงการเล่นกับภาษาว่า คนไทยชอบเล่นกับภาษา
เป็นพิเศษ ถือเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของคนไทย มีการเล่นกับภาษามาอย่างช้านาน รูปแบบการเล่น
กับภาษาปรากฏทั้งในชีวิตประจำวันและในวรรณคดี ลักษณะการเล่นคือพลิกแพลงภาษาที่ใช้อยู่เป็น
ปรกติ อาจเปลี่ยนแปลงถ้อยคำที่มีอยู่แล้ว หรือตั้งกฎเกณฑ์ใหม่ให้แก่ถ้อยคำในลักษณะต่าง ๆ เช่น

1. การออกเสียงพยัญชนะ สระ หรือ วรรณยุกต์ให้ผิดไป เช่น

เหมือนกัน	เป็น	เหมือนกัล
-----------	------	-----------

2. การเติมพยางค์กลางคำ เช่น

อินเดีย	เป็น	อินตะระเดีย
---------	------	-------------

3. การตัดพยางค์ เช่น

โรงพยาบาล	เป็น	โรงกะบาล
-----------	------	----------

4. การแยกพยางค์ผิด เช่น

พรหมา เป็น พร – หมา

5. การสับเสียงของคำทำให้กลายเป็นคำผวน เช่น

กลัวเมีย เป็น กลีย - มัว

6. การเปลี่ยนเสียงพยัญชนะสระหรือวรรณยุกต์ เช่น

วันโรค เป็น วันละโรค

7. การเปลี่ยนทั้งพยางค์ เช่น

กรรมการ เป็น กรรมเกิน

การเล่นกับภาษาพบว่า มีทั่วไป สามารถพบตัวอย่างได้ในภาษาไทยหลายถิ่น และผู้เล่นกับภาษามีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ รูปแบบการเล่นก็มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ภาษาที่คนไทยนำมาเล่นก็มีทั้งภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและภาษาในบทกวี

ตามใจ อวิรุทธิโยธิน (2548: 335) การเล่นทางภาษา หมายถึง ปรากฏการณ์ทางภาษาที่มีการดัดแปลงโดยพบว่า มีทั้งการดัดแปลงอย่างเป็นระบบ และการดัดแปลงอย่างไม่เป็นระบบ เป็นการสร้างภาษาขึ้นใหม่จากการที่ใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน สามารถทำได้หลายวิธีคือ

1. การเติม (Insertion) คือ การเติมเสียงหรือกลุ่มเสียงให้กับคำที่ปรากฏในชีวิตประจำวัน
2. การจัดเรียงใหม่ (rearrangement) คือ การจัดเรียงองค์ประกอบของพยางค์หรือคำที่ปรากฏในชีวิตประจำวันให้ต่างไปจากเดิม
3. การแทนที่ (Substitution) คือ การแทนที่องค์ประกอบของพยางค์หรือคำที่ปรากฏในชีวิตประจำวัน
4. การลด (Deletion) คือ การลดองค์ประกอบของพยางค์หรือคำที่ปรากฏในชีวิตประจำวัน

ในขณะที่ Sherzer (2002: 1 อ้างถึงใน ศิริพร 2549: 245) อธิบายไว้ว่า การเล่นทางภาษาเป็นการใช้ (Manipulate) หรือเล่นกับองค์ประกอบของภาษาในแง่ที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ และในแง่ที่สัมพันธ์กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมการใช้ภาษานั้น ๆ

ศิริพร ภักดีผาสุก (2549: 245) ได้กล่าวถึง การเล่นทางภาษา (Speech play) โดยนำแนวคิดของ Sherzer (2002: 1) มาใช้ในการอธิบายความหมายว่า การเล่นทางภาษาเป็นการใช้ (Manipulate) หรือเล่นกับองค์ประกอบของภาษาในแง่ที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ และในแง่ที่สัมพันธ์กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมการใช้ภาษานั้น ๆ จากการศึกษพบว่า มีทั้งการเล่นกับเสียง เล่นกับความหมาย เล่นกับคำ ยกตัวอย่างเช่น

1. การเล่นกับเสียงสัมผัสสระ เกิดจากการเลือกใช้พยางค์ที่มีเสียงสระและพยัญชนะท้ายซ้ำกัน แต่มีเสียงพยัญชนะต้นต่างกัน เช่น “ยี้ห้อยร่อยยี้ลึบ” มีสัมผัสสระระหว่างพยางค์กลางคือ “ห้อ” และ “ร่อย”

2. การเล่นกับสัมผัสพยัญชนะ เกิดจากการเลือกใช้พยางค์ซึ่งขึ้นต้นด้วยเสียงพยัญชนะเดียวกัน การเกิดซ้ำของเสียงพยัญชนะต้นทำให้เกิดความพ้องของเสียง เช่น “ชวน เชื่องช้า” ทุกพยางค์ในสมภาษานี้เริ่มต้นด้วยเสียง /ch/ ทำให้เกิดความพ้องของเสียงพยัญชนะ

3. การซ้ำเสียง เกิดจากการซ้ำเสียงบางส่วนในพยางค์ทำให้เกิดลักษณะการสัมผัสเสียงสระหรือเสียงพยัญชนะขึ้น เช่น “คนหมดไฟ ้วยหมดฝัน” มีการซ้ำเสียงคำว่า “หมด” สองครั้ง

4. การเล่นกับความหมาย

5. การเล่นคำ เป็นรูปแบบหนึ่งของการละเล่นทางภาษาซึ่งเกิดจากการที่คำหรือวลีหนึ่ง ๆ สามารถเชื่อมโยงไปสู่ความหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกันได้ในเวลาเดียวกัน กล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าการเล่นคำเป็นการเล่นกับความหมายซ้อน หรือความกำกวม เช่น “สมรู้...ร่วมคิด” เมื่อพิจารณาสมภาษานี้คู่กับชื่อของนายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ พยางค์ต้นและพยางค์ท้ายของวลีนี้พ้องกับชื่อของนายสมคิด ปฏิภาณในการมองเห็นองค์ประกอบร่วมในวลี “สมรู้ร่วมคิด” และในชื่อ “สมคิด” ซึ่งสามารถสื่อความได้ถึงสองชั้น กล่าวคือ ใช้อ้างถึงนายสมคิดในฐานะที่เป็นผู้ “สมรู้ร่วมคิด” ในการวางนโยบายและการบริหารประเทศของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

จากผลการศึกษาของ ศิริพร ภักดีผาสุก ทำให้เห็นว่า การเล่นทางภาษาจะเป็นหนึ่งในกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสี เนื่องจากผู้ชมต้องตีความหมายของคำนั้น ๆ เป็นการสื่อความไม่ตรงตามรูปภาษา นอกจากนี้การเล่นทางภาษายังช่วยสร้างความขบขันสนุกสนานและความน่าสนใจให้กับผู้ชมอีกด้วย

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของศิริพร รักดีผาสุก เป็นเกณฑ์ในการนิยามความหมายของการเล่นทางภาษา (Speech play) ว่าหมายถึง การใช้ (Manipulate) หรือเล่นกับองค์ประกอบของภาษาในแง่ที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่นๆ อีกทั้งผู้วิจัยยังนำแนวคิดนี้มาประกอบในการวิเคราะห์ กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในบทที่ 4 ต่อไป

2.2.4 แนวคิดเรื่องการสร้างคำ

กาญจนา นาคสกุลและคณะ (2521: 4) อธิบายไว้ว่าคำ หมายถึง เสียงที่เป็นเครื่องหมายและแสดงออกเป็นความหมายต่าง ๆ แต่ขอบเขตของความหมายนั้นไม่คงที่ตายตัว อาจจะกว้าง แคบ หรือเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ คำยังเป็นเครื่องมือของการจำ การคิด การสังเกต การแสดงความคิดเห็นและการแสดงความรู้สึก

ในหนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2 (2549: 1) ได้ให้ความหมายของคำว่า คำ หมายถึง หน่วยย่อยที่สุดในภาษาที่เจ้าของภาษารู้จักและใช้ในการพูดและเขียน คำเป็นหน่วยภาษาที่สามารถใช้ตามลำพังเพื่อสื่อสารได้ มีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ รูป (Form) กับ ความหมาย (Meaning) เช่น

คำ	รูป	ความหมาย
ส้อย	ส้อย	เครื่องประดับที่ทำเป็นสายยาวต่อกันเป็นวง โดยมากใช้สวมประดับคอ ข้อมือ หรือข้อเท้า

ในเล่มเดียวกันนี้ (2549: 10-12) ยังได้กล่าวถึง เรื่องการสร้างคำ (Word Formation) ว่าเป็นการเพิ่มคำใหม่ให้แก่ภาษา โดยการนำคำหรือหน่วยคำที่มีใช้อยู่ในภาษามารวมกัน การประสมคำเป็นกระบวนการสร้างคำที่เป็นสากล ปรากฏในทุกภาษา การสร้างคำที่พบได้ในภาษาทั่วไปมี 2 วิธี คือ การประสมคำและการประสานคำ ดังนี้

1. การประสมคำ คือ การนำคำหรือหน่วยคำมารวมกันเป็นคำใหม่ เช่น

ยา + แดง เป็น ยาแดง
กรอบ + รูป เป็น กรอบรูป

2. การประสานคำ เป็นวิธีการสร้างคำแบบไม่รู้จบ กล่าวคือ สามารถนำวิธีการสร้างคำของคำหนึ่งไปเลียนแบบการสร้างคำอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกันได้เรื่อย ๆ เช่น

การ + ปรับ, เปลี่ยน เป็น การปรับ, การเปลี่ยน

คำที่เกิดจากการประสานมักมีชนิดของคำเปลี่ยนไป บางครั้งอาจมีระดับภาษาหรือความหมายเปลี่ยนไปด้วย

ในงานวิจัยของ มารศรี สอทิพย์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง “ลีลาเสียดสีในวรรณกรรมของลาว คำหอม” ปรากฏการสร้างคำเป็นหนึ่งในกลวิธีที่ใช้ภาษาเสียดสีที่ผู้เขียนเลือกใช้

การสร้างคำใหม่ หมายถึง การนำคำมาประกอบกันในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้มีคำใหม่หรือความหมายใหม่ขึ้นใช้ในภาษา โดยมีวิธีการสร้างคำใหม่ 2 วิธี คือ

1. คำใหม่ที่สร้างโดยอาศัยแนวเทียบ คือ คำที่เปลี่ยนแปลงรูปและเสียงของคำใหม่โดยอาศัยคำเดิมเป็นแนวเทียบ เช่น พลอยลมพลอยแดด โดยอาศัยคำที่เป็นแนวเทียบคือพลอยฟ้า พลอยฝน

2. คำใหม่ที่สร้างโดยการประสม คือ คำที่เกิดจากการเติมคำลงหน้าคำ หรือ กลางคำ หรือ หลังคำ เช่น เสือ ประสมกับคำว่า โต๊ะ เป็น เสือโต๊ะ

นอกจากนี้ จากการศึกษาในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังพบว่ามีผู้กล่าวถึง การสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบ ว่าเป็นหนึ่งในกลวิธีที่ผู้เขียนเรื่องสั้นนำมาใช้ในการเสียดสี ดังนี้

นัทธนัย ประสานนาม (2548: 184) ได้กล่าวว่า แนวเทียบเป็นคำที่บัญญัติขึ้นใช้แทนคำ Analogy ในภาษาอังกฤษ ในทางภาษาศาสตร์ลักษณะของแนวเทียบ คือ การสร้างรูปแบบทางภาษารูปแบบหนึ่งขึ้นมาโดยอาศัยอ้างอิงจากรูปแบบที่มีอยู่แล้ว แนวเทียบนี้ใช้ได้ทั้งในแง่ของการเทียบเสียง และการเทียบรูปเพื่อการสร้างคำ

จากการศึกษาเรื่องแนวคิดการสร้างคำ ทำให้เห็นว่า ในการสร้างคำผู้สร้างจะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคำหรือถ้อยคำในภาษาเป็นอย่างดี เพื่อให้ได้คำที่ตรงกับความหมายที่ตนเองต้องการสื่อความไปยังผู้รับสารมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การสร้างคำจะเป็นกลวิธีที่ใช้ภาษาที่สำคัญในการเสียดสี เนื่องจาก การใช้ภาษาเสียดสีในรายการเจาะข่าวคืน มีลักษณะของการวิพากษ์วิจารณ์บุคคลหรือสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาการฟ้องร้อง หมิ่น

ประมาท พิจารณาจึงต้องสร้างคำขึ้นมาใหม่ เพื่อให้ผู้ชมตีความในความหมายที่พิจารณาต้องการสื่อความหมาย

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิด มาร์ศรี สอทิพย์ เป็นกรอบในการนิยามความหมายของการสร้างคำ ว่าหมายถึง การนำคำมาประกอบกันในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้มีคำใหม่หรือความหมายใหม่ขึ้นใช้ในภาษา อีกทั้งผู้วิจัยยังนำมาเป็นใช้ในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในบทที่ 4 ต่อไป

2.2.5 แนวคิดเรื่องการใช้ความหมายนัยประหวัด

ในทางอรรถศาสตร์นั้น คำสามารถสื่อความหมายได้สองชนิดหลัก คือ

1. ความหมายประจำคำ (Denotation) ความหมายที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ว่าเป็นแนวคิดที่คำ ๆ นั้นสื่อ
2. ความหมายนัยประหวัด (Connotation) หรือความหมายแฝง เป็นความหมายในแง่ความรู้สึกซึ่ง บางแง่ความรู้สึกสัมพันธ์กับคำ ๆ นั้น คำหนึ่งคำอาจมีความหมายแฝงบางอย่างสำหรับผู้พูดบางคนแต่ไม่ได้สื่อสำหรับคนอื่น ๆ (Goddard, 1998: อ้างถึงใน ศิริพร ภัคดีผาสุข, 2547: 100) ยกตัวอย่างเช่น

“กลวง” เป็นสมญานามที่ตั้งให้แก่ สุวิทย์ คุณกิตติ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

กลวง ความหมายประจำคำคือ เป็นรู เป็นโพรง ข้างในไม่ตัน

กลวง ความหมายนัยประหวัดคือ ล้มเหลวบกพร่องในหน้าที่

จะเห็นได้ว่า เมื่อมีความหมายนัยประหวัดจะสะท้อนทัศนคติในเชิงลบที่มีต่อการทำงานของ สุวิทย์ แสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้นั้นล้มเหลวบกพร่องในหน้าที่

นอกจากนี้ ศิริพร ภัคดีผาสุข (2547: 100) ยังได้อธิบายเพิ่มเติมถึงหน้าที่ของการใช้ความหมายนัยประหวัดว่า การเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแฝงในเชิงลบนั้น เป็นเครื่องมือในการวิพากษ์วิจารณ์ทางอ้อมได้อย่างหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้น การที่ทัศนคติในด้านลบดังกล่าวไม่ได้สื่อจากความหมายหลักประจำคำยังเอื้อให้สื่อมวลชนสามารถหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบจากการวิจารณ์โดยใช้ถ้อยคำดังกล่าวได้ด้วย

จากแนวคิดของ ศิริพร ภักดีผาสุข แสดงให้เห็นว่า การใช้คำที่มีความหมายนัยประหวัดหรือความหมายแฝงนั้น จะสามารถสื่อความหมายแฝงหรือทัศนคติในเชิงลบ ที่ผู้ใช้ต้องการสื่อ โดยไม่ต้องกล่าวถ้อยคำที่รุนแรงออกมาโดยตรง ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การใช้ความหมายนัยประหวัดจะเป็นหนึ่งในกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีที่พรีกัรในรายการเจาะข่าวตื่น เลือกใช้ เนื่องจากกลวิธีนี้จะสามารถสื่อความได้อย่างลึกซึ้ง พรีกัรยังสามารถหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบอันเกิดจากการเสียดสี เพราะถ้อยคำดังกล่าวไม่ได้สื่อความหมายตรงตามรูป ทำให้สามารถตีความหมายได้หลายอย่างขึ้นอยู่กับผู้ชมว่าจะตีความอย่างไร

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ ศิริพร ภักดีผาสุข เป็นกรอบการนิยามความหมายของการใช้ความหมายนัยประหวัด ในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในบทที่ 4 ต่อไป

2.2.6 แนวคิดเรื่องการยกคำกล่าวของบุคคล

แทนเนน (Tannen 1989 อ้างถึงใน ศิริพร ภักดีผาสุข 2547: 80) ได้อธิบายการยกคำกล่าวของบุคคลไว้ว่า การยกคำกล่าวมาพูดซ้ำเพื่อเล่าเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นแบบใด ไม่ได้เป็นการนำมารายงานให้ผู้ฟังทราบ แต่เป็นบทสนทนาที่ผู้พูดจงใจสร้างขึ้นหรือกล่าวซ้ำเพื่อจุดประสงค์บางประการ

ในงานวิจัยของ ไศรยา วิมลสถิตพงษ์ (2549) ได้ให้ความหมายของการยกคำกล่าวของบุคคล (Direct Quotation) ว่าเป็น การอ้างโดยการยกคำกล่าวที่มีผู้กล่าวไว้มาลงในบทความให้ผู้ผู้อ่านอ่านโดยตรง เพื่อวิจารณ์พฤติกรรมหรือการทำงานของนักการเมืองทางอ้อม เนื่องจากผู้เขียนไม่ได้กล่าวถ้อยคำนั้นเองโดยตรง แต่ผู้เขียนจงใจยกคำกล่าวของบุคคลอื่นมา เพื่อชี้ให้เห็นข้อบกพร่องหรือเพิ่มความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้ผู้เขียนหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบได้ทางหนึ่ง

จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า กลวิธีการยกคำกล่าวของบุคคล สามารถนับเป็นหนึ่งในกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีได้ เนื่องจากการยกคำกล่าวของบุคคลมีลักษณะของการย้ามกล่าวซ้ำเพื่อเป็นการย้า หรือชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง ซึ่งตรงกับลักษณะของภาษาเสียดสีมีลักษณะของการตำหนิ วิพากษ์วิจารณ์บุคคล สถาบันต่าง ๆ ในสังคม

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับแนวคิดกลวิธีการเสียดสี ทั้งที่เกี่ยวกับความหมายของ “การเสียดสี” และแนวคิดเรื่องถ้อยคำนัยผกผัน แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์ แนวคิดเรื่องการเล่นทางภาษา แนวคิดเรื่องการสร้างคำ แนวคิดเรื่องการใช้ความหมายนัยประหวัด การยกคำกล่าวบุคคล ทำให้

สามารถเข้าใจบริบทในการใช้ภาษาหรือกลวิธีนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจนขึ้น ดังนั้นในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์สรุปได้ ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินภาษาเสียดสี ประยุกต์จากคำนิยามของราชบัณฑิตยสถาน (2556) สุนทรี สังข์อูฐ (2533) มารศรี สอทิพย์ (2542) ศิริพร สุภาพงษ์ (2547) นัทธนัย ประสานนาม (2548) เรื่องถ้อยคำนัยแฝงของ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2549) ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับแนวคิดเรื่อง วัจนกรรม ของ ออสติน (Austin.1940) , เซอร์ล (Searle.1969) แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์ ของ ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2542) เรื่องการเล่นทางภาษา และการใช้ความหมายนัยประหวัด ของศิริพร ภักดีผาสุข (2547) เรื่องการสร้างคำของ มารศรี สอทิพย์ (2542) เรื่องการยกคำกล่าวบุคคล ประยุกต์จากงานวิจัย ของ ไศรยา วิมลสถิตพงษ์ (2549)

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสียดสี

สุนทรี สังข์อูฐ (2533) ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ลักษณะการเสียดสีในร้อยกรองไทยปัจจุบัน” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา รูปแบบของร้อยกรอง จุดมุ่งหมาย น้ำเสียง กลวิธีการเขียน และความสัมพันธ์ระหว่างร้อยกรองเชิงเสียดสี ผลการศึกษาพบว่า ร้อยกรองเชิงเสียดสีใช้ฉันทลักษณ์ที่มีมาแต่เดิม กลอนเพลงพื้นบ้านเป็นฉันทลักษณ์ที่เข้ากับลักษณะการเสียดสีได้เป็นอย่างดี น้ำเสียงในการเสียดสีจะหนักเบาแตกต่างกันตามลักษณะการใช้ถ้อยคำ ส่วนกลวิธีการเขียนนั้นมีการผสมผสานกันระหว่างวรรณศิลป์กับวาทศิลป์ ในด้านวรรณศิลป์พบว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1.กลวิธีในการเสียดสี ซึ่งมีทั้งหมด 9 กลวิธี คือ การกล่าวประชด นิทานเทียบ เรื่องล้อ สัญลักษณ์ การสวมบทบาทสมมติ ภาพล้อบุคคล บทพูดคนเดียวของผู้ถูกเสียดสี การขยายความให้เกินจริง และคำผรุสวาท 2. กลวิธีการใช้ภาษาพบว่ามีทั้งหมด 6 กลวิธีคือ การใช้คำผวน การใช้ภาษาพูด การใช้คำภาษาต่างประเทศ การใช้คำถาม การหักมุม การใช้โวหารปฏิญาณ การเปรียบเทียบแบบอุปมา และอุปลักษณ์ ด้านภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในร้อยกรองเป็นภาพลบ นอกจากนั้นยังพบว่าร้อยกรองเชิงเสียดสีบางบทมีส่วนการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 2 ประการ คือ สภาพสังคมที่อำนวยให้ และคุณภาพทางวรรณศิลป์

มารศรี สอทิพย์ (2542) ศึกษาเรื่อง “ลีลาเสียดสีในวรรณกรรมของลาว คำหอม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเด่นในวรรณกรรมของลาว คำหอม โดยเก็บข้อมูลจากเรื่องสั้นและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว จำนวน 49 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมของลาว คำหอม มีลีลาเสียดสีผ่านกลวิธีทางภาษาได้แก่ การเล่นคำและเล่นความหมายของคำ โดยแฝงความหมายลึกซึ้งในเชิงเสียดสี การสร้างคำ การเสริมความที่แทรกน้ำเสียงและทัศนคติเชิงเสียดสีของผู้แต่ง และการใช้ภาพพจน์เพื่อสร้างภาพตลกขบขัน หรือภาพที่แสดงความโหดร้ายและความขมขื่นของชีวิตชาวบ้านทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจกับปัญหาต่าง ๆ ที่นำเสนอผ่านตัวละคร ส่วนลีลาเสียดสีผ่านองค์ประกอบวรรณกรรมมีกลวิธีการเล่าเรื่องแบบนิทาน กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องที่แฝงความหมายอย่างลึกซึ้งและน้ำเสียงของผู้เล่าเรื่องที่เสียดสี คน สถาบันศาสนา ความเชื่อและความเปลี่ยนแปลงของสังคม จากผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จของวรรณกรรมลาว คำหอม นั้นขึ้นอยู่กับลีลาและกลวิธีการเสียดสีอันประณีตแยบคาย

ศิริพร สุภาพงษ์ (2547) ศึกษาเรื่อง “การเสียดสีในเรื่องสั้นของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษารูปแบบการเสียดสี จุดประสงค์การเสียดสี รวมถึงกลวิธีการนำเสนอการเสียดสี โดยเก็บข้อมูลจาก เรื่องสั้นของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช จำนวน 23 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า เรื่องสั้นของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ มุ่งเสียดสีบุคคลและสภาพสังคม ค่านิยม ความเป็นอยู่เป็นต้นว่า นักการเมือง ทหาร ตำรวจ พ่อค้า ข้าราชการและผู้หญิง ส่วนสภาพสังคมมุ่งเสียดสีความเปลี่ยนแปลงของสังคม และวัฒนธรรมในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ในด้านกลวิธีการนำเสนอ นักเขียนใช้มุมมองแบบสายตาพระเจ้า ตั้งชื่อเรื่องและตัวละครแบบแฝงนัย รวมทั้งสร้างฉากที่สมจริง ส่วนน้ำเสียงและการใช้ภาพพจน์ พบว่า ผู้เขียนใช้น้ำเสียงล้อเลียน ประชดประชัน แดกดัน เย้ยหยัน มีการใช้ความหมายตรง ความหมายแฝง และสัญลักษณ์อย่างกลมกลืนกันเนื้อเรื่องทำให้อ่านตีความการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี จากผลการศึกษาทำให้เป็นแนวทางในการศึกษารูปแบบการเขียนเสียดสีในงานของนักเขียนท่านอื่นที่มีความโดดเด่น

นัทธนัย ประสานนาม (2548) ศึกษาเรื่อง “เรื่องสั้นแนวเสียดสีของไทยระหว่าง พ.ศ. 2535 - 2545: การศึกษาแนวคิดและกลวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวคิดและกลวิธีเสียดสีในเรื่องสั้นแนวเสียดสีของไทยระหว่าง พ.ศ. 2535-2545 โดยเก็บข้อมูลจาก เรื่องสั้นแนวเสียดสี จำนวน 70 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่า เรื่องสั้นส่วนใหญ่ใช้โครงเรื่องธรรมดาเพื่อสื่อแนวคิดวิจารณ์และใช้เนื้อเรื่องเพื่อ

สร้างความตลกขบขัน ด้านกลวิธีการประพันธ์ที่สำคัญ คือการเลือกใช้ผู้เล่าเรื่อง ผู้เล่าเรื่องส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนักเขียนในการวิจารณ์ไปของการเสียดสี กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องทั้งหมดทำหน้าที่ในการสร้างเอกภาพของเรื่องไว้ความสนใจของผู้อ่าน ตลอดจนลงความคิดของผู้อ่านเพื่อจะนำไปสู่การพลิกคาคหมาย ด้านกลวิธีทางภาษาที่พบ เน้นสร้างความขบขันจากความไม่เข้ากัน กลวิธีที่โดดเด่นคือ การใช้ถ้อยคำแฝงนัยเพื่อประชดประชันไปของการเสียดสีให้เกิดความเจ็บปวด และการสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบที่แสดงให้เห็นความสามารถของนักเขียนในการพลิกแพลงภาษาเพื่อใช้ในการเสียดสี จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่เด่นชัดระหว่างแนวคิดกับกลวิธีในเรื่องสั้นแนวเสียดสีของไทย นักเขียนสามารถเลือกใช้กลวิธีเสียดสีที่หลากหลายในการวิจารณ์สังคมได้อย่างหลากหลาย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสียดสี พบว่ากลวิธีในการเสียดสี ปรากฏทั้งในรูปแบบของการนำเสนอเรื่อง และการใช้ภาษา ในด้านของการใช้ภาษามีหลากหลายกลวิธีที่จะใช้ในการเสียดสี ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ ทำให้การเสียดสีมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามเรื่อง ๆ นั้น ซึ่งทำให้งานมีความโดดเด่นน่าสนใจ ซึ่งแนวทางในการวิเคราะห์เหล่านี้จะนำไปสู่กรอบแนวคิดให้ผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์ กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อเสียดสีต่อไป

บทที่ 3

วิเคราะห์โครงสร้างข่าวในรายการเจาะข่าวต้น

ในบทนี้ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างข่าวใน “รายการเจาะข่าวต้น” โดยผู้วิจัยจะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 หัวข้อ คือ ลักษณะของรายการเจาะข่าวต้นและวิเคราะห์โครงสร้างข่าวในรายการเจาะข่าวต้น ซึ่งการวิเคราะห์ในหัวข้อทั้ง 2 ดังกล่าว จะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจการวางโครงสร้างและเนื้อหาในประเด็นต่าง ๆ ที่พิธีกรนำเสนอ

1. ลักษณะของรายการ

1.1. ที่มาของรายการ

รายการเจาะข่าวต้น เป็นรายการข่าวที่ออกอากาศทางอินเทอร์เน็ต หรือโทรทัศน์ออนไลน์ ภายใต้เว็บไซต์ช่อง SpokeDark.tv ของบริษัทเฮลิแพด ซึ่งได้ผลิตรายการรวมทั้งหมด 17 รายการที่ออกอากาศทาง SpokeDark.tv เช่น รายการเก้าอี้เสริม, รายการโมเม พาเพลิน, รายการมุขความเครียด, รายการอ้อยสร้างภาพ เป็นต้น ครอบคลุมเนื้อหาที่หลากหลาย มีทั้งว่าไรดี ให้ความรู้ เรื่องแต่งหน้าเสริมความงาม ความรู้เรื่องทำอาหาร แต่รายการที่ได้รับความนิยม และมีผู้คนกล่าวถึงมากที่สุด คงจะหนีไม่พ้นรายการเจาะข่าวต้น ที่มีลักษณะเป็นรายการประเภทเล่าข่าว (New Talk) นำเสนอรายการข่าว ทั้งเนื้อหาข่าว ความเป็นมาของข่าว และวิเคราะห์วิจารณ์ข่าว อยู่ในรายการเดียว โดยใช้วิธีการเล่าเรื่องในข่าว ประกอบกับการสนทนา ทำให้เนื้อหาข่าวที่เป็นเรื่องเข้าใจได้ยาก เช่น เรื่องการเมือง เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องสังคม สามารถเข้าใจได้โดยง่าย

รายการเจาะข่าวต้น ดำเนินรายการโดยนาย วิญญู วงศ์สุรวัฒน์ หรือ จอห์น เป็นพิธีกรหลัก ทำหน้าที่รายงานข่าวโดยการเล่าข่าว และนายณัฐพงศ์ เทียนดี หรือ แอ้ม ทำหน้าที่เป็นพิธีกรเสริมคอยสร้างสีสันให้รายการมีความบันเทิง จากการศึกษาพบว่าพิธีกรทั้งสองมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน

พิธีกรหลัก คือ นายวิญญู วงศ์สุรวัฒน์ หรือ จอห์น มีหน้าที่เป็นนำเสนอข่าวโดยวิธีการเล่าข่าว มีลักษณะบุคลิกที่ดูท่าทางน่าเชื่อถือ แต่งกายสุภาพ พิธีกรมักจะสวมแว่นกันแดดเป็นประจำ

ในขณะดำเนินรายการ ซึ่งกลายเป็นภาพจำและอาจช่วยอำพรางซ่อนเร้น ความรู้สึกต่าง ๆ ไม่ให้แสดงผ่านสายตาในขณะที่มีการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์

ภาพประกอบ 2 นายวิญญู วงศ์สุรวัฒน์ หรือ จอห์น พิธีกรหลัก

ส่วนพิธีกรเสริมคือ นายณัฐพงศ์ เทียนดี หรือ แอ้ม ทำหน้าที่เป็นคนคอยเปิดประเด็น ชักถาม หยอกล้อ คอยสร้างอารมณ์ขันเสียงหัวเราะ บุคลิกมีลักษณะไม่เป็นทางการ การแต่งกายใส่ชุดคลุมสีขาวสำหรับอาบน้ำ โดยต้องการแต่งกายให้เหมือนพราหมณ์ ในช่วงเทปที่เผยแพร่ช่วงแรก ๆ ยังไม่มีพิธีกรเสริม เป็นเพียงบุคคลที่เดินเข้าจากผ่านไปผ่านมา ต่อมาเริ่มเข้ามามีบทบาทจนได้เป็นพิธีกรเสริมนั่งเล่าข่าวคู่กับพิธีกรหลัก โดยรับหน้าที่ ล้อเลียนหรือหยอกล้อ

ภาพประกอบ 3 นายณัฐพงศ์ เทียนดี หรือ แอ้ม พิธีกรเสริม

โรชี วงศ์สุรวัฒน์ ผู้ก่อตั้งบริษัทเฮลิแพด ได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นในการทำรายการเจาะข่าวต้นว่า “การใช้ชีวิตในประเทศไทยทุกวันนี้มันหนีไม่พ้นที่จะได้รับผลกระทบจากการเมือง ทุกวันนี้พอดูข่าวเราก็จะรู้สึกวุ่นวายทำไมสังคมมันถึงได้เสียดังนี้นัก เจาะข่าวต้นก็ผลิออกมาเพื่อสะท้อนปัญหาที่เราเห็นว่ามัน

เกิด ในมุมมองในแบบของเรา และในวิธีการเสนอในแบบของเรา” จากถ้อยคำดังกล่าว แม้ว่าจุดเริ่มต้นจะมาจากประเด็นทางการเมือง แต่เมื่อมีการนำเสนอรายการออกมาเผยแพร่ กลับพบว่า ยังมีเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมานำเสนอด้วย ดังที่ วิญญู วงศ์สุรวัฒน์ พิธีกรหลัก กล่าวว่า “หลายคนอาจจะมองว่าเจาะข่าวตื่นเล่นแต่เรื่องการเมืองหรือเปล่า ซึ่งจริง ๆ ก็ไม่ เพราะเราพยายามเล่นหลาย ๆ เรื่องที่มันเกิดขึ้นในสังคม แต่เผชิญเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมก็เป็นเรื่องการเมืองเสียเป็นส่วนใหญ่ ที่เป็นการชี้นำหรือนำพาไปสู่สิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมด้วย”

รายการเจาะข่าวตื่นจึงมีลักษณะที่เป็น Infotainment กล่าวคือ มีลักษณะของการนำเสนอข่าวสารด้วยรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ ให้ทั้งสาระและความบันเทิงกับผู้ชม เมื่อเปรียบเทียบกับรายการข่าวในรูปแบบเดิม พบว่า การนำรายงานข่าวแบบเดิมนั้นเป็นการรายงานข้อเท็จจริง (fact) ที่มีรูปแบบเป็นทางการ ส่วนรายการเจาะข่าวตื่น นี่เป็นการนำรูปแบบของการเล่าเรื่อง (Narrative) มาใช้ เพื่อเป็นการสร้างความบันเทิง สร้างความสนุกสนาน และสามารถเข้าใจได้ง่าย ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้รายการเจาะข่าวตื่น ได้รับความนิยม

1.2 ประเด็นเนื้อหาที่นำเสนอ

การศึกษาเนื้อหาของข่าวในรายการเจาะข่าวตื่น หมายถึง การวิเคราะห์ประเด็นและเนื้อหาสาระหลักที่ได้จากข่าวในรายการเจาะข่าวตื่น เพื่อให้เห็นภาพรวมและลักษณะของข่าวว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง การแบ่งเนื้อหาข่าวที่นำเสนอในรายการเจาะข่าวตื่น ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการแบ่งตามประเภทของหนังสือพิมพ์ของ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ (2545: 60-61) โดยจำแนกได้ 2 ประเภท ดังนี้

1.2.1 ข่าวหนัก (Hard news) ประกอบด้วย

1.2.1.1 ข่าวการเมือง คือ ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งแคว้นทางการเมือง กระทรวง กรม กอง รวมไปถึงข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการกระทำต่าง ๆ ของนักการเมืองที่แสดงออกมา หรือข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเหตุการณ์ทางการเมือง การบริหารประเทศในด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล การพัฒนาประเทศด้วยการริเริ่มทำโครงการต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ชุมนุมประท้วงทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมรักประชาธิปไตย (นปช.), การปรับคณะรัฐมนตรี, การให้สัมภาษณ์ของนักการเมือง เป็นต้น

1.2.1.2 ข่าวเศรษฐกิจ คือ ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การธนาคาร ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่น สินค้าบริโภคมีราคาแพงขึ้น, การปรับขึ้นราคาน้ำมัน, วิกฤตเศรษฐกิจ เป็นต้น

1.2.1.3 ข่าวต่างประเทศ คือ ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรายงานความเคลื่อนไหวด้านต่าง ๆ ในต่างประเทศ เป็นข่าวที่น่าสนใจที่เกิดขึ้นรอบโลก ยกตัวอย่างเช่น การประท้วงในประเทศอียิปต์, การเลือกตั้งของประเทศญี่ปุ่น, ข่าวบุคคลถูกหิมะพัดในภาคจีน เป็นต้น

1.2.1.4 ข่าวการศึกษา คือ ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคล หรือเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวในวงการการศึกษา ยกตัวอย่างเช่น ข้อสอบโอเน็ต เป็นต้น

1.2.2 ข่าวเบา (Soft news) ประกอบด้วย

1.2.2.1 ข่าวสังคม คือ ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม อาจเกี่ยวข้องกับระดับบุคคลต่าง ๆ ปัญหาทางด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม รวมไปถึงเหตุการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นขณะนั้น และกลายเป็นประเด็นถกเถียงกันในสังคม ยกตัวอย่างเช่น การก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้, กรณีที่แอร์โฮสเตสสายการบินคาเธ่ย์ แปซิฟิค โพสต์ข้อความลง Facebook อยากสาธดกาไฟ้สาวสาวแพทองธาร ชินวัตร, ข่าวเกิดอุทกภัยในหลายจังหวัดของประเทศ เป็นต้น

1.2.2.2 ข่าวบันเทิง คือ ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคล หรือเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวในวงการบันเทิงยกตัวอย่างเช่น ข่าวการแต่งงานของต๊าก บงกช คงมาลัย, สมญานามของดารานักร้อง, กรณีของแอนนี่กับฟิล์ม รัฐภูมิ เป็นต้น

1.2.2.3 ข่าวกีฬา คือ ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบุคคล หรือเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวในวงการกีฬา ยกตัวอย่างเช่น การแข่งขันกีฬาซีเกมส์, เรื่องของนายกสมาคมทีมฟุตบอลไทย เป็นต้น

จากการศึกษาเนื้อหาข่าวในรายการเจาะข่าวตื่น พบว่า สามารถแจกแจงเนื้อหาในแต่ละตอนที่รายการเจาะข่าวตื่นนำเสนอได้ดังนี้

ตาราง 4 ประเภทและจำนวนของข่าวที่น่าสนใจในรายการเจาะข่าวต้น

ลำดับ	ประเภทข่าว ชื่อตอน	การเมือง	สังคม	ต่างประเทศ	บันเทิง	เศรษฐกิจ	การศึกษา	กีฬา	รวม
1.	จอห์น วิญญู 01	-	1	-	1	-	1	-	3
2.	เจาะข่าวจรรยาบรรณกับจอห์น วิญญู	-	1	-	-	-	-	-	1
3.	เจาะข่าวต้นกับจอห์น วิญญู จีที	1	-	-	-	-	-	-	1
4.	โอเน็ต โอก็อด	-	-	-	-	-	1	-	1
5.	เจาะกีฬาดีเหลือแดง	1	-	-	-	-	-	-	1
6.	อย่าเครียดรักนะ	1	-	-	-	-	-	-	1
7.	คนไม่ใส่เสื้อ	1	-	-	-	-	-	-	1
8.	เจาะเซ็นเซอร์	-	1	-	-	-	-	-	1
9.	เจาะข่าวต้น ฟอкусญายยส์	-	1	-	-	-	-	-	1
10.	เจาะผู้กำกับ	-	-	-	1	-	-	-	1
11.	ยายมีเลี้ยงหอย	3	-	-	-	-	-	-	3
12.	เจาะสมาร์ทการ์ด	1	1	1	-	-	-	-	3
13.	นิทานสาม G	1	2	-	-	-	-	-	3
14.	อาชีพในฝัน	3	-	1	-	-	-	-	4
15.	เจาะข่าวต้น เจาะโอเน็ต 2	-	1	-	-	-	1	-	2
16.	ลูกใครฮัฟฟวี่ ?	1	1	1	2	-	-	-	5
17.	ซาโตว์เดอปรองคอง	2	2	-	1	-	-	-	5
18.	เจาะหมีหลุด	1	2	1	-	-	-	-	4
19.	น้ำนองเต็มตลิ่ง	-	2	-	-	-	-	-	2
20.	ทูจรีต ซิมิฮาร์ฟฟ	3	1	-	-	-	-	-	4
21.	Winter Festival	2	3	1	-	-	-	-	6
22.	เจาะหีบมะฮัฟฟวี่	1	1	-	-	-	-	-	2
23.	เจาะเกาะข่าวต้น	1	3	-	-	-	-	-	4
24.	เจาะอับดุล	2	-	-	-	-	-	-	2
25.	เตะหมูเข้าปากหมา	3	2	1	-	-	-	-	6

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ	ประเภทข่าว ชื่อตอน	การเมือง	สังคม	ต่างประเทศ	บันเทิง	เศรษฐกิจ	การศึกษา	กีฬา	รวม
26.	จะทรمانกันไปถึงไหน	1	1	1	-	-	-	-	3
27.	เจาะกระบอกไม้ไผ่	2	1	-	-	-	-	-	3
28.	อยากรู้เรื่องน้ำมันปาล์ม ถ้ามลพิษ	-	-	-	-	1	-	-	1
29.	เจาะยาง (จุนะ)	1	1	-	-	-	-	-	2
30.	เจาะดอกทอง จอดับ (ห้ามผวน)	1	3	-	-	-	-	-	4
31.	เจาะนอมินีโคลนนิ่ง แคนดี้แดด	2	2	-	-	-	-	-	4
32.	เจาะหูดตุรุษะบมจมน้ำตา	2	2	-	1	-	-	-	5
33.	เจาะหู (คัน)	1	2	1	-	-	-	-	4
34.	เจาะรัฐบาลบุรี (รักน้องต๊ะ..นะ!)	2	1	-	-	-	-	-	3
35.	เจาะคูหาหมาหอน	1	1	-	-	-	-	-	2
36.	โห ลวกเพี้ย	1	-	-	-	-	-	-	1
37.	เจาะจ้องฟาดหน้า	2	3	-	-	-	-	-	5
38.	เจาะข้ากลิ้ง ลิงกับหมา	-	2	1	-	1	-	-	4
39.	เจาะกะลา ขาใหญ่	2	1	-	-	-	-	-	3
40.	เจาะคันหอย	1	-	-	-	-	-	-	1
41.	เจาะนิตรานุกร	1	1	-	-	-	-	-	2
42.	คลายเครียดน้ำท่วม	-	1	-	-	-	-	-	1
43.	เจาะเซ่ง	2	-	-	-	-	-	-	2
44.	เจาะอาปัติ	1	1	-	-	-	-	-	2
45.	เจาะคำลี้	-	1	-	1	-	-	-	2
46.	ถนูปักข่าว	-	1	-	1	-	-	-	2
47.	สิ้นโลกดารา 54	-	1	-	1	-	-	-	2
48.	ปรอดดองกันใช้หนี้	2	-	-	-	1	-	-	3

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ	ประเภทข่าว ชื่อตอน	การเมือง	สังคม	ต่างประเทศ	บันเทิง	เศรษฐกิจ	การศึกษา	กีฬา	รวม
49.	เจาะไฟในรู	1	1	1	-	-	-	-	3
50.	เจาะข้าวแพงแกงร้อน	1	1	-	-	1	-	-	3
51.	บรีเจ้าใจ	-	-	-	1	-	-	-	1
52.	เจาะบอลไทย	-	1	-	-	-	-	1	2
53.	ห้วนมปลอม(แพงมาก)	1	1	-	-	1	-	-	3
54.	เจาะไฟใต้	-	1	-	-	-	-	-	1
55.	เจาะรถไฟไทย	-	3	-	-	-	-	-	3
56.	เจาะผิ้อแพง	3	1	-	-	-	-	-	4
57.	เจาะสนามอารมณ์	2	2	-	-	-	-	-	4
58.	ประชาธิปไตยแหมเมียว	1	-	-	-	-	-	-	1
59.	ตำรวจไทยจอดับ	1	2	-	-	-	-	-	3
60.	ยูริ's Got Talent (18+)	-	-	-	-	1	-	-	1
61.	สอดแนมนานาชา	2	-	-	-	-	-	-	2
62.	เจาะบ่อนอียิปต์	-	-	1	-	-	-	-	1
63.	เจาะศาลฮิกส์	-	-	3	-	-	-	1	4
64.	เจาะเขื่อนแม่วงก์	2	-	-	-	-	-	-	2
65.	เจาะจำนำข้าว	1	-	-	-	-	-	-	1
66.	โอบป่าหนันทหาร	1	-	-	-	-	-	-	1
67.	เจาะคลิปปหลุด(เย็บ)	1	1	-	1	-	-	-	3
68.	ไว้(ท์) ลายกระสุนซ่อม	1	1	-	-	-	-	-	2
69.	หนังกาก(ตัดต่อซัดๆ)	1	1	-	1	-	-	-	3
70.	เจาะเกาะอาโออิ	1	1	1	-	-	-	-	3
71.	รวบแล้วไม่โกงร็อก	2	-	1	-	-	-	-	3
72.	เจาะ 14 ตุลา	1	1	-	-	-	-	-	2
73.	เจาะละครสามG	1	1	-	-	-	-	-	2
74.	เจาะตัก – แมนมาก	1	-	-	1	-	-	-	2
75.	เจาะโอบามา confirm	-	-	2	-	-	-	-	2

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ	ประเภทข่าว ชื่อตอน	การเมือง	สังคม	ต่างประเทศ	บันเทิง	เศรษฐกิจ	การศึกษา	กีฬา	รวม
76.	คูหาสวรรค์กับสุหฤท	1	1	-	-	-	-	-	2
77.	เจาะ GAT PAT กับสุดาร์ตน์	-	-	-	-	-	1	-	1
78.	เจาะ HI5 เนื้อสด	1	2	-	-	-	-	-	3
79.	เจาะติ่งป่าแอร์	1	1	-	-	-	-	-	2
80.	แม้วมาร์คใครคุกก่อน	1	-	-	-	-	-	-	1
81.	I T U ฆ่าตัดตอน Internet กับ Woody	2	-	-	1	-	-	-	3
82.	เจาะสิทธิมนุษยย์เกรียน	-	1	1	1	-	-	-	3
รวม		84	75	19	15	6	4	2	205
ร้อยละ		40.98	36.59	9.27	7.32	2.92	1.95	0.97	100

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ในแต่ละตอนของรายการเจาะข่าวตื่น มีทั้งการนำเสนอเนื้อหาประเด็นเดียว และหลายประเด็น มีเนื้อหาที่หลากหลาย โดยเนื้อหาที่พบมากที่สุด คือ เนื้อหาทางด้านการเมือง คิดเป็นร้อยละ 40.98 ส่วนเนื้อหาที่พบรองลงมา คือ เนื้อหาด้านสังคม คิดเป็นร้อยละ 36.59 จากการศึกษาพบว่า พิธีกรให้ความสำคัญกับประเด็นนี้พอสมควร เนื่องจากเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวประชาชนและประชาชนสามารถรับผลกระทบนั้นโดยตรง ส่วนเนื้อหาที่พบค่อนข้างน้อยคือ เนื้อหาด้านกีฬา คิดเป็นร้อยละ 0.97 สาเหตุอาจเนื่องมาจากไม่ค่อยมีเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวที่จะนำมาวิพากษ์วิจารณ์หรือดึงดูดความสนใจของผู้คนมากนัก อีกทั้งมีหนังสือพิมพ์ด้านกีฬาที่คอยนำเสนอผลการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ อยู่แล้ว

จากการศึกษาประเด็นเนื้อหาที่พิธีกรนำเสนอข่าวในรายการ ผู้วิจัยยังพบว่า รายการเจาะข่าวตื่น สร้างความน่าสนใจให้เรื่องราวที่น่าสนใจ ตั้งแต่การเลือกเรื่องมาแล้วหรือรายงานข่าว มีการเลือกประเด็น (Agenda) ที่ตอบสนองความสนใจของคนในสังคม ได้แก่ เรื่องการเมือง เช่น ตอนเจาะกีฬาสี่เหล็องแดง ตอนแม้วมาร์คใครคุกก่อน เรื่องสังคม เช่น ตอนเจาะสิทธิมนุษยย์เกรียน ตอนน่านองเต็มตลิ่ง เรื่องการศึกษา เช่น ตอนไอเน็ต โอ๊กอด ตอนเจาะข่าวตื่น เจาะไอเน็ต 2 เรื่องบันเทิง เช่น ตอนลูกใคร

ฮัฟฟว? ตอนสั้นโลกดารา 54 เรื่องเศรษฐกิจ เช่น ตอนยูไร's Got Talent (18+) ตอนเจาะข่าวแพงแกร์ร้อน เรื่องข่าวต่างประเทศ เช่น ตอนเจาะเกาะอาโออิ ตอนเจาะบ่อนอียิปต์ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าการเลือกเรื่องที่น่าสนใจนั้น มิได้มีเพียงเรื่องการเมืองหรือล้อเลียนการเมืองเพียงเท่านั้น แต่ยังมี การเสียดสีเรื่องของการศึกษา บันเทิง เศรษฐกิจ และข่าวต่างประเทศ ซึ่งล้วนแต่เป็นประเด็นที่ตอบสนองความสนใจของคนในสังคมขณะนั้น

1.3 ลักษณะของการเล่าข่าวในรายการ

รายการเจาะข่าวตื่น มีลักษณะของรายการข่าวที่เป็นเอกลักษณ์ คือ เป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงที่แฝงด้วยความบันเทิง ด้วยลีลา “การเล่าข่าว” การรายงานเหตุการณ์จึงมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่มีลักษณะการเล่าเรื่อง จากการศึกษาพบว่า สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบดังนี้

1.3.1 การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าว

การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าว หมายถึง การรวบรวมข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมานำเสนอรายงานโดยใช้วิธีการเล่าข่าว จากการศึกษาพบว่า สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.3.1.1 การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว

การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว หมายถึง การนำเสนอข่าวในหนึ่งตอนของรายการ มีการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเพียงหนึ่งข่าว ดังตาราง 5

เจาะข่าวตื่น 65 เจาะจ่านำข่าว	โครงสร้างของรายการ
จอห์น : “ชาวเจาะข่าวตื่นที่รักครับ	การทักทาย
จอห์น : “ได้ยินข่าวมั๊ยครับว่าข้าวถุงเนี่ยจะขาดตลาดเมื่อไม่กี่วันก่อนผู้ประกอบการสมาคมการค้าข้าวถุงของไทยเนี่ย ออกมายืนยันกันแล้วว่า ข้าวถุงที่จะเริ่มขาดตลาดในเร็ววันนี้เนี่ยไม่เป็นความจริง ข้าวเนี่ยมีเยอะ ดูนี่ด้านหลัง นี่เจ้าของที่นา อยู่เนี่ยโดยตรง นี่ การันตี เออ ประชาชนครับ กรุณา ขอละครับ.....”	เกริ่นนำเข้าสู่รายการ
จอห์น : “คุณผู้ชมที่รักครับ คงฟังกันมาจนเอียนแล้วเนี่ย กับคำสองคำที่นักการเมืองในบ้านเราออกมาพูดเอาดีเข้าพรรคตนเอง ฟาดกันไปฟาดกันมาตั้งแต่เลือกตั้งงั้นครับ คำสองคำนั้นก็คือ รับจ่านำข่าวกับ ประกันราคาข้าวอะครับ”	ส่วนนำ
- เรื่องประกันราคาข้าวเป็นนโยบายชูธงของปชป.ครับ... - ส่วนการรับจ่านำข่าว ก็คือ การรับจ่านำข่าวไงครับ... - แหมม แต่คราวนี้ครับ ข้าวทั้งประเทศที่ปลูกมา รัฐบาลล่อมเอาไว้ ผู้ส่งออกก็ไม่ มีข้าวจะส่ง ผู้บริโภคข้าวถุงก็เริ่มจะนอยด์แล้วว่าถุงจะเอาข้าวที่ไหนไปขายวะ ...	เนื้อหา

ตาราง 5 (ต่อ)

เจาะข่าวต้น 65 เจาะจ่านำข่าว	โครงสร้างของรายการ
ตอนหาเสียงนี้ทีมเศรษฐกิจเค้าก็มั่นใจว่าประเทศไทยครับ เป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับหนึ่งของโลกย่อมต้องมีสิทธิ์ที่จะกำหนดราคาตลาดโลกกันมั่งละนี่ ปีหนึ่ง ๆ เราส่งออกข้าวได้ประมาณ 10 ล้านตัน...” - ตัวเลขสรุปจาก ธกส. นะครับ ตัวเลขที่ชาวนาเข้ารับจ่านำทั้งนาปีนาปรังที่ผ่านมา ก็มีทั้งหมด 2 ล้านราย ใช้เงินไปทั้งหมดครับ เกือบ 3 แสนล้านบาท ... - แอ้ยแล้วข้าวที่บวมอยู่ในสต็อกที่หาคนซื้อไม่ได้ทำไงวะ เค้าก็เอาไปขายให้รัฐบาลต่อรัฐบาลไป ...”	เนื้อหา
แอม : “ประเทศนี้ดินะ สบสวนกันกับทางลับ ตัดสินกันกับทางลับ ขายข้าวยังขายกันในทางลับ ไม่รู้เอาขายชุดดำไปขายข้าวขาวเนี่ย แอ้ย” จอห์น : “มึงอย่าคิดมากสิวะ นับว่าเป็นเกียรติของประเทศไทยเรานะครับ ที่ยายารอบเตอร์จะได้กินข้าวเหมือนกับยายกระต๊อบมุเลยนะครับ”	ส่วนสรุป

จากตัวอย่าง จะเห็นว่าประเด็นเนื้อหาที่พิธีกรนำเสนอ นั้น มีเพียงประเด็นเดียวคือ เรื่องของโครงการรับจ่านำข้าว เมื่อมีการนำเสนอรายละเอียด การให้ความรู้ ที่มา ที่ไปของโครงการ ปัญหาที่เกิดขึ้นการรับจ่านำ ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ และเหตุใดรัฐบาลจึงขาดทุนจากโครงการรับจ่านำข้าว ซึ่งถือเป็นประเด็นย่อย ๆ แต่แกนของเรื่องยังเป็นเรื่องของโครงการรับจ่านำข้าว ที่พิธีกรต้องการนำเสนอให้ผู้ชมทราบ

1.3.1.2 การเล่าข่าวในรูปแบบ1 ตอน หลายข่าว

การเล่าข่าวในรูปแบบ1 ตอน หลายข่าว หมายถึง การนำเสนอข่าวในหนึ่งตอนของรายการ มีการนำเสนอประเด็นเนื้อหามากกว่าหนึ่งข่าวขึ้นไป มีลักษณะเป็นการนำข่าวเด่นที่เกิดขึ้นในรอบสัปดาห์ มาสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ แล้วนำเสนอ จากการศึกษาพบว่า เป็นประเภทที่พบมากที่สุดในการนำเสนอข่าวของรายการ ดังตาราง 6

ตาราง 6 การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว

เจาะข่าวต้น 16 ลูกใครฮัฟฟว ?	โครงสร้างรายการ
จอห์น : “สวัสดีฮัฟฟวของต้อนรับเข้าสู่เจาะข่าวต้นกับนายจอห์นวิญญูนะฮัฟฟว	ทักทาย
สัปดาห์นี้คงไม่มีประเด็นไหนในบ้านเมืองของเราที่จะเป็นเรื่องราวระดับชาติไปกว่าเรื่องราวของ ลูกใครฮัฟฟว	เกริ่นนำเข้าสู่รายการ
แน่นอนครับเมื่อมีประเด็นเรื่องมุ้ง ๆ แบบนี้ ก็จะต้องมีท่านเธอทั้งหลายครับพาเหรดกันมาออกตามสื่อเพื่อแสดงความเห็นอกว่าทางศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม” “อภินิหารไสถาบันกันใหญ่อย่างครึกครื้นกันเลยทีเดียวฮัฟฟว หัวขบวนก็มีหน้าเดิม ๆ นะครับ คุณป้าคนนี้ก็สำเร็จมีญาติพี่น้องกันไปเรียบร้อยแล้ว ช่วงนี้ครับเดินสายโชว์วิสัยทัศน์ครับ	ส่วนนำข่าวที่ 1
- ซึ่งคุณป้าก็ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องตรวจดีเอ็นเอแอนนี้ไม่จำเป็นต้องตรวจเลยนะค่ะ เป็นพี่แดงจะไม่ตรวจเลยนะ ... - ท่านนี้ครับ ท่านได้ร่อนจดหมายออกมาจากเรือนจำพิเศษกรุงเทพ หรือที่เราเรียกกันง่าย ๆ เป็นภาษาชาวบ้านว่าคุกนั่นเอง จดหมายที่มีศีลธรรมที่ออกมาจากคุกเนี่ย ก็ได้มีคำกล่าวไว้ว่า มีหลายสื่อต้องการขอข่าวจากผม แต่ผมปฏิเสธทุกสื่อ เพราะไม่อยากไปเกี่ยวข้องกับสิ่งนานวันข่าวกลับไม่ยอมจบ ผมเลยต้องแสดงความคิดเห็น ผมสงสารเด็กคนนี้ครับ...	เนื้อหาข่าวที่ 1
แหม..เพลากันบ้างเถอะครับไอ้เรื่อง แก่แล้ว ๆ ๆ ๆ แก่แพศยา ๆ ๆ ๆ เก่งกันทุกคนครับไอ้เรื่องมาตรฐานศีลธรรมเนี่ย เยี่ยงอย่างเนี่ยมีเพียบ คนดีน่านับถือเต็มสังคมไปหมด แต่อย่าพลาดบ้างแล้วกันนะฮะ สุดท้ายสำหรับเฮียฮัฟฟวครับ ผู้ที่ต้องมาไกลเกลี่ยเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งครั้งนี้ไม่ใช่ครั้งแรกนะฮะ เหนื่อยได้ครับเฮียฮัฟฟว แต่อย่าท้อครับ ฮัฟฟวครับ	ส่วนสรุปข่าวที่ 1
ส่วนอีกเรื่องครับที่เผ็ดมันไม่น้อยไปกว่ากันครับ ใครครับใครมาว่าพี่พลอยที่น่ารักของผม	ส่วนนำข่าวที่ 2
โห ตุ้ยานนมห้อย ใจความยาน ความย่อยเนี่ยมันไปรั้งหัวกระบาลคุณอยู่หรือไม่ชอบก็ไม่ต้องไปดูครับ เข้าใจป่าว ส่วนพวกที่ชอบบอกว่าดีเพื่อก่อนเนี่ย ถ้าเค้าไม่ได้ขอความเห็นแล้วคุณไปติเตียน แกวบ้านผมเรียกว่าเสือก บางทีผมก็อยากจะรู้จริง ๆ นะครับว่าพวกที่ชอบแสดงวิสัยทัศน์ในเว็บบอร์ดเนี่ยครับ ...	เนื้อหาข่าวที่ 2
เฮ้อ มีน	ส่วนสรุปข่าวที่ 2
เอาละครับ พ่อแม่พี่น้องเรามาคุยกันเรื่อง 3G ดีกว่าครับ ความก้าวหน้าในการได้ใช้ระบบ 3G ในประเทศไทยของเรา ไม่มีความก้าวหน้าครับหรืออาจจะกล่าวได้ว่า ท้องนี้แห้งครับ หรือต้องกลับไปทำกันใหม่ครับ เหตุผลของการแห้งในครั้งนี้เกิดจากอะไร น้อง ๆ ถามกันเข้ามาเยอะมาก ๆ เลยครับ เรื่องมันแค่นี้เองครับ	ส่วนนำข่าวที่ 3

ตาราง 6 (ต่อ)

เจาะข่าวต้น 16 ลูกใครฮัฟฟว ?	โครงสร้างรายการ
อาเฮียขาใหญ่การที่จะปล่อยให้เกิดการประมูล 3G มีแนวโน้มที่จะทำให้องค์กรของเฮียเนี่ยเกิดการเจ๊งได้สูง เพราะ 3G ที่พวกเค้าเก็บค่าสัมปทานอยู่ ทำให้พวกอาเฮียไม่ต้องทำอะไรเลยครับ นอนกินไปสบายแฮ แต่ถ้า 3G เกิดขึ้นครับ รายได้จากการนอนกินค่าสัมปทานของอาเฮียนี้ก็อาจจะลดลง ..."	เนื้อหาข่าวที่ 3
"ชาวเจาะข่าวต้นครับ อายายอมแพ้ต่อโชคชะตาแล้วกันครับ ใครทำอะไรสมองเรามีครับ จำไว้เนะครับ จำไว้"	ส่วนสรุปข่าวที่ 3
มาถึงข่าวต่อไปครับ ข่าวลามาแรงครับ	ส่วนนำข่าวที่ 4
ตอนนี้เขมรสั่งรถถังและรถหุ้มเกราะจำนวน 94 คัน ไปถึงเขมรเรียบร้อยแล้วครับ	เนื้อหาข่าวที่ 4
ท่านฮุนเซ็นครับจะเอาไปโชว์งานวันเด็กไงครับ อยากจะได้รถถังเพิ่มเนี่ยโทรมาบอกก็ได้เดี๋ยวจัดให้ ผมนี่มีเหลือเฟือครับ ล่าสุด 25 คัน เอาไปทำปะการังเทียมไม่รู้จะเอาไปทำอะไร เหลือ ๆ อยู่ โทรมาบอกก็ได้เดี๋ยวจัดส่งไปให้	ส่วนสรุปข่าวที่ 4
มาถึงข่าวต่อไป ยอมจำนนต่อความกดดันกันแล้ว	ส่วนนำข่าวที่ 5
สำหรับ พลโทสมคิด บุญถนอมครับประกาศไม่รับตำแหน่ง ผช.ผบ.ตร. ครับเนื่องจากว่าจะกระทบความสัมพันธ์ไทยชาอุติอาระเบียและชาวมุสลิมจะไม่ได้ไปประกอบพิธีฮัจญ์กันครับ ท่านอุปทูตชาอุนี้ทำงานมีประสิทธิภาพจริง ๆ ครับ ท่านกดดันเก่ง ท่านสามารถกดดันรัฐบาลไทยที่ได้ชื่อว่าอดทนต่อความกดดันได้เก่งมาก ท่านอุปทูตครับ สูดยอดมาก ๆ เลยครับ...	เนื้อหาข่าวที่ 5
ถ้าประชาชนชาวไทยจะขอความเมตตาจากท่านซักอย่าง ท่านช่วยไปกดดันที่ ศตง. หน่อยได้มั๊ยครับดูจากรูปการ ตำรวจที่ว่าหนาแล้วครับยังแพ้คนที่ ศตง. เลยนะครับ"	ส่วนสรุปข่าวที่ 5
(ตัดภาพจบรายการ)	ปิดรายการ

จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า ประเด็นของข่าวที่พิธีกรนำมาเสนอนั้น มีประเด็นทั้งหมดถึง 5 ข่าว โดยนำเสนอเริ่มด้วยที่ประเด็นเนื้อหาข่าวของคุณหญิงระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช ออกมาให้สัมภาษณ์กรณีเรื่องลูกชายของนางสาวแอนนี่ บรู๊ค ต่อด้วยเรื่องการที่มีบุคคลเข้าไปวิพากษ์วิจารณ์ไปในทางเสียหายต่อรูปของดาราสาว พลอย ไลลา บุญยศักดิ์ จนดาราสาวต้องออกมาแสดงความไม่พอใจ ตามด้วยเรื่องของการเปิดประมูลระบบโครงข่ายโทรศัพท์มือถือระยะที่ 3 (3 G) ต่อด้วยเรื่องของข่าวของประเทศเขมรที่สั่งซื้อรถถังช่วงระยะเวลาที่นำเสนอข่าวนั้น อยู่ในช่วงที่ประเทศไทยและประเทศกัมพูชา มีความขัดแย้งกันเรื่องเขาพระวิหาร และเรื่องสุดท้ายที่พิธีกรนำเสนอเป็นเรื่องของพลโทสมคิด บุญถนอม ยังเป็นผู้ต้องสงสัยมีส่วนร่วมในการหายตัวไปของ นายมุฮัมหมัด อัลรูไวลี นักธุรกิจเชื้อพระวงศ์ชาอุติอาระเบีย จนทำให้ทางการชาอุติอาระเบียไม่พอใจเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่า ข่าวที่พิธีกร

นำเสนอ นั้น มีประเด็นเนื้อหาที่หลากหลาย เป็นข่าวสำคัญที่กำลังเป็นสนใจของคนในสังคม สอดคล้องกับที่พิธีกรได้กล่าวเกริ่นนำไว้ตอนเข้าสู่รายการว่า “สัปดาห์นี้คงไม่มีประเด็นไหนในบ้านเมืองของเราที่จะเป็นเรื่องราวระดับชาติ” จึงกล่าวได้ว่า การนำเสนอข่าวนี้ เป็นการนำเสนอประเด็นข่าวเด่นที่เกิดในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมาสรุปเล่าข่าวให้ผู้ชมฟัง

1.3.2 การเล่าข่าวในรูปแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สกู๊ปข่าว (Scoop)

การเล่าข่าวในรูปแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สกู๊ปข่าว (Scoop) หมายถึง การรายงานข้อเท็จจริงที่นำมาเสนอรายงานให้ทราบก่อนคนอื่น มีการลงไปเก็บข้อมูลหรือนำเสนอรายงานในสถานที่จริง เป็นรูปแบบหนึ่งของการเล่าเรื่องที่กำลังได้รับความนิยม เนื่องจากสามารถบอกเล่าเรื่องราวได้ละเอียดมากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพรวมของเรื่องราวที่เล่าได้ชัดเจนขึ้น ประเด็นของสกู๊ปข่าวจะเป็นเรื่องที่มีความน่าสนใจกำลังอยู่ในกระแสความนิยมของคนอ่าน ดังตาราง 7

ตาราง 7 การเล่าข่าวในรูปแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สกู๊ปข่าว (Scoop)

เจาะข่าวต้น 3 เจาะข่าวต้นกับจอห์น วิญญู จิตี	โครงสร้างของรายการ
จอห์น : “สวัสดีครับ กับชาว ihere ขอต้อนรับเข้าสู่รายการเจาะข่าวต้นกับนายจอห์นวิญญู	การทักทาย เปิดรายการ
ซึ่งวันนี้เพื่อครับ ผมเพิ่งโดนภาษีย้อนหลังสมัยที่ผมเริ่มเข้าสู่วงการบันเทิง ถ่ายโฆษณา มาตั้งแต่ผมอยู่ชั้น ม.สามครับ ซึ่งก็ถูกย้อนหลังไปสองแสนกว่าบาทครับ เป็นเรื่องที่เหน็ดเหนื่อยครับแต่เราก็ต้องทำครับ เราเป็นประชาชนชาวไทยครับ ก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของเราครับที่ถือว่าต้องเสียในส่วนของภาษีครับ ก็เลยอยากจะรู้ครับว่า เสียเงินภาษีที่เราเสียทุกปี รัฐบาลหรือว่าในส่วนของราชการเค้าเอาเงินของเราไปสร้างเป็นงบประมาณแล้วมาสร้างอะไรให้กับพวกเราดี ๆ บ้างครับ	เกริ่นนำเข้าสู่รายการ
เรื่องราวสุดฮอตของเจ้าเครื่อง GT 200 ตรวจจับได้หมดเลยไม่ว่าจะเป็นระเบิด ยาเสพติดอะไรอย่างเนี่ย เครื่องนี้เจ๋งมาก อยากตรวจจับอะไร ไซ้ซิมการ์ดครับ สแกนไปก็เช็คได้เลย นี่มีระเบิดซีฟิวอยู่ในรั้วนี้หรือป่าว เช็คว่ามีโคเคนอยู่ในรั้วนี้ มีกัญชาอยู่ในรั้วนี้ เออ มีฟอโคอยู่ในรั้วนี้มัย เช็คว่าได้หมดเลย ทหารนี่ก็ยังคงยืนยัน นั่งยัน นอนยันว่าเครื่องเนี่ยมันเทพจริง ตรวจสอบสวนเอง 25 ครั้ง ยังเห็นผลเอง เกือบ 100% เพราะว่ามีพลาดไปแค่ครั้งเดียวเท่านั้นเอง เค้าบอกว่าต้องมีความเชื่อมั่นในเจ้าตัวเครื่องนี้ครับ ซึ่งแน่นอนครับว่ามันจะได้ผลหรือไม่ได้ผลเนี่ย ผมเนี่ยเป็นห่วงมากเรื่องการใช้เงินของเค้าเนี่ยแหละ เค้าบอกว่า สั่งซื้อเครื่องเนี่ยมาเนี่ยในวิธีที่พิเศษสุด ๆ ครับ นั่นก็คือ ไม่มีการประมูล ต้องมีการประมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งราคาไม่แพงที่สุดไม่ใช่เหรอ	เนื้อหาข่าวที่ 1 GT 200

ตาราง 7 (ต่อ)

เจาะข่าวต้น 3 เจาะข่าวต้นกับจอห์น วิญญู จิตี	โครงสร้างของรายการ
ไม่ใช่เธอ สุดยอครับ เฉพาะกองทัพครับ ซื้อมาจำนวน 222 เครื่อง เป็นเงินทั้งสิ้น นะครับที่มาจากเงินภาษีอากรของพวกเราเนี่ยเกือบสองร้อยล้านบาทครับ จะซื้อบ้าน หลังละสามล้านนี่ก็คิดหนักเนอะ ใช้นี่สองร้อยล้าน ซื้อไอ้เครื่องกด พร้อมกับเสาโง่ ๆ นี่ ผมไปซื้อมาเลยนะครับเนี่ย จากเซเว่น อาจารย์จากจุฬาทำเองลงทุนแค่ 159 บาท ถ้า มันใช้ได้ผลเหมือนกันจริง ๆ เนี่ยผมว่าไปจ้างท่านอาจารย์คนเนี่ย ทำแล้วให้ราคาเค้า ลักเครื่องละสามร้อยเนี่ย ผมว่ามันก็คุ้มมากกว่าอีกนะครับ เดี่ยวผมขอจบวงเล็บคุณ หารหน่อยสิว่า ราคามันต่างกันขนาดไหน เห็นมั๊ยครับ ...	เนื้อหาข่าวที่ 1 GT 200
ตอนนี้เรามาพูดถึงเรื่องราวของค่าโง่กันดีกว่าครับ กันี่ละครับ โฮปเวลล์ สถานที่ที่เรา มี ส่วนในการช่วยสร้างครับ ซึ่งตอนนี้ผมถือว่าเป็นปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุได้เลย คนควร จะมาราบให้กัน ไวรัสมาก ๆ เลยตอนฝนตก ถ้าคนจะวิ่งเข้ามาหลบฝนตรงนี้ก็ได้นะ ครับ ก็เกิดเหมือนกัน ต้องลองดูว่าช่วงปีไหน เดือนไหนพระอาทิตย์จะส่องผ่านรู ช่องพวกนี้เป็นแนวเดียวกันเนี่ยจะถือเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลกเลยก็ว่าได้ครับ ชาก อะไรก็ไม่รู้ ชากคอนกรีตตั้งตระหง่าน เป็นระยะทางกว่าหลายกิโลเมตร นี่ละครับ โฮปเวลล์ ตอนนี้ก็เป็น Hopeless แล้วนะครับ ตั้งแต่ที่เราจ้างไอบริษัทที่ได้รับสัมปทาน มาสร้างปั้ปครับ มันก็สร้างไม่เสร็จครับ แคนี่เนี่ย พวกผมมันก็เหนื่อยใจแล้ว แต่ ทำยที่สุดแล้ว เรายังต้องเสียค่าความเสียหายให้มันอีก ทั้ง ๆ ที่มันสร้างไม่เสร็จเนี่ย ครับ ปวดใจสำหรับผมเนี่ย เป็นเงินถึง 11,000,000,000 บาท โ้ยโฮปเวลล์ อื้อหือ อัน นี้รับรองว่าต้องโดนใจแน่นอน รถดับเพลิงและเรือดับเพลิงของกทม. สนนราคาค่าโง่นี้ อยู่ที 6,600,000,000 บาท เลยต้องเอาเงินภาษีของเรามาจุนเจืออย่างนี้ต่อไป แต่ไอ้ คนที่ไม่ต้องเสียค่าโง่เนี่ยมันไปสบายแล้ว	เนื้อหาข่าวที่ 2 โฮปเวลล์
แล้วก็ต้องมาต่อกันนี้เลย หวยออนไลน์ ก็ยังเป็นที่ระส่ำอยู่เหมือนกัน ผมนี่ก็ยังเป็นห่วง เป็นห่วง ก็เลยต้องมีการนำเงินของพวกข้าพเจ้า ไปจ่ายค่ายกเลิกสัญญาหวยออนไลน์ ถึงสามพันกว่าล้านบาทเลยทีเดียว ซึ่งเป็นครึ่งหนึ่งของค่าโง่ รถดับเพลิง เรือดับเพลิง แถมเป็นเงินของผม คนที่ไม่ได้เล่นหวยชะด้วย ลองคิดดู จากที่วิเคราะห์เนี่ย หรือ การที่นายกออกมาพูดเองว่ารัฐบาลอาจจะอยู่ได้ปีเศษ ๆ หรือว่าอะไรก็ตาม หรือว่า รัฐบาลชุดนี้ไปปั๊ป รัฐบาลที่จะขึ้นมาใหม่มันก็จะไปทำสัญญาใหม่ป่าว พอมันเปลี่ยน รัฐบาลใหม่อีกมันก็จะมายกเลิกใหม่อีกหรือป่าว งวดหน้าค่าครองชีพเพิ่มขึ้น ภูขึ้นเป็น สี่พันล้านบาทเลยแล้วกัน โห มันใช่เรื่องมั๊ยครับ	เนื้อหาข่าวที่ 3 หวยออนไลน์

ตาราง 7 (ต่อ)

เจาะข่าวต้น 3 เจาะข่าวต้นกับจอห์น วิญญู จิตี	โครงสร้างของรายการ
และสรุปแล้วท้ายที่สุดมันก็คือเงินพวกเราใช้มั้ยครับ เพราะฉะนั้นครับ จะใช้เงินทั้งที่ ช่วยคิดถึงพวกผมหน่อย ให้อะไรครับ ภาษีของเราไปจ่ายเงินพวกท่านแล้ว นี่ล่ะครับ ผมอยากจริงจัง ๆ เลยครับว่า นักสืบคนไหนที่เค้าไปตามล่าหาเอกสารย้อนหลังผมเนี่ย ถึงสองแสนกว่าบาท เค้าอยู่ที่ไหนสักแห่งในตึกแห่งนี้ล่ะครับ นั่นก็คือ กรมสรรพากร นั่นเองนะฮะว๊าฟ เป็นคนไทยนะครับ มันก็ต้องอดทนครับ”	ส่วนสรุป
(ภาพพิธีกรแล้วภาพตัด)	ปิดรายการ

จากตัวอย่าง พิธีกรมีการเกริ่นนำเข้าสู่รายการ โดยกล่าวในทำนองว่า พิธีกรเกิดความสงสัยในเรื่องเงินภาษีที่ตนเองได้เสียไป จึงอยากรู้ว่าเงินภาษีเหล่านั้นถูกนำไปใช้อย่างไร พิธีกรจึงนำเสนอข่าวเรื่องราวของเครื่อง GT 200 เครื่องมือตรวจสอบวัตถุต้องสงสัยว่าจะเป็นระเบิด ที่ทางกองทัพบกจัดซื้อจากประเทศอเมริกา เป็นจำนวนเงินเกือบสองร้อยล้านบาทครับ เรื่องโครงการไฮปเวลล์ หรือโครงการระบบการขนส่งทางรถไฟยกระดับในกรุงเทพมหานคร (Bangkok Elevated Road and Train System - BERTS) ที่เริ่มต้นก่อสร้างในปี พ.ศ. 2534 จนถึงปัจจุบันยังก่อสร้างไม่เสร็จ โดยใช้งบประมาณเป็นจำนวนเงิน 11,000,000,000 บาท และเรื่องของการจ่ายเงินยกเลิกสัญญาอนุญาตออนไลน์เป็นจำนวนเงินถึง สามพันกว่าล้านบาท ซึ่งเรื่องที่พิธีกรนำมาเสนอเป็นการนำเสนอเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคมมานำเสนอ ชี้ให้เห็นถึงเงินภาษีที่ประชาชนจ่ายให้กับรัฐบาล แต่ทางรัฐบาลกลับนำเงินเหล่านี้มาใช้อย่างไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์ เมื่อพิจารณาจากหลังของพิธีกร พิธีกรได้ไปถ่ายทำนอกสถานที่ โดยเลือกใช้สถานที่บริเวณถนนกำแพงเพชร ซึ่งเป็นหนึ่งในบริเวณที่มีการก่อสร้างโครงการไฮปเวลล์ จากภาพในรายการจะเห็นเสาตอม่อที่ถูกปล่อยทิ้ง ซึ่งเป็นเสมือนการพาผู้ชมไปดูสถานที่จริง

1.3.3 การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์

การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์ หมายถึง การนำเสนอข่าวโดยใช้วิธีการเล่าข่าว สลับกับการสนทนา ในการสัมภาษณ์บุคคลที่ได้รับเชิญจากทางรายการ พบว่ามีทั้งเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ หัวข้อข่าวที่นำเสนอก่อนหน้านี้ และเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อข่าวที่ทางรายการได้นำเสนอไปก่อนหน้านี้ ดังตาราง 8

ตาราง 8 การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์

เจาะข่าวต้น 7 คนไม่ใช่สื่อ	โครงสร้างรายการ
จอห์น : “สวัสดีฮัลโหล ขอต้อนรับเข้าสู่เจาะข่าวต้นกับนายจอห์นวิญญูนะฮัลโหล วันนี้เรามีแขกพิเศษนะฮะที่จะมาเล่าถึงเหตุการณ์ระทึกขวัญที่เธอได้ไปประสบสองครั้ง สองคราเลยทีเดียวครับ ขอต้อนรับเลยดีกว่าครับ กับคุณโฮสาวใหญ่ของเราครับ”	การทักทาย
จอห์น : ถามคุณโฮหน่อยดีกว่าครับว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้นเป็นอย่างไรบ้างครับ โฮ : วันนั้นนั่งรถมาพอถึงช่วงนวนครรถค่อย ๆ ชัยบที่ละหน่อย คาดว่าถ้าเดิน น่าจะถึง ก่อน จอห์น : อ้อ น่าจะแซงได้ แล้วเกิดไรขึ้นต่อครับ โฮ : สังเกตรอบด้านเป็นระยะก็จะมีตำรวจและรถตำรวจ ระหว่างทางและพอถึงใกล้ ๆ วัดธรรมกาย ก็ได้รู้เหตุและผลของมัน กลุ่มคนเสื้อแดงลี้ภัย จอห์น: กลุ่มคนเสื้อแดงอยู่ที่หน้าวัดธรรมกาย โฮ : ตำรวจถูกคนเสื้อแดงกักกันเอาไว้ไปไหนไม่ได้ แล้วคนเสื้อแดงก็จะเอาสปอตไลท์ อันใหญ่ส่องเข้ามาในรถ เพื่อจะดูว่าในรถนั้นมีใคร มีการเคาะรถด้วย เพื่อให้เปิดประตู รถ ...	เกริ่นนำเข้าสู่รายการ
จอห์น : “นอกจากนี้ะครับ ยังมีรายงานส่งตรงมาจากคนเสื้อแดง บางท่านะครับ ที่ มีนิวาสสถานอยู่แถวบริเวณราชดำริแจ่งมาบอก	ช่วงสัมภาษณ์
- เดียวนี้ลำบากมากการจะเข้าออกบ้านตัวเองก็ต้องมีการขออนุญาตกอง กำลังที่มีการยึดถนนอยู่แถว ๆ นั้นครับ หนัก ๆ เข้าครับ คั่นกระเป๋าดังมันปั๊ป หยิบตั้งค้ มันเลย บางคนรู้สึกทนไม่ได้โดนล่วงล้ำสิทธิ เลยไปแจ้งตำรวจครับ คุณตำรวจที่แสนดี ของเราบอกว่า ... - ผมว่าสิ่งเดียวที่จะช่วยคนไทย ตาต้า ๆ อย่างพวกเราได้นี้ก็คือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ครับ อันดับแรกเลย ถ้าเรารู้ตัวว่าหน้าดำ โดนของ โดนปิดปากขงปากซอยอะไรอย่างนี้ ต่อด้วยนี้ครับ เราก็ต้องพึ่งศาลเจ้าพ่อเสือ ต่อไปเหมาะมากสำหรับคนบ้านเท่งนั้น	ส่วนนำข่าวที่ 1
ส่วนไอ้ข้อความฝากติดตามหน้าเว็บต่างนี่ ขอรับรองครับ เฟลา ๆ กันหน่อย เบาทมือนิดนึ่ง ครับ สมองพวกเรามีครับ พอจะคิดเองได้ หรือคิดว่าไงครับ ว่าพวกเราคิดกันเองไม่เป็น หรือไง ได้ยินอะไรมาก็เชื่อหมดเลย ปีปีมาฉิบหายแล้วจริงหรือนี่ แบบว่าคนที่อยู่วงใน เค้าคนนั้น เค้าคนนี้ เค้าคนนั้นนี่พ่อมึงหรือไงครับ ตื่นตูม วิดว้าย อารมณ์ไว้ก่อนสมอง นี้มีไว้คิดครับไม่ได้มีไว้คั่นหู”	เนื้อหาข่าวที่ 1
(ตัดภาพไปที่จอห์น กับพ่อบุญนึ่งกราบไหว้ต้นไม้ที่ผูกผ้าสามสี)	ส่วนสรุปข่าวที่ 1
	ปิดรายการ

จากตาราง 8 เป็นการนำเสนอข่าว โดยมีการแทรกช่วงสนทนา สัมภาษณ์แซ่กับเชิญ โดย
สนทนาเกี่ยวกับเรื่องของการแซ่กับเชิญที่ได้รับผลกระทบ จากการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วม

ประชาธิปไตย (นปช.) หรือคนเสื้อแดง ซึ่งแซกרבเชิญเป็นบุคคลที่ต้องใช้เส้นทางนั้นในการสัญจร จึงเป็นการเชิญบุคคลที่มีประสบการณ์ตรงมาร่วมสัมภาษณ์ ซึ่งการที่พิธีกรสัมภาษณ์ในประเด็นนี้ เพื่อโยงไปสู่เนื้อหาของข่าวที่พิธีกร ต้องการนำเสนอคือเรื่องการชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตย (นปช.) หรือคนเสื้อแดง เป็นการสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กันกับข่าวที่พิธีกร ต้องการนำเสนอ ดังตาราง 9

ตาราง 9 การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์

เจาะข่าวต้น 79 เจาะตั้งป่าแอร์	โครงสร้างรายการ
	ทักทายเปิดรายการ
(เป็นภาพการสร้างสถานการณ์ล้อเลียนกรณีทีแอร์โฮเตสสายการบินหนึ่ง จะสาธิตกาแพให้กับบุตรสาวของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร)	เกริ่นนำเข้าสู่รายการ
จอห์น : “สรุปว่านะครับ การมาระหว่างน้องอึ้งอึ้ง แก้วตาดวงใจลูกสาวอดีตนายก ที่ไม่เคยจะเป็นอดีตได้สักทีเนี่ยนะครับ	ส่วนนำข่าวที่ 1
จอห์น : “แอร์สาวน้อยสายการบิน CATHAY PACIFIC ก็ได้โพสต์ข้อความว่า ในขณะที่กำลังให้บริการน้องอึ้งอึ้งเนี่ยนะครับ แทบจะทนไม่ได้ อยากจะดีทอกซ์ศีรษะให้คุณน้องอึ้งอึ้ง จนเกือบจะหักห้ามใจไม่ได้ แต่ที่เป็นเรื่องขึ้นมาแบบจริง ๆ จังเนี่ยก็ เพราะว่า เจ้านี่จอมพลาดของเราเนี่ย ...” แอม : “ผมบอกเมียว่าผมไปเชียงใหม่อะ ผมดันนั่งเครื่องบินไปฮ่องกงอะ แล้วเมียผมรู้ผมตายเลยนะ เกือบทำกุชชี่เลย ใส่อะ ลูกหลานเดือดร้อน เป็นวงกว้างเลยนะเนี่ย อ่านสัมภาษณ์กันนะ ถ้ามีน้ำกรดบริการ ...” จอห์น : “คือล่าสุดนี้ครับ คุณอึ้งอึ้งได้ลาออกแล้วครับ สายการบินนี้เสื้อแดงฟุด ๆ ก็มากดดันให้ป้าอึ้งนี้เค้าออก ก็ป้าแกจะเอาอากาศพรวดหัวทักก็เนี่ยะ คือมันเป็นเรื่องนี้ก็ เพราะว่า เค้าข้อมูลผู้โดยสารมาโครโดยไม่ได้รับอนุญาตเว้ย อีป้าแกจะรักเสื้อแดงเกลียดเสธ อ้ายก็เป็นสิทธิของแก เค้าก็ไม่ได้ห้าม จะบอกว่ามีอบเสธอ้ายนี้แอร์อะบานเลยนะไว้อย ...”	เนื้อหาข่าวที่ 1
จอห์น : “คือทุกคนนี่ดูละครเยอะมาไปครับ แก่จนหัวจะหงอกหมดหัวอยู่แล้วนะครับ ยังทำตัวเหมือนในละครกันอยู่เลย ก็อวยวะ ก็อวยทั้งแผ่นดินของจริงเลยพี่น้อง แม่่งนพนาจริง ๆ ”	ส่วนสรุปข่าวที่ 1
จอห์น : “อีกข่าวหนึ่งนะครับที่เป็นเรื่องอินเทอร์เน็ตพอประชาสีไม่แพ้กัน”	ส่วนนำข่าวที่ 2

ตาราง 9 (ต่อ)

เจาะข่าวต้น 79 เจาะตั้งป่าแอร์	โครงสร้างรายการ
จอห์น : “นายชินวร บุญยเกียรติ อดีตรัฐมนตรีศึกษาธิการยุคของพี่มาร์คของเรา มาให้ การกับดีเอสไอแล้วนะครับ ในคดีต้องหาทุจริตการจัดซื้อครุภัณฑ์ตามโครงการไทยเข้ม แข็งกว่าห้าพันสามร้อยล้านบาทครับ หลังจากที่แกผลัดมาหลายวันครับ เพราะไม่วาง กำลังเตรียมเอกสารอยู่ครับ...” - “คือเรื่องมันเริ่มมาตั้งแต่ปี 2552 ตอนที่มิโครงการแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจไทย เข้มแข็ง ระยะที่สองที่ตั้งงบประมาณไว้ที่ 1.4 ล้านๆ ถึงวันนี้ครับ อนุมัติงบประมาณไป แล้ว 3.5 แสนล้าน แบ่งให้จัดซื้ออุปกรณ์การศึกษา ตามโรงเรียน ปวช. ปวส. เป็น จำนวนเงินกว่า 5,300 ล้านบาท งบประมาณไทยเข้มแข็งครับ สรุปง่าย ๆ มันก็คือ งบประมาณที่รัฐบาลที่แล้วพี่มาร์คของเราผู้ฝึกฝั คิดขึ้นมาเพื่อเป็นการกระตุ้นการใช้ เงินเศรษฐกิจครับ...”	เนื้อหาข่าวที่ 2
แต่ก็อย่างว่าละครับ กระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงที่ได้งบประมาณที่สุดในประเทศนี้ เลยนะ เห็นมั้ยเค้าใช้เงินเยอะขนาดนี้ แสดงว่าเค้าโคตรให้ความสำคัญกับการศึกษา ของชาติเลย ให้ตายเถอะครับ แม้ว่าอาจจะใช้เงินผิดประเภทไปนิดนึง	ส่วนสรุปข่าวที่ 2
จอห์น : “แซกรับเชิญในวันนี้ คุณคันฉัตร รัชสิกาญจน์สอง เจ้าของหนังสือ Sorry Sorry ผมเป็นดังครับ สวัสดิ์ฮิวฟ” คันฉัตร : “สวัสดิ์ครับ” จอห์น : “ปกหนังสือนี้เป็นหนังสือที่เกี่ยวข้องกับซูเปอร์จูเนียร์เลย (พร้อมทำท่าหยิบ หนังสือขึ้นมา) แต่ด้านในก็เป็นเรื่องราวของ Big Bang และ Girls' Generation” คันฉัตร : “ใช่ครับ มีเรื่องราวของนางเกาหลีด้วยครับ ที่มีความดราม่า น่าเศร้า ที่ นางเอกตอนจบต้องเป็นลูกเมียตาย ...”	ช่วงสัมภาษณ์
(จอห์นและแซกรับเชิญ เดินเพลงของเกาหลี)	ปิดรายการ

จากตาราง 9 พิธีกรได้นำเสนอข่าวในช่วงต้นรายการ ในเรื่องของกรณีพี่แอร์ไฮสเตรสสายการ บินคาเธ่ย์ แปซิฟิค ที่โพสต์ข้อความลงใน Facebook ในทำนองว่าอยากจะสาธกาแปใส่ นางสาวแพร ทองธาร ชินวัตร จนเป็นเรื่องที่สังคมกำลังให้ความสนใจ และข่าวเรื่องของการจัดซื้อครุภัณฑ์ทางการ ศึกษาที่มีความไม่โปร่งใส จากนั้นพิธีกรได้ตัดเข้าสู่ช่วงรายการสัมภาษณ์ ซึ่งในเทปนี้ได้สัมภาษณ์คุณ คันฉัตร รัชสิกาญจน์สอง โดยเรื่องราวที่สนทนา สัมภาษณ์นั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาข่าวที่ได้ นำเสนอไปก่อนหน้านี้ แต่เป็นการสัมภาษณ์ถึงเรื่องของหนังสือ Sorry Sorry ผมเป็นดังครับ เป็นการ กล่าวถึงเนื้อหา แรงบันดาลใจจากการเขียนหนังสือเล่มนี้

จากการศึกษาลักษณะของการเล้าข้าวในรายการเจาะข่าวต้น สามารถสรุปผลออกมาได้เป็นตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 10 ค่าความถี่ของลักษณะของการเล้าข้าวที่ปรากฏในรายการเจาะข่าวต้น

ลักษณะของการเล้าข้าว		ความถี่	ร้อยละ
การเล้าข้าวในรูปแบบ การรายงานข่าว	การเล้าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว	15	18.29
	การเล้าข้าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว	53	64.64
การเล้าข้าวในรูปแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop)		3	3.66
การเล้าข้าวในรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์		11	13.41
รวม		82	100

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ในการนำเสนอข่าว โดยวิธีการเล้าข้าวในรายการนั้น ปรากฏลักษณะที่หลากหลาย มีเอกลักษณ์ เฉพาะตัว โดยลักษณะของการเล้าข้าวที่ปรากฏมากที่สุด คือ การเล้าข้าวในรูปแบบการรายงานข่าวที่ 1 ตอน หลายข่าว คิดเป็นร้อยละ 64.64 และลักษณะของการเล้าข้าวที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ การเล้าข้าวในรูปแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop) คิดเป็นร้อยละ 3.66

จากการศึกษาลักษณะของรายการเจาะข่าวต้น ทำให้เห็นรูปแบบการของรายการที่มีความหลากหลาย ทั้งเรื่องของประเด็นเนื้อหาที่นำมาเสนอ และรูปแบบของการรายงานที่มีการสลับปรับเปลี่ยนรูปแบบมีการผสมผสานในการนำเสนอ ไม่จำกัดแค่การนำหัวข้อข่าวมาสรุปให้ผู้ชมฟัง ซึ่งจะแตกต่างจากรายการข่าวรายการอื่น ในหัวข้อต่อไปผู้วิจัยจะวิเคราะห์โครงสร้างข่าวที่ปรากฏในรายการเจาะข่าวต้น เพื่อให้เห็นกลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในการเล้าข้าว

2. วิเคราะห์โครงสร้างข่าว

การวิเคราะห์โครงสร้างข่าว เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงโครงสร้างต่าง ๆ ในการเล่า ในการวิเคราะห์นี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดการเล่าเรื่องทางวรรณกรรมของธัญญา สังขพันธานนท์ (2538) ประทีป เหมือนนิล (2519) และนํางานวิจัยของธัญญา มิ่งเมือง ที่ศึกษาเรื่อง “การเล่าข่าวทางวิทยุ” (2535) มาใช้เป็นกรอบความคิดในการวิเคราะห์โครงสร้างข่าวครั้งนี้

โครงสร้างข่าวในรายการเจาะข่าวต้น ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป ทว่าแต่ละส่วนมิได้แยกออกจากกันชัดเจน หากมีการผสมกลมกลืนกันอยู่ในแต่ละข่าว ซึ่งในการวิเคราะห์จะชี้ให้เห็นถึงรูปแบบต่าง ๆ ที่ปรากฏในแต่ละส่วน ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.1 วิเคราะห์โครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว

2.1.1 การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว

พบว่า มีการปรากฏโครงสร้างแบบ 3 ส่วนคือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.1.1.1 ส่วนนำ

คือ ส่วนของการเปิดเรื่อง หรือจุดเริ่มต้นของเรื่อง เป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างข่าว เพราะเป็นตอนที่ดึงดูดความสนใจของผู้รับสารให้ติดตามเรื่องราวในตอนต่อไป จากการศึกษาพบว่า ส่วนนำ มีกลวิธีการเปิดเรื่อง 5 กลวิธี โดยเรียงลำดับที่ปรากฏจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา การเปิดเรื่องด้วยการให้ปริบทของเหตุการณ์ การเปิดเรื่องด้วยคำถาม การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.1.1.1.1 การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา

การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิจรณียกเอาปัญหาของคนทั่วไปมากล่าวเพื่อโยงไปสู่เนื้อหา ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “พ่อแม่พี่น้องครับ น้ำท่วมครับ ท่วมที่ไหนบ้างผมก็ไม่รู้เหมือนกันครับ เพราะเปิดทีวี ที่ไรเค้าก็บอกว่าน้ำมันท่วมครับ เปิด Facebook Twitter BB Instagarm มันท่วมไปหมดเลยครับ แถมยังบอกว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านชลประทานกันทุกคนเลย นี่ยังไม่แน่นอนครับ ใ้พวกโรคจิตที่ชอบตั้งใจนะ ปลอยข่าวป่วนชาวบ้านนะครับ ขอถามนิดนึงเหอะ มึงเป็นไรกันบ้างหรือป่าว อยากจะบอกว่า ณ จุดนี้ สติเหวี่ยงเหมือนคนวัยทองเลยละครับ ตอนนี้เพื่อนร่วมชาติเดือดร้อนกันปางตายแล้ว”

(ตอน 42 คลายเครียดน้ำท่วม. ส. 15 ต.ค. 54.)

จากตัวอย่าง พิธีกรเปิดเรื่องโดยการนำ ปัญหาที่ประชาชนกำลังประสบอยู่ ในขณะนี้ คือ ปัญหาเรื่องการประสบกับอุทกภัยของประชาชนในหลายจังหวัด โดยกล่าวว่า “ตอนนี้เพื่อนร่วมชาติเดือดร้อนกันปางตายแล้ว” เป็นการเปิดเรื่องที่ดึงดูดความสนใจให้กับผู้ชม เพราะเป็นเรื่องราวที่ผู้ชมกำลังติดตาม และให้ความสนใจ

2.1.1.1.2 การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์

การเปิดเรื่องด้วยการทำความเข้าใจบริบทของเหตุการณ์ หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรบอกให้ผู้ฟังทราบถึงความเป็นมาของเหตุการณ์ข่าว ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ช่วงตลอดระยะเวลาสองถึงสามปีที่ผ่านมา ประเทศของเราแข่งกีฬาซีเกมส์กันตลอดเป็น การแข่งขันกีฬาที่ยืดเยื้อและยาวนานตลอดเป็นประวัติศาสตร์เลยทีเดียวได้ครับ บางวันก็มี ไข้หวัด ไข้ รุนแรง แม่นี่แข่งขันกันแบบสุดยอเลยนะอะ ก็ถือว่าเป็นการแข่งขันกีฬาที่น่าสนใจมาก ๆ ครับ และ หลายต่อหลายครั้งที่ชาวไต้หวันที่น่ารักและเป็นที่พักต้องถูกกดดันกันเลยทีเดียว มึงจะอยู่อย่างนี้ มึงจะ อยู่อย่างนี้ เราก็เลยตัดสินใจว่าลองมาฟังดูครับ ลองมาฟังทัศนะของเหล่าต่าง ๆ ดูสิว่าจะมีความ น่าสนใจ หลักแหลม น่าเชื่อถืออะไรมาที่สุด”

(ตอน 5 เจาะกีฬาซีเกมส์แดง. ศ. 19 มี.ค.53)

จากตัวอย่างส่วนนำ พิธีกรเปิดเรื่อง โดยกล่าวว่า “ช่วงตลอดระยะเวลาสอง ถึงสามปีที่ผ่านมา ประเทศของเราแข่งกีฬาซีเกมส์กันตลอดเป็นการแข่งขันกีฬาที่ยืดเยื้อและยาวนาน ตลอดเป็นประวัติศาสตร์เลยทีเดียวได้ครับ” เป็นการเปิดเรื่องด้วยการทำความเข้าใจบริบทของเหตุการณ์ กล่าวคือ พิธีกรได้กล่าวย้อนเหตุการณ์การประท้วงทางการเมือง ที่เกิดขึ้นมาแล้วเมื่อสองสามปีที่ ผ่านมา มีการให้รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้น

2.1.1.1.3 การเปิดเรื่องด้วยคำถาม

การเปิดเรื่องด้วยคำถาม หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรหยิบยกเอาประเด็นหรือ เหตุการณ์มาตั้งเป็นคำถามเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “มันเกิดอะไรขึ้นครับที่รัฐสภา มันจะปรองดองกันมั๊ยครับ แล้วเค้าจะปรองดองกัน แล้วศาลรัฐธรรมนูญมาเกี่ยวอะไรด้วย พวกเราก็นั่งเฝ้ากันอยู่นานเชียวนี้

แอม : “กูยังไม่เข้าใจเลยมันมันเรื่องไรกันเนอะ”

จอห์น : “คือมันเป็นอย่างนี้ครับ”

(ตอน 58 ประชาธิปไตยแมวมเหิมว.ศ. 8 มิ.ย. 55)

จากตัวอย่างส่วนนำ พิธีกรกล่าว “มันเกิดอะไรขึ้นครับที่รัฐสภา มันจะปรองดองกันมั๊ยครับ แล้วเค้าจะปรองดองกัน แล้วศาลรัฐธรรมนูญมาเกี่ยวอะไรด้วย” เป็นการเปิดเรื่องด้วยการใช้คำถาม ด้วยการตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในรัฐสภาเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เพื่อจะโยงนำไปสู่เนื้อหาที่พิธีกรต้องการนำเสนอคือ เรื่องของการแก้กฎหมายรัฐธรรมนูญ และเรื่องการร่างพระราชบัญญัติปรองดอง การเริ่มส่วนนำด้วยกลวิธีนี้ เป็นการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของผู้รับสารให้ติดตามเรื่องราวต่อไปการเปิดเรื่องโดยการใช้คำถาม จึงมีลักษณะเป็นการเริ่มรายการโดยการนำเสนอด้วยการตั้งคำถามของพิธีกร ให้ผู้รับสารติดตามและคอยรับฟังเรื่องราวต่อไปที่พิธีกรจะนำเสนอ

2.1.1.1.4 การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น

การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรสรุปสาระสำคัญหรือใจความสำคัญของข่าว ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “เหตุระเบิดที่ปัตตานี ยะลา รวมถึงเหตุเพลิงไหม้ครั้งยิ่งใหญ่ แม้ว่าสาเหตุอาจยังไม่แน่ชัด แต่เท่าที่ได้ฟังมาจากหลาย ๆ ฝ่าย พอจะทำให้เราเชื่อได้เลยว่า เหตุระเบิดโรงแรมที่ลีการ์เด็น ที่หาดใหญ่ก็น่าจะเกิดจากความไม่สงบเช่นเดียวกันครับ โดยรวมแล้วครับ เหตุการณ์ในวันเดียวกันสามที่ มีผู้เสียชีวิตรวมแล้วทั้งสิ้นกว่า 14 ราย บาดเจ็บเกือบ 500 คน”

(ตอน 54 เจาะไฟใต้. พ. 4 เม.ย. 55.)

จากตัวอย่างส่วนนำ พิธีกรเปิดเรื่อง ด้วยการสรุปประเด็น กล่าวคือ มีการสรุปใจความสาระสำคัญ ความเสียหาย ยอดผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งทำให้ผู้ชมทราบข้อมูล ก่อนที่พิธีกรจะโยงส่วนนำนี้ไปสู่เนื้อหาเรื่องที่พิธีกรจะ

กล่าวคือ จุดเริ่มต้นของปัญหาความรุนแรงในชายแดนใต้ และงบประมาณที่ทางกองทัพได้รับเพื่อนำไปใช้ในการจัดการปัญหา

2.1.1.1.5 การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล

การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล หมายถึง การเปิดเรื่องที่พืธีกรกล่าวถึงบุคคลที่เป็นข่าว โดยเน้นให้เห็นบทบาทของบุคคลนั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “โอบป้ามาร์คของเราหนีทหารหรือป่าวอะครับ อดีตนายกครับ เดอะหล่อ หล่อ ตลอดเวลา หล่อที่สุดในสามโลก คนอะไรแก้มยู่ยังหล่อได้เลย แกรมพักหลังนี่เริ่มตลกด้วยนะครับ”

(ตอน 66 โอบป้าหนีทหาร. ศ. 3 ส.ค. 55)

จากตัวอย่าง พืธีกรเปิดเรื่องโดยกล่าวถึง นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นการเปิดเรื่องที่เน้นไปที่ตัวของบุคคล เนื่องจากพืธีกรได้กล่าวอ้างถึงนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อยู่หลายครั้ง เช่น “โอบป้ามาร์ค” “อดีตนายก” “เดอะหล่อ” เพื่อจะนำไปสู่เนื้อหาของข่าวที่พืธีกรต้องการนำเสนอ คือ เรื่องที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้ขึ้นเวทีพบปะกับกลุ่มผู้สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนนำที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 11 ความถี่ของส่วนนำแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว

รูปแบบของส่วนนำ	ความถี่	ร้อยละ
การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา	5	33.33
การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์	4	26.67
การเปิดเรื่องด้วยคำถาม	3	20.00
การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น	2	13.33
การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล	1	6.67
รวม	15	100

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า กลวิธีการเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหาปรากฏมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 อาจเนื่องมาจากการเป็นกลวิธีที่จะเรียกความสนใจจากผู้ชมได้เป็นส่วนมาก เพราะเป็นการนำเรื่องราว ประเด็นเหตุการณ์ที่ผู้คนให้ความสนใจมาเปิดเรื่องมาก ส่วนกลวิธีที่พบน้อยที่สุดคือ การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล คิดเป็นร้อยละ 6.67

2.1.1.2 ส่วนเนื้อหา

ส่วนเนื้อหา คือ ส่วนที่เป็นเรื่องราวหรือเนื้อความหลักในรายละเอียดที่สืบเนื่องจากส่วนนำ จากการศึกษาโครงสร้างข่าวในรายการเจาะข่าวตื่น สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบ เรียงตามลำดับที่ปรากฏมากไปหาน้อย ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.1.1.2.1 เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น

เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น หมายถึง เนื้อหาที่มีการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์ วิจารณ์ของพิธีกร ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “แปดปีเข้าไปแล้วนะครับ ที่ชาวบ้านอย่างเราไม่ได้รู้สึกที่ว่ามันมีอะไรเกิดขึ้นที่ภาคใต้ ที่เรียกโจร ๆ เผาหมู่บ้าน คาร์บอมบ์ กระบอมบ์ ยิงครู ยิงพระอะไร กันเรื่อยเปื่อยนี่ครับ ตกลงเค้าอยากได้ไรครับ อันนี้มันคือปัญหาครับ ปัญหามันคืออะไร เราไม่รู้ใจครับว่าปัญหามันคืออะไร เว็บไซต์ของกลุ่มพวกนี้ก็โดนบล็อกไปหมด อยากรู้จิบหายเลย ก็ไม่ได้รู้ใจครับ ถ้ามีใครไม่เห็นจะมีใครตอบได้เลย หรือว่ารุ่นนี้ก็ไม่ยอมบอกไข่ม้อยนี้ ถึงเราจะไม่ยอมรู้แล้วก็ไม่มีการยอมบอก เว็บกลุ่มกองโจรนี้ก็ยังโดนบล็อกหมด แต่สุดท้ายครับ เราประชาชนชาวไทยก็จ่ายตังค์ค่าดับไฟได้”

(ตอน 54 เจาะไฟใต้. พ. 4 เม.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรแสดงความคิดเห็นที่มีต่อข่าวเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนใต้ ที่เวลาผ่านมามากหลายปี แต่ยังไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้งประชาชนไม่สามารถรู้ได้เลย ว่าปัญหาที่เกิดขึ้น มาจากไหน เพราะอะไร ทางรัฐบาลควรที่จะให้ข้อมูลกับประชาชนมากกว่ามาปิดบังข้อมูล เพราะประชาชนเป็นผู้เสียภาษี ให้รัฐบาลนำเงินไปแก้ไขปัญหา

2.1.1.2.2 เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง

เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง หมายถึง เนื้อหาที่มีการอ้างอิง บุคคล หน่วยงานต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ นำมาประกอบในการเล่าข่าวของพิธีกร เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับรายการ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น “ตัวเลขสรุปจาก ธกส. นะครับ ตัวเลขที่ชาวนาเข้ารับจำนำทั้งห้าปีนำปลงที่ผ่านมาก็มีทั้งหมด 2 ล้านราย ใช้เงินไปทั้งหมดครับ เกือบ 3 แสนล้านบาท”

(ตอน 65 เจาะจำนำข้าว.ศ. 27 ก.ค. 55)

จากตัวอย่าง ก่อนหน้านี้พิธีกรเล่าข่าวเรื่องการขาดทุนของโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล พิธีกรกล่าวถึงจำนวนของชาวนาที่ทำนาทั้งหมด โดยอ้างข้อมูลจากธนาคารเกษตรเพื่อการสงเคราะห์ (ธกส.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาล นำมาอ้างอิงประกอบในการเล่าข่าว เพื่อให้รายการดูมีความน่าเชื่อถือ มีข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้ ไม่ได้เป็นการกล่าวโดยพิธีกรเพียงฝ่ายเดียว

2.1.1.2.3 เนื้อหาแบบให้ภูมิหลังของเหตุการณ์

เนื้อหาแบบให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ หมายถึง เนื้อหาที่กล่าวถึงความเป็นมา อธิบายรายละเอียดของข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : ที่ผ่านมานะครับ คือในปี 2547-2554 งบประมาณดับไฟใต้นะครับ ใช้จ่ายไปแล้ว 145,000,000,000 บาท สำหรับปีนี้ กองทัพบก กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ศบ.บต. และหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งหมดนี้ครับ มีงบในการดับไฟใต้ รวม ๆ กันครับ 1.6 หมื่นล้านบาท เงินเยอะมากครับ คำเรียกว่า งบความมั่นคง แต่ไม่รู้เหมือนกันครับว่า ความมั่นคงที่ว่านี้ของใคร เพราะว่าแปดปีเข้าไปแล้วนะครับ คนตายเข้าไป 5000 คน คนบาดเจ็บและพิการอีกเกือบหมื่น นี่ยังไม่นับเด็กกำพร้าและหญิงหม้ายนะครับ เรื่องสถานการณ์ความเลวร้ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น กรือเซะ ตากใบ คนหาย และข้อเสนองของกรรมการชุดต่าง ๆ และอื่น ๆ นะครับเพราะว่ามันยาว แล้วก็เยอะครับ แต่ว่าเมื่อต้นเดือนมีนาที่ผ่านมาครับ แม่ทัพภาคที่สี่ครับ ได้ให้สัมภาษณ์ครับว่าอีกสองปีไฟใต้สงบแน่ เอาอย่างนี้ดีกว่าครับ เอาเฉพาะในเดือนมีนาที่ผ่านมา วันที่เกิดเหตุมีดังนี้ครับ จำไว้ว่านะครับ วันที่แม่ทัพให้สัมภาษณ์คือวันที่ 4 มีนาคม เกิดเหตุในวันที่ 5 มีนาคม 7 มีนาคม 9 มีนาคม 10 มีนาคม 12 มีนาคม 15 มีนาคม 17 มีนาคม 19 มีนาคม 21 มีนาคม 25 มีนาคม 29 มีนาคม แล้วก็ 31 มีนาคม วันเว้นวันกันเลยทีเดียว รวมยอดผู้เสียชีวิต ในหนึ่งเดือน 30 คน และมีผู้บาดเจ็บอีกหลายร้อยนะครับ

(ตอน 54 เจาะไฟใต้. พ. 4 เม.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรเล่าข่าวเรื่อง เหตุการณ์ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนใต้ โดยให้รายละเอียดตั้งแต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปีพ.ศ. 2547-2554 และจำนวนเงินงบประมาณที่ทางภาครัฐบาลจ่ายให้กับทางกองทัพเพื่อนำไปแก้ไขปัญหา ในเนื้อหาข่าวพิธีกรยังแจกแจงรายละเอียดวันที่เกิดเหตุการณ์อย่างละเอียด ทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนเนื้อหาที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 12 ความถี่ของส่วนเนื้อหาแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว

รูปแบบของส่วนเนื้อหา	ความถี่	ร้อยละ
แสดงความคิดเห็น	23	41.82
มีการอ้างอิง	17	30.90
ให้ภูมิหลังของเหตุการณ์	15	27.28
รวม	55	100

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาที่พบมากที่สุดคือ เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 41.82 ทั้งนี้อาจเนื่องจากพิธีกรมักจะนำเสนอข่าวควบคู่ไปกับการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ไม่ใช่เพียงแค่นำเหตุการณ์ข่าวมารายงาน และเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ เนื้อหาแบบให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 27.28

2.1.1.3 ส่วนสรุป

ส่วนสรุป คือ ส่วนที่สรุปหรือปิดเรื่องที่พิธีกรต้องการนำเสนอ เพื่อย้ำประเด็นหรือเจตนาของพิธีกร จากการศึกษพบว่าส่วนนำ มีกลวิธีการปิดเรื่อง 5 กลวิธี โดยเรียงลำดับที่ปรากฏจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ การปิดเรื่องแบบสรุปความ การปิดเรื่องแบบเชิญชวนให้ติดตามรายการตอนต่อไป ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.1.1.3.1 การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ

การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา ข้อคิด หรือความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนที่มีต่อประเด็นนั้น ๆ มักจะปรากฏคำว่า “ผมขอเสนอทางออกครับ” “ผมมีวิธีครับ” “เราขอเสนอ...” แต่ในหลายครั้งที่ไม่ปรากฏถ้อยคำดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพิจารณาแล้วพบว่า มักจะมีถ้อยคำที่แสดงเจตนาให้กระทำ เช่น “สิ่งที่ต้องทำ” “ควรจะหยุด” เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “แต่จะบอกให้ นะครับ นโยบายอะไรที่จะสุด ๆ ยิ่งกว่าการลดภาษีคันแรกหรือครับ นี่เลย โทเรียกประชาธิปไตยมาฟังหน่อย เจอนโยบายนี้เค้าไปประชาธิปไตยก็ประชาธิปไตยละครับ ชะนะแน ๆ นโยบายยกเว้นภาษีรถคันที่สอง เพราะคันแรกโดนน้ำท่วมบ้านหายไปแล้ว ลดภาษีเรือลำแรก เดินทีหลังแรกด้วยเป็นไงครับพี่น้องครับ ได้เป็นรัฐบาลแน ๆ ”

(ตอน 40 เจาะคันหอย.พฤ. 22 ก.ย. 54)

จากตัวอย่าง ในตอนต้นส่วนเนื้อหา พิธีกรกล่าวถึงเรื่องนโยบายประชานิยม เช่น โครงการรถคันแรก บ้านหลังแรก ค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท ที่ทำให้ทำประชานิยมขึ้นชอบในพรรคไทยรักไทย พอมาถึงในส่วนสรุป พิธีกรจึงได้ให้ข้อเสนอแนะ โดยกล่าวว่า “นี่เลย โทเรียกประชาธิปไตยมาฟังหน่อย” เป็นการแสดงให้เห็นว่า สิ่งที่พิธีกรจะกล่าวต่อไปนี้นั้น จะเป็นประโยชน์กับพรรคประชาธิปัตย์ หากนำข้อเสนอแนะนี้ไปปฏิบัติ ก็จะทำให้พรรคประชาธิปัตย์ได้รับความนิยมมากขึ้น สังเกตได้จากที่พิธีกรกล่าวต่อมา คือ “ชะนะแน ๆ ”

2.1.1.3.2 การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น

การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วง ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ขอให้ทุกคนสนุกกับการเลือกตั้งที่ว่าจะเปลี่ยนแปลงการเลือกตั้งในครั้งนี้
นะฮะฮะ ขอให้โชคดี”

(ตอน 35 เจาะคูหาหมาหอน. พฤ. 30 มิ.ย. 54)

จากตัวอย่าง ก่อนหน้านี้นี้พิธีกรได้กล่าวถึงเรื่อง การเลือกตั้งสส. ที่กำลังจะมีการจัดขึ้น พิธีกรได้ใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นในส่วนสรุป โดยกล่าวว่า “ที่ว่าจะเปลี่ยนแปลง

การเลือกตั้งในครั้งนั้นะฮ์ว้าฟ” ซึ่งพิธีกรมีความเห็นว่า การเลือกตั้งครั้งนี้ จะมีส่วนช่วยให้การขัดแย้งทางการเมืองลดน้อยลง

2.1.1.3.3 การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ

การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรให้ข้อคิดเตือนใจที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ชม ให้ผู้ชมคิดต่อหลังจากที่พิธีกรนำเสนอข่าวในส่วนเนื้อหาแล้ว นำไปคิดพิจารณาต่อไป ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “นั่นก็คือความเป็นมาของพี่น้องร่วมประเทศของเราครับ รู้จักกันไว้ เข้าใจกันบ้าง ชีวิตทุกคนอาจจะดีขึ้นก็ได้นะฮ์ว้าฟ”

(ตอน 54 เจาะไฟใต้. พ. 4 เม.ย. 55)

จากตัวอย่าง ก่อนหน้านี้พิธีกรได้กล่าวถึง เรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นของสามจังหวัดชายแดนใต้ และประวัติศาสตร์ ความเป็นมา อุบิสัยใจคอ อาชีพ การนับถือศาสนา ของผู้คนที่ย้ายอยู่ในสามจังหวัดนั้น ในส่วนสรุปพิธีกรได้กล่าวว่า “รู้จักกันไว้ เข้าใจกันบ้าง ชีวิตทุกคนอาจจะดีขึ้น” เป็นการสรุปโดยให้ข้อคิด เตือนใจ เพื่อให้ผู้ชมทำความเข้าใจกับกลุ่มบุคคลที่อยู่ในสามจังหวัดชายแดนใต้

2.1.1.3.4 การปิดเรื่องแบบสรุปความ

การปิดเรื่องแบบสรุปความ หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรกล่าวสรุปใจความสำคัญหรือภาพรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “สุดท้ายนะครับ นายมุฮัมหมัด มอซี ประธานาธิบดีจากการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบสามสิบปีของชาวอียิปต์ครับ ผู้ขึ้นสู่ตำแหน่งจากผลพวงของการลุกขึ้นเรียกร้องแห่งเสรีภาพและประชาธิปไตยของประชาชน สาบานตนเข้ารับตำแหน่งต่อหน้าศาลรัฐธรรมนูญ”

(ตอน 62 เจาะบ่อนอียิปต์. ศ. 6 ก.ค. 55)

จากตัวอย่างส่วนสรุป พธีกรปิดเรื่องโดยกล่าวสรุปใจความสำคัญของข่าวที่เกิดขึ้นในประเทศอียิปต์ เป็นการสรุปประเด็นสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วมากล่าวซ้ำใหม่ให้มีความเด่นชัดมากขึ้น

2.1.1.3.5 การปิดเรื่องแบบเชิญชวนให้ติดตามรายการต่อไป

การปิดเรื่องแบบเชิญชวนให้ติดตามรายการต่อไป หมายถึง การปิดเรื่องที่พธีกรจะนำประเด็นในบทต่อไปมาเกริ่นนำ หรือนำมาจูงใจและโน้มน้าวให้ผู้ชมติดตามต่อไปของรายการ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ท้ายที่สุดท้ายจริง ๆ ต้องขอขอบคุณนิตยสารอะเดย์ที่มาช่วยจุดประกายให้ ihere
ของเรานี้ตัดสินใจว่า เรามาทำโพลกันดีกว่าครับ มีมาเยอะครับ สเวนดูสิตโพล เอแบคโพล หรือว่า
โพลไหนตอน เราอยากจะมีไอเดี่ยโพลบ้างครับ คอยติดตามได้เลยที่เว็บไซต์ของเรา มาแสดงความ
ความเห็นกันเยอะ ๆ นะครับ เราจะได้มาพูดคุยกัน”

(ตอน 9 เจาะข่าวต้น ฟอรัมพายุยส์. พท. 17 มิ.ย. 53)

จากตัวอย่าง พธีกรปิดเรื่องโดยกล่าวว่า “เราจะได้มาพูดคุยกันในบทต่อไป” เป็นการปิดเรื่องโดยการทิ้งท้ายให้ติดตามตอนต่อไป ที่จะมีการเพิ่มเนื้อหาในรายการคือ มีการทำโพลผลสำรวจความคิดเห็นของผู้รับสาร แล้วจะนำมาพูดคุยในรายการจะข่าวต้น การปิดเรื่องเช่นนี้ เป็นการทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจ อยากรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในครั้งต่อไปว่า พธีกรจะนำประเด็นใดมาเสนอ เพราะตามปกติแล้ว รายการเจาะข่าวต้น เป็นรายการที่นำเสนอข่าวทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงมีผู้ชมส่วนมากที่มักจะชมย้อนหลัง แต่เมื่อพธีกรกล่าวทิ้งท้ายแบบนี้ ทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจจนต้องติดตามรายการสด ซึ่งจะส่งผลต่อความยอดนิยมของผู้เข้าชม (click) ในแต่ละตอนขณะที่เผยแพร่

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนสรุปที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 13 ความถี่ของส่วนสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการ
รายงานข่าว การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว

รูปแบบของส่วนสรุป	ความถี่	ร้อยละ
การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ	7	46.67
การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น	4	26.67
การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ	2	13.34
การปิดเรื่องแบบสรุปความ	1	6.66
การปิดเรื่องแบบเชิญชวนให้ติดตามรายการต่อไป	1	6.66
รวม	15	100

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า กลวิธีการเปิดเรื่องที่พบมากที่สุดคือ การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะคิดเป็นร้อยละ 46.67 และที่พบบรองลงมาคือ การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 26.67 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว จะมีการนำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักเพียงข่าวด้วย เน้นไปที่การแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์มากกว่าการให้รายละเอียดของข่าว การปิดเรื่องจึงมักเป็นการให้ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไข ปัญหา ในแบบฉบับของรายการ ส่วนกลวิธีที่พบน้อยที่สุดคือ การปิดเรื่องแบบสรุปความและการปิดเรื่องแบบเชิญชวนให้ติดตามรายการต่อไป คิดเป็นร้อยละ 6.66 เท่ากัน

จากการศึกษาโครงสร้างข่าว ทั้งในส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป พบว่า สามารถแสดงรายละเอียดของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน มี 1 ข่าว ได้ดังนี้

ตาราง 14 ลักษณะโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว

โครงสร้าง	รูปแบบ
ส่วนนำ	การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ การเปิดเรื่องด้วยคำถาม การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล
ส่วนเนื้อหา	เนื้อหาแบบมีการให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง
ส่วนสรุป	การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ การปิดเรื่องแบบสรุปความ การปิดเรื่องแบบเชิญชวนให้ติดตามรายการต่อไป

2.1.2 การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว

พบว่า มีการปรากฏโครงสร้างแบบ 3 ส่วนคือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.1.2.1 ส่วนนำ

คือ ส่วนของการเปิดเรื่อง หรือจุดเริ่มต้นของเรื่อง เป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างข่าว เพราะเป็นตอนที่ดึงดูดความสนใจของผู้รับสารให้ติดตามเรื่องราวในตอนต่อไป จากการศึกษาพบว่า ส่วนนำ มีกลวิธีการเปิดเรื่อง 8 กลวิธี โดยเรียงลำดับที่ปรากฏจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา การเปิดเรื่องด้วยความรู้สึกต่อเหตุการณ์ข่าว การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล การเปิดเรื่องด้วยแหล่งข่าว การเปิดเรื่องด้วยชนบของนิทาน ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.1.2.1.1 การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง

การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรกล่าวเข้าสู่เนื้อหารายละเอียดของข่าวเลย ไม่มีการกล่าวนำใด ๆ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “กทม. ทุ่มงบ 280 ล้านตามนโยบายผู้ว่า กทม. เพื่อที่จะสร้างกรุงเทพฯ ควบคู่ให้เป็นมหานครแห่งการอ่านและการเรียนรู้”

(ตอน 25 เต๋มูเข้าปากหมา.ส. 5 ก.พ. 54)

จากตัวอย่าง พิธีกรเริ่มเรื่องโดยการกล่าวถึงเนื้อหาข่าวเลย เป็นการบอกว่าใครทำอะไร ที่ไหน มีลักษณะเหมือนการพาดหัวข่าว ก่อนที่จะมีการขยายความในเนื้อหาข่าว

2.1.2.1.2 การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา

การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรหยิบยกเอาปัญหาของคนทั่วไปมากล่าวเพื่อโยงไปสู่เนื้อหา ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “สงครามที่ผ่านมามีประชาชนชาวไทยก็ต้อง ออกันขวัญผวา กันแบบสุด ๆ เลยครับ”

(ตอน 55 เจาะรถไฟไทย. ศ.20 เม.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรเริ่มเรื่องด้วยการกล่าวถึงสภาพของผู้คนในสังคมส่วนใหญ่ โดยใช้คำว่า “ประชาชนชาวไทยก็ต้อง ออกันขวัญผวา กันแบบสุด ๆ” ที่ต้องประสบปัญหาเดียวกัน เพื่อโยงเข้าสู่เนื้อหาเหตุการณ์ข่าวเรื่อง ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เนื่องจากสัญญาณดาวเทียมขัดข้อง

2.1.2.1.3 การเปิดเรื่องด้วยความรู้สึกต่อเหตุการณ์ข่าว

การเปิดเรื่องด้วยความรู้สึกต่อเหตุการณ์ข่าว หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรกล่าวแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีต่อเหตุการณ์ข่าวที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้รับสารอยากทราบต่อไปว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อไปเป็นอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ชาวต่อไปครับเป็นชาวที่อุกอาจและน่ากลัวมาก ๆ เลยครับ และอีกหนึ่งอย่างที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับชาวนี้ ”

(ตอน1 จอห์น วิญญู 01.๑. 12 ม.ค. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรเริ่มเรื่องโดยกล่าวว่า “เป็นชาวที่อุกอาจและน่ากลัวมาก ๆ เลยครับ” เป็นการแสดงความรู้สึกของพิธีกรที่มีต่อเนื้อหาข่าวโดยใช้คำว่า “น่ากลัวมาก ๆ” เป็นการกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความอยากรู้และติดตามชมต่อไป ว่าเรื่องราวที่พิธีกรจะนำเสนอคือเรื่องอะไร

2.1.2.1.4 การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์

การเปิดเรื่องด้วยการทำความเข้าใจบริบทของเหตุการณ์ หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรบอกให้ผู้ฟังทราบถึงความเป็นมาของเหตุการณ์ข่าว ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “จากกรณี ธรรม. มีมติตีกลับนะครับ การเช่ารถเมล์สีฟ้านคันของ ชสมก.นี้ครับ”

(ตอน 13 นิทานสาม G.๑. 10 ส.ค. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรเปิดเรื่องโดยการให้บริบทของเหตุการณ์ข่าวที่จะนำเสนอ โดยกล่าวว่า “จากกรณี ธรรม. มีมติตีกลับนะครับ” เป็นการกล่าวถึงที่มาของเรื่อง เพื่อให้ผู้ชมทราบว่า เป็นเรื่องที่ต่อเนื่องมาจากการที่คณะรัฐมนตรี ไม่รับมติที่ประชุมเรื่องการเช่ารถประจำทาง เป็นการปูพื้นเรื่องเพื่อจะโยงเข้าไปสู่เนื้อหาต่อไปว่าหลังจากคณะรัฐมนตรี ไม่รับมติที่ประชุมเรื่องการเช่ารถประจำทาง แล้วจะทำให้เกิดเรื่องราวอะไรขึ้น

2.1.2.1.5 การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น

การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรสรุปสาระสำคัญหรือใจความสำคัญของข่าว ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “สำหรับสัปดาห์ที่ผ่านมาครับ เป็นสัปดาห์ที่ยากลำบากสำหรับคนไทยมากมายนะครับ เนื่องจากพื้นที่เป็นจำนวนมากนะครับที่ตกอยู่ในสภาพที่จมน้ำบาดาล น้ำท่วมสูง โคลนถล่ม โดยไม่ทราบสาเหตุ ผู้คนต้องอพยพหนีตาย ไร่นาพื้นที่นาเสียหายเป็นหมื่น ๆ ไร่”

(ตอน 19 น้ำองเต็มตลิ่ง. ส.5 พ.ย. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรเปิดเรื่องโดยกล่าวสรุปใจความสำคัญของเหตุการณ์ ทำให้ผู้ชมได้เห็นภาพรวมของเหตุการณ์ความเสียหาย สภาพของบ้านเรือนที่ประสบกับปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่ของประเทศไทย ก่อนที่จะโยงเข้าไปสู่เนื้อหาของข่าวที่พิธีกรนำเสนอต่อไป คือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอุทกภัย และวิธีปฏิบัติตนในขณะที่ต้องเผชิญกับปัญหาอุทกภัย

2.1.2.1.6 การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล

การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรกล่าวถึงบุคคลที่เป็นข่าว โดยเน้นให้เห็นบทบาทของบุคคลนั้น ๆ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ท่านรองนายกสุเทพ เทือกสุบรรณนะครับ ออกอาการทุกครั้งที่นักข่าวถามถึงเรื่องเขาแพงครับ”

(ตอน 11 ยายมีเลี้ยงหอย.ศ. 16 ก.ค. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรเปิดเรื่องข่าว โดยกล่าวถึงนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ซึ่งในขณะนั้น ดำรงตำแหน่งรองนายก การที่พิธีกรเปิดเรื่องเช่นนี้ ต้องการเน้นไปที่ตัวบุคคล เป็นการบอกให้ผู้ชมทราบว่า บุคคลใดที่กำลังจะเป็นหัวข้อของข่าวในเรื่องนี้

2.1.2.1.7 การเปิดเรื่องด้วยแหล่งข่าว

การเปิดเรื่องด้วยแหล่งข่าว หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรกล่าวอ้างถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นแหล่งข่าว ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ข่าวต่อไปครับ เป็นข่าวฝากประชาสัมพันธ์จากศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ครับ นี่เลยครับ”

(ตอน 19 น้ำองเต็มตลิ่ง. ส.5 พ.ย. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรเริ่มเรื่องโดยอ้างถึงที่มาของข่าวว่า เป็นข่าวฝากประชาสัมพันธ์จากศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์” เป็นการบอกให้ผู้ชมทราบว่า ข่าวที่ตนเองจะนำเสนอ นั้น เป็นข่าวที่ได้มาจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดงานที่ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เพื่อจะโยงไปสู่เนื้อหาที่พิธีกรนำเสนอว่า ที่ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ นั้นมีงานอะไร เวลาไหน

2.1.2.1.8 การเปิดเรื่องด้วยชนบของนิทาน

การเปิดเรื่องด้วยชนบของนิทาน หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรนำชนบของนิทาน โดยทั่วไปที่มักจะเปิดเรื่องด้วยคำว่า “กาลครั้งหนึ่ง” โดยเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น การเปิดเรื่องเช่นนี้เป็นการเรียกร้องความสนใจให้ผู้ชมเกิดความสนใจ ติดตามเรื่องราวต่อไป ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “กาลครั้งหนึ่งมีหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ซึ่งหมู่บ้านแห่งนี้ชื่อว่า ชีวิต ไม่มีใครเดิน อยู่กันมานาน ก็นิด ๆ สมชื่อครับ”

(ตอน 13 นิทานสาม G.อ. 10 ส.ค. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรเริ่มต้นส่วนนำข่าว โดยนำคำว่า “กาลครั้งหนึ่ง” มาใช้เพื่อจูงใจให้ผู้รับสารทราบว่า สิ่งทีพิธีกรกำลังจะเล่าต่อไปนั้น เป็นเรื่องสมมุติที่พิธีกรแต่งขึ้นเอง เป็นการเล่าเรื่องแบบจินตคติ มีการสร้างตัวละคร การเปิดเรื่องเช่นนี้ ทำให้มีความแตกต่างจากการเปิดเรื่องแบบอื่นมาก จึงทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจอยากรู้ว่าต่อไปว่า พิธีกรจะนำเสนอเรื่องราวเป็นไปอย่างไร

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนนำที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 15 ความถี่ของส่วนนำรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว

รูปแบบของส่วนนำ	ความถี่	ร้อยละ
การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง	59	35.12
การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา	25	14.89
การเปิดเรื่องด้วยความรู้สึกต่อเหตุการณ์ข่าว	20	11.09
การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์	17	10.12
การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น	16	9.52
การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล	16	9.52

ตาราง 15 (ต่อ)

รูปแบบของส่วนนำ	ความถี่	ร้อยละ
การเปิดเรื่องด้วยแหล่งข่าว	13	7.74
การเปิดเรื่องด้วยชนบของนิทาน	2	1.19
รวม	168	100

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรงพบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอนหลายข่าว ซึ่งมีลักษณะของการนำหัวข้อข่าวเด่นที่เกิดขึ้นในรอบสัปดาห์มานำเสนอ ทำให้ประเด็นเนื้อหาที่ต้องนำเสนอมีจำนวนมาก พิธีกรจึงต้องใช้การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 35.12 เพื่อเป็นการกล่าวถึงเนื้อหาข่าวโดยเร็ว การเปิดเรื่องที่พบรองลงมาคือ การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา คิดเป็นร้อยละ 14.89 และกลวิธีการเปิดเรื่องที่พบน้อยที่สุด คือ การเปิดเรื่องด้วยชนบของนิทาน คิดเป็นร้อยละ 1.19

2.1.2.2 ส่วนเนื้อหา

ส่วนเนื้อหา คือ ส่วนที่เป็นเรื่องราวหรือเนื้อความหลักในรายละเอียดที่สืบเนื่องจากส่วนนำ จากการศึกษาคโครงสร้างข่าวในรายการเจาะข่าวต้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบ ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.1.2.2.1 เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น

เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น หมายถึง เนื้อหาที่มีการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์ วิวิจารณ์ของพิธีกร ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “เท่าที่ดูแล้วเนี่ยครับ กระทรวงกลาโหมเค้าคงไปปรึกษาเอเจนซีโฆษณาครับเรื่องของการตั้งราคามาก่อนเนี่ย uly ครับ ใช้จิตวิทยาแม่บ้าน 6,900 คงให้ความรู้สึก 6,000 อะ แม้ว่าจะหย่อนจาก 7000 ไปแค่ 100 ล้านเท่านั้นเอง คือเครื่องเนี่ยถ้ามันไม่ได้ขัดข้องจะไปของบมาซ่อมทำไมล่ะครับ แล้วถ้าเกิดจะต้องซ่อมมันขึ้นมาจริง ๆ เนี่ย ทำไมถึงต้องเป็นงบลับล่ะครับ มันลับมากหรือไงครับ ประเทศอื่นเค้าไม่มี F 16 ใช้กันหรือไงครับ กลัวว่าซ่อมแล้วเค้าจะมาแอบดูหรือครับ ว่าเค้าซ่อมกันอย่างไร ตอนมันตกเนี่ยมันลับมากไหมครับ เครื่องมันไม่ได้ขัดข้องครับ ไม่เชื่อก็ลองไปดูไอ้ซากที่สองลำที่ตกสิครับ รับรองว่ามันไม่ขัดข้องแน่นอนครับ ไอ้เกือบ 7000 ล้านที่ขออนุมัติมาเนี่ยครับ ไปซื้อเลยครับเครื่องบินรัสเซียเค้าจะได้หายอนเรา”

(ตอน 26 เจาะกระบอกไม้ไผ่ พ. 2 มี.ค. 54)

จากตัวอย่าง พิธีกรแสดงความคิดเห็นที่มีต่อข่าวเรื่องเกี่ยวกับกรณีเครื่องบิน F16 ตก และการเบี่ยงปริมาณมาเป็นค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม เป็นการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์เชิงเสียดสี สงสัยในพฤติกรรมของ พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณในประเด็นเรื่องการเงินงบประมาณจำนวน 6,900 ล้านบาทมาใช้ เนื่องจากพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ กล่าวว่า เครื่องบินไม่ได้ชำรุด จึงชวนให้คิดว่าเมื่อไม่ได้ชำรุดแล้วจะเบี่ยงปริมาณส่วนนี้ไปใช้จ่ายอะไร อีกทั้งยังไม่มีเปิดเผยการนำงบประมาณไปใช้จ่าย

2.1.2.2.2 เนื้อหาแบบให้ภูมิหลังของเหตุการณ์

เนื้อหาแบบให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ หมายถึง เนื้อหาที่กล่าวถึงความเป็นมา อธิบายรายละเอียดของข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “สุดสัปดาห์ที่ผ่านมาใครที่ผ่านไปแถวสนามม้านางเลิ้ง คงจะได้เห็นฝูงชนขนาดมหึมาทีเดียว ที่เรียกตัวเองว่า กลุ่มประชาชนทนไม่ไหว กว่า 2 หมื่นคนครับที่ไปร่วมงานรวมพลัง หยุดวิกฤติและหายหน้าชาติ ซึ่งก็มีผู้มาร่วมชุมนุมแบบอุ้นหนาผาคังกันเลยทีเดียวครับ”

(ตอน 74 เจาะดัก – แมนมาก พ. 1 พ.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรเล่าข่าวเรื่องที่มีกลุ่มผู้ชุมนุมออกมาประท้วงทางการเมือง โดยมีการให้รายละเอียดของเหตุการณ์ เป็นการแจ้งให้ผู้ชมทราบถึงปริมาณผู้ที่มาร่วมชุมนุม บริเวณที่เกิดเหตุการณ์ ผู้ที่มาร่วมชุมนุม มีลักษณะเป็นการแจ้งให้ทราบว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร

2.1.1.2.3 เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง

เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง หมายถึง เนื้อหาที่มีการอ้างอิง บุคคล หน่วยงานต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ นำมาประกอบในการเล่าข่าวของพิธีกร เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับรายการ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น “เรื่องที่น่าสนใจจะครับก็คือหลักเกณฑ์ในการประกาศพื้นที่ภัยพิบัตินานจะครับตามกระทรวงมหาดไทย ซึ่งก็คือ หากอุณหภูมิต่ำลงกว่า 15 องศาเป็นเวลา 3 วัน ให้ประกาศพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ภัยพิบัติได้ครับ 15 องศา นี่ก็เรียกเป็นภัยพิบัติได้แล้วหรือนี่ อย่างไรก็ตามการ

ประกาศเขตภัยพิบัติหนาวในแต่ละจังหวัด ก็จะได้รับงบประมาณ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถใช้ได้เลยด้วยการเบิกจ่ายวิธีพิเศษ จังหวัดละ 50 ล้านบาททันที 50 ล้านบาทจะได้ผ้าห่มกันที่ผืนนะ นี่ นับกันมีอะไรเลยเลย หนาวจนควันออกปากเลยนะครับนี่ อย่าว่าผมอย่างงั้นอย่างงี้เลยนะครับ หากหน่วยงานราชการใดกันสักคนหนึ่งเราก็จะพบว่า ถ้าเอาตามเกณฑ์ของกรมอุตุนิยมวิทยาหรือว่า กรมฝนตกแล้วจะบอกนี่ อากาศที่หนาวจัดนี่ก็คือ 8 องศาลงไปนั่นเองครับ ยังไม่หนาวจัดแต่ก็เป็นภัยพิบัติได้นะฮะว๊าฟ”

(ตอน 21 Winter Festival. ศ. 9 ธ.ค. 53)

จากตัวอย่าง ก่อนหน้านี้พิธีกรเล่าข่าวเรื่องการประกาศเขตพื้นที่ภัยพิบัติหนาวของในแต่ละจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศ พิธีกรนำเอาข้อมูลเกณฑ์ในการประกาศพื้นที่ภัยพิบัติหนาวของกระทรวงมหาดไทยและของกรมอุตุนิยมวิทยา มากเล่าอ้างอิงเพื่อสนับสนุนความคิดเห็นของพิธีกร โดยมีการเพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับเนื้อหาข่าว

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนเนื้อหาที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไปนี้อย่างน้อย
ตาราง 16 ความถี่ของส่วนเนื้อหารูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว

รูปแบบของส่วนเนื้อหา	ความถี่	ร้อยละ
แสดงความคิดเห็น	103	49.29
ให้ภูมิหลังของเหตุการณ์	57	27.27
มีการอ้างอิง	49	23.44
รวม	209	100

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาที่พบมากที่สุดคือ เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 49.29 เนื่องจาก พิธีกรมักจะนำเสนอความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ของตนเองควบคู่ไปกับการนำเสนอข่าว และเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง คิดเป็นร้อยละ 23.44

2.1.2.3 ส่วนสรุป

ส่วนสรุป คือ ส่วนที่สรุปหรือปิดเรื่องที่พิธีกรต้องการนำเสนอ เพื่อย้ำประเด็นหรือเจตนาของพิธีกร จากการศึกษาพบว่าส่วนนำ มีกลวิธีการปิดเรื่อง 7 กลวิธี โดยเรียงลำดับที่ปรากฏจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น การปิดเรื่องแบบสรุปความ การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ การปิดเรื่องแบบตามเนื้อหาข่าว การปิดเรื่องตามความรู้สึกของพิธีกร ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.1.2.3.1 การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น

การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในข่าว ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “เฮลละครับ ในความเห็นอย่างพวกเราใครเป็นดั่งกิ้งกวด การบินไทยไรท์ไม่มีผลกระทบไรกับพวกเรา เพราะเครื่องก็เก่า เบาะก็เย็น ที่วิกก็ไม่มีให้ดู ยุงโคตร ของกินก็ตระหนี่”
 แอ้ม : “ขนาดนั้นเลยหรอ นี่เค้าได้รางวัลสายการบินดีได้ไรสักอย่างมานะโว้ย”
 จอห์น : “ดีได้ไรเล่า”

(ตอน 57 เจาะสนามอารมณ์. ศ. 25 พ.ศ. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรปิดเรื่องโดยการแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาข่าวที่ตนเองนั้นนำเสนอไป ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการบริหารเปลี่ยนผู้บริหารของบริษัทการบินไทย โดยกล่าวว่า “ในความเห็นอย่างพวกเราใครเป็นดั่งกิ้งกวด การบินไทยไรท์ไม่มีผลกระทบไรกับพวกเรา เพราะเครื่องก็เก่า เบาะก็เย็น ที่วิกก็ไม่มีให้ดู ยุงโคตร ของกินก็ตระหนี่” สังเกตได้ว่า พิธีกระบุว่า “ในความเห็นอย่างพวกเรา..” แสดงให้เห็นว่า พิธีกรกำลังแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมา

2.1.2.3.2 การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น

การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรทิ้งท้ายตั้งประเด็นให้ผู้ชมคิดต่อหลังจากได้ให้รายละเอียดและข้อมูลต่าง ๆ ในส่วนเนื้อหาแล้ว เพื่อให้ผู้ชมนำกลับไปคิดพิจารณาต่อว่าเหตุการณ์จะดำเนินต่อไปอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ทำไมศาลบอกว่าถ้าจะยกร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ต้องทำประชามติ สมมุติว่าเค้าแก้ทีละมาตรา ๗ จนหมดแบบนี้ ไม่ต้องทำประชามติหรอครับ มึงเอา GT200 มาหาตรวจให้กูหน่อยสิ กูงง”

(ตอน 64 เจาะเขื่อนแม่วงก์. พ.ศ. 19 ก.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรสรุปเรื่อง โดยการตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาของข่าวที่ตนเองนำเสนอไป นั่นคือเรื่องการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญบางมาตรา พิธีกรได้ตั้งประเด็นคำถามในสิ่งที่พิธีกรสงสัย ว่ามันสามารถทำได้ด้วยหรือ จึงตั้งท้ายด้วยประเด็น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดความสนใจ สงสัย และนำกลับไปพิจารณาต่อ

2.1.2.3.3 การปิดเรื่องแบบสรุปความ

การปิดเรื่องแบบสรุปความ หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรกล่าวสรุปใจความสำคัญ หรือภาพรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “กัมพูชาชนะไปเพราะ นักธุรกิจชาวกัมพูชามีสามจีใช้ครับ”

(ตอน 13 นิทานสาม G อ. 10 ส.ค. 53)

จากตัวอย่างพิธีกรจบเรื่องข่าว โดยการใช้กลวิธีสรุปความเนื้อหาของข่าวที่พิธีกรนำเสนอไปนั้น คือเรื่องของกรณีที่รัฐบาลของประเทศไทยติดต่อยุเนสโกล่าช้ากว่าประเทศกัมพูชา เนื่องจากเพราะว่าประเทศไทยยังไม่มีระบบ 3G ใช้ ทำให้ประเทศกัมพูชาได้ตำแหน่งที่มีอัตราสูงต่อจีดีพีสูงที่สุดในโลก พิธีกรได้กล่าวสรุปใจความสำคัญโดยใช้คำสั้น ๆ แต่สามารถเข้าใจได้ง่าย และทราบว่า ใครทำอะไร และสาเหตุ โดยกล่าวว่า “กัมพูชาชนะไปเพราะ นักธุรกิจชาวกัมพูชามีสามจีใช้” การที่พิธีกรปิดเรื่องเช่นนี้ เป็นการเน้นย้ำใจความ สำคัญอีกครั้งหนึ่งของเหตุการณ์

2.1.2.3.4 การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ

การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา ข้อคิด ของผู้เขียนที่มีต่อประเด็นนั้น ๆ มักจะปรากฏคำว่า “ผมขอเสนอทางออกครับ” “ผมมีวิธีครับ” “เราขอเสนอ...” แต่ในหลายครั้งที่ไม่ปรากฏถ้อยคำดังกล่าว แต่มีถ้อยคำที่แสดงเจตนาให้กระทำ เช่น “สิ่งที่ต้องทำ” “ควรจะหยุด” เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ผมขอเสนอเลยครับ กระทรวงศึกษาของเรา ให้ส่งและแจ่งกันไปเลยครับกับทุกโรงเรียนที่มีการสอนวิชาพุทธศาสนา ให้เปลี่ยนนะฮะ จากพุทธบริษัทสี่เป็นพุทธบริษัทสามกันเลย

ดีกว่าครับ อย่าให้เด็กต้องจำให้เปลืองสมองเลยดีกว่าครับ ว่าเรามีภิกษุณีอยู่ในพุทธบริษัที่ เอาเลย ครับ”

(ตอน 1 จอห์น วิญญู 01.อ. 12 ม.ค.53)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวจบเรื่อง โดยการใช้รูปแบบให้ข้อเสนอแนะ โดยสังเกตได้จากคำว่า “ผมขอเสนอเลยครับ” แสดงให้เห็นว่า พิธีกรกำลังแนะนำ เสนอแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับเนื้อหาของข่าวที่ตนเองนำไปที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทางกรมศาสนาไม่ยอมให้มีการบวชภิกษุณี โดยอ้างว่า ไม่มีภิกษุณีมาเป็นผู้ทำพิธีบวชให้ พิธีกรจึงเสนอแนวทางแก้ไขให้มีการยกเลิก นักเรียนที่เรียนวิชาพุทธศาสนาจะได้ไม่ต้องท่องจำว่า พุทธบริษัท ต้องมี 4 อย่าง คือ อุบาสก อุบาสิกา ภิกษุ และภิกษุณี

2.1.2.3.5 การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ

การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรให้ข้อคิดเตือนใจที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ชม หลังจากที่พิธีกรนำเสนอข่าวในส่วนเนื้อหาแล้ว นำไปคิดพิจารณาต่อไป ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ฟังบ้างไรบ้างนี่ ฟังเยอะๆ แล้วคิดเอาเอง พี่พะไล 60 บาทนี่ว่ายังไง เบ็ดว่ายังไง พี่มาร์คว่ายังไง เจ๊นูไม่ว่ายังไง นิติราษฎร์ว่ายังไง หมอตุลย์ว่ายังไง อัยการคดีต ณ นครว่ายังไง อ่านมั้งไรมั้ง อ่านข้อเสนอแท้ ๆ นะครับ ไม่ใช่ว่าอ่านที่คนอื่นเค้าเอามาเขียนต่อแล้วมาอีโมครับ อีโมนี้เก็บไว้ตอนดูละครนะฮะวีฟ ฟังดี คิดเอาเอง ตัดสินใจเอาเอง และที่สำคัญ อย่าหยุดฟัง อย่าหยุดคิด เพราะสมองไม่ได้มีไว้คั่นหูนะครับ”

(ตอน 50 เจาะข่าวแพงแกงร้อน. ศ. 10 ก.พ. 55)

จากตัวอย่างส่วนสรุป พิธีกรปิดเรื่องด้วยการทิ้งท้ายให้ข้อคิดกับผู้ชม ให้ผู้ชมนำกลับไปคิด ในเนื้อหาของข่าวที่พิธีกรนำเสนอไป ว่าควรที่จะฟังข้อมูลให้รอบด้าน ฟังจากหลาย ๆ ฝ่าย และมีสติในการพิจารณาไตร่ตรองในการรับข่าวสาร ไม่ใช่เชื่อแต่คนใดคนหนึ่ง เพราะคน ๆ นั้นอาจพูดเพื่อประโยชน์ของตนเอง การปิดเรื่องเช่นนี้ เป็นการปิดเรื่องที่ผู้ชมจะได้ข้อคิดที่ได้จากการฟังเนื้อหาของข่าว เป็นการปิดเรื่องที่มีประโยชน์กับผู้ชม

2.1.2.3.6 การปิดเรื่องแบบตามเนื้อหาข่าว

การปิดเรื่องแบบตามเนื้อหาข่าว หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรไม่มีการสรุปหรือกล่าวถ้อยคำอื่นใด เมื่อหมดเนื้อข่าวนั้นก็จะจบข่าวนั้นไปเลย และเริ่มข่าวใหม่ต่อ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ผู้ที่เห็นเหตุการณ์ครับ บอกว่านายจางมีการดูลาดเลาก่อนครับ ว่ามีหมียู่แถวนั้นหรือป่าว พอเห็นทางโค้งปุ๊บก็กระโดดเข้าไปในกรง ภูมูแมงมาจากไหนไม่รู้ครับ เจ้าหน้าที่สวนสัตว์ต้องรายงาน ว่า ต้องใช้เครื่องมือจ้างปากเจ้าภูมู เพราะหมียันกัดไม่ปล่อยครับ”

(ตอน 38 เจาะข่าวลึกลับกับหมา. อ.30 ส.ค. 54)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า พิธีกรปิดเรื่องโดยที่ยังกล่าวถึง เนื้อหาของรายละเอียดของข่าวที่หมียังได้กัดคนที่ป็นเข้าไปในกรง ไม่มีการสรุปใด ๆ ออกมา เป็นการจบเรื่องตามเนื้อหาของข่าวแล้วมีการเปลี่ยนหัวข้อรายงานใหม่เลย

2.1.2.3.7 การปิดเรื่องตามความรู้สึกของพิธีกร

การปิดเรื่องตามความรู้สึกของพิธีกร หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรกล่าวแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ของพิธีกรที่มีต่อเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อหาข่าวที่น่าเสนอไปแล้ว ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “เจาะข่าวตื่น ขอส่งกำลังใจไปให้พี่ ๆ ทหารที่ชายแดนทุกท่านครับ ขอให้คุณพระคุ้มครองและปลอดภัยนะครับ ที่เป็นห่วงหนัก ๆ เลยนีครับ พี่น้องชาวบ้านที่ต้องอพยพ หลบหลุกป็นระเบิดที่มันดันบ้างไม่ดันบ้าง ู้ ๆ นะครับ”

(ตอน 30 เจาะดอกทองจอดับ (ห้ามผวน). อ.26 เม.ย. 54)

จากตัวอย่างก่อนหน้านี้ พิธีกรเล่าเนื้อหาเรื่องของ บริเวณชายแดนไทยที่ติดกับประเทศกัมพูชา มีการปะทะกันของทหารทั้งสองฝ่าย เนื่องมาจากการบุกรุกเข้ามาในเขตพื้นที่บริเวณเขาพระวิหารที่มีปัญหา พิธีกรจบเรื่องด้วยการแสดงความรู้สึกเป็นห่วงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงส่งกำลังใจให้กับทหาร ๆ ทุกคนที่ทำหน้าปกป้องประเทศ อีกทั้งพิธีกร ยังได้กล่าวว่า “ที่เป็นห่วงหนัก ๆ เลยนีครับ พี่น้องชาวบ้านที่ต้องอพยพ” เป็นการแสดงให้เห็นว่า พิธีกรมีความเป็นห่วง กล่าวว่ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงจะไม่ปลอดภัย

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนสรุปที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไปนี

ตาราง 17 ความถี่ของส่วนสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว

รูปแบบของส่วนสรุป	ความถี่	ร้อยละ
การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น	61	36.31
การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น	25	14.89
การปิดเรื่องแบบสรุปความ	20	11.90
การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ	17	10.12
การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ	16	9.52
การปิดเรื่องแบบตามเนื้อหาข่าว	16	9.52
การปิดเรื่องตามความรู้สึกของพิธีกร	13	7.74
รวม	168	100

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.31 ที่พบรองลงมาคือ การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น คิดเป็นร้อยละ 14.89 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรายการเจาะข่าวต้น มีลักษณะการเล่าข่าวที่มักจะมีการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์เรื่องต่าง ๆ ร่วมไปกับการนำเสนอข่าว และรูปแบบการปิดเรื่องที่พบน้อยที่สุด คือ การปิดเรื่องตามความรู้สึกของพิธีกร คิดเป็นร้อยละ 7.74 ผู้วิจัยสังเกตว่า การปิดเรื่องในประเภทนี้มักจะพบกับข่าวที่เกิดความสูญเสีย หรือเป็นเรื่องราวที่ผู้เกี่ยวข้องในข่าว ต้องการกำลังใจ แสดงให้เห็นว่าพิธีกรมีความรู้สึกร่วมไปกับข่าว

จากการศึกษาโครงสร้างข่าว ทั้งในส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป พบว่า สามารถแสดงรายละเอียดของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบแบบการรายงานข่าว การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว ได้ดังนี้

ตาราง 18 แสดงลักษณะโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าว การเล่าข่าวใน
รูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว

โครงสร้าง	รูปแบบ
ส่วนนำ	การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา การเปิดเรื่องด้วยความรู้สึกต่อเหตุการณ์ข่าว การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล การเปิดเรื่องด้วยแหล่งข่าว การเปิดเรื่องด้วยชนบของนิทาน
ส่วนเนื้อหา	เนื้อหาแบบมีการให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง
ส่วนสรุป	การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น การปิดเรื่องแบบสรุปความ การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ การปิดเรื่องแบบตามเนื้อหาข่าว การปิดเรื่องตามความรู้สึกของพิธีกร

2.2 วิเคราะห์โครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สกู๊ปข่าว (Scoop)

พบว่า มีการปรากฏโครงสร้างแบบ 3 ส่วนคือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.2.1 ส่วนนำ

ส่วนนำ คือ ส่วนของการเปิดเรื่อง หรือจุดเริ่มต้นของเรื่อง เป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างข่าว เพราะเป็นตอนที่ผู้ฟังจะติดตามความสนใจของผู้รับสารให้ติดตามเรื่องราวในตอนต่อไป จากการศึกษาพบว่า ส่วนนำ มีกลวิธีการเปิดเรื่อง 2 กลวิธี ได้แก่ การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง การเปิดเรื่องด้วยการยกเรื่องอื่นมากล่าวนำ การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.2.1.1 การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์

การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรบอกให้ผู้ฟังทราบถึงความเป็นมาของเหตุการณ์ข่าว ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “แน่นอนครับ อยู่บนรถกันทั้งที่ เรื่องราวที่ต้องพูดถึงกันก็คือ เรื่องราวของการจราจรในเมืองไทยครับ ก่อนที่เราจะพาไปดูเกี่ยวกับเรื่องราวของการใช้รถใช้ถนนของกรุงเทพมหานครครับ เรามาดูเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารของเมืองไทยกันก่อนดีกว่า มาเริ่มกันที่ข่าวแรกกันก่อนดีกว่า”

(ตอน 2 เจาะข่าวจราจรกับจอห์น วิญญู. พ. 3 ก.พ. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรเปิดเรื่องโดยการแจ้งให้ผู้ชมทราบก่อนว่า เรื่องที่พิธีกรจะนำเสนอในวันนี้คือเรื่องอะไร และทำไมถึงต้องนำเสนอในเรื่องนี้ เป็นการให้บริบทของข่าว ก่อนที่พิธีกรจะนำเสนอเนื้อหาของข่าวต่อไป โดยข่าวที่พิธีกรนำเสนอต่อไปนั้น ล้วนเป็นเรื่องของการจราจรในกรุงเทพฯ เช่น เรื่องวินัยการจราจรของผู้ใช้รถใช้ถนน อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนท้องถนน ปัญหาของผู้ใช้บริการจากรถสาธารณะ เป็นต้น

2.2.1.2 การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง

การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรกล่าวเข้าสู่เนื้อหารายละเอียดของข่าวเลย ไม่มีการกล่าวนำใด ๆ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “กรม.ป. 1 ไกล่คลอดแล้วนะฮะ โผนังเทียน โผกูรู โผ Wanna be ปลิวว่อนเลยนะ
ครับ ถ้าสุดเตรียมทหารลืบคับอกโรงจะครับ”

(ตอน 36 โห ลวกเพีย. ศ. 5 ส.ค. 54)

จากตัวอย่าง พิธีกรเปิดเรื่องด้วยการกล่าวถึง เนื้อหาของข่าวโดยไม่มีการเกริ่น
 นำ ๆ เพื่อเข้าสู่เนื้อหาของข่าว การเปิดเรื่องเช่นนี้ มักพบกับข่าวที่มีการเล่าข่าวสั้น ๆ ไม่ใช่ข่าว
 หลักที่พิธีกรจะนำมาเป็นจุดเด่นของตอนที่น่ามาเสนอ

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนนำที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 19 ความถี่ของส่วนนำรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบท
 วิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop)

รูปแบบของส่วนนำ	ความถี่	ร้อยละ
การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์	2	66.67
การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง	1	33.33
รวม	3	100

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า กลวิธีการเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ พบ
 มากกว่า การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง เนื่องจากเนื้อหาข่าวที่น่ามาเสนอในรูปแบบนี้ มักเป็น
 ข่าวที่สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ก่อนหน้านี้ ทำให้พิธีกรต้องให้บริบทของเหตุการณ์เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจ

2.2.2 ส่วนเนื้อหา

ส่วนเนื้อหา คือ ส่วนที่เป็นเรื่องราวหรือเนื้อความหลักในรายละเอียดที่สืบเนื่องจากส่วน
 นำ จากการศึกษาคโครงสร้างข่าวในรายการเจาะข่าวตื่น สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบ ดังมีลักษณะ
 ต่อไปนี้

2.2.2.1 เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น

เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น หมายถึง เนื้อหาที่มีการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์ วิวิจารณ์ของพิธีกร ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ลองคิดดู จากที่วิเคราะห์เหี้ย หรือการที่นายออกมาพูดเองว่ารัฐบาลอาจจะอยู่ได้ปีเศษ ๆ หรืออะไรก็ตาม หรือว่ารัฐบาลชุดนี้ไปไปป รัฐบาลที่จะขึ้นมาใหม่มันก็จะไปทำสัญญาใหม่ป่าว พอมันเปลี่ยนรัฐบาลใหม่อีกมันก็จะมายกเลิกใหม่อีกหรือป่าว งวดหน้าค่าครองชีพเพิ่มขึ้นสูงขึ้นเป็นสี่พันล้านบาทเลยแล้วกัน โห มันใช่เรื่องมั๊ยครับ”

(ตอน 2 เจาะข่าวต้นกับจอห์น วิญญู จีที. ศ. 5 ก.พ. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาข่าวที่ตนเองนำมาเสนอ โดยแสดงความคิดเห็นในเรื่องของการต้องจ่ายเงินเพื่อยกเลิกสัญญาห่วยออนไลน์ ซึ่งพิธีกรมีความเห็นว่า เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาจากรัฐบาลชุดก่อนที่หมดวาระไป ซึ่งหากรัฐบาลใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่นโยบายต่าง ๆ ย่อมก็จะมีเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการเปลี่ยนไป เปลี่ยนมาไม่แน่นอนแบบนี้ ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีก็จะแย่

2.2.2.2 เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง

เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง หมายถึง เนื้อหาที่มีการอ้างอิง บุคคล หน่วยงานต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ นำมาประกอบในการเล่าข่าวของพิธีกร เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับรายการ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “เรามีกรณีศึกษาสองกรณีด้วยกัน ยกมาจากต่างประเทศกันเลยทีเดียว กรณีที่ 1 สหรัฐอเมริกา ปี 1992 ครับ มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประกาศขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ 4.2 เหรียญ เป็น 5.05 เหรียญ หรือประมาณ 18.8% นั่นเอง ในขณะที่มลรัฐ เพนซิลเวเนีย รัฐเพื่อนบ้าน ยังคงอัตราค่าแรงขั้นต่ำไว้ที่ 4.25 เหรียญต่อชั่วโมงเหมือนเดิมครับ บ้านแค่นี้ก็เหมือนบ้านเราละครับ ใ้วพระเจ้า เดียวตายแน่ ๆ เลย อีนี่เจ็งหมดทั้งรับแน่ ๆ ๆ ๆ นอน ๆ ๆ ๆ การผลิตทุกอย่างมันจะต้องไหลรวมกันไปอยู่ที่รับข้างบ้านเราแน่ ๆ เลย วินาศสันตะโร ผลครับ อัตราการว่างงานในนิวเจอร์ซีย์ไม่เพิ่มครับ และเมื่อเวลาผ่านไป อัตราการจ้างงานมันดันเพิ่มขึ้นได้ไววะ นิวเจอร์ซีย์ครับ ก็ยังมีเศรษฐกิจที่เจริญรุ่งเรืองไม่แพ้เพนซิลเวเนียจนถึงทุกวันนี้ครับ มันดันโอเคอะ พวกนักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล เค้ายังเถียงกันไม่จบเลยนะครับ กรณีที่สองครับ ในปี 1973 สงครามในตะวันออกกลางและการรวมตัวกันอย่างจริงจัง

ของสมาชิกโอเปกครับ ทำให้ราคาน้ำมันดิบขึ้นจากบาเรลละ 50 เซนต์ เป็นบาเรลละ 25 เหรียญ ดอลลาร์สหรัฐ คือราคาน้ำมันดิบนี้มันขึ้น ห้าสิบเท่าในระยะเวลาไม่นานครับ เอาละครับ อธิบาย อย่างนี้ดีกว่า รถผมเติมแก๊สโซลล์ 95 ลิตรละ 39.14 แล้วคุณหำเข้าไปครับ เท่ากับ 1907 บาท น้ำมันขึ้นจากลิตรละ 38 บาทเป็น 1907 โลกแตกมัย ฟัดลมมัย กวยเดี่ยวขามละ 80 หรือปาวไม่ แน่ใจ แต่ที่แน่ ๆ ครับ รถประหยัคน้ำมันออกมาเกินเพียบเลยครับ และน้ำมันก็สามสิบปีที่แล้วนะ ครับพี่น้อง”

(ตอน 36 โห ลวกเพียบ. ศ. 5 ส.ค. 54)

จากตัวอย่าง ตอนนี้เป็นตอนที่รายการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเรื่องของการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ เป็นวันละ 300 บาท ของนโยบายรัฐบาล มีการชี้ให้เห็นถึงผลดี ผลเสียของ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตาม เป็นลักษณะการนำเสนอแบบสลับขาว ในส่วนนี้ พิธีกรได้มีการอ้างถึงเหตุการณ์ที่มีลักษณะคล้ายกับที่ประเทศไทยกำลังประสบ โดยยกตัวอย่างจากประเทศสหรัฐอเมริกา และกรณีสงครามในตะวันออกกลางและการรวมตัวกันของสมาชิกโอเปก มาเป็นตัวอย่างเปรียบเทียบ ที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นของพิธีกร

2.2.2.3 เนื้อหาแบบให้ภูมิหลังของเหตุการณ์

เนื้อหาแบบให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ หมายถึง เนื้อหาที่กล่าวถึงความเป็นมา อธิบายรายละเอียดของข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “พ.ต.ท. ปิ่นลั่น เมียเจ็บ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้น จากการขบถย้อนศรของ พ.ต.ท.คนนี้ พ.ต.ท. สรวัดจรรยาจร สน.ชนะสงคราม เค้าขบถย้อนศรปั๊บ เฉี่ยวรถจักรยานยนต์ เสียหลักแหกโค้งชนรถปิกอัพที่จอดอยู่ข้างทางกับเสาป้ายของ อบต. แล้วก็ทะยานพุ่งตกที่ถนนปทุมธานี ไอ้โห คนเดียวนี่ก็ให้เกิดอุบัติเหตุทางท้องถนนได้เยอะขนาดนี้เลยทีเดียวนะ ชาวบ้านเห็นเหตุการณ์จะเข้าไปช่วยเหลือ ตำรวจคนนี้นี่ก็รู้ว่าจะถูกปล้นครับ ไอ้โห คงนึกตัวอยู่แล้วว่าตำรวจเมืองไทยประชาชนไม่ค่อยรักเท่าไร ก็เลยชักปืนออกมาขู่ครับ แล้วก็เกิดปืนลั่นครับพลาดโดนเมียตัวเองอีก ดีว่าเมียเป็นพยาบาลก็เลยอาจจะห้ามเลือดอะไรได้ครับ เพื่อนตำรวจด้วยกันก็ต้องเข้ามาเคลียสถานการณ์ท้ายที่สุด นี่ตำรวจเองก็ไม่กล้าผลิผลาม เพราะเจ้าตัวนี่ มีอาวุธปืนอยู่ในมือครับ ไอ้โห ครับ ย้ำอีกครั้งหนึ่งนะครับ ขบถสวนเลน ขนมอเตอร์ไซด์ ชักปืนออกมาขู่ ปิ่นลั่น โดนเมียตัวเอง ปัง ไอ้..ผัวเขาทำไมทำอย่างนี้ทั้งหมดนี้นะ เป็นฝีมือของ พ.ต.ท.สรวัดจรรยาจร สน.ชนะสงคราม ขนาดตัวเองนี่ยังบังคับให้ตัวเองทำตามกฎหมายไม่ได้นี่นะฮะ แล้วใครที่ไหนเค้าจะไปทำตาม เอาละ”

(ตอน 2 เจาะข่าวเจาะกับจอห์น วิญญู. พ. 3 ก.พ. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรเล่าข่าวเรื่องราวของสารวัตรจรรยาที่โรงพักขณะสงคราม ได้ขับรถ ผิดกฎจราจร ทำให้ตนเองนั้นเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน มีผู้เสียหายหลายคน ซึ่งพิธีกรได้ให้รายละเอียด ข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน ผู้ชมสามารถนึกภาพตามและเข้าใจได้ดี

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนเนื้อหาที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไป

ตาราง 20 ความถี่ของส่วนเนื้อหา รูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop)

รูปแบบของส่วนเนื้อหา	ความถี่	ร้อยละ
แสดงความคิดเห็น	11	57.90
มีการอ้างอิง	5	26.31
ให้ภูมิหลังของเหตุการณ์	3	15.79
รวม	19	100

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาที่พบมากที่สุดคือ เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 57.90 เนื่องจากลักษณะของรายการเป็นการเล่าข่าวที่มีการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์ วิจารณ์ ควบคู่ไปกับการรายงานข่าว และเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 15.79

2.2.3 ส่วนสรุป

ส่วนสรุป คือ ส่วนที่สรุปหรือปิดเรื่องที่พิธีกรต้องการนำเสนอ เพื่อย้ำประเด็นหรือเจตนาของพิธีกร จากการศึกษพบว่าส่วนสรุป มีกลวิธีการปิดเรื่อง 1 กลวิธี ได้แก่ การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.2.3.1 การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น

การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในข่าว ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “สรุปแล้วท้ายที่สุดมันก็คือเงินพวกเราใช้มั๊ยครับ เพราะฉะนั้นครับ จะใช้เงินทั้งที่ช่วยคิดถึงพวกผมหน่อย ให้อะไรครับ ภาษีของเราไปจ่ายเงินพวกท่านแล้ว นี่ละครับ”

(ตอน 3 เจาะข่าวตื่นกับจอห์น วิญญู จีที. ศ.5 ก.พ.53)

จากตัวอย่าง เนื้อหาของข่าวในตอนนี้เป็นเรื่องที่พิธีกรสงสัย ว่าเงินภาษีที่ประชาชนจ่ายให้กับรัฐบาลนั้น นำไปใช้จ่ายในส่วนไหน จึงได้นำเสนอแต่ข่าวที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ที่รัฐบาลนำเงินภาษี ไปใช้อย่างไม่คุ้มค่า คืบกับประโยชน์ที่ต้องเสียงบประมาณ เช่น เรื่องโครงการโฮปเวลล์ โครงการจัดซื้อเครื่อง GT200 เรื่องการจ่ายค่ายกเลิกสัญญาห้วยอนไลน์ ซึ่งทั้งหมดนี้ พิธีกรมีความเห็นว่า เป็นเรื่องที่เสียงบประมาณไปอย่างน่าเสียดาย พิธีกรจึงสรุปปิดข่าวโดยใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่ตนนำเสนอไป

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนสรุปที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไปนี้
ตาราง 21 ความถี่ของส่วนสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สกู๊ปข่าว (Scoop)

รูปแบบของส่วนสรุป	ความถี่	ร้อยละ
การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น	3	100
รวม	3	100

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า พบกลวิธีการปิดเรื่องเพียงรูปแบบเดียวคือ การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้เนื่องจากการนำเสนอข่าวในรูปแบบนี้ พิธีกรมุ่งนำเสนอความคิดเห็นการวิพากษ์วิจารณ์ มากกว่าที่จะนำเสนอการรายงานเหตุการณ์

จากการศึกษาโครงสร้างข่าว ทั้งในส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป พบว่า สามารถแสดงรายละเอียดของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop) ได้ดังนี้

ตาราง 22 ลักษณะโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop)

โครงสร้าง	รูปแบบ
ส่วนนำ	การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง
ส่วนเนื้อหา	เนื้อหาแบบมีการให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง
ส่วนสรุป	การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น

2.3 วิเคราะห์โครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์

ในการวิเคราะห์หัวข้อนี้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์เฉพาะโครงสร้างข่าวที่พิธีกรนำเสนอ ไม่รวมกับบทสัมภาษณ์แขกรับเชิญ เพราะนั่นถือเป็นบทสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเป็นคนละส่วน ไม่ใช่โครงสร้างข่าว จากการศึกษพบว่า มีการปรากฏโครงสร้างแบบ 3 ส่วนคือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.3.1 ส่วนนำ

ส่วนนำ คือ ส่วนของการเปิดเรื่อง หรือจุดเริ่มต้นของเรื่อง เป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างข่าว เพราะเป็นตอนที่ผู้ฟังจะตั้งใจดูความสนใจของผู้รับสารให้ติดตามเรื่องราวในตอนต่อไป จากการศึกษพบว่าส่วนนำ มีกลวิธีการเปิดเรื่อง 3 กลวิธี โดยเรียงลำดับที่ปรากฏจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

2.3.1.1 การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา

การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรหยิบยกเอาปัญหาของคนทั่วไปมากล่าวเพื่อโยงไปสู่เนื้อหา ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “นี่เป็นเรื่องที่ฮือฮามากกันอีกแล้วครับ วันก่อนครับ เราเอาข่าวนี้ไปโพสต์ลง Facebook ครับ ทางหน้าเว็บไซต์ของเจาะข่าวตื่นครับ แหม่กันมาดราม่ากันใหญ่เลยครับพี่น้องครับ”

(ตอน 77 เจาะ GAT PAT กับสุดาร์ตน์. ศ. 23 พ.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรเปิดเรื่องข่าวด้วยการนำประเด็นปัญหาของผู้คนในสังคมมากล่าวเพื่อเรียกความสนใจจากผู้ชมว่า เรื่องราวอะไร ที่ทำให้คุณต้องให้ความสนใจจนเป็นกระแสฮือฮา ก่อนที่พิธีกรจะโยงเข้าสู่เนื้อหาเรื่องของคุณคะแนนเฉลี่ยการสอบ GAT ของนักเรียนที่เข้าสอบในครั้งนั้น

2.3.1.2 การเปิดเรื่องด้วยการแสดงความรู้สึกต่อเหตุการณ์ข่าว

การเปิดเรื่องด้วยการแสดงความรู้สึกต่อเหตุการณ์ข่าว หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรกล่าวแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีต่อเหตุการณ์ข่าวที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้รับสารต้องการติดตามต่อไปว่า จะเกิดเหตุการณ์ใดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น: “เรื่องที่น่าเศร้าที่สุดประจำสัปดาห์นี้ และเป็นข่าวที่น่าช็อควงการที่สุดประจำสัปดาห์นี้ และทำให้ผมและพ่อบรรณกษัตริย์ก็คือ ข่าวววงแตก ของบิ๊ซซู วุสแคปนี่เอง”

(ตอน 81 I T U ฆ่าตัดตอน Internet กับ Woody. ศ. 21 ธ.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรเปิดเรื่องข่าวด้วยการแสดงความรู้สึก โดยกล่าวว่า “เรื่องที่น่าเศร้า” และ “ข่าวที่น่าช็อค” เพื่อโยงเข้าสู่เนื้อหาข่าวเรื่องนักร้องวงบิ๊ซซู วุสแคป ของประเทศญี่ปุ่นประกาศเลิกเป็นนักร้อง การเปิดเรื่องเช่นนี้ ทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจอยากรู้ว่า ข่าวใดที่ทำให้พิธีกรมีความรู้สึกเช่นนั้น จึงเกิดความสนใจติดตามเนื้อหาที่พิธีกรจะนำเสนอต่อไป

2.3.1.3 การเปิดเรื่องด้วยแหล่งข่าว

การเปิดเรื่องด้วยแหล่งข่าว หมายถึง การเปิดเรื่องที่พิธีกรกล่าวอ้างถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นแหล่งข่าว ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “นอกจากนี้ะครับ ยังมีรายงานส่งตรงมาจากคนเสื้อแดง บางท่านนะครับ ที่มีนิว
สถานอยู่แถวบริเวณราชดำริแจ้งมาบอก”

(ตอน 7 คนไม่ใส่เสื้อ. พท. 29 เม.๕.53)

จากตัวอย่าง พิธีกรเปิดเรื่องข่าวมีการอ้างถึง การที่ส่งตรงรายงานมาจากคนเสื้อแดง
เป็นการอ้างถึงแหล่งข่าว ที่พิธีกรกำลังจะนำเสนอว่ามีที่มาจากไหน เพื่อจะโยงเข้าสู่เนื้อหาต่อไปที่
พิธีกรกำลังจะให้รายละเอียดในเนื้อหาข่าว

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนนำที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 23 ความถี่ของส่วนนำรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการรายงานข่าวและบท
สัมภาษณ์

รูปแบบของส่วนนำ	ความถี่	ร้อยละ
การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา	11	57.89
การเปิดเรื่องด้วยความรู้สึกล่อลวงเหตุการณ์ข่าว	6	31.58
การเปิดเรื่องด้วยแหล่งข่าว	2	10.53
รวม	19	100

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า กลวิธีการเปิดเรื่องที่พบมากที่สุด คือ การเปิดเรื่องด้วย
ประเด็นปัญหา คิดเป็นร้อยละ 57.89 และการเปิดเรื่องที่พบน้อยที่สุดคือ การเปิดเรื่องด้วยแหล่งข่าว
คิดเป็นร้อยละ 10.53

2.3.2 ส่วนเนื้อหา

ส่วนเนื้อหา คือ ส่วนที่เป็นเรื่องราวหรือเนื้อความหลักในรายละเอียดที่สืบเนื่องจากส่วน
นำ จากการศึกษาคู่มือโครงสร้างข่าวในการเจาะข่าวต้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 แบบ ดังมีลักษณะ
ต่อไปนี้

2.3.2.1 เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น

เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น หมายถึง เนื้อหาที่มีการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ของพิธีกร ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ท่านนายกอภิสิทธิ์สุดหล่อของผมนี้ ก็ได้ให้สัมภาษณ์ทีวีต่างประเทศสื่อหนึ่งครับว่า รัฐบาลจะพยายามไม่ทำให้เกิดการปะทะกันของบุคคลสองกลุ่ม แต่ท่านนายกครับ เท่าที่ผมพิจารณาแล้วนะครับ ผมคิดว่าคนที่ทำให้คนสองกลุ่มจะตีกันนี้ก็คือของท่านเองละ ไม่รู้จะอวยกันไปถึงไหน รู้แล้วว่าหล่อครับ ในลิสต์ของท่านนี้มีแต่การเปิดเพลงอวยกันตลอดแบบนี้มันไม่เนียนเลยนะครับ ทีมงานพิธีกรของท่านต้องมีสนนิมกันนิดนึงนะฮะ”

(ตอน 7 คนไม่ใส่เสื้อ. พท. 29 เม.ษ.53)

จากตัวอย่าง พิธีกรเล่าข่าวเรื่องที่นายกอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ออกมาให้สัมภาษณ์ในรายการโทรทัศน์ของต่างประเทศ พิธีกรได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่นายกอภิสิทธิ์ โดยมีคำว่า “เท่าที่ผมพิจารณาแล้วนะครับ ผมคิดว่า...” แสดงให้เห็นว่า ข้อความส่วนนี้ เป็นความคิดเห็นของพิธีกรไม่ใช่รายละเอียดข้อเท็จจริงของข่าว

2.3.2.2 เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง

เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง หมายถึง เนื้อหาที่มีการอ้างอิง บุคคล หน่วยงานต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้ นำมาประกอบในการเล่าข่าวของพิธีกร เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับรายการ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “กฎเนี่ยมันมีมาจากประกาศคณะปฏิวัติเมื่อปี 2515 ซึ่งก็คือ ประกาศคณะปฏิวัติจอมพล ถนอม กิตติขจร มีข้อความว่า การแต่งกาย และความประพฤติดังต่อไปนี้ถือว่าไม่เหมาะสม แก่สภาพของนักเรียนตามความในข้อสี่ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 นั้น นักเรียนชายไว้ผมยาว โดยไว้ผมข้างหน้าและกลางศีรษะยาวเกิน ห้าเซนติเมตร และชายผมรอบศีรษะไม่ตัดเกรียนชิดผิวน้ำ หรือไว้หนวดหรือเครา นักเรียนหญิงตัดผมหรือไว้ผมยาวเลยต้นคอ หากโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้อนุญาตให้ไว้ยาวเกินกว่านั้นก็ให้รวบให้เรียบร้อย นักเรียนใช้เครื่องสำอางหรือสิ่งปลอมเพื่อการเสริมสวย”

(ตอน 82 เจาะสิทธิมนุษยย์เกรียน. ศ. 28 ธ.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรเล่าข่าวเรื่องที่มีนักเรียนชายบางกลุ่มออกมาเรียกร้องว่า การกฎระเบียบข้อบังคับเรื่องทรงผมของโรงเรียน เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล พิธีกรเลยนำประเด็นนี้มาเล่าข่าวเพื่อเล่าถึงที่มา ที่ไปของการออกกฎไว้ทรงผมของโรงเรียนรัฐบาล พิธีกรได้อ้างถึง ประกาศคณะปฏิวัติเมื่อปี 2515 ที่เป็นที่มาของการออกประกาศกฎระเบียบ จากตัวอย่างจะเห็นว่า พิธีกรได้อ้างอย่างชัดเจน มีฉบับที่ และเนื้อความที่กล่าวอย่างครบถ้วน เป็นการอ้างเพื่อให้การสนับสนุนและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับพิธีกร

2.3.2.2 เนื้อหาแบบให้ภูมิหลังของเหตุการณ์

เนื้อหาแบบให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ หมายถึง เนื้อหาที่กล่าวถึงความเป็นมา อธิบายรายละเอียดของข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือ ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “แอร์สวายน้อยสายการบิน CATHAY PACIFIC ก็ได้โพสต์ข้อความว่า ในขณะที่กำลังให้บริการนั่งอิงอิงนี่นะครับ แทบจะทนไม่ได้ อยากจะดีทอกซ์ศีรษะให้ คุณนั่งอิงอิงแบบจนเกือบจะหักห้ามใจไม่ได้ แต่ที่เป็นเรื่องขึ้นมาแบบจริง ๆ จังเนี่ยก็เพราะว่า เจ้านี่จอมพลาดของเราเนี่ยะ ดันจะต้องเอารายชื่อที่ผู้โดยสารที่ตัวเองไปถ่ายรูปมา มาอัพ Facebook ประกอบหนึ่งสตอรี่ของนางด้วยคร่า”

(ตอน 79 เจาะดิ่งป่าแอร์ ศ. 7 ธ.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรเล่าข่าวเกี่ยวกับเรื่องราวกรณีทีแอร์โฮสเตส โพสต์ข้อความลง Facebook ว่า อยากจะนำกาแฟราดศีรษะของนางสาวแพรวทองธาร ชินวัตร โดยมีการให้รายละเอียดของข่าว โดยพิธีกรให้รายละเอียดว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไหร่ ตั้งแต่ประเด็นที่เป็นข่าวและสาเหตุที่เกิดเรื่องทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและชัดเจน

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนเนื้อหาที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไป

ตาราง 24 ความถี่ของส่วนเนื้อหา รูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์

รูปแบบของส่วนเนื้อหา	ความถี่	ร้อยละ
แสดงความคิดเห็น	38	57.58
มีการอ้างอิง	15	22.72
ให้ภูมิหลังของเหตุการณ์	13	19.70
รวม	66	100

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาที่พบมากที่สุดคือ เนื้อหาแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 57.58 และเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 19.70

2.3.3 ส่วนสรุป

ส่วนสรุป คือ ส่วนที่สรุปหรือปิดเรื่องที่พิธีกรต้องการนำเสนอ เพื่อย้ำประเด็นหรือเจตนาของพิธีกร จากการศึกษาพบว่าส่วนนำ มีกลวิธีการปิดเรื่อง 2 กลวิธี โดยเรียงลำดับที่ปรากฏจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น ดังมีลักษณะต่อไปนี้

2.3.3.1 การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น

การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในข่าว ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “แต่ก็อย่างว่าละครับ กระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงที่ได้งบประมาณที่สุดในประเทศนี้เลยนะ เห็นมัยเค้าใช้เงินเยอะขนาดนี้ แสดงว่าเค้าโคตรให้ความสำคัญกับการศึกษาของชาติเลย ให้ตายเถอะครับ แม้ว่าอาจจะใช้เงินผิดประเภทไปนิดนึง”

(ตอน 79 เจาะดั่งป่าแอร์ ศ. 7 ธ.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวจบเรื่องด้วยการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของข่าวที่ก่อนหน้านี้พิธีกรนำเสนอไป คือ เรื่องการจัดซื้อครุภัณฑ์ทางการศึกษา ที่มีการใช้งบประมาณมากและมีความไม่โปร่งใสในการจัดซื้อ พิธีกรจึงแสดงความคิดเห็นในตอนจบเรื่อง ว่า “เห็นมัยเค้าใช้เงินเยอะขนาดนี้ แสดงว่าเค้าโคตรให้ความสำคัญกับการศึกษาของชาติเลย ให้ตายเถอะครับ แม้ว่าอาจจะใช้เงินผิดประเภทไปนิดนึง” เป็นการแสดงความคิดเห็นเชิงประชดประชัน การบริหารงานของรัฐบาล

2.3.3.2 การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น

การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น หมายถึง การปิดเรื่องที่พิธีกรทิ้งท้ายตั้งประเด็นให้ผู้ชมคิดต่อหลังจากได้ให้รายละเอียดและข้อมูลต่าง ๆ ในส่วนเนื้อหาแล้ว เพื่อให้ผู้ชมนำกลับไปคิดพิจารณาต่อว่าเหตุการณ์จะดำเนินต่อไปอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น

แอม : “คุณรู้ป่าว สมาคมผู้สื่อข่าว ไร่พรมแดนอะ เค้จัดให้ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มที่อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยไม่เสรีนะพี่ๆ ประเทศที่อินเทอร์เน็ตไม่เสรี หรือ Not Free และพระราชบัญญัติ คอมพิวเตอร์ ถือว่าเป็นกฎหมายที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและบังคับใช้อย่างเสมอภาคได้ยาก ๆ มาก ๆ”

(ตอน 81 I T U ฆ่าตัดตอน Internet กับ Woody. ศ. 21 ธ.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรปิดเรื่องข่าวด้วย ตั้งประเด็นคำถามหลังจากที่ได้นำเสนอเรื่องราวของเนื้อหาไปแล้ว การตั้งคำถามของพิธีกรในที่นี้ ไม่ได้ต้องการให้ผู้ชมตอบว่า ทราบ หรือ ไม่ทราบ แต่เป็นการตั้งเพื่อให้ผู้ชมนำประเด็นที่พิธีกรกล่าวนั้น นำกลับไปคิดต่อ เพื่อต้องการให้ผู้ชมทราบว่า เราทุกคนที่ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยนี้ ถูกจำกัดด้วยสิทธิเสรีภาพในการใช้อินเทอร์เน็ต

จากการศึกษาสามารถสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของส่วนนำที่ปรากฏได้ดังตารางต่อไปนี้ ตาราง 25 ความถี่ของส่วนสรุปรูปแบบต่าง ๆ ของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์

รูปแบบของส่วนสรุป	ความถี่	ร้อยละ
การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น	13	68.42
การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น	6	31.58
รวม	19	100

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่า กลวิธีการปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น พบมากกว่า กลวิธีการปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ลักษณะเด่นในการนำเสนอข่าวของพิธีกร มักจะแสดงความคิดเห็นของตนควบคู่ไปกับการนำเสนอข่าวมากกว่าจะเป็นการรายงานเหตุการณ์เพียงอย่างเดียว

จากการศึกษาโครงสร้างข่าว ทั้งในส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป พบว่า สามารถแสดงรายละเอียดของโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์ ตาราง 26 แสดงลักษณะโครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์

โครงสร้าง	รูปแบบ
ส่วนนำ	การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง
ส่วนเนื้อหา	เนื้อหาแบบมีการให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น เนื้อหาแบบมีการอ้างอิง
ส่วนสรุป	การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น

จากการศึกษาโครงสร้างข่าวในรายการเจาะข่าวต้น ทำให้เห็นภาพรวมของโครงสร้างและเข้าใจลักษณะของโครงสร้างที่ปรากฏ ผลการศึกษา พบว่า มีโครงสร้าง 3 ส่วน คือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา ส่วนสรุป แต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันเป็นเอกภาพของเรื่อง พิธีกรใช้กลวิธีที่หลากหลายในการเล่าข่าว ทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของรายการข่าวในรูปแบบเดิมที่มักจะมีลักษณะการเปิดเรื่องที่เป็นชนบในรูปแบบเดียวกันหมดในการนำเสนอข่าวมาสู่รายการประเภทเล่าข่าวรูปแบบใหม่ที่มีวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย

บทที่ 4

กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื่น”

ในบทนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ถึงกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในลักษณะต่าง ๆ ที่พิธีกรเลือกใช้ โดยจำแนกออกเป็นประเภทตามกลวิธีที่ปรากฏ

กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีที่ปรากฏ พบว่ามีกลวิธีการใช้ภาษาทั้งหมด 11 กลวิธี โดยเรียงลำดับที่ปรากฏจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน การใช้ความเปรียบ การใช้คำเรียกบุคคล การใช้การเล่นทางภาษา การยกตัวอย่าง การสร้างคำ การยกคำกล่าวของบุคคล การใช้คำที่มีความหมายนัยประหัต การเสียดสีโดยใช้คำไม่เจาะจงเป้าหมาย การสร้างเสียดสีผู้อื่น และการใช้คำสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน

การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน หรือ Verbal Irony ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยนิยามตามแนวทางของพานโพธิ์ทอง (Panpothong. 1996) ว่าหมายถึง การพูดอย่างหนึ่งแต่ความหมายตรงกันข้าม หรือการพูดสิ่งที่ผู้พูดเชื่อว่าเป็นเท็จ ตัวอย่างเช่น พูดว่า “ดี” แต่หมายความว่า “เลว” หรือก็คือ ผู้พูดไม่ได้เชื่อว่า “ดี” ตามที่ตนเองกล่าว ถ้อยคำนัยผกผันต่างจากถ้อยคำที่เป็นเท็จตรงที่ผู้พูดจะต้องการให้ผู้ฟังรู้ว่าตนต้องการความหมายตรงกันข้าม

นอกจากนี้ถ้อยคำนัยผกผันยังหมายถึง การแสดงวัจนกรรมต่าง ๆ โดยละเมิดเงื่อนไขความจริงใจ เซอร์ล (Searle.1969) ของวัจนกรรมประเภทนั้น ๆ

จากการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื่น” พบว่า การใช้ภาษาเสียดสีโดยกลวิธีการใช้ถ้อยคำนัยผกผัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 หัวข้อใหญ่ คือ

1.1 การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในลักษณะต่างๆ

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงถ้อยคำนัยผกผันที่พิจารณาตามรูปแบบถ้อยคำนัยผกผันว่าเป็นถ้อยคำที่มีลักษณะเป็นเช่นไร ดังนี้

1.1.1 การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตามรูปขัดแย้งกับถ้อยคำใกล้เคียงกัน

ถ้อยคำนัยผกผันประเภทนี้ เป็นการกล่าวถ้อยคำหนึ่งเพื่อแสดงความหมายขัดแย้งกับความหมายของถ้อยคำอื่นที่ผู้เลียดสีกล่าว ซึ่งความขัดแย้งกันระหว่างความหมายของรูปคำที่ผู้เลียดสีเลือกใช้กับความหมายของถ้อยคำแวดล้อมนี้ จะเป็นตัวชี้แนะให้ผู้ถูกเลียดสีเข้าใจว่าตนกำลังถูกเลียดสี ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “เรื่องนี้เราจะพลาดได้ไงครับนี่ ต้องขอแสดงความยินดีกับพรรคประชาธิปัตย์ที่ศาลตัดสินให้ยกคำร้องในคดียุบพรรคนะครับ ด้วยคะแนน 4 ต่อ 2 เสียงข้างมากนี้ยกเหตุผลทางเทคนิคว่า Technicality ดังกล่าวคือ ไม่ต้องตัดสินความผิดครับ เพราะว่า ผิดระเบียบนั่นเอง เดียวดีเลย ผิดระเบียบนะเรา ดีใจ ดีใจ ปลาบปลีมนะจะสิ้นสติกันเลยทีเดียว เพราะว่าถ้าพรรคประชาธิปัตย์โดนยุบไปนี่ผมก็ไม่เห็นเลยนะครับว่าจะมีใครที่จะมาเป็นนายกแทนท่านายกสุดหล่ออภิสิทธิ์ของเรา”

(ตอน 21 Winter Festival. ศ. 9 ธ.ค. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตามรูปขัดแย้งกับถ้อยคำใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาจะเห็นว่า พิธีกรใช้คำว่า “ปลาบปลีมนะ” และถ้อยคำที่ตามมาคือ “สิ้นสติ” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ขัดแย้งกัน เพราะคำว่า “ปลาบปลีมนะ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556: 724) มีความหมายว่า มีความรู้สึกยินดีแล่นวาบเข้าในใจ และคำว่า “สิ้นสติ” มีความหมายว่า สลบหมดความรู้สึก (2556: 1235) แต่พิธีกรได้กล่าวว่า “ปลาบปลีมนะจะสิ้นสติกันเลยทีเดียว” เพื่อต้องการเลียดสีในคำตัดสินของศาลที่สั่งยกคำร้องในกรณียุบพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากประธาน กกต. ไม่ได้ถามความเห็นในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง และยื่นคำร้องไม่ทันกำหนด 15 วัน นับตั้งแต่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ส่วนกรณีข้อเท็จจริงนั้น เมื่อยื่นคำร้องไม่ถูกต้อง จึงไม่จำเป็นที่จะต้องวินิจฉัยในกรณีอื่นอีก

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “มีข่าวว่าจะเรียกคุณครูมาให้ปากคำที่กองปราบไฉ่เลยมีมือมาชนกัน ไฉ่เลยครับ มีมือมาอย่างที่เราคาดไว้ มีมือเสื้อเหลืองมาให้กำลังใจ คุณครูสาว อีกฝ่ายหนึ่ง มีมือเสื้อแดงแบบว่าไฉ่ไฉ่ มันต้อง ตึง ๆ ๆ เค้าก็มาไห้ไฉ่ ไฉ่ ทำยที่สุด รักกันมาก แลกเปลี่ยนของกัน ปาข้าวของใส่กัน หัวแตกกันไปตามเรื่องตามราวบาดเจ็บกันไป”

(ตอน 70 เจาะเกาะอาโอบิ. ส. 29 ก.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงกรณีที่มีคุณครูคนหนึ่งเข้าไปต่อว่า คุณดา ดาวิณี ผู้เป็นหนึ่งในแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (นปช.) จนทำให้มีการฟ้องร้องกัน และมีผู้ชุมนุมของทั้งสองฝ่ายออกมาเผชิญหน้ากัน พิธีกรกล่าวถึงผู้ชุมนุมทั้งสองว่า “รักกันมาก แลกเปลี่ยนของกัน ปาข้าวของใส่กัน” พิธีกรใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตามรูปขัดแย้งกับถ้อยคำใกล้เคียงกัน คือคำว่า “รักกันมาก” และ “แลกเปลี่ยนของกัน ปาข้าวของใส่กัน” เพื่อเน้นความหมายตรงกันข้าม พิธีกรไม่ได้คิดว่า มือทั้งสองฝ่ายรักกันจริง เพราะถ้ารักกันจริงคงไม่มีการปาของใส่กันเพื่อทำร้ายกันอย่างนี้ พิธีกรต้องการเสียดสีผู้ที่มาชุมนุมทั้งสองฝ่ายที่มาทะเลาะกัน

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “เอาอีกแล้วครับ กรรมการสิทธิมนุษยชน เอาสันติมาเหยียบหน้ามวลมนุษยชนชาติคนไทยอีกแล้วครับ นี่ต้องยกให้เป็นความสามารถพิเศษจริง ๆ เลยครับ มีเรื่องอยากให้สืบซึ่ลึกก่อนใหญ่ ๆ ที่สุดออกมาปาได้ทุกสัปดาห์เลยนะครับ จ้างใครเป็นพิอาร์ครับ อยากจ้างบ้าง สัปดาห์ที่แล้วครับ ก็แจกรางวัลนักสิทธิมนุษยดีเด่นกันไปครับ กันไปครับ ก็อย่างที่เห็นครับฆ่าเวลาปากว่าฆ่าคน GT 200 ใช้ได้จริงปาวก็ไมรู้แต่ก็มอบรางวัล ชู กุลละเพ็ญจริงเลยครับ เอา เอาละ สำหรับผลงาน ซินโบว์แดงยักนั้กกลางผูกโบว์ให้ประชาชนทั้งประเทศประจำสัปดาห์นี้ก็คือ ผลงานล่าสุดของเขา และเธอ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับ กระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมทั่วไปประเทศ”

(ตอน 82 เจาะสิทธิมนุษย์ไกรเย็น. ศ. 28 ธ.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตามรูปขัดแย้งกับถ้อยคำใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาจะเห็นว่า พิธีกรใช้คำว่า “ผลงานชิ้นโบว์แดง” ที่มีความหมายตามรูปที่ขัดแย้งกับถ้อยคำที่ตามมาว่า “ยกนิ้วกลางผูกโบว์” เพราะคำว่า “ผลงานชิ้นโบว์แดง” มีความหมายว่า ผลงานชิ้นสำคัญที่ได้รับการยกย่อง ในขณะที่ คำที่ตามมาคือคำว่า “ยกนิ้วกลางผูกโบว์” ซึ่งโดยปกติแล้ว การที่เรายกย่อง หรือชมเชยผู้อื่น เราจะยกนิ้วหัวแม่มือเป็นสัญลักษณ์ในการยกย่องหรือชมเชย ดังนั้น พิธีกรใช้ถ้อยคำดังกล่าวเพื่อต้องการเสียดสีการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่พิธีกรมีความคิดเห็นว่าเป็นไม่ดี และไม่เห็นด้วย

1.1.2 การใช้ถ้อยคำแบบไม่สมเหตุสมผล

ถ้อยคำนัยผกผันประเภทนี้ เป็นการกล่าวถ้อยคำที่ไม่สมเหตุสมผล ซึ่งเป็นการใช้ถ้อยคำที่กล่าวโดยไม่เป็นไปตามหลักของเหตุและผล เพื่อเน้นความหมายบางประการในการเสียดสีผู้ถูกเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “จากการณีคณะรัฐมนตรี มีมติตักกลับนะครับ การเช่ารถเมล์สี่พันคันของ ขสมก. นี่ครับ นายโสภณ ชาร์มย์ครับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมกล่าวว่ารู้สึกเหนื่อยใจ และหมดแรงครับ ไม่อยากจะชี้แจงไปอีก ท่านเชื่อนะครับว่าการเช่ารถเมล์สี่พันคันใหม่นี้จะช่วยแก้ปัญหาการขาดทุนของ ขสมก. ได้ครับ มีเหตุผลครับ ผมนี้เป็นหนี้บัตรเครดิตอยู่บ้านตะเกียงเลย เดี่ยวจะไปเช่ารถมาขับดีกว่าน่าจะแก้ปัญหาหนี้สินของผมได้ครับ”

(ตอน 13 นิทานสาม G. อ. 10 ส.ค. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวว่า “มีเหตุผลครับ ผมนี้เป็นหนี้บัตรเครดิตอยู่บ้านตะเกียงเลย เดี่ยวจะไปเช่ารถมาขับดีกว่าน่าจะแก้ปัญหาหนี้สินของผมได้ครับ” จะเห็นได้ว่าถ้อยคำที่พิธีกรแบบไม่สมเหตุสมผลเพราะการแก้ปัญหาโดยการไปเช่ารถมาขับไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องหนี้สินที่พิธีกรเป็นหนี้บัตรเครดิตได้ ดังนั้นเมื่อพิจารณาบริบทจะเห็นว่า พิธีกรใช้ถ้อยคำนัยผกผันแบบไม่สมเหตุสมผลเพื่อต้องการเสียดสีนายโสภณ ชาร์มย์ ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมที่แก้ปัญหาการ

ขาดทุนของรถประจำทางขนส่งมวลชน (ขสมก.) ด้วยการสั่งเช่ารถประจำทางมาเพิ่มเป็นจำนวน 4,000 คัน มีค่าใช้จ่าย 6.79 หมื่นล้านบาท ซึ่งพิธีกรมีความเห็นว่ายิ่งจะเป็นการเพิ่มภาระให้มีการขาดทุนมากขึ้นไปอีก เพราะต้องไปกู้เงินมาจัดซื้อ

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “เรานึกถึงแต่ภาคเกษตรกรรมล้วน ๆ ครับ กระดูกสันหลังของชาติ เค้าน่าจะมีน้ำ มีชลประทานที่ดี พ้นจากความแห้งแล้งต่าง ๆ ครับ สาเหตุจากความยากจนนะครับ จากตัวเลขของฝ่ายรัฐอีกเช่นกันครับ ในหน้าแล้งจะมีคนแค่ 1 ใน 3 ที่จะได้ประโยชน์จากเขื่อนและท้ายเขื่อนที่แล้งที่สุด ที่ต้องการน้ำมากจริง ๆ ที่ดินแต่กระแง เหมือนทุ่งกุลาร้องไห้ครับ เด็กกินดินอีสานเขียวไร่น่าครับ ที่ ๆ แห้งที่สุดนั่นละครับ เรื่องป้องกันน้ำท่วมมั่งดีกว่า เรื่องการเกษตรไรไวก่อน จากตัวเลข อีไอเอ เช่นกัน เขื่อนแม่วงก์ครับ จะสามารถรับน้ำท่วมแถว ๆ นั้นได้แค่ 30% ครับ ส่วน 70% ที่เหลือ ก็จมน้ำเหมือนเดิมละครับ ดูที่ท่านะครับ ว่าเกษตรกรแถวนั้นคงจะปลดหนี้ได้ในเร็ววันนี้แน่นอนละครับ”

(ตอน 64 เจาะเขื่อนแม่วงก์. พย.19 ก.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรได้กล่าวถึงเรื่องที่รัฐบาลจะสร้างเขื่อนแม่วงก์ ที่จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีประชาชนและกลุ่มนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากหลายภาคส่วนออกมาเคลื่อนไหวคัดค้าน พิธีกรจึงได้นำข้อมูลจากรัฐบาลมาเสนอถึงข้อเสียและใครที่จะได้ประโยชน์จากการสร้างเขื่อนแม่วงก์

พิธีกรใช้ถ้อยคำแบบไม่สมเหตุสมผล เนื่องจากข้อความที่พิธีกรกล่าวก่อนหน้านี้ ล้วนแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรไม่ใช่ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากเขื่อนแม่วงก์ตามที่รัฐบาลกล่าวไว้ เพราะการสร้างเขื่อนแม่วงก์ไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาความแห้งแล้ง และปัญหาน้ำท่วมได้ พิธีกรจึงได้กล่าวว่า “ดูที่ท่านะครับ ว่าเกษตรกรแถวนั้นคงจะปลดหนี้ได้ในเร็ววันนี้แน่นอนละครับ” เพื่อเป็นการเสียดสีรัฐบาลที่จัดทำโครงการสร้างเขื่อนแม่วงก์โดยอ้างว่าจะสามารถช่วยเหลือชาวเกษตรกรได้

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “การที่จะสร้างเขื่อนหรือว่าจะไรก็ตามครับ ที่จะต้องทำลายสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก จะต้องทำการวิเคราะห์กันเสียก่อนครับ ว่ามันจะคุ้มกับป่าที่เสียไปมากแค่ไหนครับ และโครงการเขื่อนแม่วงก์นี้ครับ มีการลงมติกันถึง 3 ครั้งครับว่ายังไม่ผ่าน ที่ไม่ผ่านนี่ะครับ เพราะว่ากระบวนการศึกษายังไม่รอบด้านครับ ข้อมูลต่าง ๆ ที่หากันมานี้ครับ มันยังไม่ใ้มน้ำวให้คณะกรรมการเค้าเชื่อได้ว่ามันล่ะครับ บังเอิญครับว่า มันเกิดน้ำท่วมใหญ่เมื่อปีที่แล้ว ซึ่งก็ถือว่าเป็นนิมิตหมายอันดีเรื่องสร้างเขื่อนสักสี่ห้าอันครับ เขื่อนแม่วงก์ก็เป็นหนึ่งในนั้นล่ะครับ อภินิหารมันเลยเกิดขึ้นครับ ผล EIA รอบใหม่มันยังไม่ทันเกิดเลยครับ จะออกปลายเดือน ก.ค.นี้ แต่กรม.นิพนธ์มีงบประมาณก่อสร้างเขื่อนไปเรียบร้อยแล้วครับ 13,000,000,000 บาท แหมม เสียงแห่งความเป็นหนี้ นี่มันช่างไพเราะเพราะพริ้ง เสนาะโสด ดีจริง ๆ เลย”

(ตอน 64 เจาะเขื่อนแม่วงก์. พท.19 ก.ค. 55)

จากตัวอย่างพิธีกรได้กล่าวถึงเรื่องการที่รัฐบาลจัดทำโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ โดยจะใช้งบประมาณในการก่อสร้างเป็นจำนวน 13,000,000,000 บาท ซึ่งงบประมาณในส่วนนี้รัฐบาลต้องกู้เงินมาเพื่อจัดสร้าง พิธีกรจึงกล่าวว่า “เสียงแห่งความเป็นหนี้ นี่มันช่างไพเราะเพราะพริ้ง เสนาะโสด ดีจริง ๆ เลย” เป็นการใช้คำถ้อยคำแบบไม่สมเหตุสมผล เนื่องจากเรื่องการเป็นหนี้มันไม่ใช่เรื่องที่น่ายินดีหรือมีความสุข ดังนั้นถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวจึงเป็นเพื่อต้องการเสียดสีรัฐบาลที่บริหารงานไม่ดี กำลังจะสร้างหนี้สาธารณะเพิ่มให้กับประชาชน

1.1.3. การใช้ถ้อยคำแบบกล่าวเกินจริง

ถ้อยคำนัยผกผันประเภทนี้ เป็นการกล่าวให้เกินความจริง ซึ่งเป็นการใช้ถ้อยคำกล่าวถึงสิ่งที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริงในชีวิตประจำวัน เพื่อเน้นความหมายบางประการเพื่อเสียดสีผู้ถูกเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “ช่วงนี้ครับเดินสายโชวิวิสัยทัศน์ครับ ซึ่งคุณป้าก็ได้กล่าวไว้ว่า เรื่องตรวจดีเอ็นเอ แอนนี้ไม่จำเป็นต้องตรวจเลยนะค่ะ เป็นพีแดงจะไม่ตรวจเลยนะ แล้วก็ไม่ต้องรับเงินจาก

เด็กผู้ชายคนนี้ด้วย ส่วนคนที่บอกว่าไม่ตรวจแล้วเด็กจะโตมาพร้อมกับความคลั่งใคล้ใจว่าใคร
เป็นพ่อ อ้อ.. เค้าไม่คลั่งใคล้ใจหรอกคะจนกว่าถึงวันตายของเด็กคนนี้ จำไว้เลยนะลูก พ่อของ
หนูเนี่ย ชื่อฟิล์ม รัฐภูมิ ว่าแต่คุณป้าฮิวฟ ทุกวันนี้เป็นหมอล้วนแล้วหรือป่าวครับถึงมองเห็นแมท
ทริกซ์ทะเลไปถึงดีเอ็นเอได้ สเปิร์มตัวแรกผ่านไป ตัวที่สามแสน ท้อง”

(ตอน 16 ลูกใครฮ้าฟฟว์ ? .ศ. 24 ก.ย. 53)

จากตัวอย่าง เป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ในช่วงที่มีข่าวกรณีพี่ แอนนี่ บรู๊ค บอกกับสื่อมวลชน
ว่าตนเองนั้นมีบุตรกับฟิล์ม รัฐภูมิ ดารานักร้องผู้มีชื่อเสียง ทำให้เกิดเป็นกระแสที่วิพากษ์วิจารณ์ใน
สังคม จนกระทั่งระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช ผู้เคยดำรงตำแหน่งรองประธานคณะกรรมการกิจการสตรี
เยาวชน และผู้สูงอายุ ของวุฒิสภา ในช่วงปี 2543 - 2548 ได้ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนเกี่ยวกับเรื่องนี้
โดยกล่าวกับสื่อมวลชนในทำนองว่า รัฐภูมิ โตคงทรัพย์ เป็นบิดาของลูกชายที่เกิดขึ้นกับ แอนนี่ บรู๊ค
พิธีกรจึงสรุปว่า “ทุกวันนี้เป็นหมอล้วนแล้วหรือป่าวครับถึงมองเห็นแมททริกซ์ทะเลไปถึงดีเอ็นเอได้ สเปิร์ม
ตัวแรกผ่านไป ตัวที่สามแสน ท้อง” จะเห็นได้ว่าถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวนี้เป็นกรกล่าวเกินจากความเป็น
จริง หรือไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง ๆ เพราะว่าตามความเป็นจริงแล้ว คนเราไม่สามารถที่จะมองเห็น
สเปิร์มที่อยู่ภายในร่างกายด้วยตาเปล่า เป็นเรื่องที่ต้องใช้วิธีการทางการแพทย์ในการที่จะตรวจสอบ ดังนั้น
ถ้อยคำที่พิธีกรใช้ จึงเป็นการใช้เพื่อต้องการเสียดสี ระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช ที่ออกมาให้สัมภาษณ์กับ
สื่อมวลชน

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “เรื่องที่นำเสนอในละครก็คือหลักเกณฑ์ในการประกาศพื้นที่ภัยพิบัติหนาวนะครับ
ตามกระทรวงมหาดไทย ซึ่งก็คือ หากอุณหภูมิลดต่ำกว่า 15 องศาเป็นเวลา 3 วัน ให้ประกาศ
พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ภัยพิบัติได้ครับ 15 องศา นี้ก็เรียกเป็นภัยพิบัติได้แล้วหรอเนี่ย อย่างไรก็ตาม
การประกาศเขตภัยพิบัติหนาวในแต่ละจังหวัด ก็จะได้รับงบประมาณ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด
สามารถใช้ได้เลยด้วยการเบิกจ่ายวิธีพิเศษ จังหวัดละ 50 ล้านบาททันที 50 ล้านบาทจะได้ผ้าห่มกัน
ที่ผืนเนี่ย นับกันมีอะไรเลย หนาวจนควันออกปากเลยนะครับเนี่ย อย่างว่าผมอย่างนั้น อย่างงี้เลย
นะครับ ถ้าหากหน่วยงานราชการร่วมกันสักนิดหนึ่งเราก็จะพบว่า ถ้าเอาตามเกณฑ์ของกรม

อุตุนิยมวิทยานี้หรือว่ากรมฝนตกแล้วจะบอกนี่ อากาศที่หนาวจัดนี่ก็คือ 8 องศาลงไปนั่นเองครับ
ยังไม่หนาวจัดแต่ก็เป็นภัยพิบัติได้นะฮะว๊าฟ”

(ตอน 21 Winter Festival. ศ. 9 ธ.ค. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงเรื่องการประกาศเขตภัยพิบัติหนาว ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย โดยพิธีกรมีความคิดเห็นว่า ในการประกาศเขตภัยพิบัติหนาวนี้ อากาศควรจะมีอุณหภูมิที่ 8 องศาตามที่กรมอุตุนิยมวิทยาประกาศ ไม่ใช่อากาศมีอุณหภูมิที่ 15 องศา ตามที่รัฐบาลประกาศ พิธีกรกล่าวว่า “หนาวจนควั่นอกปากเลยนะครับนี” เป็นการใช้อ้อยคำแบบกล่าวเกินจริงเนื่องจากพิธีกรก็ทราบดีอยู่แล้วว่า อากาศที่อุณหภูมิ 15 องศา ยังไม่หนาวจัด จนถึงขนาดที่ควั่นจะออกมาจากปาก ดังนั้นจึงวิเคราะห์ได้ว่า พิธีกรใช้อ้อยคำดังกล่าวเพื่อต้องการเสียดสีรัฐบาลที่รับประกาศเขตภัยพิบัติ เพื่อให้มีการเบิกงบประมาณ ซึ่งอาจจะมีความไม่โปร่งใสในการรับเงินมาบริหารจัดการเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัย

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “ขั้นต่อไปก็คือ เราต้องรออนุญาตว่ามีอำนาจอย่างถูกต้องซึ่งก็คือ กสทช.
ปัจจุบันนี้ครับ ก็อยู่ในระหว่างการปฏิสนธิต้องใช้เวลา 2-3 ปีครับ ถึงจะคลอดคณะกรรมการชุดใหม่ออกมาได้ และต้องรอการจัดประมูลใหม่ แถมบวกเวลาวางโครงข่ายใหม่อีกนะฮะว๊าฟ ป่านนั้นเนีย ลาว เขมร พม่า มี100G กันแล้วนะฮะว๊าฟ จะรีบกันไปไหน”

(ตอน 16 ลูกใครฮัฟฟร์ ? .ศ. 24 ก.ย. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรอ้างถึงเรื่องที่มีการเปิดประมูลระบบเครือข่าย 3G ซึ่งมีความล่าช้าในการดำเนินงาน พิธีกรจึงกล่าวว่า “ป่านนั้นเนีย ลาว เขมร พม่า มี100G กันแล้วนะฮะว๊าฟ จะรีบกันไปไหน” เมื่อพิจารณาจะเห็นว่า ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าว เป็นการกล่าวเกินความจริง เพราะในขณะนี้ระบบเครือข่ายพัฒนาไปได้แค่ 4G แต่เมื่อกล่าวว่า ประเทศ ลาว เขมร พม่า มี100G ใช้จึงเป็นการกล่าวที่เกินความจริงเพื่อต้องการเสียดสีถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดประมูลระบบเครือข่าย 3G ที่ทำงานล่าช้า

หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังดำเนินงานช้าอย่างนี้ ประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงของเราอาจมีการพัฒนาไปมากกว่าเราหลายเท่า

ตัวอย่างที่ 4

จอห์น : “นายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะนี่ครับ หรือว่าพี่มาร์คของเราตกลงชะลอการนำร่าง พ.ร.บ. ฉบับ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ใหม่เข้าสู่ ครม. ครับ ตามการยื่นหนังสือคัดค้านของกลุ่มเครือข่ายพลเมืองเน็ตครับ สุดท้ายเลยนะฮว่าพี่ แต่อย่าเพิ่งผลอเป็นอันขาดเลยนะครับพี่น้อง พ.ร.บ.ฉบับใหม่นี้ครับ อย่ากรูจริง ๆ นะครับว่าใครนี่เป็นคนร่างครับ เพราะถ้ามันได้คลอดออกมาเป็นกฎหมายจริง ๆ ละก็ มีลูกบอกลูก มีหลานบอกหลานนะครับ ว่าห้ามเข้าใกล้คอมพิวเตอร์ในระยะ 100 เมตรเป็นอันขาดเลยนะครับ”

(ตอน 30 เจาะดอกทองจอดับ (ห้ามฉวน). อ.26 เม.ย. 54)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงเรื่องของ พ.ร.บ.ฉบับว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ใหม่ พิธีกรมีความเห็นว่า พ.ร.บ. ฉบับนี้ไม่สมควรบังคับใช้ เพราะ พ.ร.บ. ดังกล่าวนั้นมีความไม่ชัดเจน และไม่มีตัวบทที่จะบังคับใช้อย่างละเอียด ทำให้ผู้ที่ใช้คอมพิวเตอร์ทุกคนนั้นมีความเสี่ยงที่จะติดคุกได้ พิธีกรจึงกล่าวว่า “ห้ามเข้าใกล้คอมพิวเตอร์ในระยะ 100 เมตรเป็นอันขาดเลยนะครับ” เป็นการใช้อ้อยคำแบบกล่าวเกินจริงเพื่อต้องการเสียดสี ผู้ที่เป็นคนคิด พ.ร.บ.ฉบับว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ใหม่

1.1.4 การใช้ถ้อยคำแบบระดับภาษาไม่เหมาะสมกับสถานภาพ

ถ้อยคำนัยผกผันประเภทนี้ เป็นการกล่าวโดยการนำถ้อยคำที่แสดงถึงสถานภาพของผู้ฟัง ซึ่งไม่ได้อยู่ในสถานภาพเช่นนั้น และใช้ความขัดกันระหว่างระดับภาษากับสถานภาพเพื่อเน้นความหมายที่ต้องการเสียดสีประชดประชันผู้ถูกเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “โห แล้วเรื่องที่เค้าเคลมมาทั้งหมดเนี่ย มันมีการศึกษาวิจัย ค้นคว้าอะไรมั๊ยว่า ต่อมาเจียนมันจะโต ถ้าไม่ตัดผมสั้น อะไรแบบเนี่ย ทั้งหมดเนี่ย ครูในกระทรวงศึกษาธิการ และ กศม. ได้

ตรัสรู้ด้วยตัวเองทั้งหมดเลยครับ คือว่าถ้าตัดผมสั้นแล้วผมจะไม่เงียน คือไม่มีสิ่งมีชีวิตใดที่จะนำ
สงสารไปกว่าชีวิตของเด็กนักเรียนไทยโรงเรียนรัฐบาลไทยแล้วละครับ”

(ตอน 82 เจาะสิทธิมนุษยย์เกรียน. ศ. 28 ธ.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรได้กล่าวถึงเรื่องที่นักเรียนชายมัธยมปลายคนหนึ่ง ได้ยื่นหนังสือถึง
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการไต่ถามของนักเรียนชายว่า เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน จึงได้ออกมาชี้แจงว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

พิธีกรถ้อยคำแบบระดับภาษาไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ เมื่อพิจารณาจะเห็นว่า คำว่า “ตรัส
รู้” นั้นแปลว่า รู้แจ้ง รู้อย่างแจ่มแจ้ง รู้ชัดเจน เป็นคำเฉพาะที่ใช้สำหรับพระพุทธเจ้า ซึ่งไม่ใช่กับคน
ธรรมดา ดังนั้นพิธีกรใช้ถ้อยคำดังกล่าว เพื่อต้องการเสียดสีครูในกระทรวงศึกษาธิการ และอาจารย์ที่
อยู่ในหน่วยงาน กศม. ที่ออกกฎระเบียบเรื่องการไต่ถามของนักเรียน ซึ่งพิธีกรมีความเห็นว่า ทรงผม
ไม่มีส่วนช่วยให้เด็กประพฤติตนไปในทางที่เสื่อมเสีย

1.2 การใช้ถ้อยคำนัยแฝงในรูปวัจนกรรมประเภทต่างๆ

ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เราจะเห็นได้ว่า ภาษารูปและเจตนาอาจจะไม่ตรงกัน เช่น
การกล่าวว่า “ไปไหนมา” เมื่อวิเคราะห์ตามรูปภาษาจะเห็นว่าเป็นการแสดงเจตนาการถามเพื่อต้องการ
ข้อมูลจากผู้ฟัง แต่ในบางครั้งผู้พูดอาจใช้ถ้อยคำเดียวกันนี้เพื่อแสดงการท้าทาย โดยไม่ได้ต้องการ
ข้อมูลใด ๆ จากผู้ฟังเลยก็ได้ ด้วยเหตุนี้ เซิร์ล (Searle, 1969) จึงเสนอเงื่อนไขเพื่อพิจารณาถ้อยคำที่ผู้
พูดกล่าวว่าเป็นวัจนกรรมประเภทใด โดยมีเงื่อนไขประการหนึ่งที่เซิร์ลเสนอไว้คือ เงื่อนไขเกี่ยวกับความ
จริงใจ (sincerity condition) เป็นเงื่อนไขที่บอกถึงความจริงใจของผู้พูดที่จะกระทำวัจนกรรมประเภท
นั้น ๆ

จากแนวคิดดังกล่าวนำมาอธิบายในเรื่องของถ้อยคำนัยแฝงว่า ผู้พูดสามารถใช้วัจนกรรม
ประเภทต่าง ๆ เพื่อประชดประชัน โดยการละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมนั้น ๆ เช่น การถาม
โดยการไม่ต้องการคำตอบ การขอบคุณผู้ที่ทำสิ่งไม่ดีให้กับตน เป็นต้น

จากการศึกษาทวิวิธีการเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื่น” ผู้วิจัยพบว่า ผู้เสียดสีเลือกใช้
ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมประเภทต่าง ๆ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการถาม

ตามทฤษฎีวัจนกรรมของเซิร์ล วัจนกรรมการถาม คือ วัจนกรรมที่ผู้พูดมีจุดมุ่งหมายให้
ผู้ฟังตอบคำถาม โดยเชื่อว่าผู้ฟังสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้พูดได้ และถ้าหากผู้พูดไม่ถาม ผู้ฟังก็คงจะไม่ให้
ข้อมูลแก่ผู้พูดในเวลานั้น โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ : จะเป็นเนื้อความใดก็ได้
- เงื่อนไขเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน : ผู้พูดรู้ข้อมูลที่เป็นคำตอบของคำถามอย่างแท้จริง
- เงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจ : ผู้พูดต้องการคำตอบหรือข้อมูลใด ๆ ในเรื่อง
ที่ถาม
- เงื่อนไขเกี่ยวกับสาระสำคัญ : เป็นการกระทำที่ผู้พูดพยายามจะได้ข้อมูลนั้นจาก
ผู้ฟัง

ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการถาม จึงหมายถึง ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขเกี่ยวกับ
ความจริงใจการถาม กล่าวคือ ผู้พูดไม่ได้ต้องการคำตอบหรือข้อมูลใด ๆ จากผู้ฟัง แต่ต้องการสื่อ
ความหมายบางอย่างซึ่งตรงข้ามกับถ้อยคำที่กล่าวมาเพื่อเป็นการเสียดสีผู้ฟัง ยกตัวอย่างเช่น
ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “ในที่สุดนะครับ เราได้เห็นรายชื่อบางส่วนนะครับ ของกลุ่มบุคคลลับหรือว่า
คณะกรรมการเซ็นเซอร์เหล่านี้ะครับ ต่อไปคราวหน้าที่เปิดทีวีแล้วเจออะไรที่ทำให้เสียอารมณ์
นะครับจะได้ निकออกครับว่าควรจะได้พิจารณาใคร ท่านครับ นมช็อคโกแลตกับกะเจียวจีนจัมมันทำให้เกิด
อารมณ์มากไหมครับ”

(ตอน 12 เจาะสมาร์ทการ์ด. ส. 30 ก.ค. 53)

จากตัวอย่าง หากพิจารณาตามทฤษฎีวัจนกรรมของเซิร์ล พบว่า ประโยคที่พิธีกรกล่าวว่า
“ท่านครับ นมช็อคโกแลตกับกะเจียวจีนจัมมันทำให้เกิดอารมณ์มากไหมครับ” ถือว่าเป็นวัจนกรรมการถาม
เนื่องจากพิธีกรใช้รูปประโยคคำถามมีคำว่า “ไหม” ซึ่งเป็นแสดงประโยคคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบ

เลือกตอบแบบตอบรับ หรือปฏิเสธ แต่เมื่อพิจารณาจากตัวอย่างพบว่า พิธีกรได้ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมการถาม เพราะพิธีกรนั้นถามในสิ่งที่ตนทราบคำตอบ เพราะตนเองก็เป็นผู้ขายเหมือนกัน ย่อมรู้ดีในคำถามที่ถามออกไป คำถามที่พิธีกรถามจึงไม่ได้ต้องการคำตอบ ดังนั้นถ้อยคำดังกล่าวจึงเป็นถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรม ที่พิธีกรใช้เพื่อต้องการการเสียดสีการทำงานของกลุ่มคณะกรรมการเซ็นเซอร์ที่พิธีกรคิดว่าไม่สมควรต้องเซ็นเซอร์ภาพตัวการ์ตูนเด็ก ดังภาพหน้าอกของ ชีซูเกะและอวัยวะเพศของชินจัง เพราะเป็นเพียงภาพการ์ตูนและเป็นวัยเด็กทั้งคู่

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “คุณหญิงกัลยา ไสภณพนิชครับ ถ้าวางกฎหมายดังกล่าวนี้เป็นการให้สิทธิกับประชาชนในการเข้าถึงประโยชน์ที่ควรจะได้รับ ใครที่ทำบัตร์ก่อนก็จะมีสิทธิประโยชน์เหนือกว่าคนที่ไม่ได้ทำ ผมก็ตั้งต่างไปเองว่า เอ๊ะ มันจะเป็นเรื่องของการลดเอเอ็มเคได้หรือป่าว Swensens หรือว่าจะมีที่จอตรฟรืตามพารากอน คุณหญิงกัลยาช่วยให้ความกระจ่างผมเล็กน้อยนะฮะ”

(ตอน 25 ตะหมูเข้าปากหมา. ส. 5 ก.พ. 54)

จากตัวอย่าง หากพิจารณาตามทฤษฎีวัจนกรรมของเซิร์ล พบว่า ประโยคที่พิธีกรกล่าวว่า “ผมก็ตั้งต่างไปเองว่า เอ๊ะ มันจะเป็นเรื่องของการลดเอเอ็มเคได้หรือป่าว Swensens หรือว่าจะมีที่จอตรฟรืตามพารากอน คุณหญิงกัลยาช่วยให้ความกระจ่างผมเล็กน้อยนะฮะ” รูปประโยคดังกล่าวถือเป็นวัจนกรรมการถาม เพราะมีคำว่า “หรือป่าว” ซึ่งเป็นประโยคคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบ เลือกตอบแบบตอบรับ หรือปฏิเสธ แต่เมื่อพิจารณาจากตัวอย่างพบว่า พิธีกรได้ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของวัจนกรรมการถาม เพราะพิธีกรไม่ได้ถามเพื่อต้องการคำตอบจริง ๆ เพราะพิธีกรทราบที่อยู่แล้วว่า บัตร์ประชาชนไม่สามารถใช้เป็นบัตร์ส่วนลดร้านค้า ร้านอาหาร หรือว่าใช้เป็นบัตร์จอตรฟรืในห้างสรรพสินค้าได้ ดังนั้นถ้อยคำดังกล่าวจึงเป็นถ้อยคำนัยผกผันในรูปการแสดงวัจนกรรมการถาม ที่พิธีกรถามเพื่อต้องการเสียดสีคุณหญิงกัลยา ไสภณพนิช ผู้ดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่าง พ.ร.บ.บัตร์ประจำตัวประชาชน ว่าการที่เด็กอายุ 7 ปีมีบัตร์ประชาชนนั้นดูจะไม่มีคามจำเป็น

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “สำหรับปีนี้กองทัพ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน ศอ.บต. และหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งหลายนี้ครับ มีงบในการดับไฟได้ รวม ๆ กันครับ 1.6 หมื่นล้านบาท เงินเยอะมากครับ แค่นี้เรียกว่า งบความมั่นคง แต่ไม่รู้เหมือนกันครับว่า ความมั่นคงที่ว่าเนี่ยของใคร เพราะว่าแปดปีเข้าไปแล้วนะครับ คนตายเข้าไป 5,000 คน คนบาดเจ็บและพิการอีกเกือบหมื่น นี่ยังไม่นับเด็กกำพร้าและหญิงหม้ายนะครับ”

(ตอน 54 เจาะไฟใต้. พ. 4 เม.ย. 55)

จากตัวอย่าง หากพิจารณาตามทฤษฎีวิัจจนกรรมของเชิร์ล พบว่า ประโยคที่พิธีกรกล่าวว่พิธีกรใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปการแสดงวิัจจนกรรมการถามว่า “ไม่รู้เหมือนกันนะครับว่า งบนี้เป็นงบความมั่นคงของใคร” จัดเป็นวิัจจนกรรมการถาม เนื่องจากมีการถามว่า “ของใคร” เป็นประโยคคำถามให้ผู้ตอบตอบคำถามให้กระจ่าง แต่จากในบริบทที่พิธีกรกล่าว พิธีกรใช้รูปประโยคคำถามแต่ไม่ต้องการคำตอบดังนั้น จึงเป็นการใช้ถ้อยคำนัยผกผันรูปวิัจจนกรรมการถาม โดยประสงค์ที่แท้จริงของพิธีกรคือ เพื่อเสียดสีประชดประชันและสื่อความหมายตรงกันข้ามกับถ้อยคำที่กล่าวมา ในที่นี้พิธีกรได้สื่อความหมายให้เห็นว่า งบที่งบประมาณที่มากมายนั้นอาจจะไม่ใช่งบความมั่นคงที่นำไปใช้บริหารจัดการปัญหาไฟใต้ แต่อาจจะเป็นงบประมาณที่นักการเมืองนำไปใช้เพื่อความมั่นคงของตัวเอง

ตัวอย่างที่ 4

จอห์น : “เรื่องรถหุ้มเกราะเนี่ยน่าสนใจนะครับ ชาวหลายๆกระแสดูเหตุที่ยูเครนเนี่ยส่งมอบรถหุ้มเกราะเหล่านี้ให้กับไทยไม่ได้เนี่ย เพราะว่าเครื่องยนต์ที่เอามาใส่เนี่ยเป็นของเยอรมันครับ แล้วเยอรมันเนี่ยเค้าก็ไม่ยอมขายเครื่องให้กับเราครับ เพราะประเทศไทยเนี่ยมีปัญหาทางการเมืองอยู่ครับ ก็นั่นละครับ พอเยอรมันไม่ยอมขายเครื่องให้ รถมันก็เลยไม่มีเครื่อง ส่วนเกียร์ครับเกียร์ของรถเนี่ย ก็ไม่ได้จากทั้งเยอรมันและยูเครนแต่มาจากสหรัฐอเมริกา ชาวเนี่ยก็ไม่ได้แข็งแรงนะครับเราเนี่ยจะซื้อเกียร์ได้หรือป่าว นอกจากนี้นะครับ ยังมีเสียงลือเสียงเล่าอ้างแบบหนึ่ง ๆ ว่าไอ้รถพวกนี้มันเป็นของเก่าของรัสเซียครับ ครบน้ำมันเขอะเลยครับ เครื่องเยอรมันเกียร์อเมริกา ตัวถังรัสเซีย นี่มันยูเครนหรือว่าเซียงกงครับเนี่ย”

(ตอน 14 อาชีพในฝัน. จ. 30 ส.ค. 53)

จากตัวอย่าง หากพิจารณาตามทฤษฎีวิัจจนกรรมของเซิร์ล พบว่า ประโยคที่พิธีกรกล่าวว่า “นี่มันยูเครนหรือว่าเซียงกงครับเนี่ย” ถือเป็นวิัจจนกรรมการถามเพราะว่ามีคำว่า “หรือ” ซึ่งเป็นการถามแบบให้เลือกตอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่เมื่อพิจารณาจากบริบท พิธีกรไม่ได้มีความต้องการให้เลือกตอบทั้งสองคำตอบ เพราะพิธีกรมีข้อมูลที่เป็นรายละเอียดอยู่แล้ว ดังนั้นถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวจึงไม่ได้เป็นการถามเพื่อต้องการคำตอบ แต่เป็นการใช้ถ้อยคำนี้แฝงนัยในรูปการแสดงวิัจจนกรรมการถามเพื่อเสียดสีกองทัพที่สั่งซื้อรถถังกับประเทศยูเครนซึ่งเป็นจำนวนเงิน เก้าพันล้านบาท แต่จนถึงขณะนี้ทางประเทศไทยยังไม่ได้รถถัง เพราะมีปัญหาในเรื่องของการประกอบรถถัง ที่สั่งชิ้นส่วนมาจากหลายประเทศ อีกทั้งชิ้นส่วนบางชิ้นยังเป็นของเก่าที่ใช้งานแล้วไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

1.2.2 การใช้ถ้อยคำนัยแฝงนัยในรูปวิัจจนกรรมการแนะนำ

ตามทฤษฎีวิัจจนกรรมของเซิร์ล วิัจจนกรรมการแนะนำ คือ วิัจจนกรรมที่ผู้พูดมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ฟังสนใจกระทำตามสิ่งที่ผู้พูดแนะนำ โดยผู้พูดเชื่อว่าการกระทำนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง และถ้าหากผู้พูดไม่แนะนำ ผู้ฟังก็คงไม่กระทำการสิ่งนั้นจึงได้กล่าววิัจจนกรรมการแนะนำ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ : จะเป็นเนื้อความใดก็ได้ ที่เป็นการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง

เงื่อนไขเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน : ผู้พูดมักเชื่อว่าการกระทำนั้นเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง

เงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจ : ผู้พูดต้องการบอกให้ผู้ฟังทำตามสิ่งที่ผู้พูดแนะนำ

เงื่อนไขเกี่ยวกับสาระสำคัญ : ผู้พูดมีความพยายามที่จะทำให้ผู้ฟังทำตามสิ่งที่ผู้พูดพูดกับผู้ฟัง

ถ้อยคำนัยแฝงนัยในรูปวิัจจนกรรมการแนะนำที่ปรากฏในรายการจึงมีลักษณะคือผู้พูดไม่ได้ต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามสิ่งที่ผู้พูดแนะนำ แต่เป็นการเสียดสีผู้ฟัง ผู้เสียดสีจะแนะนำให้ผู้ถูกเสียดสีกระทำในสิ่งที่ผู้เสียดสีคิดว่าไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกเสียดสี มักจะปรากฏคำว่า “ขอแนะนำครับ” “ขอเสนอทางแก้ปัญหานะ” “แนะนำนะครับ” “แนะนำอย่างนี้ดีกว่าครับ” อยู่ในประโยค การใช้ถ้อยคำนัย

ผกผันในรูปวัจนกรรมการแนะนำเช่นนี้เป็นการแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำพฤติกรรมหรือความคิดของผู้ถูกเสียดสีว่าสิ่งนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง และไม่ต้องการให้ทำเช่นนั้น ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “ท่านรัฐมนตรีพลังงานท่านก็ออกมาบอกว่า การรวมตัวคัดค้านของชาวบ้านนี้ก็อาจจะเข้าใจว่า เกรงกลัวว่าจะรั่วไหลเช่นเดียวกับแท่นขุดเจาะน้ำมัน ซึ่งยืนยันนะครับว่า การขุดเจาะสำรวจปิโตรเลียมที่บริเวณอ่าวไทยกับอ่าวเม็กซิโกนั้นเนี่ยมันต่างกันครับ เนื่องจากแหล่งขุดเจาะน้ำมันของเม็กซิโกอยู่ในแหล่งน้ำลึกครับ ถ้าเกิดการรั่วไหลขึ้นมาเนี่ยจะทำให้เกิดการควบคุมได้ยาก แต่ส่วนของอ่าวไทยนั้น เป็นแหล่งน้ำตื้นครับ มีความลึกเพียงแค่ 30 - 40 เมตรเท่านั้น จึงไม่ยากให้เกิดความวิตกกังวลกันมากจนเกินไปนะครับ ส่วนอธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ได้ชี้แจงเรื่องนี้ว่า กระบวนการทุกอย่างในการให้สัมปทานนั้น ได้ดำเนินการอย่างถูกต้องทุกประการครับ เอาอย่างนี้ครับ เจาะข่าวตื่น ขอเสนอทางการแก้ปัญหาครับ เดี่ยวเราย้ายเอาแท่นขุดเจาะน้ำมันไปขุดเจาะแถวบ้านท่านรัฐมนตรีดีกว่านะครับ ส่วนท่านอธิบดีครับ ย้ายนิคมอุตสาหกรรมมาตามหาดูปะวังความเจริญแถว ๆ บ้านท่านครับ พิสูจน์กันไปเลยครับ ว่ามันไม่เป็นผลกับทางสิ่งแวดล้อม ของดี ๆ แบบนี้นำพาซึ่งความเจริญ”

(ตอน 13 นิทานสาม G. อ. 10 ส.ค. 53)

จากตัวอย่าง เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีวัจนกรรมของ เซิร์ล พบว่า ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวจัดเป็นวัจนกรรมการแนะนำ เนื่องจากมีคำว่า “ขอเสนอทางการแก้ปัญหาครับ...” แสดงให้เห็นว่าพิธีกรต้องการแนะนำ แต่เมื่อพิจารณาจากบริบทและสิ่งที่พิธีกรแนะนำ เป็นการแนะนำที่ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของการแนะนำ กล่าวคือ พิธีกรไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้มีการย้ายจริงตามที่ตนแนะนำ เพราะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ การขุดเจาะน้ำมันต้องทำในบริเวณที่มีการสำรวจแล้วว่ามีน้ำมันอยู่จริง ดังนั้นถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวนี้ไม่ได้แสดงเจตนาแนะนำ แต่เป็นถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการแนะนำเพื่อต้องการเสียดสี รัฐมนตรีพลังงานและอธิบดีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ที่ไม่เข้าใจถึงปัญหาในการรวมตัวคัดค้านของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “เรื่องที่เราจะพูดถึงก็คือ รายงาน 250 หน้า ถึงศาลอาญาระหว่างประเทศของนาย โรเบิร์ต อัมสเตอร์ดัม นั่นเอง ก็ต้องถามกันก่อนนะครับว่าชาวเกาะชาวพื้นเมืองมีโอกาสอ่านกันหรือ ยัง ผมเองยังไม่ได้อ่านครับ คุณโรเบิร์ต อัมสเตอร์ดัมครับ คุณได้เช็คผลสำรวจบ้างไหมครับที่ได้ว่ากันว่า คนไทยอ่านหนังสือปีละ 7 บรรทัดเท่านั้นครับ ขอแนะนำครับ คุณควรจะ Twitt มา ครับ เหมือนที่ผมใช้เวลาในวันไปกับการอ่าน Twitt ของคุณวุฒดี โดม ปกรณ์ลัม หรือน้องเมธิ ล่าสุดนี้ผมเพิ่งไป Follow คุณนาธาน โอมาน”

(ตอน 25 ตะหมุเข้าปากหมา. ส. 5 ก.พ. 54)

จากตัวอย่าง เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีวิจ্ঞกรรมของ เซิร์ล พบว่า ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าว จัดเป็นวิจ্ঞกรรมการแนะนำ เนื่องจากรูปประโยคมีคำว่า “ขอแนะนำครับ” และ “ควร” ซึ่งเป็นคำ ที่แสดงเจตนาแนะนำอยู่ในประโยค แต่เมื่อพิจารณาจากบริบทจะเห็นว่า เป็นการแนะนำที่ละเมิด เงื่อนไขความจริงใจของการแนะนำ กล่าวคือ พิธีกรไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้คุณโรเบิร์ต อัมสเตอร์ดัมส่ง Twitter หรือที่พูดสั้น ๆ ว่า ทวิต ข้อความมาจริง ๆ เพราะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เนื่องจากการส่งข้อความในทวิตเตอร์นั้น ซึ่งหากทำจริงจะเป็นสิ่งที่ยุ่งยากและต้องส่งถึงหลายครั้ง มาก เพราะมีการจำกัดปริมาณตัวอักษรในแต่ละครั้งที่ส่งไม่เกิน 140 ตัวอักษร ดังนั้นถ้อยคำที่ พิธีกรกล่าวจึงไม่ได้แสดงเจตนาแนะนำ แต่เป็นถ้อยคำนัยแฝงในรูปวิจ্ঞกรรมการแนะนำเพื่อ ต้องการเสียดสีคนไทยที่ไม่ชอบอ่านหนังสือ หันไปสนใจให้ความนิยมกับโปรแกรมและเทคโนโลยีที่ อยู่ในโทรศัพท์มือถือมากกว่า

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “มีคนถามมาเยอะนะครับว่าประเทศไทยจะเสียแชมป์จริงหรือเปล่า ก็ต้องถาม ก่อนนะครับว่าแชมป์อะไร ถ้าเป็นแชมป์ฟุตบอลเนี่ยก็ยังไม่ได้แชมป์ครับ”

แอม : “เฮ้ยมันนี่ไปสะเค้าอยู่ได้”

จอห์น : “ปาวครับผมไม่ได้ซะะ นี่เห็นมั๊ยสเปนยิงเราไป 7 ลูก พอเรายิงกลับได้ 1 ลูก 7-1 เนี่ยะ คนไทยดีใจอย่างกับได้แชมป์เลย ความภาคภูมิใจของความเป็นชาติไทย เราไม่ได้โทษทีม

ชาติไทยนะครับ เพราะจริงๆแล้วที่เราแพ้เนี่ย เพราะว่าสนามมันไม่ดีครับ สนามมันเก่า แถมนะครับ ไล่สนาม 1,300 ล้านเนี่ยครับ ที่ใช้ไม่ได้เนี่ย ก็ไม่ต้องไปจัดหอรอกคอนเสิร์ตอะไรเนี่ย รัฐบาลเองกำลังหาที่เก็บข้าวอยู่ไฉน เหมาะมากเลยนะครับลานกว้าง มีหลังคา อยู่กลางทุ่งนาอีกต่างหาก”

(ตอน 76 คูหาสวรรค์กับสุหฤท. ศ. 16 พ.ย. 55)

จากตัวอย่าง เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีวิัจจนกรรมของ เซิร์ล พบว่า ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวถือเป็นวิัจจนกรรมการแนะนำ เนื่องจากรูปประโยคมีคำว่า “เหมาะสมมากเลยนะ” เป็นการแสดงเจตนาแนะนำ แต่เมื่อพิจารณาจากบริบทจะเห็นว่า พิธีกรละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของการแนะนำ กล่าวคือพิธีกรไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ทางรัฐบาลใช้สนามฟุตบอลเป็นที่เก็บข้าวตามรูปประโยคที่แนะนำจริง เพราะเป็นการแนะนำถึงสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ซึ่งจะขัดแย้งกับวัตถุประสงค์หลักที่ทางกรุงเทพมหานครจัดสร้างเพื่อใช้เป็นสนามฟุตบอล ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวจึงไม่ได้มีเจตนาเพื่อแนะนำ แต่เป็นการกล่าวเพื่อเสียสละการทำงานของรัฐบาลที่ล้มเหลว เพราะรัฐบาลรับจำนำข้าวจากเกษตรกรแต่ไม่สามารถส่งออกขายได้ทันเวลา ทำให้ข้าวมีปริมาณมากเกินกว่าสถานที่เก็บรักษาและยังส่งผลให้รัฐบาลขาดทุน เพราะข้าวที่มีอยู่เกิดความเสียหาย ไม่สามารถส่งออกขายไปยังต่างประเทศได้

1.2.3 การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวิัจจนกรรมการชม

ตามทฤษฎีวิัจจนกรรมของเซิร์ล วิัจจนกรรมการชม คือ วิัจจนกรรมที่ผู้พูดต้องการแสดงให้ผู้ฟังเห็นว่า ผู้พูดรู้สึกยกย่อง ชื่นชมสิ่งที่ผู้ฟังกระทำ โดยผู้พูดเชื่อว่าสิ่งที่ผู้ฟังกระทำเป็นสิ่งที่ดีน่ายกย่องชมเชย โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ : จะเป็นเนื้อความใดก็ได้ ที่เป็นการกระทำในอดีตของผู้ฟัง
- เงื่อนไขเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน : ผู้พูดมักเชื่อว่าการกระทำของผู้ฟังเป็นสิ่งที่ดี สิ่งที่เหมาะสม ทำและรู้สึกชื่นชมในการกระทำนั้น
- เงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจ : ผู้พูดต้องการบอกให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดรู้สึกชื่นชมหรือพอใจในการกระทำของผู้ฟัง

เงื่อนไขเกี่ยวกับสาระสำคัญ : ผู้พูดมีความพยายามที่จะทำให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดรู้สึก
ชื่นชม พอใจต่อการกระทำของผู้ฟัง และต้องการให้ผู้ฟังรู้ว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่สมควรทำต่อไป

ถ้อยค่านัยผกผันในรูปวัจนกรรมการชม จึงหมายถึง ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจการชม กล่าวคือ ผู้พูดไม่ได้รู้สึกยกย่อง ชื่นชมหรือพอใจในการกระทำของผู้ฟัง แต่เป็นการใช้ถ้อยคำดังกล่าวเพื่อการเสียดสี ประชดประชันผู้ฟังว่าสิ่งที่ทำนั้นตนไม่พอใจหรือไม่ได้ชื่นชม ในรายการปรากฏข้อความที่มีลักษณะของการใช้ถ้อยค่านัยผกผันในรูปวัจนกรรมการชม ยกตัวอย่างเช่น ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “ท่านรมต.ต่างประเทศของเรา ท่านเนี่ยก็ได้ Twit คำชี้แจงต่อยูเอ็นของตัวแทนประเทศไทย ซึ่งนั่นก็คือท่านเองครับ ว่าไว้ว่าอย่างนี้ครับ ประเทศไทยไม่มีความปรารถนาร้ายต่อกัมพูชาเพราะเขายังยากจนและเราได้ลงทุนค้าขายกับเขาไปมากมายทั้งตามช่วยเหลือในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ การแพทย์ การศึกษา ก็นับว่าเป็นนักการทูตที่มีพรสวรรค์สูงมาก ๆ เลยจริงนะครับ ที่สามารถพูดดูถูก ลำเลิก บุญคุณเอากับประเทศทั้งประเทศได้ ภายในสองประโยคด้วยกันนะครับ เก่งมาก ๆ เลย”

(ตอน 26 จะทราบกันไปถึงนายย. พถ. 17 ก.พ. 54)

จากตัวอย่าง ตามทฤษฎีวัจนกรรมของ เซิร์ล จัดเป็นวัจนกรรมการชม ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวไม่ว่าจะเป็น “เป็นนักการทูตที่มีพรสวรรค์สูงมาก ๆ” และ “เก่งมาก ๆ เลย” ซึ่งเป็นคำที่แสดงเจตนาการชมอยู่ในประโยค จึงจัดได้ว่าเป็นวัจนกรรมการชม แต่เมื่อพิจารณาจากบริบทจะเห็นว่า เป็นการชมที่ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของการชม กล่าวคือ พิธีกรไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะยกย่องหรือชื่นชมนายกษิต ภิรมย์ ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ เพราะพิธีกรเห็นว่าสิ่งที่ นายกษิต ภิรมย์ ได้กล่าวออกไปนั้น ไม่ใช่เรื่องที่ดีที่สมควรพูด ซึ่งจะส่งผลเสียให้กับประเทศ เพราะเป็นการ “ดูถูก ลำเลิกบุญคุณ” ดังนั้น ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวจึงไม่ได้แสดงเจตนาการชม แต่เป็นถ้อยค่านัยผกผันในรูปวัจนกรรมการชม เพื่อต้องการเสียดสี นายกษิต ภิรมย์ ที่ทำหน้าที่ตัวแทนประเทศไทยได้ไม่ดี

ตัวอย่างที่ 2

แอม : “เฮ้ย แล้วข้าวที่บวมอยู่ในสต็อกที่หาคนซื้อไม่ได้ทำไงวะ”

จอห์น : “เค้าก็เอาไปขายให้รัฐบาลต่อรัฐบาลไง”

แอม : “แล้วเค้าซื้อเท่าไรอะ ขาดทุนมากมัยอะ”

จอห์น : “ไม่รู้วะ ไม่มีใครรู้แหละครับ เพราะว่ามันเป็นความลับของทางราชการ”

แอม : “ประเทศนี้ดิฉัน สอบสวนกันในทุกทางลับ ตัดสินกันในทุกทางลับ ขายข้าวยังขายกัน
ในทุกทางลับ ไม่รู้เขาขายชุดดำไปขายข้าวขาวเนี่ย แม่แอม”

จอห์น : “มึงอย่าคิดมากสิวะ นับว่าเป็นเกียรติของประเทศไทยเราเนอะครับ ที่ดีดีเย่ ครอบ
บา และยาย่า ตูเร จะได้กินข้าวเหมือนกับยายกระต๊อบผุเลยเนอะครับ”

(ตอน 65 เจาะจำนำข้าว. ศ. 27 ก.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรทั้งสองกล่าวถึงเรื่อง โครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล ที่มีการรับจำนำข้าวมาเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถส่งออกขายให้กับประเทศอื่น ๆ ได้ จนต้องนำกลับมาขายให้กับคนไทยด้วยกัน เมื่อพิจารณาทฤษฎีวิวัฒนาการของ เซิร์ล พบว่า ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวจัดเป็นวัจนกรรมการชม เนื่องจากมีคำว่า “นับว่าเป็นเกียรติของประเทศไทยเราเนอะครับ” ซึ่งเป็นคำที่แสดงเจตนาการชื่นชมอยู่ในประโยค แต่เมื่อพิจารณาจากบริบทจะเห็นว่า เป็นการชมที่ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของการชม กล่าวคือ พิธีกรไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะยกย่องจริง ๆ และไม่ได้รู้สึกยินดีกับการที่ขายที่มีฐานะยากจนจะได้กินข้าวที่มีคุณภาพเดียวกับนักฟุตบอลชื่อดังทั้งสองคน ดังนั้นถ้อยคำที่พิธีกรกล่าว จึงเป็นถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการชม เพื่อต้องการเสียดสีการทำงานของรัฐบาลที่วางแผนบริหารงานโครงการรับจำนำข้าว ผิดพลาดจนปริมาณข้าวมีจำนวนมากจนต้องนำกลับมาขายภายในประเทศไทยเอง อีกทั้งพิธีกรยังต้องการเสียดสีรัฐบาลที่ไม่นำข้อมูลต่าง ๆ ออกมาเสนอให้ประชาชนรับรู้

ตัวอย่างที่ 3

แอม : “พูดถึงข้าวแคงแพงคิดถึง รัฐบาลซบไปอร์ฉฉฉฉะชุดก่อนเลย ทำไม ข้าวแคงไม่เห็นแพงอย่างนี้เลย ฝีมือนั่นต่างกันมาก”

จอห์น : “เค้าทำอย่างไร เหรอครับ”

แถม : “สมัยนั้นไม่มีข้าวแกงจืด หาซื้อน้ำมันไม่ได้”

(ตอน 50 เจาะข้าวแพงแกงร้อน. ศ. 10 ก.พ. 55)

จากตัวอย่าง เมื่อพิจารณาทฤษฎีวิจ্ঞนกรรมของ เซิร์ล ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวเป็นวิจ্ঞนกรรมการชม มีเจตนาการชื่นชม เนื่องจากคำว่า “รัฐบาลซูเปอร์อัจฉริยะ” ซึ่งคำว่า “ซูเปอร์” ตามความหมายของศัพท์ต่างประเทศที่ใช้คำไทยแทนได้ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2549: 286) ให้ความหมายว่า “ยอดเยี่ยม สุดยอด” ในขณะที่คำว่า “อัจฉริยะ” ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556: 1391) มีความหมายว่า “วิเศษนำอัจฉริย” มีความรู้ความสามารถเกินกว่าระดับปรกติมาก ดังนั้นคำว่า “รัฐบาลซูเปอร์อัจฉริยะ” จึงมีความหมายว่า “รัฐบาลที่มีความรู้ความสามารถยอดเยี่ยม” แต่เมื่อพิจารณาจากจากบริบท เป็นการชมที่ละเมียดเจือปนความจริงใจของการชม กล่าวคือ พิธีกรไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะยกย่องจริง ๆ และไม่ได้รู้สึกยินดีกับการบริหารงานของรัฐบาลจริง ๆ ดังนั้นคำว่า “รัฐบาลซูเปอร์อัจฉริยะ” ที่พิธีกรใช้ ซึ่งเป็นถ้อยคำนัยแฝงในรูปวิจ্ঞนกรรมการชม เป็นการกล่าวเพื่อต้องการเสียดสีการทำงานของรัฐบาลของ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่ปล่อยให้ราคาน้ำมันพืชขาดตลาดในช่วงที่รัฐบาลบริหารงานแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลนั้นไม่มีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดีพอ

1.2.4 การใช้ถ้อยคำนัยแฝงในรูปวิจ্ঞนกรรมการขอบคุณ

ตามทฤษฎีวิจ্ঞนกรรมของเซิร์ล วิจ্ঞนกรรมการขอบคุณ คือ วิจ্ঞนกรรมที่ผู้พูดต้องการแสดงให้ผู้ฟังเห็นว่า ผู้พูดรู้สึกขอบคุณในสิ่งที่ผู้ฟังกระทำ โดยผู้พูดเชื่อว่าสิ่งที่ผู้ฟังกระทำเป็นผลดีต่อผู้พูด โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ : จะเป็นเนื้อความใดก็ได้ ที่เป็นการกระทำในอดีตของผู้ฟัง
- เงื่อนไขเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน : ผู้พูดมักเชื่อว่าการกระทำของผู้ฟังให้ประโยชน์แก่ผู้พูด
- เงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจ : ผู้พูดรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณหรือซาบซึ้งในการกระทำนั้นจริง ๆ

เงื่อนไขเกี่ยวกับสาระสำคัญ : ผู้พูดมีความพยายามที่จะทำให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณหรือซาบซึ้งต่อการกระทำของผู้ฟัง

ถ้อยคำนัยแฝงในรูปวัจนกรรมการขอบคุณ จึงหมายถึง ถ้อยคำที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจการขอบคุณ กล่าวคือ ผู้พูดไม่ได้รู้สึกขอบคุณในสิ่งที่ผู้ฟังกระทำ แต่ต้องการใช้ถ้อยคำดังกล่าวเพื่อแสดงการเสียดสี ในรายการปรากฏข้อความที่มีลักษณะของการใช้ถ้อยคำนัยแฝงในรูปวัจนกรรมการขอบคุณ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “ส่วนในเรื่องที่ว่า ถูกรายครับ อิฐ แท่งคอนกรีต ในท่อนางแห่งนี้มันมาจากไหน ท่านรองผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ท่านธีระชน มโนมัย แกล้งออกมาแน่นอนเลยว่า ไม่มีทางแน่นอนเลยที่ถูกรายมันจะผ่านท่อที่มันจะปิดฝาไว้ได้ ไม่มีทาง”

แอม : “ไม่บอกไม่รู้เลยนะเนี่ย ขอบคุณมากเลยที่บอก ต้องใช้ระดับรองผู้ว่ามาบอกเลยนะเนี่ย ว่ารูท่อนี้ใส่ถูกรายไม่ได้ ค่อนข้างดูถูกสติปัญญาหลายคนนะคะ”

(ตอน 71 รวยแล้วไม่โกง รศ. 5 ต.ค. 55)

จากตัวอย่าง เมื่อพิจารณาทฤษฎีวัจนกรรมของ เซิร์ล พิธีกรใช้วัจนกรรมการขอบคุณโดยใช้คำว่า “ขอบคุณมากเลยที่บอก” ซึ่งเป็นคำที่แสดงเจตนาการขอบคุณอยู่ในประโยค แต่เมื่อพิจารณาจากบริบทจะเห็นว่า เป็นการขอบคุณที่ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของการขอบคุณ กล่าวคือ พิธีกรไม่ได้มีความซาบซึ้งหรือรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณในการกระทำของนายธีระชน มโนมัยเลยแม้แต่น้อย เพราะพิธีกรเห็นว่าเรื่องที่นายธีระชน มโนมัยออกมากล่าวนั้น เป็นเรื่องที่ใคร ๆ ก็ย่อมรู้อยู่แล้ว ไม่ได้เข้าใจยากจนถึงกับต้องให้ท่านรองผู้ว่ากรุงเทพมหานคร มาเป็นคนอธิบายอีก พิธีกรยังมองว่าเป็นการดูถูกความรู้ของตนเองอีกด้วย ดังนั้นถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวจึงไม่ได้แสดงเจตนาการขอบคุณ แต่เป็นถ้อยคำนัยแฝงในรูปวัจนกรรมการขอบคุณ เพื่อต้องการเสียดสีนายธีระชน มโนมัย ผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่ากรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “ท่านผู้ชมครับ ไม่อยากเฝ้าว่าถูกหอย 28 เน้น ๆ ขอขอบคุณนายด้วยละ รวยมัยละ หอย
งวดหน้าสำนัก อ.จุฬารังว่าความยาวจากปลายจุมจนสุดถึงต่งหุ้ยของท่านนายครับ คุณสาม
หารสอง บวกเจ็ด อย่าลืมนะจะได้ตัวเลขไรบอกมา กลับหน้ากลับหลังด้วยนะ”

(ตอน 40 เจาะคันหอย. พศ. 22 ก.ย. 54)

จากตัวอย่าง เมื่อพิจารณาทฤษฎีวิัจจนกรรมของ เซิร์ล ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวจัดเป็นวัจนกรรม
การขอบคุณ เนื่องจากมีคำว่า “ขอบคุณนายด้วยละ” ซึ่งเป็นคำที่แสดงเจตนาการขอบคุณอยู่ใน
ประโยค แต่เมื่อพิจารณาจากบริบทจะเห็นว่า เป็นการขอบคุณที่ละเมิดเงื่อนไขความจริงใจของการ
ขอบคุณ กล่าวคือ พิธีกรไม่ได้มีความซาบซึ้งจากใจจริง เพราะจะเห็นเนื้อความที่ตามมาล้วนเป็นเรื่องที่
พิธีกรนั้นแต่งขึ้นมา กล่าวเกินจริงและเหน็บแนมผู้ที่ติดตามข่าวนายกรัฐมนตรีนคร จึงพิจารณาได้ว่า
พิธีกรกล่าวถ้อยคำขอบคุณนายกรัฐมนตรีนคร เพื่อเป็นการเสียดสีที่ผลสลาकिनแบ่งรัฐบาลมักจะเป็นเลขที่
เกี่ยวข้องกับนายกรัฐมนตรีนคร จนผู้ที่ชื่นชอบเล่นสลาकिनแบ่งรัฐบาลนำไปตีความและเสียดสีเป็น
ประจำ

จากตัวอย่างการใช้ถ้อยคำนัยผกผันประเภทต่าง ๆ ข้างต้น ไม่ว่าจะเป็น การใช้ถ้อยคำที่มี
ความหมายตามรูปขัดแย้งกับถ้อยคำใกล้เคียงกัน การใช้ถ้อยคำแบบไม่สมเหตุสมผล การใช้ถ้อยคำ
แบบกล่าวเกินจริง การใช้ถ้อยคำแบบระดับภาษาไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ การใช้ถ้อยคำนัยผกผันใน
รูปวัจนกรรมการถาม การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการแนะนำ การใช้ถ้อยคำนัยผกผันใน
รูปวัจนกรรมการชม การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการขอบคุณ ล้วนแสดงให้เห็นว่า ถ้อยคำ
นัยผกผันถือเป็นกลวิธีที่สำคัญในการเสียดสี เพราะถ้อยคำนัยผกผันเป็นการการสื่อความที่ไม่ตรงตาม
รูปและมีความกำกวมในตัวเอง กล่าวคือ ผู้พูดกล่าวอย่างหนึ่งแต่สื่อความหมายตรงข้ามหรือเป็นการ
ละเมิดกฎความจริงใจของวัจนกรรมต่าง ๆ เพื่อแนะนำความหมายบางอย่าง โดยในที่นี้ คือ เพื่อการ
เสียดสี นอกจากนี้ ศิริพร ภักดีผาสุก (2547) กล่าวว่า เนื่องจากความกำกวมของถ้อยคำนัยผกผันที่ทำให้
ทำให้สามารถตีความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้หลายอย่าง ผู้เขียนจึงสามารถเลี่ยงความรับผิดชอบต่อ
การวิจารณ์นั้นได้ในกรณีที่ผู้ถูกวิจารณ์เกิดความไม่พอใจและต้องการฟ้องร้อง โดยที่ยังสามารถสื่อสิ่งที่

ผู้เขียนต้องการไปสู่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ถ้อยคำนัยแฝงยังสามารถแสดงทัศนคติในเชิงลบหรือเชิงวิจารณ์ของผู้เขียนที่มีต่อสิ่ง ๆ ได้ด้วย

2. การใช้ความเปรียบ

การใช้ความเปรียบโดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานเขียนและวรรณกรรมต่าง ๆ นั้น มักมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ มองเห็นภาพและเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนได้อย่างลึกซึ้ง ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเพื่อนใจและเกิดภาพให้ผู้อ่านเข้าใจ แต่ความเปรียบที่พบในรายการเจาะข่าวต้นนี้ นอกจากจะมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อได้อย่างชัดเจนแล้ว ยังมีหน้าที่อีกประการหนึ่งคือ เพื่อต้องการเสียดสี ความเปรียบที่พบมีลักษณะ รายละเอียดดังนี้

2.1 ความเปรียบที่เกินจริง

ความเปรียบที่เกินจริง หมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ หรือไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “หนังสือพิมพ์ไทยหลายฉบับ ลงข่าว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และนายณทล บัทมะ ได้รับการเชิดชูเกียรติครับ จากองค์กรแปลก ๆ หาที่มาที่ไปได้ยากมาก ๆ ต้องบอกว่ายากจริง ๆ ครับ เสรีหาในกุเกิ้ลยังไม่เจอเลยครับ ลองไปพิมพ์เสิร์ชคำว่า Capdi หรือ Capdi award จะเป็นที่ยู๊จกพอกันดี เหมือนสมาคมจีนแต่จิว ผู้มีปานไต้หวันมซ้ายแห่งตำบลไผ่ไร่เล็ก ที่พ่อผมเป็นประธาน อะ แต่ที่แน่ ๆ ครับ เหรียญเชิดชูเกียรตินี้มอบให้กับบุคคลที่รับใช้มวลมนุษยชาติอย่างต่อเนื่องครับ ณ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีก็ัมพูชาครับ”

(ตอน 40 เจาะค้นหอย. พฤ. 22 ก.ย. 54)

จากตัวอย่าง พิธีกรได้เปรียบรางวัล “Capdi award” กับ “สมาคมจีนแต่จิว ผู้มีปานไต้หวันมซ้ายแห่งตำบลไผ่ไร่เล็ก ที่พ่อผมเป็นประธาน” ซึ่งเป็นสมาคมที่ไม่มีอยู่จริง เป็นชื่อเรียกสมาคมที่พิธีกรสมมุติขึ้น ใช้เป็นความเปรียบเพื่อต้องการเสียดสีรางวัลที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับ ว่าเป็นรางวัลที่ไม่มีคนรู้จัก ไม่ได้เป็นที่ยอมรับเชื่อถือ อีกทั้งยังเป็นรางวัลที่ไม่สามารถตรวจสอบรายละเอียดได้แน่ชัด

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “ถ้าเรานับเหตุการณ์ไฟได้ปะทุจากเหตุปล้นปืนกองันทหารพัฒนาที่สี่ ที่ค่าย
นราธิวาสนครินทร์ เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 มาจนถึงเดี๋ยวนี้ครับ เวลาที่ล่วงเลยมาเป็น เวลา 8
ปีแล้วครับ ความพยายามครับ ในการดับไฟได้นี้ครับ ก็ยังคงดำเนินต่อไปครับ แหมม ถ้าเป็นไฟ
ไหม้บ้านครับ แปรปลูกสร้างบ้านใหม่ไปแล้ว ห้าหลังแล้วครับพี่น้องครับ”

(ตอน 54 ตอนเจาะไฟได้. พ. 4 เม.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงเรื่องของการแก้ปัญหาที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พิธีกรจึง
กล่าวว่า “ถ้าเป็นไฟไหม้บ้านครับ แปรปลูกสร้างบ้านใหม่ไปแล้ว ห้าหลังแล้วครับพี่น้องครับ” เป็นการใช้
ความเปรียบที่เกินจริง โดยเปรียบเทียบเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ กับเหตุการณ์
สมมุติที่พิธีกรสร้างขึ้น เพื่อต้องการเสียดสีกลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสาม
จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในประเด็นเรื่องระยะเวลาผ่านมานานถึง 8 ปี แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “เรื่องแรกเลยครับ ที่ลาดชันเกิน 35% ออกโฉนดไม่ได้ละครับ ออกได้ครับ ถ้าคุณเป็น
บุคคลที่มีพลังเหนือธรรมชาติครับ ซึ่งบุคคลจำพวกนี้นะครับ จะออกโฉนดบนหัวฟ่อใครก็ได้ครับ
หลับตาแป๊ปเดียวลมตารขึ้นมาก็มีโฉนดอยู่บนหัวฟ่อมึงเลยครับ”

(ตอน 11. ยายมีเลี้ยงหอย. ศ. 16 ก.ค. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงบุคคลที่สามารถเป็นเจ้าของพื้นที่ที่มีความที่ลาดชันเกิน 35% ซึ่ง
ทางกฎหมายระบุไว้ว่าจะออกโฉนดไม่ได้ โดยเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีพลังเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็น
ความเปรียบที่เกินจริง เพราะจริง ๆ แล้วไม่มีบุคคลใดที่จะเป็นผู้มีพลังเหนือธรรมชาติ แต่พิธีกรใช้
ถ้อยคำเปรียบเทียบกับดังกล่าว เพื่อต้องการเสียดสี กลุ่มบุคคลที่เข้าไปบุกรุกพื้นที่ป่า แล้วใช้อำนาจในทาง
การเมืองออกโฉนดเป็นเจ้าของที่ดิน

2.2 ความเปรียบที่ให้เห็นภาพ

ความเปรียบที่ให้เห็นภาพ หมายถึง การใช้ความเปรียบที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกเสียดสีนั้นมีลักษณะที่ไม่ดี เหมือนหรือแตกต่างกับสิ่งที่เป็นแบบเปรียบเช่นไร เพื่อให้ถ้อยคำที่เสียดสีนั้นมีน้ำหนักชัดเจน และเห็นภาพเข้าใจได้ง่ายในรายการปรากฏข้อความที่มีลักษณะของการใช้ความเปรียบยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “นี่เลยครับประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติว่าด้วยการต่อต้านทุจริต ครั้งที่ 14 ระหว่างวันที่ 10-13 พ.ย. 53 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ครับ ผู้สนใจครับสามารถร่วมชมนิทรรศการการต่อต้านทุจริต ระหว่างวันงานได้เลยครับ ในโซน C ครับ ชาวเจาะข่าวตื่นครับ นี่มันเป็นสัญญาณอะไรบางอย่างหรือป่าวครับ ว่าเราเนี่ยน่าจะไป Meet and Greet ที่งานแอตไทยคอร์ปชั่นครั้งนี้ครับ เป็นการประชุมที่ฮาที่สุดที่จะเกิดขึ้นในประเทศนี้แล้ว นี่คนจัดงานเค้ามาจัดกันในถ้ำเสือเลยนะครับ เค้าคงคิดว่าไม่เข้าถ้ำเสือคงไม่ได้ลูกเสือครับ แน่นอนครับชาว ihere คนไหนที่อยากจะมา here กับเรามาเจอกันได้เลยครับ ตามวันเวลานี้ 10 พ.ย. 2553 เวลา 10.00น. นะฮวีฟ”

(ตอน 19 น้ำนองเต็มตลิ่ง. ส. 5 พ.ย. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงเรื่องการจัดการประชุมนานาชาติว่าด้วยการต่อต้านทุจริต ซึ่งปีนี้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในการจัดงาน พิธีกรมีความเห็นว่า ประเทศของเราได้เป็นเจ้าภาพในการจัดงานทั้งที่ประเทศของเรานั้นก็มีปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน พิธีกรจึงได้กล่าวว่า “เค้ามาจัดกันในถ้ำเสือเลยนะครับ เค้าคงคิดว่าไม่เข้าถ้ำเสือคงไม่ได้ลูกเสือครับ” ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบว่า ในประเทศของเรานั้นมีปัญหาทุจริต ดังนั้นหากจะต้องการแก้ปัญหการทุจริตก็ต้องมาแก้ไขที่ประเทศที่มีการทุจริตมาก ดังนั้นความเปรียบดังกล่าว เป็นความเปรียบที่พิธีกรต้องการเสียดสีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดปัญหาการทุจริตในประเทศ

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “เรื่องคนไทยกับข้าวเป็นเรื่องที่แยกกันไม่ออกอยู่แล้วครับ เหมือนกับเรื่องอาบอบ
 นวดกับถนนเพชรบุรี นั้นแหละครับ ขาดกันไปไม่ตายหรอกครับ แต่ว่าก็แทบจะหมดความหมาย
 กันเลยทีเดียว”

(ตอน 65 เจาะจำนำข้าว. ศ. 24 ก.ย. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงเรื่องความสำคัญของคนไทยกับข้าวว่ามีมาอย่างยาวนาน โดย
 เปรียบเทียบกับสถานบริการอาบอบนวดที่ตั้งอยู่บนถนนเพชรบุรี พิธีกรต้องการเสียดสีประเด็นที่ใน
 ถนนเพชรบุรีนั้น ปัจจุบันกลายเป็นแหล่งที่ตั้งของสถานบันเทิงอาบอบนวดจำนวนมาก

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “ปัจจุบันนะครับ มีหน่วยงานที่ดูแลบริหารจัดการอยู่แล้วจำนวนหนึ่งครับ นั่นได้แก่
 กรมชลประทาน อยู่กับกระทรวงการเกษตรครับ กรมเจ้าท่า อยู่กับกระทรวงคมนาคมครับ กรม
 ทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำและชายฝั่ง พวกนี้อยู่กระทรวงเดียวกัน
 ครับ นั่นคือ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตครับ จัดการเขื่อนผู้ผลิตไฟฟ้า การ
 ประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง เพื่อผลิตน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคครับ เป็นไงครับ”

แอม : “ยัง ยังไม่พอ”

จอห์น : “น้ำครับ ใช้เพื่อบรรเทาสาธารณภัย อยู่กับกระทรวงสาธารณสุขป้องกันภัย ยังไม่พอ
 อีก นั่นก็ต้องนี้เลยครับ ต้องมีหน่วยงานเก็บเรื่องน้ำโดยเฉพาะ นี่เลยครับ สถาบันสารสนเทศ
 ข้อมูลและการเกษตร”

แอม : “ยัง ยังต้องตั้งอีก ให้เป็นแบบซิงเกิ้ล คอมมานด์มีอำนาจเบ็ดเสร็จในองค์กรเดียว”

จอห์น : “นั่นก็คือ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เอ้ย นี่มันเหมือนตั้งหน่วยงานกันเพราะ
 ลูกหลานเรียนจบกันมาแล้วยังหางานทำไม่ได้หรือป่าวครับเนี่ย คือว่าหน่วยงานอื่นมันเต็ม
 หมดแล้ว เลยต้องตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาอย่างนี้แหละอะ นั่นมันไม่ได้เกี่ยวกับการจัดการน้ำหรอก
 มันเป็นที่การจัดการคนหรือป่าว ลูกหลานใครเรียนจบ แล้วต้องหาที่ทำงานให้กันอย่างนี้แหละ”

(ตอน 50 เจาะข้าวแพงแถมร้อน. ศ. 10 ก.พ. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึง เรื่องที่รัฐบาลจัดตั้งองค์กรใหม่เพื่อมาดูแลบริหารจัดการเรื่องน้ำ ในช่วงที่เกิดวิกฤตอุทกภัย พิธีกรได้กล่าวเกี่ยวกับองค์กรต่าง ๆ ของเดิมที่มีอยู่ ซึ่งองค์กรเหล่านี้ก็มีหน้าที่ดูแลบริหารเรื่องน้ำอยู่แล้ว พิธีกรจึงเปรียบเทียบองค์กรที่รัฐบาลจะจัดตั้งขึ้นมาใหม่ว่าเหมือนกับ การตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อให้ลูกหลานของบุคคลข้าราชการได้มีงานทำ เป็นการเสียดสีการทำงานของ รัฐบาลที่ไม่สามารถบริหารงานได้อย่างถูกต้อง เป็นการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง เนื่องจากองค์กรที่ดูแลเรื่อง น้ำนั้นมียุ่หลายองค์กรแล้ว ไม่สมควรต้องจัดตั้งเพิ่ม

2.3 การใช้อุปลักษณ์

ในงานนี้ ผู้วิจัยใช้นิยามตามณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2542: 250) อุปลักษณ์ คือ ถ้อยคำแสดง การเปรียบเทียบของสองสิ่ง สิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ อีกสิ่งหนึ่งเป็นแบบเปรียบ และทั้งสองต้องเป็น สมาชิกต่างกลุ่มกัน ซึ่งอาจปรากฏคำแสดงความเปรียบ เช่น เหมือน ดัง เป็น หรือ ไม่ปรากฏ คำแสดง ความเปรียบในถ้อยคำนั้น ๆ ก็ได้ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “รัฐสภาได้นบูกอีกแล้ว คณะรัฐมนตรี สส.ผู้ทรงเกียรติต้องเป็นข้ามกำแพงรั้วหนทาง
ด้านหลังอีกแล้ว แถมนะครับ พี่ ๆ ทหาร ๆ ตำรวจ ก็มะเขือเทศ แดงโม อีกแล้วครับพี่น้อง”

(เจาะข่าวต้น 6 ตอนอย่าเครียดกันนะ. 9 เม.ย. 53)

จากตัวอย่าง กล่าวถึง เหตุการณ์การชุมนุมทางการเมืองเพื่อขับไล่รัฐบาลของกลุ่มแนวร่วม ประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ พ.ศ. 2553 หรือ กลุ่มคนเสื้อแดง (นปช.) ซึ่งพิธีกรได้กล่าวถึง เรื่อง ทหารและตำรวจที่มีอุดมการณ์เหมือนกับกลุ่มคนเสื้อแดง โดยใช้อุปลักษณ์ คือ

ทหาร	เป็น	สิ่งที่ถูกเปรียบ
แดงโม	เป็น	แบบเปรียบ
ตำรวจ	เป็น	สิ่งที่ถูกเปรียบ
มะเขือเทศ	เป็น	แบบเปรียบ

โดยทั้งทหารและตำรวจอยู่ต่างกลุ่มกัน ผู้ใช้อุปลักษณนี้ไม่ได้สื่อความตามรูปแต่ต้องการสื่อว่า ทหารและตำรวจ ที่กล่าวถึงมีคุณสมบัติบางประการเหมือนแตงโมและมะเขือเทศ ความหมายของอุปลักษณจึงหมายถึง “ทหารและตำรวจกายสีเขียวเหมือนเปลือกนอกของแตงโม แต่ในจิตใจเป็นสีแดงเหมือนเนื้อแตงโม ซึ่งนั่นก็หมายถึงทหารและตำรวจที่มีอุดมการณ์เหมือนกับกลุ่มคนสีแดง” พิธีกรใช้อุปลักษณดังกล่าวเพื่อต้องการเสียดสี ทหารและตำรวจบางคน ที่ประพฤติตัวมิชอบ ออกมาแสดงจุดยืนทางการเมืองแบ่งฝักแบ่งฝ่ายมากเกินไป ทหารและตำรวจที่ดี ควรมีความเป็นกลางทางการเมือง

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “เอาละครับ พ่อแม่พี่น้องเรามาคุยกันเรื่อง 3G ดีกว่าครับ ความก้าวหน้าในการได้ใช้ระบบ 3G ในประเทศไทยของเรา ไม่มีความก้าวหน้าครับหรืออาจจะกล่าวได้ว่า ตอนนี้ แท้จริงหรือต้องกลับไปทำกันใหม่ครับ เหตุผลของการแท้งในครั้งนี้เกิดจากอะไร นื่อง ๆ งามกันเข้ามาเยอะมาก ๆ เลยครับ เรื่องมันแค่นี้เองครับ อาเสียขาใหญ่การที่จะปล่อยให้เกิดการประมูล 3G มีแนวโน้มที่จะทำให้องค์กรของเสียเนี่ยเกิดการเจ๊งได้สูง เพราะ 2G ที่พวกเค้าเก็บค่าสัมปทานอยู่ ทำให้พวกอาเสียไม่ต้องทำอะไรเลยครับ นอนกินไปสบายแฮ แต่ถ้า 3G เกิดขึ้นครับ รายได้จากการนอนกินค่าสัมปทานของอาเสียนี้ก็อาจจะลดลง”

(ตอน 16 ลูกใครฮ้าฟฟว์ ? . ศ. 24 ก.ย. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงเรื่องที่มีการเปิดประมูลระบบเครือข่าย 3G ที่ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ พิธีกรได้กล่าวเสียดสีความไม่สำเร็จในการเปิดประมูลด้วยการใช้อุปลักษณ กล่าวคือ

การประมูลโครงข่ายโทรศัพท์มือถือ 3G	เป็น	สิ่งที่ถูกเปรียบ
การแท้ง (การตั้งครรภ์)	เป็น	แบบเปรียบ
ความล้มเหลวในการเปิดประมูล	เป็น	สิ่งที่ถูกเปรียบ
การแท้ง	เป็น	แบบเปรียบ

การนำเรื่องการตั้งครุฑแล้วแท้งเพื่อเปรียบเทียบกับความไม่ประสบผลสำเร็จในการเปิดประมูลเครือข่ายระบบ 3G เนื่องจากอุปลักษณะดังกล่าวมีความเหมือนที่ทำให้เกิดการถ่ายโอนคุณสมบัติบางประการระหว่างแบบเปรียบและแบบถูกเปรียบพิธีกรจึงนำความเหมือนดังกล่าวมาเปรียบเทียบเพื่อบ่งชี้ให้เห็นว่า การเปิดประมูลเครือข่ายระบบ 3G ที่ไม่เป็นผลสำเร็จ เหมือนกับการตั้งครุฑที่ไม่สมบูรณ์ไม่ประสบความสำเร็จ

3. การใช้คำเรียกบุคคล

การใช้คำเรียกบุคคล หมายถึง การใช้คำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกบุคคลหรือกล่าวอ้างถึงบุคคล โดยไม่ได้กล่าวถึงชื่อและสกุลจริง จากการศึกษารายการ “เจาะข่าวต้น” พบว่า พิธีกรใช้กลวิธีการใช้คำเรียกบุคคลซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) การใช้สมญานาม 2) การใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ 3) การดัดแปลงชื่อ 4) การแปลชื่อเป็นอีกภาษาหนึ่ง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การใช้สมญานาม

ในการให้สัมภาษณ์ความหมายนี้ ผู้วิจัยยึดนิยามตาม ศิริพร ภักดีผาสุก (2547: 79) ที่กล่าวว่า การใช้สมญานาม คือ นามที่เป็นคำ กลุ่มคำ หรือข้อความที่ใช้เป็นชื่อเรียกหรืออ้างถึงบุคคล สิ่งของ ซึ่งไม่ใช่ชื่อจริง ที่มาของสมญานามนั้นเกิดจากคุณสมบัติบางประการ ได้แก่ ชื่อจริง ชื่อเล่น รูปร่างหน้าตา พฤติกรรม สถานภาพ ชีวประวัติ พื้นฐานอาชีพเดิม ภูมิลำเนา เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น บิ๊กแมว มาจากชื่อเล่นของอดีตนายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “คนใช้พระเอกนี่ก็เหมือนคนใช้ในตัวละครนั่นละครับ ที่จะต้องทำตาปะหลังปะเหลือก พุดอยู่คนเดียวตามพุ่มไม้หน้าคฤหาสน์ของท่านชาย หรือไม่มีหน้าที่พุดจายๆ พล่ามๆ เสียดี แดกดันนางอิจฉามังครับ เข้าข้างนางเอกมั่ง เยาะเย้ยตัวโกง แต่อาชีพหลักก็คือประจบเจ้านายออกสื่อ ไซ่แล้วครับ ผมกำลังพุดถึงมิสเตอร์รู้จักแล้วจะรักเอง โฆษกส่วนตัวของนายกรัฐมนตรีที่ได้กระโดดลงมาในสมรภูมิทวิสเตอร์ด้วยศึกอภิปรายไม่ไว้วางใจปาที่ครั้งนี้เอง รู้จักแล้วจะรักเลยครับ รักจนอยากจับใส่เรือไปที่ฟูโกชิม่าของญี่ปุ่น”

(ตอน 27 เจาะกระบอกไม้ไผ่. พ. 2 มี.ค. 54)

จากตัวอย่าง สมญานาม “มิสเตอร์รู้จักแล้วจะรักเอง” เป็นสมญานามที่พิธีกรใช้เรียกหรืออ้างถึง นายเทพไท เสนพงศ์ ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ โดยนํากระทำของนายเทพไทที่จะให้รอดโดยสารทุกคันติดสติ๊กเกอร์คำว่า “รู้จักแล้วจะรักเอง” ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จนคุ้นเคยและเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป จึงกลายเป็นสโลแกนประจำตัวนายเทพไท นำมาตั้งเป็นสมญานาม พิธีกรได้เสียดสีนายเทพไท ในประเด็นเรื่องที่นายเทพไทคอยทำหน้าที่ปกป้อง ชี้แจง แกะไขภาพลักษณ์ในด้านลบของอดีตนายกอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มากเกินความพอดีจนเรียกว่าเป็น “โฆษกส่วนตัว”

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “ในที่สุดข้อพิพาทที่ว่าเนี่ย ก็ลากเข้าไปสู่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติจนได้ แล้วลองทายดูสิครับว่าใครเอ่ย ได้รับการแต่งตั้งไปชี้แจงที่ยูเอ็นครับ ถูกต้องแล้วนะครับ นั่นก็คือ Mr.Likeable คนนี้ละครับ คนที่ไปถึงไหนวงแตกถึงนั้น คนที่กำลังประชุมอยู่ที่พนมเปญเขตแดนนั้น ละครับ ตอนที่กระสุนลูกแรกแล่นออกมา คนที่ได้รับความเกรงใจ นับถือมากที่สุด นายกษิต ภิรมย์ นั่นเองครับ”

(ตอน 26 จะทรมานกันไปถึงนายย. พท. 17 ก.พ. 54)

จากตัวอย่าง สมญานาม “Mr.Likeable” เป็นสมญานามที่พิธีกรใช้เรียกหรืออ้างถึง นายกษิต ภิรมย์ โดยสมญานามดังกล่าว พิธีกรใช้กลวิธีถ้อยคำนัยผกผันในการตั้งสมญานาม เพราะคำว่า “Likeable” นั้นมีความหมายว่า น่ารัก น่าพอใจ แต่เมื่อพิจารณาจากถ้อยคำที่พิธีกรกล่าว คือ “คนที่ไปถึงไหนวงแตกถึงนั้น” นั้นหมายความว่า ไม่ใช่บุคคลที่เป็นที่รัก ที่น่าพอใจของผู้อื่น ดังนั้นพิธีกรจึงตั้งสมญานามนี้เพื่อต้องการเสียดสี นายกษิต ภิรมย์ ในประเด็นที่ นายกษิต ภิรมย์ ไม่มีความเหมาะสม จะเป็นตัวแทนประเทศไทยไปชี้แจงต่อสหประชาชาติ เนื่องจากก่อนหน้านี้ นายกษิต ภิรมย์ ได้กล่าวชี้แจงต่อยูเอ็นในฐานะตัวแทนประเทศไทย โดยมีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ทำให้เป็นผลเสียกับประเทศไทย

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “ป็นี่ทางสมาคมผู้สื่อข่าวบันเทิงของสไปกตาร์กทีวีและเจาะข่าวต้นแห่งประเทศไทย
เนี่ยครับ ก็มีฉายาให้กับคุณหมอกฤษณ์ว่า เปลี่ยนเป็นหมอกฤษณ์ concern concern ในเรื่องของ
ทักษะการดูดวงของหมอ”

แอม : “อ่าว ทำไมละครับ”

จอห์น : “จะให้ทำอะไรละครับ เมื่อตอนต้นปีไปออกรายการรู้ดีเกิดมาคุย รู้ดีก็ได้
ถามว่า โอโหมมาได้สมัยที่สองหรือป่าว คุณหมอกฤษณ์ของเราก็คอนเฟิร์มออกมาเรียบร้อยไม่
มีทางไม่มีวัน”

แอม : “แล้วตอนนี้โอโหมมาได้แล้ว ไซ้ โอโหมมาได้แล้ว สรุปว่าคุณเป็นห่วงทักษะในการดู
หมอของเขาซึ่งคอนเฟิร์มแล้วว่า มีปัญหา”

(ตอน 82 เจาะสิทธิมนุษยชนเถื่อน. ศ. 28 ธ.ค. 55)

จากตัวอย่าง สมญานาม “หมอกฤษณ์ concern” เป็นสมญานามที่พิธีกรใช้เรียกหรืออ้างถึง
นายศุภกฤษณ์ ปทุมศรีวิโรจน์ ซึ่งเป็นนักโหราศาสตร์ชื่อดัง เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า
“concern” ซึ่งหมายถึง ความเป็นห่วง ความเป็นกังวล ดังนั้นพิธีกรจึงตั้งสมญานามนี้เพื่อต้องการ
เสียดสีนายศุภกฤษณ์ ในประเด็นเรื่องที่ทำนายผลการเลือกตั้งประธานาธิบดีของประเทศสหรัฐอเมริกา
ผิดพลาด จนพิธีกรมีความเป็นกังวลในการทำนายโหราศาสตร์ของนายศุภกฤษณ์

จากการศึกษาเรื่องสมญานาม พบว่า พิธีกรมักจะตั้งสมญานามให้กับนักการเมืองที่มีบทบาท
เป็นที่รู้จักในสังคม รองลงมาก็คือบุคคลที่อยู่ในแวดวงบันเทิง นอกจากสมญานามจะใช้เพื่อเรียกหรืออ้าง
ถึงบุคคลแล้ว สมญานามยังถูกนำมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์บุคคลทางอ้อมไปในตัว
เป็นการสะท้อนภาพลักษณ์ของบุคคลนั้น ๆ การที่พิธีกรตั้งสมญานามที่ไม่จริงจัง มุ่งเน้นความ
สนุกสนานที่เล่นที่จริง ช่วยทำให้รายการมีสีสัน น่าติดตามแล้ว ยังเป็นการลดการวิพากษ์วิจารณ์ที่มี
ความรุนแรงให้ลดลง ซึ่งเป็นการปกป้องตนเองวิธีหนึ่งของพิธีกร

3.2 การใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ

การใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ คือ การที่ผู้เสียสละใช้กล่าวถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลนั้นแต่ไม่ได้ระบุชื่อว่าจะหมายถึงบุคคลใด แต่ผู้ถูกเสียสละต้องตีความเอง โดยอาศัยบริบทว่าผู้เสียสละกำลังกล่าวถึงบุคคลใด การที่ผู้เสียสละหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงชื่อของบุคคลที่ต้องการเสียสละ ทำให้ผู้เสียสละสามารถหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบคำพูดของตนได้ หากถูกฟ้องร้องในทางกฎหมายในแง่การละเมิดหรือการหมิ่นประมาท ดังตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : เรามาศาลรัฐธรรมนูญตรงท่าพระอาทิตย์ครับ ซึ่งพบว่าศาลท่านได้ย้ายไปแล้วครับ เราก็เลยถ่ายตรงนี้แล้วกัน อยู่ใกล้ ๆ แล้วก็มีรัฐธรรมนูญอยู่ แล้วก็มีพ้อมหอนซึ่งเป็นตัวแทนของศาลพระภูมิก็ได้ บวกกับรัฐธรรมนูญก็เป็น ศาลรัฐธรรมนูญครับ โอเค

แอม : เอ้ย เมื่อก็ได้ยินพานั่นพูดว่า ชูได้ชูไป อย่าให้พ่อถูกกลับมาได้แล้วกัน นั่นมันสีทองจริง ๆ นะเนี่ย แล้วเค้าบอกว่าเป็นทองแท้ ๆ

(ตอน 63 เจาะศาลอีกลี. ศ. 13 ก.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ คือ คำว่า “พานั่นพูดว่า ชูได้ชูไป อย่าให้พ่อถูกกลับมาได้แล้วกัน” ทำให้ผู้ฟังสามารถตีความได้ว่าพิธีกรต้องการเสียสละนายพานทองแท้ ชินวัตร เนื่องจากในช่วงนั้นนายพานทองแท้ ได้โพสต์ข้อความทาง Facebook เพื่อตอบโต้นายสุเทพ เทือกสุบรรณ กรณีที่กล่าวพาดพิงถึงอดีตนายกรัฐมนตรีผู้เป็นบิดาว่า “ชูได้ชูไป อย่าให้พ่อถูกกลับมาได้แล้วกัน” นอกจากนี้พิธีกรยังใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่ออีกคือ “นั่นมันสีทองจริง ๆ นะเนี่ย แล้วเค้าบอกว่าเป็นทองแท้ ๆ ” เป็นการเพิ่มคำที่แนะให้ผู้ฟังเข้าใจได้ว่าหมายถึงนายพานทองแท้ ชินวัตร

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “อีกฟากหนึ่งครับ ที่มีอาชีพหลักร้องเพลงต้นตระกูลไทย ใจท่านเหี้ยมหาญน้อยก็ชนะไว้ย เพื่อกดดันรัฐบาล ให้ปกป้องแผ่นดินครับ ให้ไปปะทะกับประเทศเพื่อนบ้าน เอาโน้นเอานี่คืนครับ ตอนแรกนี่ก็เป็นพื้นที่รอบสิ่งก่อสร้างนะครับ สักพักเนี่ยกลายเป็นแผ่นดินที่สิ่งก่อสร้างนั้นตั้งอยู่ นั่นก็คือ ยกบ้านให้เค้าแต่จะเอาที่ดินคืน สักพักชักลามปามครับ ไปถึงโฉนดที่เคยได้มา

แล้วก็คืนค่าไปครับ”

(ตอน 27 เจาะกระบอกไม้ไผ่ พ. 2 มี.ค. 54)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ คือ คำว่า “มีอาชีพปักหลักร้องเพลงต้นตระกูลไทย ใจท่านเหี่ยมหาญ น้อยก็ชนะไว้อย” เพื่อต้องการเสียดสี นายจำลอง ศรีเมือง อดีตแกนนำพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม.) ในประเด็นที่เป็นแกนนำในการประท้วงทวงคืนเขาพระวิหารจากศาลโลก โดยในการประท้วงครั้งนี้ นายจำลองมีลักษณะเด่นคือ มักจะมีการร้องเพลงต้นตระกูลไทยและมักกล่าวว่า แม้พวกเราจะมีน้อย แต่น้อยก็ชนะไว้อย” เพื่อปลุกระดมกลุ่มผู้ชุมนุมอยู่เสมอ

จากตัวอย่างการใช้วลีเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ จะเห็นได้ว่า กลวิธีดังกล่าวช่วยให้พิธีกรสามารถเสียดสีได้ พร้อมทั้งหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบได้กรณีที่ผู้ถูกเสียดสีไม่พอใจ เนื่องจากพิธีกรไม่ได้ระบุชื่อว่ามีใคร แต่ใช้วิธีให้รายละเอียดประกอบ ทำให้ผู้ชมต้องตีความ และมีความรู้เหตุการณ์บริบทร่วมกัน จึงจะสามารถเข้าใจว่า บุคคลที่พิธีกรกล่าวนั้นกล่าวถึงบุคคลใด

3.3 การดัดแปลงชื่อ

การดัดแปลงชื่อ คือ การที่ผู้เสียดสีเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะ สระ หรือวรรณยุกต์ จากชื่อเดิมของผู้ที่ถูกเสียดสีให้เป็นชื่อใหม่ที่มีเสียงใกล้เคียงกับชื่อเดิมของผู้ถูกเสียดสี รายการปรากฏข้อความที่มีลักษณะของการใช้กลวิธีดัดแปลงชื่อเพื่อเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “ขอแนะนำนี้เลยครับ แอปเปิ้ล โหลดมาเล่นคลายเครียดกันได้แล้ววันนี้ แข่ง ทารุณ ไฮสคูล ขวัญใจวัยรุ่นแถวดอนเมือง มาให้ความบันเทิงท่านในรูปแบบของอินเตอร์แอ็คทีฟเกม ตบแข่ง บีแข่ง ต่อยแข่ง ถีบแข่ง แข่งที่สนามบิน แข่งที่หน้าโรงหนัง แข่งที่สปป. เล่นถึงน็อคเลเวล น็อคแข่งคาเจ็ตสกี รับไปเลย เหยี่ยุพิชิตแข่งทารุณไว้ติดประกาศศักดิ์ดาที่หน้าโปรไฟล์ของท่าน app แข่ง 1.99 เหยี่ยุ โหลดเลย”

(ตอน 43 เจาะแข่ง. จ. 21 พ.ย. 54)

จากตัวอย่าง พิธีกรได้อ้างถึง นายเก่ง การุณ โสกุล อดีตส.ส.พรรคเพื่อไทย โดยใช้กลวิธีการ ดัดแปลงเสียงพยัญชนะในชื่อเดิม จากเสียง ก เป็น ข (เก่ง เป็น แข่ง) และจากเสียง ก เป็น ท (การุณ เป็น ทารุณ) เพื่อให้ผู้อ่านตีความว่าพิธีกรต้องการเสียดสีนายเก่ง การุณ ในประเด็นเรื่องของพฤติกรรม ของนายเก่ง การุณ ที่ประพฤติตนไม่ดี มักจะมีเรื่องราวจะเลาะวิวาทกับบุคคลอื่นเป็นประจำ เช่น คดี ทำร้ายร่างกายกับบุคคลอื่นที่ สนามบิน โรงหนัง หรือแม้กระทั่งในที่สนามแข่งเจ็ตสกี เป็นต้น

3.4 การเปลี่ยนชื่อเป็นอีกภาษาหนึ่ง

การเปลี่ยนชื่อเป็นอีกภาษาหนึ่ง คือ การที่ผู้เสียดสีเปลี่ยนชื่อเดิมทั้งชื่อหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของชื่อ เดิมของผู้ที่ถูกเสียดสีให้เป็นอีกภาษาหนึ่ง รายการปรากฏการใช้การเปลี่ยนชื่อเป็นอีกภาษาหนึ่ง เพื่อ เสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “เกิดเรื่องใหม่เข้ามาอีกแล้วนะฮ้าฟ ไม่รู้คลิปเสียงตอนนั้นมันมีอยู่ที่คลิปกันแน่
ละครเกดทิพย์น่าจะชื่อเอาไปทำซีรีส์ได้เลยทีเดียวนะฮะ ผมเนี่ยก็ไม่ได้ฟังหรอกเรื่องชาวบ้าน บ้า
ปาว แต่ได้ข่าวมาว่าฟังแล้วชวนขนลุกขนพอง หนาวไปถึงคนที่ถูกโดนพาดพิง สั่นสะเทือนไปถึง
ชมพูทวีปกันเลยทีเดียว”

(ตอน 17 ซาโตรว์เดอปรองดอง. พ.13 ต.ค. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงเรื่องที่มีคลิปเสียงการสนทนาของคุณธัญญา ธัญญาเรศ เอง
ตระกูล กับคุณแม่ของสาวิกา ไชยเดช หรือ พิงกี้ ซึ่งมีเนื้อหาว่าสามีของคุณธัญญา ธัญญาเรศ มี
ความสัมพันธ์กับผู้หญิงคนอื่นที่ไม่ใช่ตนเอง เผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ ซึ่งมีจำนวนหลายคลิป ทำให้ตกเป็น
กระแสวิพากษ์วิจารณ์สังคมในขณะนี้ พิธีกรได้อ้างถึงผู้หญิงที่ถูกระบุว่าเป็นบุคคลที่มี
ความสัมพันธ์กับสามีของคุณธัญญา โดยใช้กลวิธีการเปลี่ยนชื่อเป็นอีกภาษาหนึ่งคือ ชมพู ซึ่งแปลมา
จากจากชื่อเดิม คือ พิงกี้ (pinky) เพื่อให้ผู้อ่านตีความว่าพิธีกรต้องการเสียดสี คุณสาวิกา ไชยเดช
(พิงกี้) นักแสดงสาวที่มีข่าวก่อนหน้านี้ แต่ในตอนแรกพิงกี้ให้การปฏิเสธว่าไม่ได้มีความสัมพันธ์กับ
สามีของคุณธัญญา

4. การใช้การเล่นทางภาษา

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยนิยามตามศิริพร ภักดีผาสุก (2549 : 245) ที่กล่าวว่า การเล่นทางภาษา (Speech play) หมายถึง การใช้ (Manipulate) หรือเล่นกับองค์ประกอบของภาษาในแง่ที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ

การเล่นทางภาษา (Speech play) มีทั้งการเล่นกับเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ และการเล่นคำหรือการเล่นกับความหมายซ้อนของคำนั้น ๆ จากการศึกษารายการ “เจาะข่าวตื่น” พบว่า พิธีกรใช้กลวิธีการเล่นทางภาษาสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การเล่นเสียงและการเล่นคำ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การเล่นเสียง

การเล่นเสียง คือ การที่ผู้เสียดสีใช้การเล่นเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ที่มีเสียงใกล้เคียงกัน เพื่อสร้างคำใหม่เพื่อเสียดสีผู้ที่ถูกเสียดสี ในรายการปรากฏการเล่นเสียงเพื่อเสียดสียกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “มาเริ่มกันที่ข่าวแรกก่อนเลยดีกว่า หนังสือพิมพ์ไทยหลายฉบับลงข่าว พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับการเชิดชูเกียรติครับ จากองค์กรแปลก ๆ หาที่มาที่ไปได้ยากมาก ๆ ต้องบอกว่ายากจริงครับ เสิร์ชหาใน Google ยังไม่เจอเลยครับ ลองไปพิมพ์เสิร์ชคำว่า Capdi หรือ Capdi award เหมือนว่าจะเป็นที่รู้จักพอกันดี เหมือนสมาคมจีนแต่จิว ผู้มีปณได้รวบรวมซ้ายแห่งตำบลไผ่เล้ง ที่พ่อผมเป็นประธาน อะ แต่ที่แน่ ๆ ครับ เหรียญเชิดชูเกียรตินี้มอบให้กับบุคคลที่รับใช้มวลมนุษยชาติ อย่างต่อเนื่องครับ ณ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีก็มพูชาครับ จริง ๆ มันพิมพ์ผิด มันต้องเป็น Caddy award แคชอปตีกอล์ฟ ด้วยกันไง เลยกลายเป็น Caddy award”

(ตอน 40 เจาะค้นหอย. พท. 22 ก.ย. 54)

จากตัวอย่าง พิธีกรเล่นเสียงคำว่า “Capdi award” กับ คำว่า “Caddy award” โดยมีการเปลี่ยนเสียงในพยางค์ท้าย ทำให้คำนั้นมีเสียงใกล้เคียงกัน พิธีกรใช้กลวิธีนี้เพื่อต้องการเสียดสีเรื่องของรางวัลที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับมานั้น พิธีกรมีความเห็นว่า เป็นรางวัลที่ไม่ได้รับการยอมรับ หรือ

เป็นที่รู้จักของบุคคลอื่นทั่วไป อีกทั้งยังเป็นรางวัลจัดขึ้นโดยประเทศกัมพูชา ซึ่งประเทศกัมพูชานั้นเป็นหนึ่งในหลายประเทศที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ใช้พำนักระหว่างหลบหนีคดีความ และยังสนิทสนมกับผู้นำของประเทศกัมพูชา

ตัวอย่างที่ 2

แอม : ช่วงนี้คนเสื้อแดง เขาไม่เอาขนมอะไร

จอห์น : ขนมอะไร

แอม : คุกกี้ ยี่ห้อ อริสมันต์

(ตอน 79 เจาะดิ่งป่าแอร์. ศ. 7 ธ.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรได้ใช้กลวิธีทางภาษาการเล่นเสียง คือ มีการเล่นเสียงคำที่มีเสียงเหมือนกัน แต่มีความหมายต่างกัน โดยเล่นเสียงคำว่า คุกกี้ – คุก เพื่อสื่อความหมายถึง คุก ที่หมายถึงสถานกักกันนักโทษผู้กระทำความผิดในเรือนจำ และยังเล่นเสียงคำว่า “ก๊” (มาจากคุกกี้) กับ “กั” ที่เป็นชื่อเล่น ของนายอริสมันต์ พงษ์เรืองรอง ดังนั้นข้อความดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่า พิธีกรมีเจตนาเพื่อเสียดสีนายอริสมันต์ พงษ์เรืองรอง ซึ่งเป็นหนึ่งในแกนนำคนเสื้อแดงที่กำลังถูกทางตำรวจออกหมายจับ

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “เล่าให้ฟังกันช้า ๆ นะครับ มันไม่มีใครรู้จริง ๆ หรือครับจนกว่ามันจะเกิดครับ แต่ว่ามันจะเกิดขึ้นมัยต้องถามปู่ครับแต่ไม่แน่ใจว่าปู่จะต้องไปถามแมวก่อนหรือเปล่า หรือว่าแม่วจะบอกปู่ว่า ถ้าใครถามว่าถามแมวก่อนหรือป่าว ให้บอกว่า ไม่ได้ถาม จะได้มีเสถียรภาพ เอกภาพ ภารดรภาพ และพึงพาบ จะมีนายหญิงทั้งทีนะครับ สู้ฮ้าฟ”

(ตอน 36 โห ลวกเพียบ. ศ. 5 ส.ค. 54)

จากตัวอย่าง พิจารณาเล่นเสียงคำว่า “เสถียรภาพ” “เอกภาพ” “ภราดรภาพ” “พึงพาบ” โดยทุกคำในพยางค์ท้ายมีเสียงเดียวกันคือ “พาบ” เมื่อพิจารณาความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 คำว่า เสถียรภาพ หมายถึง ความมั่นคง ความคงตัว (2556 : 1251) คำว่า เอกภาพ หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (2556 : 1431) คำว่า ภราดรภาพ หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (2556 : 865) คำว่า พึงพาบ หมายถึง อาการที่นอนคว่ำ (2556 : 827) จะเห็นได้ว่า คำสามคำแรกล้วนสื่อความหมายไปในทางที่ดีที่มีความมั่นคง ยกเว้นคำว่า พึงพาบที่พินิจเลือกใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกับคำที่กล่าวมาสามคำก่อนหน้านี้ เพื่อเป็นการเสียดสีนายกรัฐมนตรี ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในประเด็นเรื่องที่ นายกรัฐมนตรี ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร บริหารงานประเทศโดยมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ผู้เป็นพี่ชายคอยบงการอยู่ด้านหลัง อีกทั้งยังสามารถตีความได้ว่าการบริหารงานของ นายกรัฐมนตรี ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จะไม่ประสบความสำเร็จเหมือนกับความหมายของคำว่า พึงพาบ

4.2 การเล่นคำ

การเล่นคำ คือ การที่คำหรือวลีหนึ่ง สามารถเชื่อมโยงไปสู่ความหมายสองความหมายที่ไม่เกี่ยวข้องกันได้ในเวลาเดียวกัน หรือเป็นการเล่นความหมายซ้อน (Double meaning) หรือความกำกวม (Ambiguity) ในรายการปรากฏการใช้กลวิธีเล่นคำเพื่อเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “เมื่อวันที่ 20 กันยายนที่ผ่านมาครับ เพิ่งมีพวกพี่ ๆ ผู้ต้องขังครับจากเรือนจำจังหวัดปทุมธานีครับ มาลอกท่อให้”

แอม : “เค้ามาลอกกันตรงนี้ ตรงรถไฟฟ้าหมอชิต”

จอห์น : “นี่ลอกท่อแถวสะพานควายที่แรกนี่ตกใจมากเลยอะ แต่ที่ตกใจมากกว่า เดียร์รับไม่ได้เลย เพราะว่ามันมีขยะ มีเศษใบไม้แล้วก็ทรายเนี่ย เต็มไปหมดเลย ไปถามเค้าอีกที ว่า ทรายเนี่ยมันมาจากไหน เค้าบอกว่า มันมาจากถุงทรายที่น้ำท่วมปีที่แล้วอะ เต็มท่อไปหมดเลย”

แอม : “นี่มันปีหนึ่งแล้วนะ เค้าไม่มีเวลาลอกท่อหรอก”

จอห์น : “เค้ายุ่งอยู่ไง ยุ่งติดระบบเรดาห์พยากรณ์ฝนอยู่อันนั้นนี่ร้อยล้านเลย รู้ปาวติดแถวไหน”

แอม : “ภาชีเจริญ ภาชีเจริญ เจริญเลยทีเดียว”

จอห์น : “นี่ผมสงสัยมาก การลอกท่อนี่ลอกออกมาเป็นแผ่น ๆ หรือว่าอะไรแบบนี้รึป่าว”

(ตอน 70 เจาะเกาะฮาโออี. ส. 29 ก.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้กลวิธีการเล่นคำ คือคำว่า “ภาชีเจริญ” ซึ่งหมายถึง “เขตภาชีเจริญ” ที่กำลังมีเจ้าหน้าที่ติดตั้งระบบเรดาห์พยากรณ์ฝนกับ คำว่า “เจริญเลยทีเดียวน” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่พิธีกรใช้ประชดประชัน เพื่อต้องการเสียดสีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดตั้งระบบเรดาห์พยากรณ์ฝน เนื่องจากใช้งบประมาณร้อยล้านบาท ซึ่งพิธีกรมองว่า อาจจะมีการทุจริต คอร์รัปชั่นได้ ดังจะเห็นได้จาก ถ้อยคำที่พิธีกรกล่าวในตอนท้ายว่า “ผมสงสัยมาก การลอกท่อนี่ลอกออกมาเป็นแผ่น ๆ หรือว่าอะไรแบบนี้รึป่าว” ซึ่งคำว่าแผ่น ๆ นี้ ทำให้ผู้ฟังสามารถตีความได้ว่า เป็นธนบัตร

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “ในปี 2558 เศรษฐกิจโลกจะลดตัวตามวัฏจักร 5 ปี ถ้าประเทศไทยยังคงรับจํานา ข้าวกันอย่างนี้ต่อไป เราจะมีหนี้สาธารณะ ที่ก่อโดยรัฐบาลที่เป็นหนี้ 60% ของ GDP แล้วพอถึงเวลาใช้แล้วเนี่ยครับ หมายถึงเวลาใช้คืนเนี่ย พี่น้องเอ๋ย ประเทศกรี๊ด หรือประเทศกรี๊ช เป็นอย่างไรเตรียมตัว เตรียมใจไว้ได้เลย เหล่าข้าราชการนะครับ ฟังพาเงินเดือนจากภาครัฐ ทำตัวให้ปลอด ๆ หนี้เข้าไ้หนี้ะครับมีอะไรใกล้ตัวควาเอาไ้หนี้ะครับ สนุกแน่ะคะพี่น้องชาวไทย แล้วก็ไม่ใช่ อะไร เออะอะ เออะอะ ให้ทหารออกมาปฏิวัตินะครับ ถ้ามจริง ๆ ทหารแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้มั๊ย”

แอม : “แต่เขาแก้ปัญหารับจํานาข้าวไ้หนี้ะ เก็บข้าวไ้เวลานาน ๆ ไ้ไ้ไ้ไม่เสีย ค่าเลยเสนอแนะ ไ้ให้แซ่แซ่ประเทศไทย ต้องขอบคุณจริง ๆ เลย เสธ อ้ายเนี่ย”

(ตอน 76 ไปค้นหาสวรรค์กับสุหฤท. ศ. 16 พ.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรจอห์น วิญญู กล่าวถึงเรื่องราวของเศรษฐกิจไทย ที่มีแนวโน้มที่จะถดถอยตามเศรษฐกิจโลก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อข้าราชการที่รับเงินเดือนจากภาครัฐ และได้แสดงทัศนะความไม่เห็นด้วยกับการที่ทหารจะออกมาปฏิวัติ เพราะทหารไม่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้ พิธีกรแอม จึงใช้กลวิธีการเล่นคำ คำว่า “แซ่แซ่” ซึ่งสามารถสื่อความความได้สองความหมาย โดยความหมาย

แรกหมายถึง การถนอมอาหารให้คงอยู่ได้นาน ซึ่งในที่นี้ก็คือ “การถนอมข้าวให้อยู่ได้นาน” อีกความหมายหนึ่งสื่อถึง คำเรียกที่ว่า “แซ่แข็งประเทศไทย” ซึ่งเป็นคำที่ พลเอกบุญเลิศ แก้วประสิทธิ์ หรือ เสธ อ้าย ประธานองค์การพิทักษ์สยาม (อพส.) ใช้เรียกเป็นชื่อแนวคิดเมื่อครั้งที่ เป็นแกนนำขับไล่รัฐบาลนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร พิธีกรใช้กลวิธีการเล่นคำ เพื่อต้องการเสียดสีในประเด็นเรื่อง พลเอกบุญเลิศ แก้วประสิทธิ์ ออกมาแซ่แข็งประเทศ ซึ่งเป็นการทำให้ประเทศชาติต้องหยุดชะงักลง ส่งผลเสียกับประเทศชาติ

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “อีกคนนะครับที่สัมผัสกับประชาชนมาแล้วอย่างแน่นอนเลยครับ ก็คือท่านนี้ นายฉลอง เรียวแรงครับ สส. เพื่อไทยเหมือนกัน ว่า ดูจุดพรนี้ครับ สมองคนละกีกกับณัฐวุฒิเลย”

แอม : “ณัฐวุฒิไหนอะ”

จอห์น : “ณัฐวุฒิ สะกิดใจ”

แอม : “ณัฐวุฒิ ไสยเกื้อมั้ง”

จอห์น : “เออ ถูกต้อง”

แอม : “หืม หายไปนานเลยนะเนี่ย”

จอห์น : “และคนเสื้อแดงอย่าสำคัญตัวผิดเข้าใจป่าว พรรคเพื่อไทยชนะการเลือกตั้งเพราะ กระแสคนไทยอยากได้นายกหญิง และคนเสื้อแดงที่ตนเคารพนั่นก็คือ คนที่ศรัทธาในตัว พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร จริง ๆ เป็นคนที่ต่อต้านปฏิวัติ ขอให้คนเสื้อแดงสำนักตรงนี้อะไว้บ้าง อย่ามาต่อรอง ว่าแต่ใครมีเบอร์ที่หลงม่งนี้ อยากดูแอดเวนเจอร์แล้วนี่ ผ่านออกยัง เค้าเป็นเจ้าของบ๊ม ไซมัย เอ หรือว่าเค้าเป็นเด็กบ๊ม”

แอม : “เค้าเป็นเจ้าของบ๊ม เค้ามีเด็กบ๊มด้วย ไซ ฉายาหลงแผ่นแท้นี้ไม่ได้มาง่าย ๆ นะ เวย์”

จอห์น : “เฮ้ย จริงหรอ”

แอม : “ต้องเปิดบ๊มกันมาอย่างยาวนานเลย แถวโซนที่ขายทุเรียนเยอะอะ”

จอห์น : “จริงหรอ โซนไรอะ”

แอม : “โซนเมืองนนท์ไง นนบุรีลามกอะ”

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงนายฉลอง เรียวแรง เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนนทบุรี เขต 6 ว่าเป็นเจ้าของปั้มและเด็กปั้ม ซึ่งเมื่อผู้ชมฟังก็จะตีความว่า นายฉลอง เป็นเจ้าของปั้มน้ำมัน แต่เมื่อพิจารณาจนจบจะพบว่า พิธีกรได้เล่นคำ คือคำว่า “เจ้าของปั้ม” “เด็กปั้ม” และ “ปั้มแผ่น CD” ซึ่งในความหมายแรก หมายถึง ปั้มน้ำมัน ในความหมายที่สองหมายถึง การผลิตแผ่น CD ซ้ำ เนื่องจากนายฉลอง เคยถูกตำรวจบุกค้นบ้านพักส่วนตัวที่จังหวัดนนทบุรี แล้วพบซีดีเถื่อนเป็นจำนวนมาก จนได้รับฉายาจากสื่อมวลชนว่า “หลง ซีดี” พิธีกรใช้กลวิธีการเล่นคำ เพื่อต้องการเสียดสีนายฉลอง ในประเด็นเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ลอกเลียนทำ CD ผิดกฎหมาย

จากตัวอย่างการใช้การเล่นทางภาษา จะเห็นได้ว่า พิธีกรได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถทางภาษาที่ใช้เสียดสีได้อย่างน่าสนใจ ทั้งการเล่นเสียงและการเล่นคำ เพราะนอกจากการเล่นทางภาษาจะเป็นการสื่อความไม่ตรงตามรูปและต้องอาศัยการตีความซึ่งช่วยให้การเสียดสีประสบความสำเร็จแล้ว พิธีกรยังสามารถสร้างความสนุกสนานให้กับรายการอีกด้วย

5. การยกตัวอย่าง

การยกตัวอย่าง คือ การที่ผู้เสียดสียกตัวอย่างเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้น เพื่อเป็นการเสียดสีผู้ถูกเสียดสี ในรายการปรากฏการใช้กลวิธียกตัวอย่างเพื่อเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “การปะทะนั้นเกิดขึ้นจากฝ่ายใดก่อนนั้นเราก็คงไม่มีวันได้รู้ข้อเท็จจริงหรอก ใครจะ
ไปรู้ละครับ คนนั้นว่าอย่าง คนนี้ว่าอย่าง ยิ่งถ้าจะฟังความทั้งสองฝ่ายแล้วยิ่งเหนื่อยหนักครับ
รัฐบาลเดียวยังเชื่อไม่ได้เลยครับ แล้วนี่มันตั้งสองรัฐบาลเลย แค่นี้ก็ท้อแล้ว แล้วดูบ้านเราสิ
ครับ ลุยกันมาลงเมืองตั้งแต่แปดเก้าเดือนก่อนแล้ว ใครลุยใครก่อนยังไม่รู้เลยครับ ใครทำใคร
ก่อนยังหาความจริงไม่ได้เลยครับ เพราะฉะนั้นเรื่องที่ชายแดนเล็กพูดได้เลยครับ ชัดเส้นได้ไว้เลย
จ๊ะ”

(ตอน 26 จะทรมานกันไปถึงนายย. พญ. 17 ก.พ. 54)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงกรณีที่ทหารชายแดนไทยมีการปะทะกับทหารของประเทศกัมพูชา ที่บริเวณเขาพระวิหารโดยไม่ทราบว่าเป็นฝ่ายเริ่มต้นก่อน และฝ่ายใด ถูกฝ่ายใดผิด พิธีกร

ใช้กลวิธีการยกตัวอย่าง โดยยกตัวอย่างเหตุการณ์สลายการชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ พ.ศ. 2553 จนมีผู้เสียชีวิตทั้งหมด 91 ศพ มาเป็นตัวอย่างเปรียบเทียบ เพื่อต้องการเสียดสีการบริหารงานของรัฐบาลที่ไม่ออกมาชี้แจงถึงข้อเท็จจริง และยังไม่สามารถจับกุมผู้กระทำ ความผิดมาลงโทษได้ตามกฎหมาย

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “พาดหัวจากทวิตเตอร์ยอดเด่นวันนี้ นะครับ อภิสัทธินะเพื่อไทย ทบทวนกู 8 แสน ล้านขับเคื่อนตามนโยบาย ซี่ไม่มีควมจำเป็นต้องกระตุ้นเศรษฐกิจ ระวังเงินเฟ้อและหนี้ สาธารณะ ก็นั่นนะสิครับ คิดดี ๆ ก่อน กู้นะครับ มันเป็นการให้กับประชาชน พอเป็นฝ่ายค้าน ปู๊ป เศรษฐกิจไม่ต้องกระตุ้นแล้ว ระวังเงินเฟ้อระวังหนี้สาธารณะ ประชาธิปไตยนี้ก็กูมาแล้วตั้งแปดแสนล้านนะ เจ้านี่จะรีบกูทำไมอีก เดียวประชาชนเดือดร้อน เป็นหนี้เพิ่มอีก อะหลอ”

(ตอน 36 โห ลวกเพีย. ศ. 5 ส.ค. 54)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้กลวิธีการยกตัวอย่าง โดยกล่าวว่า “ประชาธิปไตยนี้ก็กูมาแล้วตั้งแปดแสนล้านนะ” เพื่อต้องการเสียดสีนายอภิสัทธินะ เวชชาชีวะ เมื่อครั้งสมัยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ที่มีการกู้เงินมาเป็นจำนวน 8 แสนล้านบาทเหมือนกัน แต่พอในสมัยนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร จะกั บ้างกลับบอกไม่สมควรกู้ เป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชน ทั้งที่ในสมัยของตนเองนั้นก็เป็น การเพิ่มภาระให้กับประชาชนเหมือนกัน

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “มาถึงเรื่องราวต่อไปดีกว่าครับ พลเอกบุญเลิศ แก้วประสิทธิ์ ประธาน คณะกรรมการศิษย์เก่าเตรียมทหารนะครับ ได้ให้สัมภาษณ์ครับ ถึงกระแสข่าวปฏิวัติครับ ว่ามีแน่นอนครับ เพราะว่าความยุ่งวุ่นวายเกิดจากนักการเมือง เหมือนคนที่เป็นโรคนะครับที่ไม่ยอมผ่าตัด สุดท้ายมันก็เป็นโรคเรื้อรังกันไปไม่ยอมหายสักทีครับ การปฏิวัติเนี่ยมันจะต้องทำครับ เพื่อชาติบ้านเมือง นั่นนะสิครับ ที่ผ่านมามีการยึดอำนาจก็ทำให้ชาติบ้านเมืองเจริญขึ้นทุกครั้งเลย ดูอย่างครั้งล่าสุด เมื่อครั้งที่รัฐประหารในปี 2549 ประเทศของเรา ก็โตช่วงชั่วนครับดังไปทั่ว

โลกกันเลยทีเดียว ถึงขนาดที่เมื่อประเทศอียิปต์เกิดปัญหาคล้ายคลึงกับเรา นักข่าว CNN ยังต้องเฝ้ามาขอคำแนะนำจากท่านนายกของเราเลยนะครับ”

(ตอน 25 เตะหมูเข้าปากหมา. ส. 5 ก.พ. 54)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงเรื่องที่ พลเอกบุญเลิศ แก้วประสิทธิ์ จะออกมาทำการปฏิบัติเพื่อประเทศชาติ พิธีกรจึงใช้กลวิธีการยกตัวอย่าง โดยยกตัวอย่างเหตุการณ์รัฐประหาร เมื่อปี พ.ศ. 2549 เพื่อต้องการเสียดสีพลเอกบุญเลิศ แก้วประสิทธิ์ ในประเด็นเรื่องของการออกมาเป็นแกนนำในการจะปฏิบัติ ซึ่งพิธีกรมีความเห็นว่า มันจะเป็นการทำร้ายประเทศชาติ มากกว่าเป็นการทำเพื่อประเทศชาติ ทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักในด้านที่ไม่ดี

6. การสร้างคำ

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของมารศรี สอทิพย์ (2542) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์เรื่องการสร้างคำ โดยให้ความหมายไว้ว่า การสร้างคำ หมายถึง การนำคำมาประกอบกันในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้มีคำใหม่ หรือความหมายใหม่ขึ้น ซึ่งในรายการปรากฏกลวิธีการสร้างคำ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การสร้างคำโดยการประสม และการสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 การสร้างคำโดยการประสม

การสร้างคำโดยการประสม คือ การที่ผู้เสียดสีนำคำมาประกอบกันในลักษณะต่าง ๆ เช่นการเติมคำลงหน้าคำ หรือ กลางคำ หรือหลังคำ เพื่อให้เกิดเป็นคำใหม่ หรือความหมายใหม่ขึ้น เพื่อใช้เสียดสีผู้ถูกเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “อภิมหาชุปเปอร์โคตรโปรเจ็กต์ประเทศไทย 2.2 ล้านล้าน งบประมาณกองถ่วงชีพ
 กองส้วม กองน้ำ กองไข่ กองเรือ กองแพ ก็ตั้งหลายตั้งค์ครับ Tablet ก็ต้องซื้อ ข้าวก็ต้องรับจำนำ ราคา
 นี่ก็ไม่ได้เกรงใจตลาดโลกกันเลย ไหนจะคุปองโนน นั่น นี่กันอีก”

(ตอน 48 ประลองดองกันใช้นี้. ศ. 13 ม.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้กลวิธีการสร้างคำโดยการประสม คือคำว่า “อภิมหาชุปเปอร์โคตรโปรเจ็กต์ประเทศไทย 2.2 ล้านล้าน” โดยมีการนำคำว่า “อภิ” “มหา” “ชุปเปอร์” “โคตร” มารวมกับคำว่า “โปรเจ็กต์ประเทศไทย 2.2 ล้านล้าน” ซึ่งเป็นชื่อของโครงการที่รัฐบาลกำลังจะดำเนินงาน เมื่อพิจารณาความหมายของคำตามพจนานุกรม พ.ศ. 2554 คำว่า “อภิ” หมายถึง ยิ่ง , วิเศษ , เหนือ (2556: 1373) คำว่า “มหา” หมายถึง ใหญ่ , ยิ่งใหญ่ (2556: 884) คำว่า “โคตร” หมายถึง วงศ์สกุล , ต้นสกุล (2556: 274) และคำว่า “ชุปเปอร์” ตามความหมายของศัพท์ต่างประเทศที่ใช้คำไทยแทนได้ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2549: 286) หมายถึง “ยอดเยี่ยม สุดยอด” จะเห็นว่า ความหมายของคำทั้งสี่ มีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือ ยิ่งใหญ่ที่สุด ซึ่งตามปกติเรามักจะพบว่าการเลือกใช้แค่คำคำเดียว แต่พิธีกรนำมาใช้รวมกันถึงสี่คำ เพื่อต้องการเสียดสีรัฐบาลในประเด็นเรื่องโครงการพื้นประเทศไทย 2.2 ล้านล้าน ซึ่งพิธีกรมีความคิดเห็นว่า เป็นโครงการที่ใช้เงินจำนวนมหาศาล อาจเป็นการกู้เงินมาเพื่อทุจริต สังเกตจาก พิธีกรกล่าวว่า “งบประมาณกอง”

6.2 การสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบ

การสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบ คือ คำที่เปลี่ยนแปลงรูปและเสียงของคำใหม่ โดยอาศัยคำเดิมเป็นแนวเทียบ เช่นเดียวกันกับที่ วิจารณ์ วังษ์สุวรรณ (2542) กล่าวว่า “การสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบ คือ คำที่สร้างขึ้นใช้ในภาษา โดยนำคำที่ใช้อยู่แล้วมาเป็นแนวเทียบ” ในรายการปรากฏการใช้กลวิธีสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบเพื่อเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “ตอนนี้หนึ่งกลุ่มบุคคลที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งเลยก็คือ กลุ่มคนเสื้อแดง นั่นเองครับกำลังตกอยู่ในประเด็นที่ยากลำบากมาก ๆ เลย สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของเขาเนี่ยะครับ ถูกปิดไปพักใหญ่เลยเนี่ยะครับ เช่นทิวลิป สยามพารากอน สยามดิศพ์เวรี เกษรพลาซ่า ขาดการเดินทางเนี่ยชีวิตแทบจะล่มสลายกันเลยทีเดียว”

(เจาะข่าวต้น 6 ตอน อย่าเครียดกันนะ. 9 เม.ย. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้กลวิธีการสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบ โดยคำที่เป็นแนวเทียบคือ คำว่า “กลุ่มคนเสื้อแดง” กับคำที่สร้างขึ้นใหม่คือ “กลุ่มคนเสื้อแพง” จะสังเกตเห็นว่า คำทั้งสองมีเสียงสระเดียวกัน “กลุ่มคนเสื้อแดง” เป็นคำที่ใช้เรียก กลุ่มคนแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติแดงทั้งแผ่นดิน (นปช.) ที่มีสีแดงเป็นสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม ในขณะที่ “กลุ่มคนเสื้อแพง” หมายถึงกลุ่มคนที่มีฐานะร่ำรวย เป็นการสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบโดยมุ่งโจมตีเสียดสีกลุ่มคนที่ไม่สนใจสถานการณ์บ้านเมืองที่กำลังเกิดการชุมนุมทางการเมือง แต่กลับไปสนใจเรื่องของตนเองที่เป็นห่วงว่าจะไม่ได้รับความสะดวกในการจับจ่ายซื้อของในห้างสรรพสินค้าบริเวณดังกล่าว

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “นอกจากนี้ะครับ ยังมีกลุ่มคนมั่นใจทั้งหลายนี้ครับ มั่นใจว่าคนไทยเกินหนึ่งล้าน คนต่อต้านการยุบสภา มั่นใจว่าคนไทยเกิน 20 ล้านคนต้องการยุบ นปช. มั่นใจว่าแพนด้าเกิน 1 ล้านตัว รำคาญคนทะเลาะกันนะ”

(ตอน 6 อย่าเครียดกันนะ. 9 เม.ย. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้กลวิธีการสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบ โดยคำที่เป็นแนวเทียบคือ คำว่า “มั่นใจคนไทยเกิน...คนต้องการ...” ซึ่งเป็นคำที่นิยมมักจะถูกนำมาตั้งเป็นชื่อกลุ่มหรือ ชื่อเพจใน Facebook เช่น “มั่นใจว่าคนไทยเกินหนึ่งล้านคนต่อต้านการยุบสภา” หรือ “มั่นใจว่าคนไทยเกิน 20 ล้านคนต้องการ ยุบ นปช.” ส่วนคำที่สร้างขึ้นใหม่คือ “มั่นใจว่าแพนด้าเกิน 1 ล้านตัวรำคาญคน

ทะเลาะกันนะ” โดยคำทั้งสองมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน เพียงแต่เปลี่ยนจากคนไทย เป็นแพนด้า และเปลี่ยนวัตถุประสงค์ของกลุ่มเป็น ราชาญคนทะเลาะกัน เป็นการสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบโดยต้องการเสียดสี คนไทยที่มีความคิดเห็นทางการเมืองไม่ตรงกัน มีการแบ่งฝ่ายอย่างชัดเจน จนกลายเป็นปัญหาทางการเมืองมานานหลายปี

ตัวอย่างที่ 3

จอห์น : “จะว่าไปแล้วนะ ช่วงนี้ของแพงมาก นี่บอกเลยว่าลำบากมาก ๆ เชื่อกันว่า ข้าว
แ่งนี้จานละตั้ง หกสิบ ไซ่นี้ก็แพง มะนาวนี้ก็แพง แพงม๊วก แบบนี้เค้าเรียกว่าแพงทั้งแผ่นดิน
แบบนี้ละ เปิด Facebook เอะ ศปพ. ศูนย์ปราบของแพง”

(ตอน 53 หัวนมปลอม(แพงมาก). ศ. 24 มี.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้กลวิธีการสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบ โดยคำที่เป็นแนวเทียบคือ คำว่า “แ่งทั้งแผ่นดิน” กับคำที่สร้างขึ้นใหม่คือ “แพงทั้งแผ่นดิน” โดยคำว่า “แ่งทั้งแผ่นดิน” เป็นคำที่ใช้เรียก กลุ่มคนแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ แ่งทั้งแผ่นดิน (นปช.) ส่วนคำว่า “แพงทั้งแผ่นดิน” เป็นคำที่พิธีกรสร้างขึ้นมาเพื่อต้องการเสียดสีรัฐบาล ในประเด็นเรื่องที่ว่า ครองชีพในยุคปัจจุบันมีราคาที่สูงขึ้น สินค้าบริโภคหลายอย่างมีราคาที่สูงขึ้นจากเดิม

7. การยกคำกล่าวของบุคคล

การยกคำกล่าวของบุคคล คือ การอ้างโดยยกคำกล่าวของผู้อื่น มากล่าวซ้ำเพื่อต้องการเสียดสี พิธีกรไม่ได้กล่าวถ้อยคำนั้นเองโดยตรง แต่พิธีกรจงใจยกคำกล่าวของบุคคลอื่นมาเพื่อชี้ให้เห็นข้อบกพร่องหรืออ้างอิงเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ยังช่วยให้พิธีกรหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบกรณีที่ต้องการตำหนิผู้อื่นได้อีกทางหนึ่ง ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยนำแนวคิดมาจาก ไศรยา วัฒนสถิตพงษ์ (2549)

เทนเนน (Tannen . 1989: 110 อ้างถึงในศิริพร ภักดีผาสุข 2547: 80) ได้อธิบายการยกคำกล่าวของบุคคลไว้ว่า การยกคำกล่าวมาพูดซ้ำเพื่อเล่าเหตุการณ์ไม่ว่าจะเป็นแบบใด ไม่ได้เป็นการ

นำมารายงานให้ผู้ฟังทราบ แต่เป็นบทสนทนาที่ผู้พูดตั้งใจสร้างขึ้นหรือกล่าวซ้ำเพื่อจุดประสงค์บางประการ ผู้วิจัยเห็นว่า หนึ่งในนั้นคือ จุดประสงค์เพื่อการเสียดสี ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “ผู้ว่าการแห่งประเทศไทยในสมัยนั้นนะครับ กับบอกว่าสู้ได้ครับ สู้ได้ ถ้าเป็นสมัยนี้ก็ต้องบอกว่า เอาอยู่ค่า และนี่ก็คือที่มาของการประกาศปล่อยค่าเงินบาทลอยตัวครับ เรียกว่าประกาศกันไปแบบแก้เงินอะครับ เค้าลอยกันไปไกลถึงทางช้างเผือกแล้ว แล้วที่นี้ทำไงละเนี่ย นี่ก็เน่าละสิ นี่ละครับที่เค้าเรียกว่าฟองสบู่แตก”

(ตอน 48 ประรองดองกันใช้หนี้. ศ. 13 ม.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรอ้างคำกล่าวของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่เคยให้สัมภาษณ์ การแก้ปัญหาเรื่องการป้องกันน้ำท่วมว่า “เอาอยู่ค่า” แต่แล้วก็ไม่สามารถป้องกันน้ำท่วมได้ จนเกิดความเสียหายอย่างมาก กลายเป็นวลีที่สื่อมวลชนและบุคคลทั่วไป หยิบยกนำมาล้อเลียน พิธีกรต้องการเสียดสี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในประเด็นเรื่องการบริหารจัดการน้ำไม่มีประสิทธิภาพ เมื่อครั้งที่ประเทศไทยประสบปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่เมื่อปี พ.ศ. 2554 ดังนั้นเมื่อนำมากล่าวถึงกรณีผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย จึงไม่ได้เป็นการนำมารายงานให้ผู้ฟังทราบ แต่กล่าวซ้ำเพื่อสะท้อนเจตนาไม่เชื่อมั่นการแก้ไขปัญหา

ตัวอย่างที่ 2

จอห์น : “และนี่ก็คือที่มาของพฤติกรรมตำรวจไม่รับแจ้งความหรือการเป่าคดีนั่นเองครับ เออ ถ้ากฎหมายต้องแก้ไขทุกคดีที่รับ กฎหมายไม่รับดีกว่า ก็ระบบแบบนี้ครับ มีตำรวจเป็นล้านก็ไม่มีการรับแจ้งความอยู่ดี ละครับพี่น้องครับ”

แอม : “เรื่องมันก็วนกลับมาที่เดิมอะ เค้าจะจ่ายกันสามแสนห้าเพื่อเข้ามารับเงินเดือนสี่พันกว่าแล้วไม่รับแจ้งความเพื่ออะไรอะ”

จอห์น : “นักปราชญ์ท่านหนึ่งบอกกับผมครับว่า เราเองไม่เห็นครับว่า กระปุกทึบแสงมันมีอะไรบรรจุอยู่ครับ แต่มดเนี่ยมันก็พากันเข้าแถวเดินเข้าไป ๆ ไม่หยุดหย่อน เราควรสันนิษฐานว่าในกระปุกนั้นต้องมีอะไรดี ๆ อยู่แน่เลย”

(ตอน 59 ตำรวจไทยจอดับ. ศ. 15 มิ.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงเรื่องของกลุ่มบุคคลที่ทุจริตในการสอบเข้าเป็นข้าราชการตำรวจ เนื่องจากเกิดการทุจริตในการสอบเข้าเป็นข้าราชการตำรวจ มีการเสียเงินคนละ 350,000 บาท เพื่อแลกกับการส่งสัญญาณบอกข้อสอบ ซึ่งพิธีกรมองว่าเป็นการลงทุนที่ค่อนข้างสูง แต่เงินเดือนจากการเป็นข้าราชการตำรวจนั้นได้เดือนละไม่กี่พัน เป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า แต่ทำไมกลุ่มบุคคลเหล่านี้ถึงต้องการเป็นตำรวจ พิธีกรจึงอ้างคำพูดของนักปราชญ์ท่านหนึ่ง เพื่อนำมาเสียดสีวงการตำรวจ ในประเด็นเรื่องของการทุจริต การติดสินบน หรือการได้รับเงินมาโดยมิชอบของตำรวจ

8. การใช้คำที่มีความหมายนัยประหวัด (Connotation)

การใช้คำที่มีความหมายนัยประหวัด (Connotation) คือ การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแฝง ไม่ใช่ถ้อยคำที่มีความหมายประจำคำ เป็นความหมายในแง่มุขที่ลึกซึ้งบางแง่มุขซึ่งสัมพันธ์กับคำคำนั้น (Goddard, 1998: อ้างถึงใน ศิริพร รักดีผาสุข, 2547: 100) ยกตัวอย่างเช่น

จอห์น : “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้อนุมัติงบประมาณท้องถิ่นเพื่อเอาไว้ทำโน่นทำนั่นกันครับ เอาไว้พัฒนาให้สิ่งต่าง ๆ มั่นดีขึ้นครับในท้องถิ่นนั้น ๆ ครับ แต่เรื่องของเรื่องเนี่ย ท้องถิ่นเนี่ยมันควรจะมั่งคั่งที่ถูกต้องด้วย จึงจะได้รับการแจกจ่ายตั้งค์ไปทำโน่นทำนั่นได้ครับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีก็ได้รับไปเลยนะครับ 58 ล้านบาท องค์การบริหารส่วนจังหวัดเลยครับ รับไป 68 ล้านบาทครับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดลพบุรีครับรับไป 304 ล้านบาท ส่วนจังหวัดที่อาจจะมั่งคั่งเพี้ยนไปจากที่ถูกต้องเนี่ยครับ จะได้รับงบประมาณน้อยลงไปนิดนึงครับ อาจจะเรียกได้ว่าเป็นการส่งสัญญาณตักเตือนครับ จังหวัดเชียงใหม่ครับรับไป 4 ล้านบาท จังหวัดตาก รับไป 9 ล้านบาท จังหวัดชลบุรีครับรับไป 7 ล้านบาท ส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ครับก็ได้ตั้งค์จากภาษีของปวงชนชาวไทยไป 2 ล้านบาทครับ สิ่งจังหวัดรวมกันครับ ได้น้อยกว่าจังหวัดลพบุรีจังหวัดเดียว แค่ 282 ล้านบาทเท่านั้นเองครับ”

(ตอน 14 อาชีพนินฝัน. จ. 30 ส.ค. 53)

จากตัวอย่าง พิธีกรใช้คำว่า “สี” ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 มีความหมายประจำคำว่า “ลักษณะของแสงสว่าง ปรากฏแก่ตาให้เห็นเป็น ขาว ดำ แดง เขียว เป็นต้น (2556: 1197) เพื่อสื่อถึงความหมายแฝงถึง “การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย” เนื่องจากพิธีกรมีความเห็นว่า การที่แต่ละจังหวัดได้รับงบประมาณที่แตกต่างกันมากนั้น เป็นเรื่องของผู้ว่าราชการจังหวัดจะให้การสนับสนุนรัฐบาลมากน้อยเพียงใดในการเข้ามาบริหารงานเป็นฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล พิธีกรจึงเสียดสีด้วยการใช้คำที่มีความหมายแฝงว่า “สีที่ถูกต้อง” ซึ่งสามารถสื่อความหมายแฝงว่า “การเป็นพวกเดียวกัน สีเดียวกัน” เพื่อให้ผู้อ่านตีความ

9. การเสียดสีโดยใช้คำไม่เจาะจงเป้าหมาย

การเสียดสีโดยใช้คำไม่เจาะจงเป้าหมาย คือ การเลือกใช้คำที่มีความหมายกว้างสามารถอ้างถึงถึงบุคคลได้เป็นจำนวนมาก ไม่จำกัดว่าจะอ้างถึงถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อกล่าวถึงผู้ถูกเสียดสีเพียงบุคคลเดียว ผู้วิจัยนำแนวคิดของ วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2547) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

แอม : “บ่อนนี้เค้าดีนะครับ แก้วเขาไฮโล อย่างนี้ล่ะครับ คือวิธีที่ถูกต้อง ก็คือแปลได้ว่า มันโกงไม่ได้แน่นอนไง เป็นไงสุดยอด้วย”

จอห์น : “อ้อ แบบว่าชอนลูกเต๋าไรเงี้ย ไม่ได้ ไม่ได้ เพราะไม่มีจะชอน”

แอม : “ถูก ก็ต้องแบบว่าเปิดอกใจ ให้ได้เห็นว่ากุจริงใจไง เข้าใจป่าว โปรงใส ยุติธรรมตรวจสอบได้”

จอห์น : “โหเนี่ย สถาบันการบ่อนนี้เยี่ยมกว่าสถาบันการบางอย่างอีกนะเนี่ย มีคุณธรรมมัยล่ะ”

(ตอน 49 เจาะไฟในรู. ศ. 27 ม.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงเรื่องที่มีบุคคลพลเมืองดีโทรแจ้งกับทางตำรวจว่า มีการเปิดบ่อนการพนันในเขตสายไหม แล้วตำรวจบุกเข้าไปจับกุม พิธีกรแอมได้กล่าวล้อเลียนผู้หญิงที่อยู่ในบ่อนว่า

เป็นการทำงานที่โปร่งใส เพราะผู้หญิงคนนั้นเปลื้องช่วงบนของร่างกาย พิธีกรจ้องเห็นจึงได้กล่าวว่า “โหรนี่ สถาบันการบ่อนี่เยี่ยมกว่าสถาบันการบางอย่างอีกนะเนี่ย” พิธีกรใช้คำว่า “สถาบันการบางอย่าง” ไม่ได้มีการเจาะจงลงไปว่า ต้องเป็นการทำงานของหน่วยงานไหน เพื่อเสียดสีการทำงานของหน่วยรัฐบาลที่มีความหมายกว้าง โดยมุ่งเสียดสีในประเด็น ที่การทำงานของหน่วยงานรัฐบาลมักเกิดปัญหาการทุจริตซึ่งขัดกับหลักคุณธรรมในการบริหารงานของหน่วยงานรัฐบาลคือ โปร่งใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้

10. การสร้างเสียดสีผู้อื่น

การสร้างเสียดสีผู้อื่น คือ ผู้เสียดสีจะใช้ถ้อยคำเสียดสีสิ่งหนึ่งหรือบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายให้ถ้อยคำที่กล่าวนั้นไปกระทบถึงผู้ถูกเสียดสี ผู้วิจัยประยุกต์มาจากงานวิจัยของ วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2547) ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “นลินี ทวีสิน นั้นล่ะครับ ยันไม่ได้ติดแบคคิลิสห้ามเข้าสหรัฐอเมริกาและความสัมพันธ์กับประธานาธิบดี โรเบิร์ต มูกาเบ แห่งซิมบับเว เป็นความสัมพันธ์เชิงสังคมล้วน ๆ ไม่ได้มีการทำธุรกิจใด ๆ ร่วมกัน ก็เดินห้าง กินข้าว ปกติอะคะ ไม่ได้มีอะไรมากกว่านั้น โอเคมัย คนเราจะเป็นเพื่อนกันไม่ได้หรอก โอเคมัย คนไทยปาวนี่ ต้องมีน้ำใจสิ ใครมาถึงเรือนชานต้องออกมาต้อนรับกันนิดนึง แค่ว่าเพื่อนคนนั้นได้ชื่อว่าเป็นพระราช เป็นเผด็จการฆ่าล้างหมู่เหตุการณ์ของตนเอง ยึดทรัพยากรของชาติไว้ให้พวกพ้องญาติตนเอง ทำทุกอย่างเพื่อให้ตนเองนี้อยู่ในอำนาจต่อไป ก็แค่นั้นเองเหอะ คิดอะไรมากอะ คนเรานี้เลือกคบเพื่อนอย่างไร มันก็สะท้อนความเป็นตัวของตัวเองนั่นละ ค่ะ แต่เค้าไม่ได้เป็นนี้ เพื่อนเค้าเป็น สะท้อนความเป็นตัวตนของ She และสะท้อนความเป็นตัวตนของ she อีกหนึ่งคนที่แต่งตั้งให้เป็น รมต. อีกเหมือนกันนะฮวีฟฟ”

(ตอน 49 เจาะไฟในรู. ศ. 27 ม.ค. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวถึงเรื่องที่คุณนลินี ทวีสิน สมาชิกพรรคเพื่อไทยที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีดำของสำนักงานควบคุมทรัพย์สินต่างชาติ กระทรวงการคลังสหรัฐอเมริกา เนื่องจากเป็น 1 ใน 3 นักธุรกิจที่ให้ความช่วยเหลือการทุจริตของรัฐบาลโรเบิร์ต มูกาเบ อดีตประธานาธิบดีซิมบับเว พิธีกรแสดง

ไม่เห็นด้วยกับการที่คุณณลินีตอบคำถามว่าไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริต แต่เป็นเพียงเพื่อนกัน ซึ่งพิธีกรมองว่า ตัวเองเป็นอย่างไรก็มักจะคบเพื่อนอย่างนั้น ในตอนท้ายพิธีกรได้กล่าวว่า “สะท้อนความเป็นตัวตนของ She อีกหนึ่งคนที่แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรี อีกเหมือนกัน” ซึ่งเป็นการเสียดสีไปกระทบอีกบุคคลหนึ่งที่ไม่ได้กล่าวถึงในตอนแรก เมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่าพิธีกรต้องการเสียดสี นางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีผู้ซึ่งทำหน้าที่แต่งตั้งคุณณลินี เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าคงจะมีพฤติกรรมที่เหมือนกัน

11. การใช้คำสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ

ในงานนี้ผู้วิจัยให้นิยามตาม วิจารณ์ วรสุวรรณ (2542: 68) ที่กล่าวว่า การใช้คำสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ คือ การใช้คำสองแง่สองง่าม หรือ การใช้คำที่มีสองความหมาย โดยที่ความหมายหนึ่ง เป็นความหมายที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ ยกตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

จอห์น : “พูดถึงงานศิลปะเนี่ยนะครับ คุณบุญชัยของเราเนี่ยนะครับ ได้สละบดปลายพู่กัน
เนี่ยวาดรูปของน้องตักเลยนะครับ อู้หู้ บอกเลยวาดแบบว่านี่เป็น ตักใส่บิกันี่เซ็กซี่มากๆ เป็นภาพที่มี
ความอาร์ตทิสติกมาก จนบางทีเราไม่รู้เลยว่าใช้พู่กันหัวอะไรกันแน่ หัวแหลมหรือปาว หรือหัวทุ
ก็ไม่รู้เหมือนกัน”

แอม : “แต่รูปตักนี้ผมดูแล้วเหมือนไม่มีรูปตักเลยนะ”

จอห์น : “มีแต่อะไร”

แอม : “มีแต่นม”

(ตอน 74 เจาะตัก – แมนมาก. พ.ศ. 1 พ.ย. 55)

จากตัวอย่าง พิธีกรกล่าวว่า “ใช้พู่กันหัวอะไรกันแน่ หัวแหลมหรือปาว หรือหัวทุ” ซึ่งปกติเรา
จะรู้อยู่แล้วว่าปลายพู่กันมีลักษณะเป็นหัวแหลม หรือ หัวแบน แต่จากที่พิธีกรกล่าวนั้นทำให้ผู้รับสาร
สามารถตีความได้ว่า พิธีกรไม่ได้กำลังกล่าวถึงพู่กัน แต่หมายถึง อวัยวะเพศของผู้ชาย อีกทั้งเมื่อพิธีกร
กล่าวว่า ในภาพเห็นแต่นม ล้วนยิ่งทำให้ผู้รับสารคิดตีความไปในทางเรื่องเพศ ดังนั้น การที่พิธีกรใช้คำ

สื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ เพื่อต้องการเสียดสี นายบุญชัย เบญจรงค์กุล อดีตเจ้าของธุรกิจโทรคมนาคมบริษัท ดีแทค (Dtac)

จากผลการวิเคราะห์ที่กล่าวมา กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น” ปรากฏลักษณะของการใช้ภาษาเสียดสีพฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันต่าง ๆ ในสังคมเพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง โดยที่ไม่วิเคราะห์วิจารณ์หรือกล่าวตำหนิโดยตรง แต่เป็นพฤติกรรมเชิงแดกดันเพื่อแสดงความหมายนัยประหวัดมากกว่านัยตรง ซึ่งปรากฏทั้งหมด 11 กลวิธีลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่

1. การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน 2. การใช้ความเปรียบ 3. การใช้คำเรียกบุคคล 4. การใช้การเล่นทางภาษา
5. การยกตัวอย่าง 6. การสร้างคำ 7. การยกคำกล่าวของบุคคล 8. การใช้คำที่มีความหมายนัยประหวัด
9. การเสียดสีโดยไม่เจาะจงเป้าหมาย 10. การแสร้งเสียดสีผู้อื่น 11. การใช้คำสื่อความหมายทางเพศ

กลวิธีทั้ง 11 กลวิธีนี้แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารในรายการเป็นการสื่อความหมายที่ไม่ตรงตามรูปภาษามีความกำกวมในตัวเอง ไม่ได้มีการระบุที่ชัดเจน หรือพิธีกรไม่ได้เป็นคนกล่าวเอง แต่ใช้ภาษาแบบกล่าวกระทบ กระเทียบ เปรียบเปรย หรือในลักษณะประชดประชัน พฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง โดยไม่วิเคราะห์วิจารณ์หรือกล่าวตำหนิโดยตรง แต่พฤติกรรมเชิงแดกดันเพื่อแสดงความหมายนัยประหวัดมากกว่านัยตรง ผู้รับสารต้องตีความโดยอาศัยบริบทจึงจะเข้าใจเจตนาและสิ่งที่พิธีกรต้องการสื่อความหมายอย่างแท้จริง

นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า พิธีกรเลือกใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ ในปริมาณที่แตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 27 ความถี่ของกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีใน “รายการเจาะข่าวต้น” แบ่งตามเนื้อหาข่าว

เนื้อหา กลวิธี	การเมือง	สังคม	บันเทิง	ต่างประเทศ	เศรษฐกิจ	การศึกษา	กีฬา
การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน							
การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตามรูปขัดแย้งกับถ้อยคำใกล้เคียงกัน	11	9	3	-	-	-	-
การใช้ถ้อยคำแบบไม่สมเหตุสมผล	13	1	-	-	-	-	-
การใช้ถ้อยคำแบบกล่าวเกินจริง	6	13	12	-	-	-	-
การใช้ถ้อยคำแบบระดับภาษาไม่เหมาะสมกับสถานภาพ	-	1	-	-	-	-	-
การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการถาม	15	14	-	-	-	1	1
การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการแนะนำ	17	13	1	-	1	-	-
การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการชม	14	5	-	-	-	-	-
การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการขอบคุณ	2	-	-	-	-	-	-
การใช้ความเปรียบ							
ความเปรียบที่เกินจริง	10	6	2	-	-	1	-
ความเปรียบที่ให้เห็นภาพ	9	5	1				
การใช้อุปลักษณ์	1	1	-	-	-	-	-
การใช้คำเรียกบุคคล							
การใช้สมญานาม	15	1	4	-	-	-	-
การใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ	7	4	-	-	-	-	-
การดัดแปลงชื่อ	1	-	-	-	-	-	-
การแปลงชื่อเป็นอีกภาษาหนึ่ง	-	-	1	-	-	-	-
การใช้การเล่นทางภาษา							
การเล่นเสียง	8	-	-	-	-	-	-
การเล่นคำ	5	2	-	-	-	-	-
การยกตัวอย่าง	12	3	-	-	-	-	-

ตาราง 27 (ต่อ)

เนื้อหา กลวิธี	การเมือง	สังคม	บันเทิง	ต่างประเทศ	เศรษฐกิจ	การศึกษา	กีฬา
การสร้างคำ							
การสร้างคำโดยการประสม	1	-	-	-	-	-	-
การสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบ	5	2	-	-	-	-	-
การยกคำกล่าวของบุคคล	1	1	-	-	-	-	-
การใช้คำที่มีความหมายนัยประหัต	1	-	-	-	-	-	-
การเสียดสีโดยใช้คำไม่เจาะจงเป้าหมาย	-	1	-	-	-	-	-
การแสวงเสียดสีผู้อื่น	1	-	-	-	-	-	-
การใช้คำสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ	-	-	1	-	-	-	-
รวม	155	82	25	0	1	2	1

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่า กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีปรากฏมากที่สุดในเรื่องของการเมืองปรากฏ 161 ครั้ง รองลงมาคือเรื่องสังคมปรากฏ 82 ครั้ง ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากรายการเจาะข่าวตื้น มักนำเสนอประเด็นหรือเรื่องราวที่กำลังเกิดขึ้นและเป็นที่สนใจของคนในสังคมขณะนั้น ส่วนกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีไม่ปรากฏเลย ในเรื่องของชาวต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการนำเสนอข่าวต่างประเทศ พิธีกรกล่าวถึงให้ข้อมูลแต่รายละเอียดของข่าว บอกความเป็นมาของข่าว ไม่ได้มีการแสดงความคิดเห็นในเชิงเสียดสี

ตาราง 28 ความถี่ของกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น” ในภาพรวม

กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น”	ความถี่
1. การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน	153
2. การใช้ความเปรียบ	36
3. การใช้คำเรียกบุคคล	33
4. การใช้การเล่นทางภาษา	15

ตาราง 28 (ต่อ)

กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น”	ความถี่
5. การยกตัวอย่าง	15
6. การสร้างคำ	8
7. การยกคำกล่าวของบุคคล	2
8. การใช้คำที่มีความหมายนัยประชด	1
9. การเสียดสีโดยไม่เจาะจงเป้าหมาย	1
10. การสร้างเสียดสีผู้อื่น	1
11. การใช้คำสื่อความหมายทางเพศ	1
รวม	265

จากตารางที่ 28 จะเห็นได้ว่าในบรรดากลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น” ทั้ง 11 กลวิธี กลวิธีการใช้ภาษาที่พิธีกรใช้เพื่อการเสียดสีมากที่สุดคือ การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน และรองลงมาคือ การใช้ความเปรียบ ส่วนกลวิธีการใช้ภาษาที่พิธีกรใช้เพื่อการเสียดสีน้อยที่สุดคือ การใช้คำที่มีความหมายแฝง การเสียดสีโดยไม่เจาะจงเป้าหมาย การสร้างเสียดสีผู้อื่น การใช้คำสื่อความหมายทางเพศ ซึ่งพบว่าปรากฏในความถี่ที่เท่ากัน

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างข่าวและกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื้น” จากเทปบันทึกรายการ “เจาะข่าวตื้น” ทางเว็บไซต์ www.spokedark.tv ที่เผยแพร่เป็นเวลา 3 ปี ตั้งแต่วันอังคารที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2553 จนถึงวันศุกร์ที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2555 มีจำนวนทั้งหมด 82 ตอน ผลการวิจัยสามารถสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ลักษณะของรายการเจาะข่าวตื้น เป็นรายการเล่าข่าวที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ของเว็บไซต์ช่อง SpokeDark.tv ของบริษัทเฮลิแพด ดำเนินรายการโดย นายวิญญู วงศ์สุรวัฒน์ (จอห์น) และนายณัฐพงศ์ เทียนดี (แอม) รายการนำเสนอข่าวโดยนำเรื่องที่กำลังเป็นประเด็นสำคัญทางสังคม และการเมืองไทยมานำเสนอด้วยการวิเคราะห์เหตุการณ์ รวมไปถึงการวิพากษ์วิจารณ์สังคมและการเมือง

เนื้อหาของข่าวที่นำมาเสนอนั้นประกอบด้วยข่าวหลายประเภท ปะปนกันในการที่เผยแพร่ในแต่ละตอน มีทั้งข่าวการเมือง ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา ข่าวต่างประเทศ ข่าวการศึกษา โดยปรากฏปริมาณของข่าวการเมืองและข่าวสังคมมากกว่าข่าวประเภทอื่น

ลักษณะของการเล่าข่าวในรายการ เป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงที่แฝงด้วยความบันเทิง ด้วยลีลา “การเล่าข่าว” การรายงานเหตุการณ์จึงมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่มีลักษณะการเล่าเรื่อง จากการศึกษาพบว่า ลักษณะการเล่าข่าวปรากฏเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าว ซึ่งมี 2 รูปแบบย่อยคือ การเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว และการเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว 2) การเล่าข่าวในรูปแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊ิปข่าว (Scoop) 3) การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างข่าวในรายการ “เจาะข่าวตื่น” พบว่า การนำเสนอข่าวในรายการ ปรากฏโครงสร้างแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป โดยนำเสนอตามรูปแบบของลักษณะการเล่าข่าวในรายการ ดังนี้

1. โครงสร้างข่าวที่มีการเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าว

1.1 การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าว แบบการเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน 1 ข่าว

1.1.1 ส่วนนำ เป็นส่วนของการเปิดเรื่อง หรือจุดเริ่มต้นของเรื่อง พบว่ามีกลวิธีการเปิดเรื่อง 5 กลวิธี ได้แก่ การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ การเปิดเรื่องด้วยคำถาม การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล

1.1.2 ส่วนเนื้อหา พบว่ามี 3 แบบ ได้แก่ เนื้อหาแบบมีการให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาแบบมีการอ้างอิง

1.1.3 ส่วนสรุป ใช้กลวิธีในการสรุปปิดเรื่อง 5 กลวิธี ได้แก่ การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ การปิดเรื่องแบบสรุปความ และการปิดเรื่องแบบเชิญชวนให้ติดตามรายการต่อไป

1.2 การเล่าข่าวในรูปแบบการรายงานข่าว แบบการเล่าข่าวในรูปแบบ 1 ตอน หลายข่าว

1.2.1 ส่วนนำ เป็นส่วนของการเปิดเรื่อง หรือจุดเริ่มต้นของเรื่อง พบว่ามีกลวิธีการเปิดเรื่อง 8 กลวิธี ได้แก่ การเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง การเปิดเรื่องด้วยประเด็นปัญหา การเปิดเรื่องด้วยความรู้สึกต่อเหตุการณ์ข่าว การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ การเปิดเรื่องด้วยการสรุปประเด็น การเปิดเรื่องด้วยตัวบุคคล การเปิดเรื่องด้วยแหล่งข่าว และการเปิดเรื่องด้วยชนบทของนิทาน

1.2.2 ส่วนเนื้อหา พบว่ามี 3 แบบ ได้แก่ เนื้อหาแบบมีการให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาแบบมีการอ้างอิง

1.2.3 ส่วนสรุป ใช้กลวิธีในการสรุปปิดเรื่อง 7 กลวิธี ได้แก่ การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น การปิดเรื่องแบบตั้งประเด็น การปิดเรื่องแบบสรุปความ การปิดเรื่องแบบให้ข้อเสนอแนะ การปิดเรื่องแบบให้ข้อคิดเตือนใจ การปิดเรื่องแบบตามเนื้อหาข่าว และการปิดเรื่องตามความรู้สึกของพิธีกร

2. โครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบบทวิเคราะห์ข่าว หรือ สก๊อปข่าว (Scoop)

2.1 ส่วนนำ เป็นส่วนของการเปิดเรื่อง หรือจุดเริ่มต้นของเรื่อง พบว่า มีกลวิธีการเปิดเรื่อง 2 กลวิธี ได้แก่ การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ และการเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง

2.2 ส่วนเนื้อหา พบว่ามี 3 แบบ ได้แก่ เนื้อหาแบบมีการให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาแบบมีการอ้างอิง

2.3 ส่วนสรุป ใช้กลวิธีในการสรุปปิดเรื่อง 1 กลวิธี ได้แก่ การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น

3. โครงสร้างข่าวที่มีรูปแบบการนำเสนอแบบการรายงานข่าวและบทสัมภาษณ์

3.1 ส่วนนำ เป็นส่วนของการเปิดเรื่อง หรือจุดเริ่มต้นของเรื่อง พบว่า มีกลวิธีการเปิดเรื่อง 2 กลวิธี ได้แก่ การเปิดเรื่องด้วยการให้บริบทของเหตุการณ์ และการเปิดเรื่องด้วยเหตุการณ์ข่าวโดยตรง

3.2 ส่วนเนื้อหา พบว่ามี 3 แบบ ได้แก่ เนื้อหาแบบมีการให้ภูมิหลังของเหตุการณ์ เนื้อหาแบบแสดงความคิดเห็น และเนื้อหาแบบมีการอ้างอิง

3.3 ส่วนสรุป ใช้กลวิธีในการสรุปปิดเรื่อง 1 กลวิธี ได้แก่ การปิดเรื่องแบบแสดงความคิดเห็น

ผลการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีใน “รายการเจาะข่าวตื่น” สรุปได้ว่า กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีใน “รายการเจาะข่าวตื่น” ปรากฏลักษณะของการใช้ภาษาเสียดสีพฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันต่าง ๆ ในสังคมเพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง โดยที่ไม่วิเคราะห์วิจารณ์หรือกล่าวตำหนิโดยตรง แต่เป็นพูดวิจารณ์เชิงแดกดันเพื่อแสดงความหมายนัยประหวัดมากกว่านัยตรง กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื่น” ปรากฏทั้งหมด 11 กลวิธีลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่

1. การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน

1.1 การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในลักษณะต่างๆ

1.1.1 การใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตามรูปขัดแย้งกับถ้อยคำใกล้เคียงกัน

1.1.2 การใช้ถ้อยคำแบบไม่สมเหตุสมผล

1.1.3 การใช้ถ้อยคำแบบกล่าวเกินจริง

1.1.4 การใช้ถ้อยคำแบบระดับภาษาไม่เหมาะสมกับสถานการณ์

- 1.2 การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมประเภทต่าง ๆ
 - 1.2.1 การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการถาม
 - 1.2.2 การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการแนะนำ
 - 1.2.3 การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการชม
 - 1.2.4 การใช้ถ้อยคำนัยผกผันในรูปวัจนกรรมการขอบคุณ
2. การใช้ความเปรียบ
 - 2.1 ความเปรียบที่เกินจริง
 - 2.2 ความเปรียบที่ให้เห็นภาพ
 - 2.3 การใช้อุปลักษณ์
3. การใช้คำเรียกบุคคล
 - 3.1 การใช้สมญานาม
 - 3.2 การใช้คำเพื่ออ้างถึงโดยไม่ระบุชื่อ
 - 3.3 การดัดแปลงชื่อ
 - 3.4 การเปลี่ยนชื่อเป็นอีกภาษาหนึ่ง
4. การใช้การเล่นทางภาษา
 - 4.1 การเล่นเสียง
 - 4.2 การเล่นคำ
5. การยกตัวอย่าง
6. การสร้างคำ
 - 6.1 การสร้างคำโดยการประสม
 - 6.2 การสร้างคำโดยอาศัยแนวเทียบ
7. การยกคำกล่าวของบุคคล
8. การใช้คำที่มีความหมายนัยประหวัด
9. การเสียดสีโดยใช้คำไม่เจาะจงเป้าหมาย
10. การสร้างเสียดสีผู้อื่น
11. การใช้คำสื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ

อภิปรายผล

“รายการเจาะข่าวตื่น” จัดเป็นรายการเล่าข่าวที่มีลักษณะโครงสร้างของการนำเสนอข่าวและการดำเนินรายการ มีรูปแบบที่ไม่ตายตัว ไม่มีการแบ่งช่วงของรายการตามวิธีการนำเสนอเหมือนรายการข่าวอื่น ๆ โครงสร้างของรายการอาจจะมีการกำหนดไว้คร่าว ๆ แต่มักจะมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง ขึ้นอยู่กับความน่าสนใจของประเด็นที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น

ด้านเนื้อหาข่าว พบว่าการเรียงลำดับเนื้อหาข่าวในรายการจะแตกต่างจากชนบดั้งเดิมของรายการข่าวที่มักจะนำเสนอข่าวที่สำคัญที่สุดก่อนไล่เรียงลงไปตามลำดับ แต่ในรายการเจาะข่าวตื่นพบว่า บางครั้งเริ่มต้นด้วยข่าวที่เป็นสีสัน มีความแปลกเพื่อดึงดูดความสนใจ แต่ในบางตอนมีการเริ่มต้นด้วยข่าวที่มีเนื้อหาหนัก คือเรื่องการเมือง นอกจากนี้ในด้านการเล่าเรื่อง ยังพบว่า การเล่าเรื่องไม่ได้มีความสำคัญเพียงแค่สร้างความน่าสนใจให้กับการนำเสนอข่าวเท่านั้น แต่พบว่าการเล่าเรื่องยังทำหน้าที่ในการตอบสนองต่อประเด็นพิจารณา (Agenda) ของคนในสังคม กล่าวคือ การนำเสนอประเด็นหรือการเลือกเรื่องมาเล่าในสัปดาห์นั้นสังเกตได้ว่า เนื้อหาของข่าวมีความสอดคล้องกับช็อตตอนของรายการ เช่น ตอนเจาะกีฬาสี่เหลี่องแดง มีเนื้อหาข่าวถึงเรื่องการเมือง ตอนคลายเครียดน้ำท่วม มีเนื้อหาข่าวถึงเรื่องปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ตอนเจาะตึก – แมนมาก มีเนื้อหาข่าวถึงเรื่องบุคคลในวงการบันเทิง เป็นต้น นอกจากนี้ในการเลือกเรื่องมาเล่าในสัปดาห์นั้นมีความหลากหลายทั้งเรื่องการเมือง สังคม การศึกษา รวมถึงเรื่องของวงการบันเทิง เศรษฐกิจ วงการกีฬา และข่าวต่างประเทศ ซึ่งล้วนแต่สะท้อนให้เห็นว่า รายการ “เจาะข่าวตื่น” ทำหน้าที่ตอบสนองต่อประเด็นพิจารณาของคนในสังคม โดยเลือกประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจในสังคมขณะนั้น หรือประเด็นสาธารณะชนที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม

โครงสร้างข่าวในรายการ “เจาะข่าวตื่น” ที่ปรากฏโครงสร้าง 3 ส่วน คือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา ส่วนสรุป แม้ว่าจะไม่แตกต่างจากโครงสร้างข่าวที่ปรากฏในสื่อมวลชนอื่น ๆ แต่ผู้วิจัยพบว่า กลวิธีในการเล่าข่าวของรายการมีความหลากหลาย พิธีกรมีความสามารถในการเปิดเรื่องเพื่อเรียกความสนใจจากผู้ชมได้หลายรูปแบบ แต่ละกลวิธีล้วนมีส่วนช่วยในการนำเสนอรายการให้มีความสนุกสนาน น่าติดตาม การที่ไม่ปรากฏรูปแบบการเปิดเรื่องที่ตายตัว อาจเนื่องจากเป็นรายการที่นำเสนอในสื่อออนไลน์ จึงเป็นการนำเสนอข่าวอย่างไม่เป็นทางการ

ส่วนเนื้อหาพบว่า รายการเจาะข่าวต้นไม่มีการเขียนข่าวที่เป็นแบบดั้งเดิมคือ ไม่ใช่โครงสร้างการเขียนข่าวแบบ 5W +1H คือ ที่บอกว่าใคร ทำอะไร เมื่อใด ที่ไหน ทำไม อย่างไร เสมอไป พิธีกรเลือกบางประเด็นมาขยายรายละเอียดนำเสนอด้วยวิธี “การเล่าเรื่อง” และวิพากษ์วิจารณ์เพิ่มเติมจากข้อเท็จจริงที่นำเสนอ โดยการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวอย่างตรงไปตรงมาด้วยคำพูดที่ตรงหรือ “แรง” สนุกสนาน มีสีสันและคำพูดที่เร้าอารมณ์ให้ผู้ชมคล้อยตาม หลายครั้งที่เป็นการพูดที่ไม่สุภาพ ซึ่งจะแตกต่างจากรายการข่าวในรูปแบบดั้งเดิม อย่างไรก็ตามการอ้างอิงบุคคลหรือหน่วยงานในการเล่าข่าวย่อมเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับพิธีกรและรายการ

การ “เล่าข่าว” ในรายการเจาะข่าวต้น มักจะไม่ยึดติดกับเนื้อหาข่าว หรือบท แต่จะมีการผูกเรื่องอื่น ๆ เพิ่มเติมตามจินตนาการ ความคิดเห็นของพิธีกร หรือมีการนอบท (Improvisation) เกิดขึ้นเสมอ ทำให้การเล่าข่าวมีสีสัน มีความเพลิดเพลิน ชวนให้ติดตาม แสดงให้เห็นว่า รายการเจาะข่าวต้นเป็นรายการข่าวที่มีลักษณะรูปแบบของรายการเล่าข่าว (News Talk) แบบใหม่ ซึ่งจะมีความแตกต่างจากรายการข่าวรูปแบบดั้งเดิม กล่าวคือ การนำเสนอข่าวในแบบเดิม จะมีลักษณะที่เป็นทางการ ผู้รายงานข่าวมีหน้าที่ในการรายงานข่าวเพียงอย่างเดียวในลักษณะของผู้ประกาศ มีการใช้ภาษาที่เป็นทางการ มีโครงสร้างการนำเสนอข่าวที่เป็นรูปแบบที่แน่นอน

กลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในรายการ ที่ปรากฏกลวิธีทั้ง 11 กลวิธี พบว่าพิธีกรเลือกใช้กลวิธีการใช้ถ้อยคำนัยผกผันมากที่สุดในการเสียดสีวิเคราะห์วิจารณ์พฤติกรรมของมนุษย์และสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2549) ที่ศึกษาการใช้ภาษาจากคอลัมน์ คัทลียาจะจำพบว่า มีการใช้ถ้อยคำนัยผกผันเพื่อประชดประชัน อย่างไรก็ตามผลการศึกษาของ พรรณธร ครุฑเนตร (2547) ที่ศึกษาเรื่อง กลวิธีทางภาษาที่ใช้โจมตีรัฐบาลทางอ้อมในบริบทการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ พบว่า ผู้อภิปรายเลือกใช้ถ้อยคำนัยผกผัน เพื่อโจมตีรัฐบาลเป็นหลัก โดยมีหน้าที่อื่น ๆ ที่ช่วยเสริมการโจมตีให้บรรลุเป้าหมายคือ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่ละเมิดข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อช่วยให้ผู้อภิปรายเลี่ยงความรับผิดชอบคำพูดของตนเอง ดังนั้นจึงเป็นการแสดงให้เห็นว่า กลวิธีทางภาษาชนิดเดียวกัน เมื่อนำไปใช้ในบริบทอื่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารที่แตกต่างกัน หน้าที่ในการสื่อสารย่อมแตกต่างกันไปด้วย

นอกจากนี้การที่ “รายการเจาะข่าวตื่น” มีพิธีกร 2 คนเป็นผู้ดำเนินรายการโดยมี พิธีกรหลัก คือ นายวิญญู วงศ์สุรวัฒน์ (จอห์น) มีหน้าที่หลักในการนำเสนอประเด็นข่าวสาร และมีพิธีกรร่วมคือ นายณัฐพงศ์ เทียนดี (แอม) มีหน้าที่ในการเป็นคนเปิดประเด็น หรือรับบทบาทพุดในเรื่องบางเรื่องที่ พิธีกรหลักไม่สามารถพุดได้ เพราะพิธีกรหลักจะต้องคงไว้ซึ่งบุคลิกที่น่าเชื่อถือ เพื่อสร้างความ น่าเชื่อถือให้กับผู้รับสารเวลาในการนำเสนอข่าว เนื่องจากว่ายังคงเป็นการดำเนินรายการข่าวจึงต้อง อาศัยการรายงานของเหตุการณ์ข้อเท็จจริงเป็นหลัก พิธีกรทั้งสองจึงมีวัจนลีลาเฉพาะตัว กลวิธีการใช้ ภาษาเสียดสีในรายการที่แตกต่างกันออกไป แม้ว่าจะเป็นเนื้อหาเดียวกันกล่าวคือ ในส่วนของพิธีกร หลักพบว่า มีการใช้กลวิธีการใช้ถ้อยคำนัยผกผันเพื่อชี้ให้ผู้รับสารเห็นข้อบกพร่องของรัฐบาล หรือ สังคม ส่วนพิธีกรร่วม กลวิธีที่ปรากฏใช้มากคือ การเล่นทางภาษาซึ่งนอกจากเป็นการเสียดสีแล้วยัง สร้างความขบขันให้กับผู้รับสาร และทำให้บรรยากาศการนำเสนอข่าว ซึ่งบางครั้งเป็นข่าวหนักไม่ เคร่งเครียดจนเกินไป

เป็นที่น่าสังเกตว่า นอกจากพิธีกรจะใช้กลวิธีการเสียดสีในส่วนของ การนำเสนอข่าวแล้ว ยัง พบว่า ในเรื่องของการตั้งชื่อตอนมีนัยของการเสียดสี เช่นตอนลูกใครฮัฟฟี่ ? ตอนทูลจริต ซิมิฮาร์ฟฟี่ ที่พบว่า ชื่อตอนมีการใช้ทำนองเสียงสูงพิเศษ คือคำว่า “ฮัฟฟี่” หรือตอนอาชีพนินจา เนื้อหาภายใน ตอนกล่าวถึงเรื่องของ พ.ร.บ. งบประมาณ 2554 ที่มีการขึ้นเงินเดือนให้กับนักการเมือง 15 % ของ เงินเดือน พิธีกรได้เสียดสีในประเด็นที่นักการเมืองทำงาน ทำงานไม่คุ้มกับเงินเดือนที่ได้รับ กลวิธีการ ตั้งชื่อเรื่องทั้งหมดจึงแสดงนัยของการเสียดสีและมีหน้าที่สร้างเอกภาพของเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา กีฬา รวมไปถึงวงการบิน เพื่อสร้างความสนใจของผู้ชมในแต่ละ ตอน โครงสร้างข่าวและกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยสร้างเอกลักษณ์ และความนิยมให้แก่รายการ

ความหลากหลายของการใช้กลวิธีต่าง ๆ ทางภาษาเพื่อเสียดสี สะท้อนให้เห็นว่าพิธีกร รายการ “เจาะข่าวตื่น” ดำเนินรายการเล่าข่าวด้วยวาทศิลป์อันคมคายที่ถือเป็นลีลาเฉพาะตัว แสดงให้ เห็นถึงความสามารถในการสรรคำของพิธีกร เพราะการเสียดสีมีนัยของการวิจารณ์ ตำหนิ ชี้ข้อบกพร่อง อาจทำให้ผู้ถูกเสียดสีไม่พอใจหรือฟ้องร้อง ไหวพริบปฏิภาณทางภาษาของพิธีกรจึงช่วย ทำหน้าที่ในการกล่าวตำหนิโดยอ้อม ลดความรุนแรงในการวิพากษ์วิจารณ์ เจืออารมณ์ขันที่ช่วยให้ ผู้ชมติดตามประเด็นข่าวสารอย่างเพลิดเพลิน การดำเนินรายการในลักษณะ “ตลกร้าย” จึงเป็นการ

ช่วยเหลือถึงความผิดในกรณีถูกฟ้องร้องข้อหาหมิ่นประมาทจากผู้ที่ถูกพาดพิงถึงได้ กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อเสียดสีในรายการจึงมีส่วนร่วมสำคัญที่ช่วยสร้างกระแสนิยม และเสน่ห์เฉพาะตัวให้กับ “รายการเจาะข่าวตื่น”

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิธีการเสียดสีในรายการ “เจาะข่าวตื่น” ผู้วิจัยพบว่า ยังมีประเด็นที่น่าสนใจควรแก่การศึกษาวิจัยต่อไป ได้แก่

1. ศึกษาวิธีการทางภาษาเสียดสี ในงานวรรณกรรมหรือในบทละครโทรทัศน์ปัจจุบัน เพื่อให้เข้าใจถึงกลวิธีการใช้ภาษาเสียดสีในบริบทร่วมสมัยของสังคมไทย
2. ศึกษาโครงสร้างของรายการข่าวในสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ โทรทัศน์ออนไลน์ เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ ในเรื่องของรูปแบบ โครงสร้างของรายการข่าวสมัยใหม่ที่มีการถ่ายทอดหรือปรับเปลี่ยนขนบเดิมของรายการข่าว

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2531). *การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กาญจนา นาคสกุลและคณะ. (2521). *การใช้ภาษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคล็ดไทย
- กมลเทพ จิตเฉลิมชัยพันธุ์. (2550). *การรับรู้ของผู้ชมต่อรายการเล่าข่าวทางโทรทัศน์*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (วารสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระปุกดอทคอม.จอห์น วิญญู.(2550). *นักเสียดสีสังคมในโลกโซเชียล*.สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2555,จาก <http://women.kapook.com/view17219.html>
- กิตติ สิงหาปัด. (2552). *การสร้างสรรครายการโทรทัศน์* หน้าที่ 6-10 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สุโขทัยธรรมาธิราช
- กอบกุล อิงคุทานนท์. (2539). *ศัพท์วรรณกรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ขจร
- เฉลิมลักษณ์ อินลอบ. (2547). *ปริศนาการรายงานข่าวของรายการระเบียงข่าวทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อสมท*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย หอการค้าไทย.
- ชลธิชา บำรุงรักษ์ . (2539). *การศึกษาและวิเคราะห์ข้อความประเภทต่าง ๆ ในภาษาไทย*. (เอกสารอัดสำเนา)
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2542). *หน้าที่ของอุปลักษณจากมุมมองผู้พูดภาษาไทย*. ภาษาและวรรณคดีไทย 16 (ธันวาคม 2542): 259 - 268
- _____. (2549). *คอลัมน์ซุบซิบคัทลียาจะจำ: เนื้อหาและกลวิธีทางภาษา*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยของศูนย์วิจัยภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ดวงทิพย์ วรพันธ์. (2525). *ข่าวโทรทัศน์*. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธัญญา สังขพัฒน์.(2538). *ปรากฏการณ์แห่งวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: นาค
- นพวรรณ พันธุเมธา. (2531). *การเล่นกับภาษาของคนไทย*. วารสารภาษาและหนังสือ. 20 (เมษายน 2531): 55-62
- นัทธนี ประสานนาม. (2548). *เรื่องสั้นแนวเสียดสีของไทยระหว่าง พ.ศ.2535-2545: การศึกษาแนวคิดและกลวิธี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นันทกา สุธรรมประเสริฐ.(2549). *ความเป็นแม่บ้านและการบริโภคสื่อแนวเล่าข่าวสาร*. วิทยานิพนธ์
นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญจพร ลีลาชีวลีสิทธิ์. (2549). *การวิเคราะห์ปริจเฉทรายการโทรทัศน์หัวหมอกจ้อข่าว*. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประมะ สดเวทิน. (2539). *การสื่อสารมวลชน กระบวนการและทฤษฎี*. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ :
ภาพพิมพ์.
- ประทีป เหมือนนิล.(2519). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สารสยาม
- มารศรี สอทิพย์. (2542). *ลีลาเสียดสีในวรรณกรรมของลาว คำหอม*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย).
กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มติชนออนไลน์.(2550)มติชน : สัมภาษณ์ "จอห์น วิญญู"นักจัดรายการล้อเลียนการเมืองสุดมาแรง
ในโลกไซเบอร์.สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2555 ,จาก
http://www.matichon.co.th/news_detail.php
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมอังกฤษ –ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*.
กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- _____. (2552). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- _____. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพมหานคร:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- วัฒนา อนุวัฒน์นทเขตต์. (2541). *การวิเคราะห์เนื้อหารายการสะกิดข่าวสถานีโทรทัศน์กองทัพบก*
ช่อง 7. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์และธัชชัย วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2551) *คนรุ่นใหม่ต้องเปลี่ยนแปลงสิ่งที่คนรุ่นเก่า*
สร้างขึ้นมา-จอห์น วิญญู วงศ์สุรวัฒน์.สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2555 ,จาก
<http://www.sarakadee.com/2011/05/11/johnvinyu/htm>
- วรพร อินทเชื้อ. (2526). *วิเคราะห์อารมณ์ขันเชิงเสียดสีในงาน Fiction ของเอเลน ซิลลิโท*.
ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาอังกฤษ) กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลยา ชาญขวัญยืน และคณะ. (2553). *บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ:
สกสค. ลาดพร้าว

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2537) รายงานวิจัย ลักษณะภาษาไทยที่ใช้ผ่านสื่อมวลชนโทรทัศน์ .

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2547). วัจนกรรมการบริหารในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย).

กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร รักดีผาสุก. (2547). สมณานามกับนักการเมือง. ในรู้ทันภาษา รู้ทันการเมือง ทักษิณสมัย.

กรุงเทพ: สำนักพิมพ์ขอคิดด้วยคน

ศิริพร สุภาพงษ์. (2547). การเสียดสีในเรื่องสั้นของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

(ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศุภรัสมิ์ ฐิติกุลเจริญ. (2542). ข่าววิทยุและโทรทัศน์ (Television News Reporting). กรุงเทพฯ:

ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ไศรยา วิมลสถิตพงษ์. (2549). กลวิธีทางภาษาในการวิจารณ์การเมืองทางอ้อมในบทความแสดงความคิดเห็น

เห็นทางการเมืองในหนังสือพิมพ์ไทย. ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิต

วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุกัญญา สมไพบูลย์ และปอรัชฌ์ ยอดเนตร. (2550). ออกทีวีให้ดูดี TV Performance: ปรากฏตัวทาง

โทรทัศน์ในหลากหลายรายการ . กรุงเทพมหานคร : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

สุจริตลักษณ์ ดีมดุง. (2549). วัจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ :สถาบันวิจัยภาษา

และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท.

สุนทรี สังข์อุยर्थ. (2533). การวิเคราะห์ลักษณะเสียดสีในร้อยละของประเทศไทยปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

(ภาษาไทย). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุภาภรณ์ รวีเลิศธรรม. (2544). พัฒนาการนำเสนอรายการข่าวโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี

ช่อง3 อ.ส.ม.ท. (2529-2542). วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. (2545). การสื่อข่าว: หลักการและเทคนิค. กรุงเทพมหานคร:

สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

สมสุข หินวิมาน. (2551). ความรู้เบื้องต้นทางวิทยุและโทรทัศน์. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ :

คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2534). วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บางเขน.

อภิญา คำยา. (2541). ภาษาที่ใช้ในการประชุมรัฐสภาไทย: การวิเคราะห์ข้อความ. วิทยานิพนธ์

ศศ.ม (ภาษาศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- อรัญญา มิ่งเมือง. (2534). *การเล่าข่าวทางวิทยุ*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรนุช เลิศจรรยาภักษ์. (2529). *โทรทัศน์ : วิธีคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของข่าวของสถานีวิทยุในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- Fiske John. (1982) *Introduction to Communication Studies*. New York: Mathew & Co.
- Grice,H.P. (1975). *Logic and Conversation*. In P.cole and J. Morgan,eds. Syntax and
Semantics 3. New York: Academic Preaa,pp 41-58.
- Highet,Gillbert. (1962). *The Anatomy of Satire*. London: Princeton.
- Korzloff,Sarah. (1994).*Narrative Theory and Television*. R.C. Allen<ed>. Channel of
Discourse. Reassembled
- Panpothong,Natthaporn. (1986). *Conversational Analysis*. In F.J.
Newmeyer(ed),Language:The socio-cultural context.Cambridge University Press.
- Searle,John R. (1996). *Speech acts*. Cambridge: Cambridge Universaty Press

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวชาสินี สำราญอินทร์
วันเดือนปีเกิด	19 ธันวาคม 2528
สถานที่เกิด	เขตราชวิถี จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8/172 ม.ศุภาลย์วิลล์ แบริ่ง 58 เขตเมืองสมุทรปราการ แขวงสำโรงเหนือ สมุทรปราการ 10270
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนศรีวิกรม์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2550	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2557	ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาภาษาไทย จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ